

П.Г. УДХАУС

*Любовният сезон
на тортите*

П. Г. УДХАУС
ЛЮБОВНИЯТ СЕЗОН НА
ТЪРТЕИТЕ

Превод: Савина Манолова

chitanka.info

*На моята незабравима Жози, която така се радваше
на преводите на мама*

1

Въпреки че не бих стигнал до крайности от типа на „натежало от скръб сърце“, длъжен съм да призная, че в навечерието на заточението си в Девърил Хол определено усещах отсъствието дори на искрица от свойствената ми напереност. Перспективата да се окажа затлачен в дом, гъмжащ от обитатели, гъсти с людоедка като леля ми Агата, ме караше да се гърча като настъпен червей, още повече, че тридневният престой в дома ми на сина й Томас — изтъкната хиена в човешки образ, бе изсмукал и последните капки от жизнените ми сокове.

Споделих всичко това с Джийвс и той се съгласи, че обстоятелствата биха могли да бъдат и по-свежи.

— И все пак — заявих аз, верен на присъщата си склонност да търся доброто във всяко зло — не мога да скрия, че съм поласкан.

— Моля, сър?

— Гласът народен, Джийвс, гласът народен. Възторжените тълпи, скандиращите „Искаме Устър“.

— Да, сър. Това е извънредно удовлетворяващо.

Май пак сгафих. Все забравям, че нямате и капчица представа за какво става дума. Често правя тази грешка, като захващам някоя история. Човек улавя бика за рогата, понася се като виелица из дебрите на случката и изведнъж забелязва, че публиката е рипнала на крака и на висок глас иска пояснения.

Затова позволете да се върна малко назад и да ви въведа в събитията.

Леля Агата, легендарна със способностите си да хруска на закуска счупени бутилки и да прегризва гръкляна на живи плъхове, внезапно цъфна в Лондон от селската си бърлога барабар с драгоценното си синче Томас и най-безцеремонно ми нареди да приютя последния в апартамента си за три дни, докато посети всички лекари, зъболекари и театри, преди да замине за училището си в Брамли-на-морето, а веднага след това ми заповяда да се понеса към имението Девърил Хол, отстоящо недалеч от село Кингс Девърил в

графство Хантс — свърталище на нейни приятели, на които да окажа помощ с артистичното си участие в селския концерт. Искали да подсилят програмата със столичен талант и съм бил горещо препоръчан от племенницата на викария.

Толкоз. Нямахме смисъл да ѝ обяснявам, че бих предпочел да не се докосвам до младия Томас дори с върха на триметров въдичарски прът и че мразя да гостувам на непознати хора. Когато леля Агата спусне заповед, тя се изпълнява. Та както вече споменах, изпитвах неведри чувства пред така очерталото се бъдеще, а като научих, че между присъстващите в Девърил Хол ще бъде и Гъси Финк-Нотъл, нещата съвсем се скапаха. Когато те приклещят в бърлогата на звяра, за повдигане на духа е нужно нещо с доста по-силен градус от Гъси Финк-Нотъл.

Продължих да размишлявам на глас.

— Бих искал да разполагам с повече информация за тези хора, Джийвс. В подобни случаи обичам да знам какво имам насреща си. Но единствено успях да схвана, че ще бъде гост на едър земевладелец на име Харис, Хакър или може би Хасок.

— Хадок, сър.

— Хадок значи, а?

— Да, сър. Вашият бъдещ домакин се именува господин Езмънд Хадок.

— Странно, името сякаш ми звучи познато.

— Господин Хадок е син на собственика на патента на широко рекламирано лекарство, известно като „Антиглавоболието на Хадок“, сър. Може би спецификата им ви е позната, сър.

— Естествено. Познавам ги прекрасно. Не са на равнището на твоите тонизиращи смески, но стават за сутрин след тежка вечер. Значи той е от тия Хадоковци?

— Да, сър. Покойният баща на господин Езмънд Хадок се е бракосъчетал с покойната госпожица флора Девърил.

— Преди да станат покойници, надявам се.

— Този съюз се е приел като неравен брак от страна на сестрите на дамата. Семейство Девърил са старинен земевладелски род, но като много други в наши дни са доста обеднели.

— Картинката започва да ми се изяснява. Хадок, въпреки че по бащина линия не е толкова изискан, колкото се очаква от него, държи

портфейла на домакинството.

— Да, сър.

— Е, явно може да си го позволи. В ония хапчета има хляб, Джийвс.

— Склонен съм да приема мнението ви, сър.

Внезапно ме халоса мисълта, която често ме спохожда по време на разговори с този достоен мъж, че той е дяволски добре осведомен. Споменах му го, а той обясни, че странно житейско съвпадение му е дало възможност да почерпи от тази вътрешносемейна информация.

— Моят чичо Чарли заема поста на иконом в Девърил Хол, сър, и съм осведомен от него.

— Не знаех, че имаш чичо Чарли, Джийвс. Чарли Джийвс?

— Не, сър. Чарли Силвърсмит.

Запалих една почти доволна цигара. Нещата започваха да се проясняват.

— Е, това си е жив късмет. Ще можеш да ми подадеш всички съществени факти. Що за дупка е Девърил Хол? Посипани с чакъл алеи? Панорамни гледки?

— Да, сър.

— Добро снабдяване?

— Да, сър.

— А има ли госпожа Хадок?

— Не, сър. Младият господин не е женен. Обитава Девърил Хол с петте си лели.

— Пет?

— Да, сър. Госпожиците Шарлот, Емелин, Хариет и Мъртъл Деверил и Благородната^[1] Дафни Уинкуърт — вдовица на покойния П. Б. Уинкуърт, известен историк. Доколкото знам, дъщерята на Благородната Дафни, госпожица Гъртруд, също живее там.

При думите „пет лели“ коленете ми се подкосиха, защото само при мисълта за подобна глутница, пък били те и чужди, усетих как ми побеляват косите. Припомних си обаче, че в този живот са важни не лелите, а смелостта, с която човек се възправя срещу тях, и се взех в ръце.

— Ясно — отсякох. — Няма да има недостиг на женско присъствие.

— Прав сте, сър.

— Може да се стигне дотам, че компанията на Гъси да се окаже благословия.

— Никак не е изключено, сър.

— Ако може да се нарече компания.

— Да, сър.

Нали се сещате кой е въпросният Огъстъс или Гъси, върху чиито подвизи съм имал повод да се спирам веднъж-дваж? Съсредоточете се. Хлопаща дъска, рибя мутра, очила с рогови рамки, портокалов сок, тритони. И най-страшното — сгоден за видната досадница на Англия Мадлин Басет... Сетихте ли се? Прекрасно.

— Кажи ми, Джийвс — продължих аз, — как така Гъси се оказа замесен с тези бацили? Причината за наличието му в Девърил Хол е обвита с непроницаема тайна.

— Не, сър. Въпросът има лесно обяснение. Благородната Дафни Уинкуърт е кръстница на госпожица Басет, а госпожица Басет желае да представи господин Финк-Нотъл на дамата, която още не го е виждала.

— От чичо Чарли ли научи всичко това?

— Не, сър. Самият господин Финк-Нотъл ме информира.

— Значи си го виждал?

— Да, сър. Беше тук, докато ви нямаше.

— Как ти се стори?

— Паднал духом, сър.

— Сигурно и той като мен е смазан от перспективата за заточение в подобно леговище на зверове.

— Да, сър. Предполагал, че госпожица Басет ще го придружи, но тя в последния момент променила плановете си и заминала за имението Листвениците в Уимбълдън Комън при своя съученичка, наскоро претърпяла любовно крушение. Според госпожица Басет някой трябвало да я разтуши.

Беше отвъд възможностите ми да проумея как обществото на Мадлин Басет би разтушило, когото и да било, тъй като от нея позадръстено създание не се е родило, но тактично се въздържах от коментар. Само изразих мнението, че Гъси сигурно треска го тресе.

— Да, сър. Изрази тревога от тази промяна в плановете. Всъщност, тъй като прояви любезността да ми се довери, от забележките му останах с впечатлението, че отношенията между него и госпожица Басет са се поохладили.

— Божичко! — възкликнах аз.

Тук му е мястото да обясня защо призовах Всевишния. Ако сте си спомнили Гъси Финк-Нотъл, вероятно ще се сетите и за невероятната верига от обстоятелства, които доведоха до оформянето на непоклатимо впечатление в тъпата глава на Басет, че Бъртрам Устър съхне, вехне и чезне от любов по нея. Тя е в плен на твърдото убеждение, че ако отношенията ѝ с Гъси се изпортят, трябва само да ми свирне и аз ще си потроша краката да препускам към нея с разрешително за брак в една ръка и сватбена торта в другата.

Така че, знаейки възгледите ми относно въпросната М. Басет, лесно ще разберете защо приказките за охладнели отношения изтръгнаха от гърдите ми сепнат възглас. Мисълта за висящата заплаха никога не ме напускате и нямаше да намеря истински мир и покой, докато не видех съответната двойка да минава под ръка по пътеката в църквата. Бъртрам Устър би поел свободно дъх само след произнасяне на окончателната и безвъзвратна присъда от страна на духовното лице.

— Е, чудо голямо — изрекох аз, надявайки се на най-доброто. — Сто на сто е някаква дребнава любовна разпра. Тия препирни между възлюбени са ежедневно явление и също толкова ежедневно се забравят. Вероятно в този момент всичко вече е утихнало и ухиленият Купидон се труди с пот на челото. Ха! — продължих аз, тъй като чух да се звъни. — Някой чака отвън. Ако е младият Томас, кажи му, че го очаквам тази вечер точно в седем и четирийсет и пет минути готов, чист, с румени бузки и без никакви офлянквания да ме придружи на представлението на „Крал Лир“ в „Стария Вик“^[2]. Майка му заръча да гледа Шекспир, така че няма мърдане.

— Струва ми се по-вероятно да е господин Пърбрайт, сър.

— Старият Коко? Как така?

— И той намина, докато ви нямаше, и подчерта, че ще се върне по-късно. Беше със сестра си, госпожица Пърбрайт.

— Велики Боже, сериозно ли говориш? Корки! Мислех, че е в Холивуд.

— Подразбрах, че се е върнала в Англия за лятото, сър.

— Предложи ли ѝ чай?

— Да, сър. Младият господин Томас ѝ домакинства, а след това госпожица Пърбрайт го заведе на кино.

— Жалко, че се разминахме. Не съм се виждал с Корки от векове. Добре ли изглежда?

— Да, сър.

— А Коко? Той как е?

— Умърлушен, сър.

— Май го бъркаш с Гъси. Ако си спомняш, Гъси беше умърлушен.

— Господин Пърбрайт също, сър.

— Напоследък наоколо гъмжи от паднали духом.

— Времената са трудни, сър.

— Вярно. Е, дай го тук.

Не беше сгрешил в преценката си. Само един поглед към младия ми гост бе достатъчен, за да установя, че е повехнал духом.

[1] Официална титла на съпругите на баронети или рицари. Също така титла на жени, наградени с ордена на Британската империя. — Б.пр. ↑

[2] Един от най-старите театри в Южен Лондон, известен с постановките си на Шекспирови пиеси. — Б.пр. ↑

2

А трябва да имате предвид, че въпросният субект рядко може да бъде забелязан в подобно състояние. По правило Коко е чудно безгрижна птичка. От всички шумни веселяци в „Търтеите“ Клод Катърмоул Пърбрайт (наричан за по-семпло Коко) е най-шумният както на сцената, така и извън нея.

Казвам „на сцената“, защото получава седмичното си пликче за честен труд в светлините на рампата. Издънка е на видно театрално семейство. Баща му написа музиката на „Самотната дама“ и други горещи хитове, които за нещастие съм пропуснал, тъй като съм бил още невръстен. Майка му Елси Катърмоул дълги години е била звезда в Ню Йорк. А сестра му Корки омайва зрителите, откак навърши шестнайсет.

Следователно беше почти неизбежно, след като завърши Оксфорд и затърси жизнени друмища, подсигуряващи му три прилични хранения на ден и таксата за крикет, Коко да избере грима и перуката. Днес той е човекът, на когото режисьорите веднага се спират, когато поставят комедия от висшето общество и им трябва изпълнител за „Фреди“ — лекомисления приятел на главния герой, носител на втората любовна интрига. Ако посетите такава постановка и забележите малко след вдигането на завесата строен младеж да се юрва на сцената с тенис ракета в ръка и с вик: „Привет, момичета“, няма смисъл да поглеждате в програмата. Това е Коко.

В пиесите той започва с леко сърце и завършва с леко сърце. Същият е и в личния живот. И там лекосърдечието е ключова дума. Понго Туисълтън и Барми Фипс, които всяка година разиграват в пушалнята на „Търтеите“ комичен диалог между ирландците Пат и Майк, на който Коко е сценарист и режисьор, са ми разправяли, че по време на репетиции прилича повече на Гручо Маркс, отколкото на редовно човешко същество.

А ето че беше унил и скапан. Личеше му от километри. Около него витаеше атмосферата на човек, който, ако изобщо каже: „Привет,

момичета“, ще го направи като герой от руска пиеса, съобщаващ, че дедушка току-що се е обесил в плевника.

Поздравих го сърдечно и изразих съжаление, задето не съм бил вкъщи, когато е поискал аудиенция, още повече, че и Корки е била с него.

— Много бих се зарадвал на Корки — уверих го аз. — Нямах представа, че е в Англия. Опасявам се, че я изпуснах.

— Не си.

— Съм. Утре заминавам за някаква дупка в Хампшир Хол да помагам за селския концерт. Племенницата на викария настоява да ме включи в трупата и не проумявам откъде е чувала за мен. Не предполагам, че съм прочут надлъж и шир из империята.

— Не си. Това е Корки, тъпанар такъв.

— Корки ли?

Бях смаян. Малко са момичетата, с които съм бил в полюбвеобилни приятелски отношения още от дните на розовото детство от Кора (Корки) Пърбрайт. Ходехме заедно и на уроци по танци, но нищо в поведението ѝ не ми е подсказало, че се родее с духовенството.

— Чичо Сидни е викарий там, а леля замина за Борнмът^[1]. В нейно отсъствие Корки се грижи за домакинството му.

— Олеле, Боже! Горкият стар чичо Сидни! Тя сто на сто разтребва кабинета му.

— Не бих се учудил.

— И оправя възела на връзката му?

— Не бих се изненадал.

— И му мърмори, че пуши много, а всеки път, когато се разположи удобно в креслото си, го разбутва, за да му оправя възглавничките. Старецът сигурно се чувства наред Апокалипсиса. А животът във викарията не ѝ ли се струва скучничък след Холивуд?

— Ни най-малко. Дори много ѝ е присърце. Корки не е като мен. Не бих издържал и ден без театъра, но тя всъщност никога не си е падала по актьорството, въпреки че пожъна огромни успехи. Мисля, че изобщо не би стъпила на сцената, ако мама не беше настояла. Мечтае да се омъжи в провинцията и да прекара остатъка от живота си, нагазила до колене в крави, кучета и други гадини. Предполагам, че се е метнала на дядо ми, стария фермер Джайлс. Едва го помня. Имаше двуметрови мустаци и винаги се вайкаше за времето. Да си тика носа в

работите на енорията и да организира селски концерти е точно по нейната част.

— Имаш ли представа какво ще ме кара да правя пред крепостните селяни? Надявам се да не пея „Сватбената песен на кралския гвардеец“.

— Не. Ти си предвиден за ролята на Пат в моя комичен диалог.

Тази новина можеше да мине под заглавието „Прилив на велика радост“. Прекалено често се случва организаторите на подобни оргии да насилват участниците да пеят „Сватбената песен на кралския гвардеец“, която, кой знае защо, пробужда най-ниските страсти на правостоящите рецидивисти. Но няма случай селяците да не са глътнали като топъл хляб комичен диалог. Гледката как изпълнител А халосва с чадъра си по главата изпълнител Б и на свой ред е ръгнат в диафрагмата с не по-малко остър инструмент ги пленява до дън душа. Със зелена брада на лицето и малко помощ от страна на партньора си сякаш да накарам клиентите да се търкалят по пода и да ритат от смях.

— Чудесно. Прекрасно. Превъзходно. Вече мога да погледна бъдещето с открито чело. Но щом ѝ трябва човек за Пат, защо не е взела теб, печения професионалист? А, сецям се. Предложила ти е ролята, а ти надменно си отказал, воден от убеждението, че стоиш над тия любителски шуротии.

Коко мрачно поклати китарата.

— Нищо подобно. Малко са нещата, които биха ми доставили по-голямо удоволствие от участието в концерта в Кингс Девърил, но не ми се отвори парашута. Ония женоря в Девърил Хол не могат да ме траят.

— Значи ги познаваш? Какво представляват въпросните динозаври?

— Не ги познавам. Но съм сгоден за племенницата им Гъртруд Уинкуърт, а идеята тя да се омъжи за мен ги пронизва като шиш в сърцето. Ако приближа Девърил Хол, ще насъскат кучетата. Като казах кучета, та се сетих — тази сутрин Корки купи едно от Батърси Хоум^[2].

— Бог да я благослови — разсеяно произнесох аз, защото мислите ми бяха съсредоточени върху любимата му. Опитвах се да я отсея от плевелите, състоящи се от тълпи лели. Най-после се сетих. Гъртруд беше дъщерята на Благородната Дафни Уинкуърт, вдовица на покойния П. Б. Уинкуърт, известен историк.

— Точно затова дойдох да те видя.

— За кучето на Корки?

— Не, във връзка с Гъртруд. Нуждая се от помощта ти. Ще ти разкажа всичко от игла до конец.

Още при влизането на Коко го бях обзавел с гостоприемна чаша уиски с капка сода, от което до момента беше пийнал няколко малки и една голяма глътка. Сега гаврътна остатъка и той сякаш си падна на мястото, защото след като течността мина по тръбопровода, Коко заговори оживено и без запъване.

— Бърти, бих искал да започна с това, че откак първият човек е използвал от праисторическата кал и на планетата е разцъфнал живот, никой не е обичал никого така, както аз обичам Гъртруд Уинкуърт. Споменавам това, защото искам да разбереш, че не си изправен пред някой лек летен флирт, а пред дебела работа. Аз я обичам!

— Браво. Къде се запознахте?

— В едно имение в Норфък. Бяха организирали любителски представления и ме впримчиха да ги поставям. Боже мой! Ония сумрачни вечери в старата градина със сънни птички в храсталаците и звездите, току-що затрепкали на...

— Добре, добре. Карай нататък.

— Тя е прекрасна, Бърти. Още не мога да си представя защо ме обикна.

— Обича ли те?

— Да, обича ме. Сгодихме се и тя се върна в Девърил Хол да съобщи новината на майка си. И когато го направи, какво, мислиш, стана?

Е, естествено, той вече беше издал тайната.

— Родителката е приритала?

— Надала вой, чут чак в Базингстоук.

— А Базингстоук е...

— На трийсетина километра птичи полет.

— Познавам Базингстоук. Бог да ми е на помощ, познавам го добре.

— Тя...

— Ходил съм там като дете. Стара моя бавачка живееше в Базингстоук в доста отдалечена вила, наречена „Балморал“. Бавачката Хог. Страдаше от хълцукане.

Коко се впрегна досущ като правосъящо селячество, комуто пеят „Сватбената песен на кралския гвардеец“.

— Слушай, Бърти — прекъсна ме той. — Нека си представим, че не говорим нито за Базингстоук, нито за бавачката ти. По дяволите Базингстоук, по дяволите тъпата ти бавачка. Докъде бях стигнат?

— Спряхме се на момента, когато Благородната Дафни Уинкуърт надала вой.

— Точно така. Сестрите й, като научили, че Гъртруд ще се омъжва за брата на госпожица Пърбрайт от викарията, който по професия е актьор, също завили на умряло.

Поблазни ме идеята да поставя въпроса дали и този вой се е чул в Базингстоук, но здравият разум надделя.

— Не обичат Корки, не обичат и актьорите. В дните на тяхната младост, съвпадаща с царуването на кралица Елизабет^[3], актьорите са били смятани за нехранимайковци и разбойници и сега не могат да си набият в кухите чайници факта, че съвременният актьор е солиден бизнесмен, който печели шейсетарка седмично и влага голяма част от нея в държавни ценни книжа. По дяволите, ако можех да намеря начин да заобиколя данъчните власти, щях да съм богат човек. Ти знаеш ли начин да заобиколиш данъчните власти, Бърти?

— За жалост, не. Съмнявам се, че дори Джийвс може да измисли нещо. Та значи ти скроиха шапката.

— Да. Получих тъжно писмо от Гъртруд: „Няма начин“. Може би ще ме попиташ защо не избягаме?

— Тъкмо това се канех.

— Не можах да я убедя. Страхува се от майчиния гняв.

— Тая майка май си я бива.

— Бронтозавър. Бивша директорка на девическа гимназия. Гъртруд е била сред каторжничките и още не може да се съвземе. Не, бягството е изключено. А сега следва най-лошото, Бърти. Корки ми е уредила договор със студиото си в Холивуд и може би ще се наложи да отплавам всеки момент. Положението е катастрофално.

Замълчах. Опитвах се да си припомня нещо за нещо, което не можело да угаси друго нещо^[4], но не успях. Както и да е, в общи линии мисълта ми беше, че ако дадено момиче те обича, а си принуден да я оставиш за малко на склад, тя ще чака, къде ще ходи, тъй че

изтъкнах този момент, но той възрази, че това било прекрасно, но не съм знаел всичко. Играта, увери ме той, била извънредно загрубяла.

— Сега стигаме — рече той — до онова псе Хадок. И точно тук ми е нужна твоята помощ, Бърти.

Искрено го уверих, че не схващам връзката, а той отвърна, разбира се, че няма как да схвана проклетата връзка, след като не млъквам и за секунда, дяволите да ме вземат, за да му дам възможност да ми я разясни.

— Хадок! — процеди Коко през стиснати зъби, като прояви и други признаци на вълнение. — Хадок Съсипвача на щастливи домове! Знаеш ли нещо за този изтъкнат боклук, Бърти?

— Само, че покойният му баща е бил собственик на хапчета против главоболие.

— И му оставил пари, достатъчни да потопят кораб. Разбира се, не намеквам, че Гъртруд би се омъжила за него за парите му. Тя би презряла подобна вулгарност. Но освен дето е червив с пари, външността му е на гръцки бог и е крайно обаятелен. Поне по думите на Гъртруд. А на всичкото отгоре от писмата ѝ долавям, че върху нея се упражнява натиск от страна на семейството. А можеш да си представиш какво значи натиск от страна на майка и половин дузина лели.

Започвах да загревам тенденцията.

— Искаш да кажеш, че Хадок прави опити да те изтика в периферията?

— Гъртруд ми пише, че се стелел като килим под краката ѝ. И това за сетен път доказва що за пърхава пеперудка е тоя гадник. Съвсем доскоро се стелеше така в краката на Корки. Можеш да я питаш, като я видиш, но ако обичаш да го направиш тактично, защото е бясна по този въпрос. Казвам ти, този човек е обществена напаст. Трябва да го оковат с вериги в интерес на чистата женственост. Но ние ще го озаптим, нали, Бърти?

— Ние?

— И още как. Чуй сега какво искам от теб. Ще се съгласиш, че дори мръсен койот като Езмънд Хадок, чието истинско име е Дон Жуан, няма да се осмели да натрапва низките си попълзновения в твое присъствие.

— С други думи, ще му е нужно усамотение?

— Точно така. Затова още щом кракът ти прекрачи прага на Девърил Хол, започваш да проваляш злокобните му кроежи. Не се отделяй и на крачка от Гъртруд. Лепни се за нея като пощенска марка. Погрижи се да не остава сама в розовата градина. Ако чуеш, че се мъти посещение натам, ти си третият. Бърти, разбираш ли ме, като ти говоря?

— Да — потвърдих неуверено аз. — Искаш от мен да бъда агънцето на Мери^[5]. Аз го декламирах като дете и в общи линии същността му беше, че Мери си имала агънце с белоснежено руно и накъдето и да мръднала Мери, то не пропускаше случай да я настъпва по петите и да ѝ диша във врата. Значи искаш да копирам неговата техника на поведение?

— Точно така. Бъди нащрек всяка секунда, защото заплахата е страховита. За да получиш поне бегла представа, последното му предложение е някоя следваща сутрин двамата с Гъртруд да си вземат храна за из път и да поюздат двайсетина километра до някакво романтично местенце с отвесни скали и други глупости. И знаеш ли какъв е пъкленият му план, когато стигнат там? Да ѝ покаже „Скалата на влюбените“.

— Да?

— Не ми дакай небрежно. Мисли, човече, мисли. Двайсет километра езда, после „Скалата на влюбените“, после още дваайсет километра обратно. На въображението му се завива свят при мисълта на какво е способен изверг като Езмънд Хадок по време на четирийсеткилометрова разходка със „Скала на влюбените“ но средата. Не знам за кой ден се мъти мероприятияето, но когато и да е, ти ще участваш дейно в него и ще бъдеш душата на компанията. Ще яздиш между тях. И, за Бога, дори за миг не сваляй очи от него, докато сте при „Скалата на влюбените“. Там е най-опасното. Ако забележиш и зачатък на склонност да ѝ шепне на ухото, прекъсни го като светкавица. Разчитам на теб, Бърти. Щастиеето на моя живот е в ръцете ти.

Естествено, ако човек, с когото сте били в заедно в началното училище, в Итън и после в Оксфорд ви каже, че разчита на вас, нямате голям избор освен да се оставите да разчитат на вас. Да твърдя, че чутото ми допадна, ще рече силно да изкривя истината, но избъбрих едно „добре“, той ме сграбчи за ръката и заяви, че ако на този свят

имало повече хора като мен, той (светът) щял да бъде далеч по-приятно място — мнение, диаметрално противоположно на леля Агатиното и за което ме глождеше предчувствието, че силно ще се различава от това на Езмънд Хадок. В Девърил Хол може би щеше да се намери някой, който да обикне Бъртрам, но отсега бях готов да заложа и последната си риза, че името на Е. Хадок няма да фигурира на челно място в списъка им.

— Да знаеш само какъв товар смъкна от сърцето ми — въздъхна Коко, пусна ми ръката, сграбчи я отново и усърдно я заизкълчва. — Като знам, че си там, наместо, и се трудиш като пор в моя полза, мога да дишам спокойно. От известно време не съм в състояние да хапна и залък, но днес на вечеря ще се налапам до насита. Единственото, което искам, е да мога да направя нещо за теб в знак на признателност.

— Има такова нещо — рекох аз.

Внезапна мисъл се беше стоварила върху ми, очевидно подсказана от думата „вечеря“. От мига, когато Джийвс ми каза за прохладата между Гъси Финк-Нотъл и Мадлин Басет, бях повече от разтревожен, че Гъси ще вечеря сам тази вечер.

Защото знаете какво е да си в разгара на любовна разпра и да вечеряш сам. Започваш да разглеждаш момичето под лупа и да се чудиш дали не си се минал, като си се захванал с нея. При поднасянето на рибата това чувство се задълбочава, а при приключването с *roulet roté au cresson* и поръчването на кафето вероятно вече е достигнато заключението, че тя е чисто и просто шепа кокали и кичур коса и че трябва да си луд да я избереш за другар в живота.

В такива случаи е належаща весела компания, която да отклони мрачните мисли и аз мълниеносно включих, че възниква възможност да я осигуря на Гъси.

— Има — повторих. — Нали познаваш Гъси Финк-Нотъл? В момента е в тежък душевен смут и по уважителни причини бих предпочел тази вечер да не е сам и да се дави в мъчителни размишления. Ще можеш ли да хапнеш с него?

Коко задъвка долната си устна. Знаех какво минава през ума му. Мислеше, както бяха мислили и други, че първото и най-съществено условие за приятна вечеря е Гъси да не присъства.

— Да поканя Гъси Финк-Нотъл на вечеря?

— Точно така.

— А защо не го поканиш ти?

— Леля Агата държи да заведе сина й Томас в „Стария Вик“.

— Ами не го води.

— Не мога. Няма да живея достатъчно дълго да дочакам края на натякванията.

— Добре тогава.

— Бог да те благослови, Коко — изрекох аз.

Гъси вече не ми беше грижа. Вечерта се оттеглих в спалнята с леко сърце, без да подозирам какво ми вещае утрото.

[1] Голям курорт на южното крайбрежие на Англия. — Б.пр. ↑

[2] Лондонски център за бездомни кучета и котки. — Б.пр. ↑

[3] Има се предвид Елизабет I или с други думи XVI век. — Б.пр.

↑

[4] Стария завет, Книга песни на песните, 8.7: Големи води не могат угаси любовта, и реки не ще я залаят. — Б.пр. ↑

[5] Има се предвид популярно английско стихотворение за деца.
— Б.пр. ↑

3

Въпреки че в интерес на истината в ранните си етапи, утрото се прояви съвсем кротко. Както става в случаите, когато човек си облизва устните в очакване на благополучно приключване на деня, всичко започна гладко и мазно. Окрилен от мисълта, че в 2:53 часа ще изстрелям младия Томас на крайморско заточение, закусих с песен на уста, а и по обяд не бях в по-малко красиво настроение.

Закарах Томас на гара Виктория, натоварих го във влака, бутнах му една лира и махах братовчедска ръка, докато не изчезна от погледа ми. След това наминах през Кралския клуб за един-два сега тенис и все още бодър, се прибрах в гнезденцето си.

До този момент всичко вървеше по ноти. Докато окачвах шапката си на закачалката и слагах чадъра на стойката, си мислех, че ако Бог не е на небето и не всичко му е наред на света^[1], то на света по нищо не му личи. Липсваше дори намек от предчувствие, че зад ъгъла ме дебне горчивото пробуждане с бухалка в ръка, чакащо появата ми, за да ме кротне по китарата.

Първото, което привлече вниманието ми, когато прекрачих прага, бе наличието на доста по-изявен шум, отколкото е прието за покоите на един английски джентълмен. През затворената врата на дневната, ухото ми различи извисен в окуражителни викове женски глас, преплетен с гръмовния лай на ловни хрътки, надушили следата. Сякаш ръководството на ловна дружинка се бе спряло на будоара ми за поредната си среща и първата ми мисъл бе да взема крути мерки, както приляга на един почтен домовладелец. Никой не може да обвини Бъртрам Устър в излишна нетърпимост, но има времена, когато човек трябва да действа с твърда ръка.

Поради това отворих решително вратата и тутакси бях капичнат по гръб от тежко тяло с език на мравояд. Този език възторжено мина с баданарка топографията ми и когато мъглата пред очите ми се поразнесе, установих, че се гуша в прегръдките на пършиво куче от разнообразно потекло. А до него, загледана от горе на долу като майка,

разнежена от пакостите на първородното си чедо, стоеше Коковата сестра Корки.

— Сладко агънце — изгука тя. — Златно ангелче.

Не бях в състояние чистосърдечно да се присъединя към тези категоризации. Животното очевидно беше дружелюбно по природа и развиваше мигновено пристрастие към мен, но не би спечелило конкурс за красота. Мязаше досущ на Борис Карлов^[2], гримиран за коронната си роля.

От друга страна, Корки както винаги определено галеше окото. Двете години в Холивуд я бяха направили още по-приятна гледка от последния път, когато се мярна по нашите земи.

Корки е кръшно момиче със среден ръст, фигура като на Гъртруд Лорънс^[3] и муцуна, заслужаваща нещо повече от бегъл поглед. В спокойно състояние има замечтаното изражение на кристалночиста душа, потънала в красиви мисли, а в моменти на оживление е толкова оживена, че само един поглед ти стига, за да запееш революционни химни. Очите ѝ са лешниковокафяви, а косата — с почти същия цвят. Общото впечатление е за здравословно хранен ангел. Ако ви се наложи да си изберете компания за дългосрочно пребиваване на необитаем остров, Хеди Ламар^[4] може да е първият хрумнал ви избор, но Корки Пърбрайт неминуемо ще я настъпва по петите.

— Името му е Сам Голдуин^[5] — продължи тя и го гушна.

— Купих го от Батърси Хоум.

Надигнах се от пода и си подсуших лицето.

— Да, Коко ми каза.

— А, значи си се видял с него? Чудесно.

В този момент ѝ прещракна, че сме пропуснали обичайните брътвежи и си пое въздух да ми каже колко се радва да ме види отново след толкова дълго време. Аз заявих, че също се радвам да я видя след толкова дълго време, тя ме попита как съм, аз отговорих, че съм добре и попитах как е тя, а от отговора ѝ ми стана ясно, че е добре. Заинтересува се дали съм все същият непрокопсаник и аз задоволих любопитството ѝ в това отношение.

— Отбих се вчера с надеждата да те видя — рече тя, — но ти беше излязъл.

— Да, Джийвс ми каза.

— Заварих тук едно рижо хлапе. Каза, че ти е братовчед.

— Син е на леля Агата и колкото и нелепо да звучи, той е зеницата на окото ѝ.

— Защо да е нелепо?

— Защото е Повелителят на Престъпния свят. Известен в средите си като Сянката.

— На мен пък ми хареса. Дадох му петдесет автографа. Ще ги продава на момчетата в училище за по шест пенса всеки. Бил отдавнашен мой почитател, та лесно намерихме общ език. Коко не си падна по него.

— Веднъж сложи кабарче на стола му.

— Това обяснява недостига на сърдечност. Като каза Коко, та се сетих: той даде ли ти сценария на диалога между Пат и Майк?

— Да, у мен е. Снощи го четох.

— Чудесно. Много мило, че се съ согласи да ми помогнеш.

Не се впуснах в обяснения как помощта ми се дължи предимно на натиск от страна на леля, която не допуска възражения. Вместо това я запитах кой ще ми партнира в малката, но отговорна роля на Майк и тя отвърна, че името на актьора е Добс.

— Той е местното ченге. И в тази връзка, Бърти, има нещо, което искам да ти набия в кофата, която ти служи за чайник. Когато налагаш полицая Добс с чадъра на предвидените в сценария места, не щади сили. Непрокопсаникът трябва да усети цялата мощ на китките и мускулите ти. Искам да слезе от сцената син-зелен.

Напи съм си интелигентен, веднага съобразих, че има зъб на този пазител на закона. Споделих откритието си и тя се съ согласи, а алабастровото ѝ чело дори се помрачи.

— Имам му, и то не един. Много съм привързана към клетия стар чичо Сидни, а тази недостойна твар е трън в очите му. Той е селският атеист.

— Ами? Атеист значи? Никога не съм си падал по атеизма. В училище спечелих награда по Вероучение.

— Непрекъснато вдига кръвното на чичо Сидни, като го причаква в тъмни улички, изскача пред него и отправя саркастично-язвителни забележки по адрес на Йона и кита^[6]. Така че този диалог направо ни е изпратен свише. Все пак в ежедневието човек разполага с ограничени възможности безнаказано да налага ченгета с чадъри, а ако съществува ченге, което да плаче за бой, това е Ърнест Добс. След като

се наехиднички с мръсна усмивчица по адрес на Йона и кита, започва да подпитва чичо Сидни откъде Каин си е намерил жена. Много разстройващо за един чувствителен викарий като чичо ми, тъй че събирай сили, котенце, да го надялкаш на ситни трески.

С това успя да развълнува Устървата кръв и да пробуди Устървото рицарство. Уверих я, че много преди в селския салон да zazвучи „Боже, Краля пази“^[7], от полицаия Добс ще остане мокро петно.

— Знам, че ще се проявиш достойно в ролята. Бърти. И няма защо да ти казвам, че публиката очаква от теб велики подвизи. Дни наред в селото не се говори за нищо друго освен за предстоящия гастрол на Бъртрам Устър, знаменития столичен комик. Ти ще си гвоздеят на програмата. А Бог ми е свидетел, че тя има нужда от цяла шепа пирони.

— Кой са другите участници?

— Обичайният местен талант... и Езмънд Хадок. Той ще изпълни песен.

Начинът, по който произнесе това име — с мразовита погнуса, сякаш замърсяваше устните й, — ми подсказа, че Коко не беше сбъркал в преценката си относно отношението й към донжуанските попълзновения на Хадок. Съобразих, че трябва да подхождам тактично към въпроса и внимателно заподбирах думите си.

— А, да. Езмънд Хадок. Коко ми спомена за него.

— И какво ти каза?

— Ами туй-онуй.

— Свързано с мен?

— До известна степен.

— Какво точно?

— Ами намекна, стига да не съм го разбрал погрешно, че гореспоменатият Хадок се е проявил неподобаващо със сестринския персонал на Коко. Според брат ти вие с този Казанова по едно време сте се държали за ръце, но след като попалувал, той те захвърлил като стар чорап и се преориентирал към Гъртруд Уинкуърт. Но сигурно нещо не е разбрал.

Тогава тя заговори. Ако едно момиче, седмици наред е ходило с потрошено сърце и вкиснато до мозъка на костите, то започва да чувства, че колкото и да е драгоценна девическата гордост, душата си

има своите нужди от чистосърдечна изповед. Пък и, разбира се, да си излее мъката пред мен не е като да се сополяви на рамото на чужд човек. Без съмнение в главата ѝ се появи споменът как сме ходили заедно на уроци по танц и пред очите ѝ изпъкна незабравимият образ на Устър с костюмче а ла малкия лорд Фаунтлерой и интересни пъпки по лицето.

— Не, всичко е разбрал правилно. Наистина се държахме за ръце. Но не Езмънд ме захвърли като стар чорап, а аз. Като чифт стари чорапи, целите в дупки. Заявих му, че не желая да имам нищо общо с него, докато не се вземе в ръце и не спре да пълзи пред ония свои лели.

— Да не би да пълзи пред лелите си?

— Да, като жалък червей.

Не можех да отмина това с мълчание. И по-достойни мъже от Езмънд Хадок са пълзели и продължават със страшна сила да пълзят пред лелите си и ѝ го казах право в очите, но тя май не ме слушаше. И друг път ми е правило впечатление, че момичетата не ме слушат. Лицето ѝ беше напрегнато, а очите — забулени. Устните ѝ потрепераха.

— Не биваше да го наричам червей. Всъщност вината не е негова. Онези вещици го гледат от шестгодишна възраст, мачкали са го и са го тъпкали ежедневно в краката си, та сега явно му е трудно да отхвърли игото. Много ми е жал за него. Но всяко нещо си има граница. Когато се разтрепери от страх да им съобщи за нашия годеж, тропнах с крак. Настоях да им каже, той позеленя и запелтечи: „Олеле, не мога“, а аз отсякох: „Добре тогава, каквото било, било. Дотук.“ И оттогава не съм му проговорила, като изключим поканата да пее на концерта. А най-ужасното, Бърти, е, че съм луда по него. Само при мисълта за Езмънд ми иде да завия на умряло и да загриза килима.

И тя зарови лице в козината на Сам Голдуин, уж да демонстрира прилив на собственическа любов, а всъщност с цел да избърше бликналите сълзи. Лично аз бих предпочел да използвам копринена кърпичка, защото животното смърдеше, та се не траеше, но момичетата са си момичета.

След кратък размисъл измрънках едно: „Лоша работа“.

— Не, не, всичко е наред — взе се тя в ръце. — Просто нещо ми стана. Кога тръгваш за Девърил?

— Довечера.

— Как е самочувствието?

— Не твърде. Усещам ледена буца в стомаха. Никога не съм на висота в компанията на лели, а според Джийвс в Девърил Хол лелите се движели на тумби. Твърди, че са цели пет.

— Точно така.

— Множко, бих казал.

— С пет повече от крайно необходимото. Едва ли ще ти допаднат, Бърти. Едната е глуха, другата е смахната, а всичките са кучки.

— Силни думи, дете мое.

— Само защото не ми идват на езика по-силни. Ужасни са. Прекарвали са целия си живот в оня порутен Девърил Хол и са като изпъзели от тритомен роман. Преценяват всекиго по местен критерий. Не си ли роден в графството, не съществуващ. Сигурно са припадали седмици наред, когато сестра им се е омъжила за бащата на Езмънд.

— Да, и Джийвс каза, че за тях неговата поява в родословното дърво е замърсило семейния герб.

— Обаче изобщо не може да се сравни с петното, което аз бих му лепнала. Щом се подвизавам на сцената и на екрана, значи съм червената блудница^[8].

— Значи така стоят нещата.

— Така.

Слава Богу, че в този момент Сам Голдуин направи поредния си внезапен набег към личността ми с лозунга: „Назад към Бъртрам“ на уста, защото това ми даде възможност да се справя с този вълнуващ миг. Бях силно угрижен. Не знаех какво може да се направи по въпроса, но любовният живот на брат и сестра Пърбрайт несъмнено то беше закършил със здравето.

Корки явно споделяше мнението ми.

— Как можа баш на мен да ми се случи! — затръшка се тя. — Единственият от милиони познати мъже, за когото искам да се омъжа, не може да се ожени за мен, защото леличките му не дават.

— Кофти късмет — съгласих се аз.

— Да не говорим за късмета на клетия стар Коко. Като го погледнеш, не би повярвал, че тъкмо неговото сърце ще се потроши заради момиче, но факт. Ако го познаваш наистина добре, тогава

знаеш, че под лекомислената повърхност се таят дълбоки дълбини. Гъртруд е всичко за него. Но едва ли ще намери сили да даде отпор на отровната комбинация от майка, лели и Езмънд.

— Да, Коко сподели, че е подложена на силен натиск.

— Как ти се видя?

— Сломен.

— Приема го много навътре — отбеляза Корки.

Лицето ѝ се помрачи. Коко винаги е бил зеницата на очите ѝ и душата ѝ явно се вайкаше по него. Сто на сто щяхме да се впуснем да нищим неволите му, ако вратата не беше се отворила и самият той не беше нахлул в плът и кръв.

— Здравсти, Коко — казах аз.

— Здравсти. Коко, миличък — каза Корки.

— Здравсти — каза Коко.

Аз погледнах Корки. Корки погледна мен. И двамата свихме устни, а за себе си съм сигурен, че повдигнах и вежда. Защото изражението на въпросния Пърбрайт беше на човек, изгубил всяка надежда, а гласът, с който каза: „Здравсти“, без колебание можеше да се нарече „задгробен“. Накратко, цялото му поведение будеше жал в гърдите на хората, които го обичаха и му желяеха доброто.

Грухна се в едно кресло, затвори очи и няколко секунди остана бездиханен. След това в междуушието му явно избухна френска буржоазна революция, защото подскочи със сподавен крясък, притисна ръце към слепоочията си и аз съзрях светлина в тунела. Държането му толкова очевидно бе на човек, съзнаващ, че само светкавични действия могат да спасят главата му от сцепване, че аз загреях къде бяхме сбъркали — живият труп не беше резултат единствено на любовно разочарование. Докоснах звънеца и Джийвс се появи в стаята.

— Джийвс, ако обичаш, една от твоите животоспасяващи смеси.

— Много добре, сър.

Изниза се, а аз впах в Коко проникателен поглед. Познавачи са ми казвали, че съществуват шест вида махмурлук — Потрошен компас, Шевна машина, Комета, Ядрен взрив, Бетонобъркачка и Върл таласъм. При Коко се забелязваше наличие и на шестте.

— Снощи май си празнувал — вметнах аз.

— Направих амбициозен опит да принудя Британските острови да минат на сух режим — призна той.

— Джийвс отиде за жива вода.

— Господ ще ти се отблагодари, Бърти — простена Коко и отново склопи очи.

Намерението му очевидно беше да възстанови продължения си организъм с кратка дрямка и лично аз бих го оставил на мира. Но на Корки такива не й минаваха. Тя злостно се вкопчи в зелката му с две ръце и я раздруса, поради което Коко подскочи и се хлопна в тавана с толкова слухораздирателен писък на уста, че стаята прокълнтя като от предсмъртния вопъл на стадо издъхващи хиени. Като естествена последица Сам Голдуин се включи в замърсяването на ефира от все душичка и сърце, та се наложи да го натиря въвн от стаята. Когато се върнах. Корки яко сапунисваше Коко.

— Закле ми се във всичко свято, че няма да се натряскаш, нещастен червей такъв — редеше тя със сестринска ярост. — Толкова ли струва думата на един Пърбрайт?

— Лесно ти е да говориш за думите Пърбрайтови — скастри я Коко с внезапно избуял дух. — Когато давах въпросната дума, не знаех, че ще вечерям с Гъси Финк-Нотъл. Бърти ще потвърди, че не е възможно нормален човек да изтърпи вечеря на четири очи с Гъси, без да поема неспирно големи количества стимуланти.

Кимнах.

— Прав е. Дори във върховата си форма Гъси не е бленувана компания, а снощи на всичкото отгоре е бил и сломен духом.

— Много сломен — потвърди Коко. — По време на турнета ми се е случвало да пристигам с кораб в Саут порт в дъждовна неделна утрин. Гъси ми вдъхна същото усещане за безпросветна пустош. Седеше с увесено чене, звереше се като дран-недодран сом...

— Гъси — обясних аз на Корки — е в период на любовна разпра с годеницата си.

— ... и не след дълго осъзнах, че ако държа да оцелея, разполагам с един-единствен изход. Заръчах на сервитьора да донесе шишето и да го остави до лакътя ми.

— Гъси, разбира се, е бил на портокалов сок.

— От начало до край — потвърди Коко и се олюля от погнуса.

Забелязах, че въпреки откритото му мъжествено самопризнание Корки не се отказваше да обсипва с упреци човек, неспособен да ги асимилира. И друг път ми е правило впечатление, че дори най-свестните сред жените не могат да не си кажат думата на сутринта след тежка нощ, затова побързах да отбия разговора в неутрално корито.

— Къде вечеряхте?

— В „Дорчестър“^[9].

— Ходихте ли някъде след това?

— О, да.

— Къде?

— Ами къде ли не. В Ийст Дълич^[10], Пондърс Енд^[11] Лайм хаус^[12]...

— От къде на къде в Лаймхаус?

— Винаги съм искал да го видя, пък и сега беше моментът да сравня тегобите си с неговите. Що се отнася до Ийст Дълич и Пондърс Енд — не съм сигурен. Може да съм чул някой да ги хвали. Наех такси за цялата вечер, носехме се из града и се наслаждавахме на гледките. Най-накрая се озовахме на площад Трафалгар.

— Колко беше часът?

— Към пет сутринта. Бил ли си някога на Трафалгар в пет сутринта? Много е живописен с онзи фонтан. И както си стояхме на ръба на фонтана, ми хрумна идея, която сега знам, че беше грешка, но тогава ми се стори един път.

— Каква?

— Реших, че нищо чудно във фонтана да се въдят тритони и като знам колко е привързан Гъси към тритоните, го посъветвах да нагази и да налови свежо попълнение за аквариумите си.

— С дрехите?

— Да, много добре си спомням, че беше с дрехи.

— Но човек не може да гази из фонтаните с вечерно облекло.

— Може. Питай Гъси. Спомените ми са малко мътни, но май трябваше доста време да го убеждавам. Да, сетих се — засия Коко. — Казах му да нагази, той не искаше и тогава го предупредих, че ако се дърпа, ще го халосам с шишето. Тъй че нагази.

— Шишето още ли беше с теб?

— Това беше друго. Купихме го в Лаймхаус.

— И Гъси нагази?

— Къде ще ходи.

— Чудно как не са го прибрали.

— Прибраха го. Появи се един жандарм, подбра го и тази сутрин в полицейския съд на улица Бошър са му дали четиринайсет дни без право на обжалване.

Вратата се отвори. Сам Голдуин се втурна вътре и се метна на гърдите ми с нескритото убеждение, че сме влюбени след дълга разлъка.

Последва го Джийвс с поднос в ръка, върху който крепеше чаша с един от експлозивните си специалитети.

[1] Прочут стих от поемата на Браунинг „Минава Пипа“. — Б.пр.

↑

[2] Сценичното име на английския актьор Уилям Хенри Прат (1887–1969), спечелил световна слава с изпълнението си на ролята на чудовището на Франкенщайн. — Б.пр. ↑

[3] Гъртруд Лорънс (1898–1952) — прочута английска изпълнителка на главни роли в музикални комедии. — Б.пр. ↑

[4] Сценичното име на Хедвиг Ева Мария Кислер, американска кинозвезда, прочута с изпълненията си на „фатална жена“. — Б.пр. ↑

[5] Самюел Голдуин (1882–1974) — американски филмов продуцент, един от основателите на Метро Голдуин Майер, известен и като автор на остроумни афоризми. — Б.пр. ↑

[6] Според Библията Йона бил грешник и неверник и Господ го наказал да бъде погълнат от огромен кит. След като престоял в стомаха му четирийсет дни, Йона повярвал в Бога и бил изплют от кита. — Б.пр. ↑

[7] С националния химн в Англия се закриват представления и пр. — Б.пр. ↑

[8] Има се предвид жената от видението на Свети Йоан: „А жената беше облечена в багреница и червено... и на челото ѝ бе написано името: ... майка на блудниците и на земните гнусотии.“ — Новият Завет, Откровение на Свети Йоана, 17,1–6. — Б.пр. ↑

[9] Един от най-скъпите лондонски хотели, където отседат кралски особи, кинозвезди, милионери и т.н. — Б.пр. ↑

[10] Живописно предградие на Лондон. — Б.пр. ↑

[11] Квартал на Лондон. — Б.пр. ↑

[12] Район в Източен Лондон, близо до затвора „Гауър“. — Б.пр.

↑

4

Когато като бледолик пъпчивец в разцвета на дванайсетата си годишнина излежах в присъдата си в частното училище Малвърн Хаус в Брамли-на-морето под директорството на преподобния Обри Ъпджон, помня как въпросният преподобен думи нямаше да нахвали покойния сър Филип Сидни^[1], защото, когато го ранили в не-знам-си-коя битка и негов боен другар му предложил да опъне бутилката, онзи предпочел да пропусне реда си и да го отстъпи на проснатия в съседната носилка, чиято нужда, както се изразил, била по-голяма от неговата. Този дух на себеотрицание, редеше преподобният Обри, искам да видя и у вас, момчета, и най-вече у теб, Устър, и колко пъти трябва да ти повтарям да не зееш насреща ми като олигофрен. Затвори си устата, момче, и не се прегърбвай!

Е, ако сега преподобният можеше да хвърли едно око, щеше да стане свидетел на така жадувания от него самоотвержен дух. Първият ми импулс беше да се метна напред, да изтръгна чашата от подноса и да я обърна на екс, защото, ако някога съм имал нужда от подкрепително, това беше тогава. Но не. Дори в онзи кошмарен миг със сетни сили съумях да проумея, че нуждата на Коко е по-голяма от моята. Отстъпих назад, въпреки че всичките ми крайници се тресяха, той получи живителния сок, пресуши чашата и след като беше ударен от гръм — задължителна първа реакция на съживителните на Джийвс, възкликна: „Ха!“ и се завърна в лоното на човеците.

Потрих чело с трескава ръка.

— Джийвс!

— Сър?

— Знаеш ли какво е станало?

— Не, сър.

— Гъси Финк-Нотъл е загазил.

— Нима, сър?

Потрих чело с нова ръка и артериалното ми налягане се впусна в казашка пляска. Вече би трябвало да съм привикнал, че колкото и

сензационна да е една новина, тя не е в състояние да накара Джийвс да подскочи и да изпищи на умряло, но въпреки всичко това негово „Нима, сър?“ неизменно разбълнива кръвта Устърова.

— Не ми нимасъркай. Повтарям. Огъстърс Финк-Нотъл, сгачен на местопрестъплението, газещ в Трафалгарския фонтан в пет часа сутринта, е бил закопчан от жандармерията и две седмици ще си протрива дъното на панталоните в зандана. А довечера го очакват да се яви в Девърил Хол.

Коко, който за пореден път бе склопил очи, за миг отклони едното.

— Да те откряна ли? — попита. — Няма да се яви.

Затвори пак очи, а аз потрих чело с поредната ръка.

— Проумяваш ли сърцесмразяващото положение, Джийвс? Какво ще каже госпожица Басет? Как ще изтълкува фактите, когато стигнат до нейното знание? Отваря утрешния вестник. Вижда любимото име в полицейската рубрика...

— Не, не го вижда — отново се събуди Коко. — Защото Гъси в изблик на неподозирана мозъчност даде името си като Алфред Дъф Кунър.

— Но какво ще стане, когато не се появи в Девърил Хол?

— Да става, каквото ще става — морно изфилософства Коко и потъна в безметежен сън.

— Ще ти обясня какво ще каже госпожица Басет. Ще каже... Джийвс!

— Сър?

— Ти изобщо не ме слушаш!

— Моля да ме извините, сър, но наблюдавах кучето. Ако забелязвате, сър, то се е заело да гризе възглавницата на дивана.

— Не ми е сега до разни кучета.

— Мисля, че е препоръчително да преместя малкия в кухнята, сър — отсече Джийвс почтително, но твърдо. Той е побъркан на тема чистота и ред. — Ще се върна веднага щом го затворя на сигурно място.

Оттегли се в комплект с кучето, а Корки успя да улови погледа на преждеговорившия. От известно време тя блуждаеше в периферията на разговора със задръстения вид на човек, който не разбира за какво става дума.

— Но, Бърти — заговори тя, — защо е тази агония, какви са тези терзания? Разбирам, че въпросният Финк-Нотъл има основания да е разтревожен, но ти защо се мяташ като пуканка върху нажежен тиган?

Зарадвах се, че Джийвс временно отсъства, защото иначе щеше да ми е невъзможно да излея невъздържано чувствата си към Мадлин Басет. Той, естествено, е в течение на всички обстоятелства, но ние никога не обсъждаме Мадлин. Да го направим, би означавало да одумваме една жена, а Устърови не одумват жени. Нито пък Джийвсови.

— Коко не ти ли е разказал за мен и Басет?

— Нито дума.

— Слушай тогава.

Бъркотията Басет-Устър, разбира се, е баята новина за онази част от публиката, която не се е откъсвала от устните ми, когато съм я споделял преди, но винаги се появяват нови членове на клуба, за чието благо ще дам кратък резонанс... не беше резонанс... резюме на фактите.

Всичко започна миналото лято в Бринкли Корт — имението на леля Далия, където Гъси; аз и чумата-да-я-тръшне Басет бяхме на кратко гостуване. Стана това, за което често пишат по романите — младежът А е влюбен, но не му стиска да разкрие чувствата си, и тогава неговият приятел Б от чисто добросърдечие се наема да му разчисти пътя с няколко добре подбрани думи, напълно не загорявайки, глупакът му с глупак, че с подобен акт протяга врат към секирата и си търси белята. С две думи, Гъси, макар и хлътнал до уши, не можеше да събере сили да започне задължителните размисли, и аз, като безподобно магаре, му предложих да остави тая работа на мен.

И така, една вечер замъкнах момичето по здрач в градината и й пуснах тънкия намек, че в Бринкли Корт има сърца, които чезнат от любов по нея. И докато успея да мигна, тя вече чуруликаше как, разбира се, отдавна била отгатнала чувствата ми, защото едно момиче винаги се досещало, нали така, но страшно, страшно съжелявала, че между нас няма да се получи, защото си падала единствено по Гъси. Но, продължи тя, и точно тук се породи заплахата, която оттогава витае над главата ми, ако за миг се усъмняла в рядката кристална чистота на Гъсевата душа, щяла го срита отзад и да ме ощастливи.

И както вече съм разказвал другаде, неведнъж съм бил на косъм, особено когато Гъси се нарязва до козирката и в това състояние започна да връчва наградите на младите учени от началното училище в Маркет Снодсбъри. Тогава му беше скроила шапката, но се въздържа да му я връчи и няма съмнение, че ще я скрои отново, стига да открие как мъжът, на когото е гледана като на горд собственик на най-чиста мъжка душевност, излежава назидателна присъда за газене в Трафалгарския фонтан. Нищо не може да отблъсне едно романтично момиче повече от новината, че възлюбеният му търка нарове в кафеза.

Обясних всичко това на Корки и тя каза, че да, разбираана в каква септична яма съм цопнал.

— Надявам се, че разбираш. Положението е безнадеждно. Гъси ще получи ритник отзад, а сломената фигура, която ще видиш да се тътри по църковната пътека редом с нея, докато гостите посягат да си свалят шапките, а органът свири „Гласът, що полъхна над рая“, ще бъде на Бъртрам Уилбърфорс Устър.

— Никога не съм знаела, че второто ти име е Уилбърфорс.

Обясних ѝ, че подобно име се разкрива само в моменти на голямо вълнение.

— Но, Бърти, не виждам защо риташ срещу подобна съдба. Виждала съм нейна снимка в Девърил Хол момичето никак не е за изхвърляне.

Това е грешка, която допускат много хора, познаващи Мадлин Басет само от снимка. Напълно съзнавам, че повърхностният слой не разкрива същинската ѝ същност.

— Питаш ме защо не искам да се влача редом с нея по църковните пътеки? — попитах аз. — Ще ти обясня. Защото, въпреки че, както казваш, външно не е за боклука, тя е най-кашкавата и лигава напаст Божия, която някога е твърдяла, че звездите са венчето около главата на дядо Боже и че всеки път, когато някоя фея кихне, се ражда бебе. Тя е лепкава и превзета. Любимото ѝ четиво е за Мечо Пух. Може би най-добре ще обобщя, като ти кажа, че е родена за Гъси Финк-Нотъл.

— Никога не съм виждала господин, Финк-Нотъл.

— В такъв случай питай този, който го е виждал.

Тя остана замислена. Беше започнала да си дава сметка за мрачността на положението.

— Смяташ, че ако тя разбере, ти ще опереш пешкира?

— Хич не се съмнявай. И ще трябва да нарамя кръста. Ако едно момиче мисли, че си влюбен в него, и дойде да ти заяви, че зарязва годеника си и е готова да подпише с теб, какво можеш да направиш, освен да си извадиш разрешително за брак? Човек трябва да се държи цивилизовано.

— Да, разбирам. Трудно е. Но как ще ѝ попречиш да научи? Когато разбере, че господин Финк-Нотъл не е пристигнал в Девърил Хол, сигурно ще поразпита за него.

— И тези питання неизбежно ще я доведат до горчивата истина. Точно така. Но все пак разполагаме с Джийвс.

— Смяташ, че той ще може да оправи нещата?

— Досега не се е провалял. Носи шапка четиринайсети номер, яде несметни количества риба и неведоми са пътищата на чудодейните му деяния. Ето го и него, с дяволски интелигентен вид. Е, Джийвс? Измисли ли някакво решение?

— Да, сър. Ала...

— Виждаш ли — обърнах се аз към Корки. Секнах и се понамръщих. — Правилно ли чух думата „ала“, Джийвс?

— Просто изпитах известно съмнение дали решението, което ще ви предложи, ще срещне одобрението ви, сър.

— Щом е решение, нищо друго не ме интересува.

— В такъв случай, сър, за да се избегнат въпросите, които неизбежно ще възникнат, ако господин Финк-Нотъл не се представи довечера в Девърил Хол, от съществена важност е мястото му да бъде заето от човек, който да се представи за него.

Сгърчих се.

— Да не намекваш, че трябва да се регистрирам в оная колония на прокажени като Гъси?

— Освен ако не убедите някой от приятелите ви да го стори, сър.

Засмях се с глух безрадостен смях.

— Не мога да тръгна из Лондон да моля хората да се представят за Гъси Финк-Нотъл. Всъщност мога, но що за живот ще е това? Пък и няма време... Коко! — креснах.

Коко отвори очи.

— Здравейте — заговори той приветливо. Изглеждаше доста ободрен. — Какво ново?

— Всичко. Джийвс намери изход.

— Така си и мислех. И какво предлага?

— Смята... Какво беше, Джийвс?

— За да се избегнат въпросите, които неизбежно ще възникнат, ако господин Финк-Нотъл не се представи довечера в Девърил Хол...

— Сега внимавай, Коко.

— ... изглежда от съществена важност мястото му да се заеме от човек, който ще се представи за него.

Коко кимна и заяви, че според него това било много умно.

— Естествено, имаш предвид Бърти, нали?

Нежно погладих ръкава на сакото му.

— Мислехме за теб — рекох аз.

— За мен?

— Да.

— Искаш от мен да твърдя, че съм Гъси Финк-Нотъл?

— Точно така.

— Не — отсече Коко. — Що за отблъскващо хрумване!

Говореше, разтърсен от отвращение и това ме накара да осъзная колко дълбоко са го засегнали преживяванията от изминалата нощ. И трябва да знаете, че влязох в положението му. Всеки, който е бил в компанията на Гъси от осем вечерта до пет сутринта без прекъсване, лесно може да развие алергия към него. Разбрах, че ще се наложи да пусна най-елейното си красноречие, за да постигна сътрудничество от страна на К. К. Пърбрайт.

— Това ще ти даде възможност да бъдеш под един покрив с Гъртруд Уинкуърт — заубеждавах го аз.

— Да — обади се и Корки. — Ще бъдеш редом с Гъртруд.

— Не мога да допусна хората да ме смятат за Гъси Финк-Нотъл дори с цената на споделен покрив с моята Гъртруд — твърдо изрече Коко. — Освен това ще се проваля. Не съм подходящ за ролята. Прекалено очевидно съм човек с ум, талант и прочие, а Гъси сигурно е широко рекламиран като най-видния задръстеняк под слънцето. След петминутен разговор с мен стариците ще проникнат в измамата като нажежен шиш в масло. Не, ако наистина търсите дубльор на Гъси Финк-Нотъл, трябва ви човек като Гъси Финк-Нотъл, за да подмами окото. Ти получаваш ролята, Бърти.

От устните ми се изтръгна стон.

— Да не смяташ, че приличам на Гъси?

— Че не сте ли еднояйчни близнаци?

— Все пак смятам, че бъркаш, Коко — намеси се Корки. — Ако си в Девърил Хол, ще можеш да предпазиш Гъртруд от попълзновенията на Езмънд Хадок.

— Бърти ще се погрижи за това. Съгласен съм, че много бих се радвал да погостувам в Девърил Хол и стига да имаше друг начин... Но не бих се представил за Гъси Финк-Нотъл.

Прегънах се пред неизбежното.

— Добре — въздъхнах дълбоко. — Във всички дела човешки трябва да има някой жертвен овен или глупак, който да свърши мръсната работа, и виждам, че в настоящата криза това ще съм аз. Винаги става така. Когато изникне работа, пред която човечеството потръпва от ужас, отвсякъде се надига вик: „Устър да я свърши“. Не че се оплаквам, само го споменавам. Много добре. Няма да спорим. Ще бъда Гъси.

— И усмихнато, момчето тупна мъртво.^[2] Така те искам — заяви Коко. — И докато пътуваш за натам, мисли му.

— В какъв смисъл?

— Ами например дали ще е добър ход да целунеш кръстницата на Гъсевото момиче, когато се запознавате? Това са дребни неща, но дава храна за мисълта. А сега, Бърти, ако нямаш нищо против, ще се довлека до спалнята ти и ще подремна. Тук е твърде шумно, а ако искам отново да видя белия свят, трябва да поспя. Джийвс, как те чух оня ден да наричаш съня?

— Благ лечител на уморената Природа^[3], сър.

— Точно така. Не би могъл да го формулираш по-добре.

И той изпълзя от стаята, а Корки каза, че и тя трябва да тръгва. Имала да върши хиляди неща.

— Всичко вече изглежда уредено, благодарение на бързата ти мисъл, Джийвс — рече тя. — Единствената неприятност е, че селото ще бъде запято от разочарование, когато се разчуе, че в ролята на Пат ще се яви някакъв си Финк-Нотъл вместо знаменития Бъртрам Устър. Доста те прехвалих при предварителното представяне, Бърти. Но няма как. Довиждане. Ще се видим на бойното поле. Довиждане, Джийвс.

— Довиждане, госпожице.

— Я почакай — сетих се аз. — Забрави си кучето.

Тя се спря на вратата.

— О, смятах да ти го кажа преди малко, Бърти. Искам да го вземеш със себе си в Девърил Хол за ден-два, за да имам време да подготвя морално чичо Сидни. Той не е любител на кучетата и Сам трябва да му се поднесе внимателно.

Тук вече се наложих.

— Няма да се появя в Девърил Хол с подобна твар. Това ще съсипе доброто ми име.

— Искаш да кажеш името на Финк-Нотъл. То и без това се валя в калта. Както каза Коко, там знаят всичко за него и вероятно ще си отдъхнат, че не им мъкне пет-шест аквариума с тритони. Е, още веднъж довиждане.

— Хей! — изврецах аз, но тя беше изчезнала.

Обърнах се към Джийвс.

— Е, Джийвс!

— Да, сър.

— Какво искаш да кажеш с това „Да, сър“?

— Желая да изразя загрижеността си от факта, че положението ви в много отношения е извънредно трудно, сър. Но дали не бих могъл да привлека вниманието ви към едно наблюдение на император Марк Аврелий. Той е казал: „Несгода ви е връхлетяла? Добре. Това е част от предопределението на Вселената, предвидено за вас от самото начало. Всичко, което ви връхлита, е част от великата паяжина“.

Дишането ми стана хрипливо.

— Значи така е казан?

— Да, сър.

— В такъв случай можеш да му предадеш от мое име, че е магаре. Опакован ли е багажът ми?

— Да, сър.

— Колата пред входа ли е?

— Да, сър.

— Тогава води ме към нея, Джийвс. Ако искам да се добера до оная лудница... пардон, лелница преди полунощ, най-добре ще е да тръгна веднага.

[1] Английски поет и воин (1554–1586), автор на поредица от сонети, романтична проза и създател на английската литературна

критика. — Б.пр. ↑

[2] Цитат от поемата на Браунинг „Случка във френския лагер“.
— Б.пр. ↑

[3] От поемата на Едуард Янг (1683–1765) „Оплакване: нощни
мисли“. — Б.пр. ↑

5

Успях да се появя там преди полунощ, но все пак бях порядъчно закъснял. Както можеше да се очаква в такъв ден, двуместната ми кола, по правило безотказна като арабски жребец, насред път разви скоротечна скарлатина, благодарение на която графикът ми отиде на кино и когато завих към главния вход, часът приближаваше осем. Натиснах газта до дупка и това ми даде възможност да дръпна звънеца в осем без двајсет.

Спомням си как веднъж пристигнах с Джийвс в едно провинциално имение, където прекарването се очертаваше извънредно лепкаво, и той промърмори в ухото ми: „Рицарят Роланд стигна до Мрачната кула, сър“^[1]. Тогава не разбрах нищо от думите му. След като поразпитах обаче, се оказа, че въпросният Роланд бил от онези средновековни, дето трепят времето си с размотаване насам-натам, та когато веднъж се добрал до някакъв зандан, известен като Мрачната кула, се почесал озадачено по темето, защото нещо в атмосферата ѝ хич не му вдъхнало доверие.

Същото се случи с мен тогава. Като имение Девърил Хол много ми допадна. Възхитих се от старинната сграда с бойници, кули и всичко, което се полага, и ако онзи Девърил, който я беше построил, се навърташе тогава около мен, щях да го хлопна по гърба и да му кажа: „Добре си се справил, Девърил“. Но се сгърчих при мисълта какво се крие вътре. Зад масивната порта дебнеха пет лели с ранновикторианска^[2] закваска и един Езмънд Хадок, който, щом осъзнаеше факта, че съм агънцето на Мери, вероятно щеше да забрави задълженията си на домакин и да ми извие врата. Тези обстоятелства попречиха на окоето ми полагаещо да се порадва на тюдорианската архитектура и да обгърне поне сочната прелест на безкрайните зелени площи и искрящи цветни лехи.

Вратата се отвори и разкри поне сто кила живо икономско тегло.

— Добър вечер, сър — заяви масивният екземпляр. — Господин Устър?

— Финк-Нотъл — бързо изрекох аз, за да загладя впечатлението.

Всъщност не бих и могъл да кажа нещо повече, защото от непредвидените обеми на Чарли Силвърсмит почти ми секна дъхът. Веднага се върнах в годините, когато започвах живота си на светски мъж и тръпнех под погледите на величествени икономи.

Вече съм по-обръгнал и в крачка прегазвам подобна фауна. Когато ми отворят вратите, небрежно подръпвам маншетите си. „Ей ти, иконом — подвиквам, — как е животът?“ Но Джийвсовият чичо ме стресна. Приличаше на метална гравюра на държавник от миналия век с голяма плешива глава, бледи, пронизващи, изпъкнали очи, които — впити в моите — неимоверно засилиха усещането ми за Мрачна кула. През главата ми светкавично се стрелна мисълта, че ако нещо подобно беше изскочило срещу рицаря Роланд, той щеше да подбере полите на доспехите си, да забие шпори в хълбоците на коня и да отпраши яко заек.

Сам Голдуин, привързан с дебела връв към предното стъкло, сякаш бе осенен от същите размисли, защото след един стреснат поглед към чичо Чарли отметна назад глава и зави на умряло. Разбирах потреса му. Бидейки южнолондонско псе от долните прослойки на средната класа или защо направо не си го кажем — бидейки псе от народа, той едва ли беше виждат жив иконом, та си беше срам и позор, че от раз изтегли от кутията самия чичо Чарли. С извинителен жест привлякох вниманието на последния към животното.

— Куче — казах, защото това ми се стори достатъчно подходящ начин да ги представя един на друг. Чичо Чарли го изгледа навъсено, сякаш го бе спипал да яде ордъовъра си с приборите за риба.

— Ще наредя да отведат животното в конюшните, сър — хладно се произнесе той, а аз се изтрепах да му благодаря.

— А сега — продължих, — май ще е най-добре да бягам да се преоблека. Не искам да закъснявам за вечеря.

— Вечерята вече е сервирана, сър. Тук вечеряме точно в седем и половина. Ако желаете да си измиете ръцете, сър — рече той и ми посочи врата вляво.

В средите, където се движа, съм всеобхватно известен като много печен, защото под напора на обстоятелства, които биха прекършили по-крехки натури, неизменно съм успявал да се възкача по стъпалата на мъртвото си „аз“ и да се устремя към възвишени цели^[3]. Отбийте се

в „Търтеите“ и питайте, когото срещнете: „Може ли да се сломи прекрасният Устърров дух?“ и той ще ви предложи добър облог срещу подобна вероятност. „Колкото и да се напече положението — ще каже той, — и колкото и да са отровни стрелите на свирепата Съдба^[4], Устър пак ще си свирка и ще е душата на гуляя.“

Но дотогава не бях се натрисал в положението хем да се представям за Гъси Финк-Нотъл, хем да гуляя в чужда къща, без съответната премяна, та няма как да не призная, че краката ми поддадоха в коленете. Няма нищо по-смъртоносно за един английски джентълмен от принудата да седне да вечеря без подобаващо вечерно облекло. Човекът, който се затътри подир чичо Чарли към трапезарията, беше един смазан и преплитащ крака Бъртрам Устър с надлежно измити горни крайници, но със самочувствието на дрипав велосипедист, смазан от унижението да нагъва храната си под погледите на всички, които според възпаленото ми въображение цъкаха с езици, барабаняха с пръсти по масата и си шушукаха каква досада е да изчакваш закъснелия, когато толкова ти се иска да поднесат следващото ястие, та да се наядеш като хората. Поради това мина време, преди да събера сили и да хвърля поглед към действащите лица около трапезата. Разбира се, имаше някакво представяне. Май си спомням чичо Чарли да обявява със сдържан тон: „Господин Финк-Нотъл“, сякаш искаше да се разграничи от всяка отговорност за думите си, но нищо повече.

Около мен се простираше неизброчно море от лели, стигащо до хоризонта. Имаше високи лели, ниски лели, дебели лели, мършави лели и една леля, която не спираше да говори, но на която никой не обръщаше и нула внимание. По-късно щях да науча, че това е обичайната практика на госпожица Еметин Девърил — лелята, която Корки описа като смахната. Водеше неспирен монолог от началото до края на всяко ястие. Щеше много да допадне на Шекспир.

Начело на масата се мъдреше млад екземпляр с добре скроено вечерно облекло, което ме накара още по-остро да осъзная направената от пътуването тапицерия, обвиваща мощите ми. Вероятно беше Е. Хадок. Седеше до момиче в бяло — толкова очебийно най-младият член на женското присъствие, че я изчислих като Коковата Гъртруд.

Подложих я на обстоен оглед и започнах да разбирам как Коко е хлътнал до хрилете. Детето на Благородната Дафни, вдовица на покойния П. Б. Уинкуърт, беше стройна, руса и крехка, в крещящо противоречие с майка си, която вече идентифицирах като бореца полутежка категория от дясната ми страна. Очите ѝ бяха сини, зъбите — като бисери, а и в останалите аспекти Бог дал, та се забравил. Мисловният процес на Коко напълно ми се изясни. Според собствените му изявления беше се разхождал с това момиче в градината по здрач, птичките сънливо чуруликали из храсталака, а звездите започвали да надничат отгоре. Никой жив мъж в подобна обстановка и с това момиче до себе си не би избегнал световъртежа.

Тъкмо се бях замислил не без известно вълнение за двете млади сърца, разцъфнали през пролетта, и за възможностите им да се доберат до щастлив край, когато на дневен ред изникна концертът.

До този момент разговорът на масата беше предимно технически и труден за схващане от новопристигнал. Една леля каза, че получила писмо от Емил и със следобедната поща, друга леля се интересува пише ли нещо за Фред и Алис, първата отговори, че да, с Фред и Алис всичко е наред, защото Агнес вече била предала на Едит какво Джейн казала на Елинър. Пълна мистика.

Но сега една леля с очила заяви, че срещнала викария. Клетият старец плюел кръв и сипел огън и жупел, защото племенницата му, госпожица Пърбрайт, настоявала да включи в концерта нещо, което наричала злободневен диалог, изпълнен от полицаия Добс и племенника на Агата Уърпълсдън господин Устър. Нямала представа какво значи злободневен диалог. Може би вие ще можете да ни обясните, Огъстърс?

Зарадвах се безмерно, че най-сетне ще имам възможност да вмъкна няколко думи, защото с изключение на дрезгавия кикот в самото начало не бях издал звук, откак се присъединих към компанията. Та чувствах, че е крайно време, в името на Гъси, да изплувам от мълчанието. Ако продължавах още малко така, цялата банда щеше да се юрне към писалищата си да пише умотелни писма на Басет да помисли добре, преди да повери щастието си в ръцете на тъпанар с вързан език, който ще вгорчи медения месец, като зареже всичко по средата и забегне в трапистки манастир^[5].

— Тъъ, да, ще мога — заговорих аз. — Това е диалог между двама ирландци. Пат и Майк. На сцената значи излизат двама със

зелени бради, въоръжени с чадъри, и единият казва на другия: „Коя беше дамата, с която снощи те срещнах на улицата?“, а другият отвръща на първия: „Гръм и мълния, това не беше дама, а жена ми.“ Тогава вторият фрасва първия с чадъра по лимона, а първият, да не остане по-назад, друсва втория по китарата със своя чадър. И тъй нататък до края.

Не се прие добре. Всички рязко и едновременно поеха дъх.

— Колко вулгарно! — заяви една от лелите.

— Ужасно, ужасно вулгарно! — изхриптя друга.

— Отблъскващо вулгарно — отсече Благородната Дафни Уинкуърт. — Но е типично за госпожица Пърбрайт да предложи подобно нещо за селски концерт.

Останалите не реагираха с „Комай си права, Даф“, но маниерът им предполагаше точно тези думи. Стискаха се устни и в чиниите се забиваха носове. Започнах да схващам какво имаше предвид Коко, когато каза, че тези дами не одобрявани Корки. Акциите й очевидно се котираха твърде ниско и пазарът беше муден.

— Е, радвам се — започна пак очилатата леля, — че не вие, Огъстърс, а онзи господин Устър ще се опозори с участие в подобна долнопробна сценка. Представям си как би се почувствала Мадлин!

— Мадлин не би го преживяла — отбеляза кльощавата леля.

— Скъпата Мадлин е тъй възвишена — поднесе мнението си и Благородната Дафни Уинкуърт.

Ледена ръка стисна сърцето ми. Почувствах се като Гадаринската свиня^[6], озовала се на косъм от ръба на бездната. Не е за вярване, но до този момент не ми беше минало през ума, че щом Мадлин Басет научи как любимият й е вилнял из околността със зелена брада и е налагал полицаи с чадър, тя ще се отвори до дъното на лигавата си душа. По дяволите, годежът щеше да предаде Богу дух в момента, в който новината стигнеше до ушите й. Човек трябва да борави с тия романтични момичета с възвишени идеали като с рохки яйца. А Гъси със зелена брада щеше да е далеч по-трагичен от Гъси в кафеза.

Неприятно ми беше да призная провала си, защото очаквах сензационен успех във въпросния монолог, но поне знам кога съм повален. Реших, че първата ми работа на другата сутрин ще е да изпратя на Корки кратко и интелигентно съобщение, че Бъртрам е

извън играта и трябва да потърси услугите на друг артист за ролята на Пат.

— От това, което съм чувала за господин Устър — обади се една леля с клюновиден нос, — точно този вид вулгарност ще е напълно в негов стил. Между другото, къде е господин Устър?

— Да — пропя очилатата. — Трябваше да пристигне днес следобед, а дори не изпрати телеграма.

— Явно е извънредно вятърничав — отсъди трета леля с плачевна нужда от пластична хирургия.

Благородната Дафни взе разговора в ръцете си като училищна директорка на съвещание на подчинените си.

— „Вятърничав“ — започна тя — е меко казано. Доколкото разбирам, е напълно безотговорен. Агата ми е казвала, че понякога направо вдига ръце от него. Твърди, че често се колебае дали няма да е най-добре за него да го затворят в съответно лечебно заведение.

Можете да си представите чувствата, завладели Бъртрам, като научи, че собствената му плът и кръв има навика да го разгодва публично в такава светлина. Естествено, човек не бива да очаква признателност, но когато си влязъл в разноски и едва си преживял досадата да мъкнеш синчето й в „Стария Вик“, оправдано е да очакваш тя да се държи като леля, чийто син е бил заведен в „Стария Вик“, и да демонстрира елементарно приличие и поне частица от благородния повик „живей и остави другите да живеят“. Спомням си думите на Джийвс, че неблагодарността на детето родно е по-отровна от змийски зъб^[7] и смея да ви уверя, че да имаш неблагодарна леля никак не е за предпочитане.

Лицето ми поморавя и ако в чашата ми имаше нещо заслужаващо внимание, щях да я пресуша до капка. Да, но не. Околовръст като чешмяна вода се лееше шампанско от най-добрите френски реколти, китката на чичо Чарли се изкълчи от наливане, а аз, в знак на съобразяване с печално известните вкусове на Гъси, бях обслужван само с непрегълтвана помия, получена чрез слагане на половин портокал в сокоизстисквачката и натискане.

— Изглежда — продължи Благородната Дафни със студения и неодобрителен глас, който навремето вероятно е използвала да кастри подопечните си, задето пушат в храстите — неговите подвизи нямат

край. Съвсем скоро бил арестуван и глобен за кражба на полицейски шлем насред Пикадил и.

Тук можех да я осветля.

— Това — заобяснявах аз — се дължеше на злополучно недоглеждане. При кражбата на полицейски шлем, както едва ли има нужда да ви обяснявам, най-важното е, преди да го вземеш, сръчно да изхлузиш каишката изпод брадичката на съдържащия се вътре полицай. Въпросният Устър обаче пропусна да го стори и това доведе до описания от вас тъжен резултат. Освен това трябва да вземете предвид факта, че инцидентът възникна доста късно през нощта след гребните гонки, когато и най-добрите между хората не са на себе си. Но както и да е. — Усетих, че не съм спечелил симпатиите на аудиторията и ловко смених темата. — Знаете ли вица за стриптийзърката и дресираната бълха? Всъщност не, не този — прехапах езика си, като се сетих, че не е подходящ за ушите на присъстващите. — Ще ви кажа вица за двамата мъже във влака. Старичък е и ако сте го чували, кажете.

— Моля ви, Огъстърс, продължавайте.

— Вицът е за двама глухи, които се срещнали във влака.

— Сестра ми Шарлът има бедата да е глуха. Това е голямо нещастие.

Кльощавата леля проточи врат.

— Какво казва?

— Огъстърс ще ни разкаже виц. Шарлът. Моля ви, Огъстърс, продължавайте.

Това, разбира се, хвърли вода върху огъня ми, защото последното нещо, което му се иска на човек, е да го заподозрат, че се присмива над недъга на възрастна госпожица. Но вече беше твърде късно да се поклоня и напусна сцената.

— Ами във влака пътували двама глухи и единият погледнал през прозореца и попитал другия: „На риболов ли отивате?“, а онзи отвърнал: „Не, отивам на риболов“, а първият рекъл: „Аа, аз пък помислих, че отивате на риболов“.

Не хранех големи надежди. От самото начало нещо ми нашепваше в ушенцето, че не си постигам добре. Засмях се от сърце, но бях единствен. Точно когато лелите трябваше да изпадат от столовете си и да се затъркалят по пода от смях, настъпи злоещо

мълчание, достойно за траурно бдение, нарушено само от леля Шарлът, която попита какво съм казал.

Хиляди пъти бих предпочел темата да замре, но дебелията леля заговори в ухото ѝ, като внимателно произнасяше сричките.

— Огъстъс ни разказа виц за двама мъже във влака.

Единият попитал: „За риба ли отивате?“, другият отвърнал: „Да, за риба“, а първият рекъл: „Така си и знаех“.

— О? — каза леля Шарлът и предполагам, че с това обобщил резултата.

Малко след това пашата и водопоят приключиха и дамите станаха и отплаваха от стаята. Благородната Дафни поръча на Езмънд да не се бави прекалено с портвайна си, след което се омете. Чичо Чарли донесе бутилката и също се омете. Двамата с Езмънд Хадок останахме насаме и аз взех да се питам какви ли са шансовете да докопам чашка-две.

Приблжих се към неговия край на масата и заоблизах устни.

[1] Шекспир, „Крал Лир“, III действие, IV сцена. — Б.пр. ↑

[2] Царуването на Кралица Виктория през втората половина на миналия век се е отличавало с пуританство, стигащо до нелепи крайности. — Б.пр. ↑

[3] Цитат от поемата „В долината на Котерец“ от английския поет Тенисън (1809–1892). — Б.пр. ↑

[4] Шекспир, „Хамлет“, III действие, I сцена. — Б.пр. ↑

[5] Трапистите са монаси от католически орден, който дава обет за вечно мълчание. — Б.пр. ↑

[6] За въпросната свиня споменава Киплинг в поемата си „Знамето на тяхната страна“. — Б.пр. ↑

[7] Шекспир, „Крал Лир“, I действие, IV сцена. — Б.пр. ↑

6

Езмънд Хадок в близък план напълно се покриваше с Коковото описание „гръцки Бог“, та проумях опасенията на младия непрокопсаник, тресящ се пред опасността възлюбената му да бъде влачена по розови градини от подобен Адонис. Беше широкоплещест юначага на около трийсет години с лице като на Байрон, макар че по този въпрос трябва да се консултирам с Джийвс. Ако правилно сте ме разбрали, кръстоска между лиричен поет и борец свободен стил.

Нямаше да се изненадам, ако ми кажеха, че е автор на поредица от сочни и чувствени сонети, защото от пръв поглед личеше, че безпроблемно би плел и през три плета преплитал нежни рими. Нямаше да се изумя и ако ме уведомяха, че тия дни с един юмручен удар е повалил бивол. Просто щях да си помисля, че биволът е бил голямо магаре, за да влезе в противоречие с притежателя на тези бицепси.

Смайващото всъщност беше, че този супермъж, съгласно показанията на свидетелката Корки, имал навика да се гъне като настъпен червей пред лелите си. Ако не бяха нейните твърдения, бих се заклел, че пред мен седи племенник, способен да отметне назад коси, да се възправи срещу най-огнедишащата леля и да я принуди да му блее вакло. Естествено, външният вид нерядко подвежда. Има и друг един мъж с вид на властен самец, снимат се с лула в уста, който се нагърчва като опърлено индиго при среща с представителка на въпросното роднинство.

Хадок си сипа портвайн и последва краткото мълчание, налагащо се, когато двама непредставени официално силни мъже се озоват очи в очи. Той вгълбено опита от питието, докато аз не откъсвах жални очи от пълната до ръба бутилка.

Не се впусна в незабавен светски разговор. Маниерът му беше разсеян и останах с впечатлението, че е погълнат от някаква мисъл. Най-сетне заговори.

— Тъъ — каза с особен, озадачен глас. — Оня ваш виц...

— Да?

— За двамата във влака.

— Точно така.

— Бях малко разсеян, когато го разказвахте, та май съм подминат същността. Доколкото разбрах, двама души пътували във влака.

— Така е.

— Единият казал: „Отивам на риболов“, а другият отвърнал: „Аз също“. Така ли беше?

— Не съвсем. Когато единият попитал другия на риболов ли отива, онзи отвърнал, че не отивал на риболов, а отива на риболов.

— А къде всъщност отивал?

— Не, не, и двамата били глухи, разбирате ли? Тъй че когато първият запитат: „На риболов ли отивате?“, вторият не го чул и затова отвърнат: „Аз също“.

— Разбирам. Да, много забавно — бавно изрече Езмънд Хадок.

Напълни повторно чашата си и ми се стори, че едва тогава забеляза напрегнатото и съсредоточено изражение на лицето ми, подобно на прегладнял сибирски вълк в присъствието на охранен мужик.

— Предполагам, че е излишно да ви предлагам алкохол — каза колебливо.

А по мое мнение трапезният ни разговор не би могъл да вземе по-красив обрат.

— Всъщност знаете ли — заусуквах го аз, — нямам нищо против да близна малко. Ще бъде интересно като пръв опит. Сигурно е уиски или може би шери?

— Портвайн е. Може да не ви хареса.

— Ще рискувам с една капчица. Току-виж, ми допаднат.

И само след секунда бях в състояние да го докажа. Портвайнът беше прекрасно отлежат, плътен и преливащ от аромати и букети, и въпреки че здравият разум настояваше да го отпивам на матки глътки, аз му обърнах гръб и изпразних чашата на един дъх.

— Прекрасен е — въздъхнах с наслада.

— Да, от най-добрата реколта. Още малко?

— Ами... Я да не ви отказвам.

— И аз ще си наляя още — реши той. — Напоследък имам огромна нужда да подкрепя душата си. Нали сте чували: „То бяха

времена, които изправяха пред изпитание душите мъжки.“^[1]

— За пръв път го чувам. Вие ли сте авторът?

— Не, и аз не знам откъде се е забучило в главата ми.

— Много добре казано.

— Факт. Още малко?

— Благодаря.

— Ще ви правя компания. Да ви кажа ли нещо?

— На всяка цена.

Наклоних към него доброжелателно ухо. Три пълни до ръба бокала от най-добрата реколта бяха достатъчни да породят в сърцето ми топли братолюбиви чувства. Отдавна не помнех да съм харесвал толкова много един човек от пръв поглед и щом желаете да ми довери тревогите си, аз бях готов да хлопам с уши внимателно и да го слушам, както барман изслушва дългогодишен и уважаван клиент.

— Причината, поради която споменах за времената, дето изправят пред изпитание душата мъжка, е, че точно в този момент ме тормозят такива времена. Душата ми е направо на пангара. Още портвайн?

— Благодаря. Много мазно се плъзга по канализацията. И защо душата ти е на пангара, Езмънд? Нали не възразяваш да те наричам Езмънд?

— Дори предпочитам. Аз пък ще ти викам Гъси.

Това, разбира се, ми се стовари като пренеприятен шок, тъй като в представите ми името Гъси стърже с нокти дъното на таблицата. Но бързо съобразих, че в ролята, която съм поел, трябва да съм готов наред с доброто да преглъщам и лошото. Пресушихме чашите и Езмънд Хадок побърза да ги напълни. Впечатли ме с кралското си гостоприемство.

— Езмънд — казах просълзено, — твоето кралско гостоприемство ти прави чест.

— Благодаря ти, Гъси — отвърна той. — Ти пък си от достоен по-достоен за кралско гостоприемство. Но ме попита защо душата ми е на пангара. Ще ти кажа, Гъси. Длъжен съм да започна с факта, че лицето ти ми харесва.

С готовност изтъкнах, че и аз харесвам неговото.

— Лице на почтен и честен човек — уточни той.

Уверих го чистосърдечно, че неговото е не по-малко честно и почтено.

— Само един поглед е достатъчен, да му стане пределно ясно на човек, че си достоен за доверие. С това целя да кажа: аз мога да ти имам доверие. Ако не можех, не бих, но понеже мога, ще. Защото това, което ще ти кажа, не бива да излиза от тази стая, Гъси.

— Няма да шавне и на крачка, Езмънд.

— Е, в такъв случай, причината, поради която душата ми се озова на пангара, е, че обичам едно момиче, а то ми отрязва квитанцията и я изхвърли на боклука. Това не е ли достатъчен повод за една душа да се озове на пангара?

— Дори предостатъчен.

— Името ѝ е... Не, не бива да споменавам имена.

— И дума да не става.

— Не е почтено. Един английски джентълмен не споменава женски имена.

— Ни най-малко.

— Затова само ще ти кажа, че името ѝ е Кора Пърбрайт. За приятелите — Корки. Ти не я познаваш. Когато ѝ споменах за твоето идване, тя обясни, че е чувана от ваши общи познати, че си безподобен смотаняк и донякъде дори нередовен, но това е само защото не те е виждат. А ти вероятно я познаваш от екрана. Артистичното ѝ име е Кора Стар. Гледал ли си я?

— Ами да, доста често.

— Ангел в човешки образ, нали?

— Определено.

— И аз така смятам, Гъси. Бях влюбен в нея дълго преди да се запознаем. Гледач съм много от филмите ѝ в Бейзингсток. И когато старият Пърбрайт, местният викарий, спомена, че пристига племенницата му, която току-що се е върнала от Холивуд, аз казах: „Така ли? И коя е тя?“, а той отговори: „Кора Стар“, направо щях да се гътна, Гъси.

— Не се и съмнявам, Езмънд. Продължавай. Разказът ти странно ме заинтригува.

— Тя пристигна. Старият Пърбрайт ни запозна. Погледите ни се срещнаха. Не минаха и два дни и двамата решихме, че сме родени един за друг.

— А след това тя те ритна?

— А след това тя ме ритна. Но запомни едно, Гъси. Дори да ме е ритнала, тя пак остава пътеводната звезда на моя живот. Лелите ми...
Още портвайн?

— Благодаря, с удоволствие.

— Лелите ми, Гъси, ще се помъчат да те заблудят, че обичам братовчедка си Гъртруд. Не вярвай на нито една тяхна дума. Ще ти обясня как възникна недоразумението. Малко след като Корки ми връчи оставката, отидох на кино в Бейзингсток и във филма, който гледах, имаше един младеж, отблъснат от момиче, който, за да я накара да се почеше по главата и да промени решението си, започна да се усуква около друго момиче.

— За да я накара да ревнува?

— Точно така. Това страшно ми допадна.

— Има защо.

— Хрумна ми, че ако започна да се суча около Гъртруд. Корки ще промени решението си. Тъй че се заувъртах.

— Разбирам. Но не е ли малко рисковано?

— В какъв смисъл?

— Ами ако вземеш да се престараяш? Можеш да й разбиеш сърцето.

— На Корки?

— На Гъртруд.

— О, няма страшно. Тя е влюбена в брата на Корки. Изключено е да разбия сърцето на Гъртруд. Как мислиш, Гъси, можем ли да прием за крайния успех на тъй предначертания ми план?

— Гениално предложение, Езмънд. Как ти хрумна?

Както вече се досещате, бях дълбоко удовлетворен.

Чутото означаваше, че злокобната заплаха, наречена Езмънд Хадок, бе залязла от живота на Коко. Вече нямаше защо да се тревожи за розовите градини. Човек можеше на часа да отвърже Езмънд Хадок и да го пусне да се рее на свобода из розова градина под ръка с Гъртруд Уинкуърт, без да му трепне окото. Вдигнах чашата и я изпразних за щастieto на Коко. Не помня дали очите ми се бяха навлажнили, но никак не го изключвам.

Жалко, разбира се, че след като от мен се очакваше да не познавам Корки, не бях в състояние да възрадвам Езмънд Хадок и да

върна слънчевия лъч в живота му с новината, че така си пада по него, че чак ще си строши врата. Единствено можех да настоявам да не губи кураж до новия тираж, но той отвърна, че не е загубил кураж, нито капчица надежда.

— И ще ти кажа защо не съм изгубил надежда, Гъси. Онзи ден се случи нещо знаменателно. Тя дойде при мен и ме помоли да изпея нещо на гадния концерт, който организира. Разбира се, при други обстоятелства не бих се натискал за подобна неподобна излагация. Никога не съм пял на селски концерт. А ти?

— О, да. Доста често.

— Изпитанието трябва да е неопикуемо мъчителну.

— Ни най-малко. Бих казал дори, че е забавно. Не смея да твърдя същото и за публиката, но лично аз съм си прекарват добре. Да не би да си притеснен, Езмънд?

— Гъси, само като си представя какво ми предстои, се обливам в студена и много лепкава пот. Но тогава си казвам, че аз съм Младият феодал, радващ се на немалка народна обич в околността, и вероятно всичко ще мине добре.

— Така и трябва.

— Ти сигурно се питащ защо казах, че е знаменателно идването ѝ при мен с молба да нея на скапания ѝ концерт. Ще ти обясня. За мен това е неопровержимо доказателство за трепкащи у нея стари чувства. Ако не беше така, щеше ли да идва да ме моли да нея по концерти? Залагам всичко на тази песен, Гъси. Корки е емоционално момиче и когато чуе публиката да врещи от възторг, това ще ѝ повлияе. Ще се разтопи. Ще се умилистави. Няма да се учудя, ако простене: „О, Езмънд!“ и се метне на врата ми. Но само при положение, че не ме освиркат.

— Няма да те освиркат.

— Мислиш ли?

— Убеден съм. Всичко ще мине по мед и ноти.

— Голяма утеха си ми ти, Гъси.

— Старая се, Езмънд. Какво ще пееш? „Сватбената песен на кралския гвардеец“?

— Не. Текстът е от леля Шарлът, а музиката от леля Мъртъл.

Присвих устни. Прозвуча ми страшително и плашително. Нищо у леля Шарлът не навеждаше на мисълта, че в нея бумти божественият

огън. Разбира се, не исках да произнасям присъдата, преди да съм изслушал засегнатата страна, но бях готов да заложа и последната си бутилка отлежало шотландско, че всичко, излязло изпод перото ѝ, е достойно за кошчето.

— Таквоз — внезапно се вдъхнови Езмънд Хадок, — имаш ли нещо против да ти я изпея сега?

— Нищо не би ми доставило по-голямо удоволствие.

— Освен, може би, капчица портвайн?

— Освен, може би, не една капчица портвайн. Благодаря.

Езмънд Хадок също обърна чашата си.

— Няма да пея куплетите, защото са миш-маш от високо издигнало се ясно слънце, росна и прекрасна утрин и други буламачи.

— Точно така.

— Припевът е гвоздеят на песента. Звучи така.

Прие мрачното, съсредоточено изражение на препарирана крастава жаба и започна:

— Ало, ало, ало, ало...

Вдигнах ръка.

— Почакай малко. Какво правиш според автора? Телефонираш ли?

— Не, песента е ловджийска.

— А, ловджийска? Ясно. Уплаших се да не е някоя от ония „Дай да се обадя на моята любима“. Карай нататък.

Започна отначало:

Ало, ало, ало, ало!

На лов сме тръгнали пам-пам,

На лов сме тръгнали, о, Гъси.

Отново вдигнах ръка.

— Не ми харесва.

— Кое?

— Пампамкането.

— А, това е само акомпанимент.

— Не ми харесва и „Гъси“. Изпортва впечатлението.

— Нима съм казал „Гъси“?

— Да. Каза: „На лов сме тръгнали пам-пам, на лов сме тръгнали, о, Гъси“.

— Грешка на езика.

— Значи го няма в сценария?

— Не, няма го.

— На твое място на концерта бих внимавал да не повторя грешката.

— Добре. Да продължавам ли?

— Да.

— Докъде бях стигнал?

— По-добре дай отначало.

— Чудесно. Още капка портвайн?

— Може би само капчица.

— Е, тогава започвам, като пак пропускам високо издигнатото слънце. „Ало, ало, ало! На лов сме тръгнали, пам-пам, на лов сме тръгнали сега. Най-хубавият ден е днес, затуй очакваме го ний, на лов сме тръгнали сега“.

Започнах да разбирам, че съм бил прав в предчувствията си за Шарлът. Текстът беше безобразен. Всеки певец, осмелил се да излезе на селски концерт с подобна песен, зорлем си търсеше ритника, пък бил той и обичният Млад Феодал.

— Не става — отсякох.

— Как така не става?

— Ами, помисли сам. Започваш с „На лов сме тръгнали, на лов сме тръгнали сега“ и тъкмо публиката е изплезила език в очакване на ключовия стих, ти пак повтаряш, че си тръгнал на лов. Ще, зародиш разочарование.

— Така ли мислиш, Гъси?

— Сигурен съм, Езмънд.

— Тогава какво ще ме посъветваш?

Поумувах малко.

— Опитай така — рекох. — „Ало, ало, ало, ало! На лов сме тръгнали, момчета, на лов сме тръгнали сега, ръкави да запретнем, псета, лисицата да светнем, ето!“

— Ей, страхотно е!

— Според мен е доста по-силно.

— Къде-къде по-силно.

— Какво следва нататък?

Той отново надяна изражението на препарирана жаба.

*Препускай подир веселия зов,
През хрусталаци и над страшен ров,
Във тази ловна утрин ясна,
На лов сме тръгнали сега.*

Претеглих чутото.

— Първите два стиха вършат работа — заявих. — „Веселия зов“. „Над страшен ров“. Никак не е зле. Бива те, Шарлът! Но финалът е скапан.

— Не ти ли допада?

— Слабичък е. Възслабичък. Не знам от коя порода са правостоящите в Кингс Девърил, но ако са брадясалите рецидивисти зад последния ред на всеки селски концерт, който съм посещават, направо ги подканваш да задюдюкат и да зацепят басма. Не, трябва ни нещо по-така. Зов... ров... покров... нов... Сетих се. „Препускай подир веселия зов, през хрусталаци и над страшен ров, със устрем смел и вихър нов, напред, напред, напред, напред!“.

Бях почти сигурен, че ще го сащисам, и не сбърках. За миг онемя от възхита, след което заяви, че новият текст извисявал цялата песен и че нямал думи да ми благодари.

— Върховно е!

— И аз се надявах да ти хареса.

— Как измисляш подобни неща? — не спираше да се учудва той.

— Ами просто ми хрумват.

— Трябва веднага да изрепетираме новата версия, старче.

— Няма по-удобен момент, друже.

Странна работа — обърнеш ли поглед назад, почти винаги ясно проумяваш къде си сбъркал по време на гуляй или друго мероприятие. Да вземем например това наше малко хорово упражнение. За да вдъхна атмосфера на изпълнението, аз се възкачих на стола и заразмахвах бутилката като диригентска палка, а това, както сега виждам, е било грешка. Вярно, че неимоверно допринасяше за композицията, но

създаваше у евентуалния наблюдател невярното впечатление за пиянска разюзданост.

И ако ми възразите, че във въпросния момент не е имало евентуален наблюдател, мога честно да ви отговоря, че имаше. Тъкмо бяхме стигнали до „храсталаци и над страшен ров“ и се готвехме за кулминацията на фината, когато зад нас се чу глас.

Той рече:

— Хубава работа!

Разбира се, има много начини да се каже „Хубава работа!“ Благородната Дафни Уинкуърт го произнесе като целомъдрената съпруга на царя на Вавилон, попаднала в банкетната зала тъкмо когато там се е завихрила една хубава вавилонска оргия.

— Хубава работа! — повтори тя.

Естествено, думите на Корки за лелиния комплекс на Езмънд Хадок би трябвало да са ме подготвили за онова, на което станах свидетел, но въпреки това трябва да призная, че бях сащисан от поведението му. Поведение на малодушен пъзливек и ниско стелец се червей. Вероятно насърчен от качването ми на стола, той се бе покатерил на масата и пореше въздуха с банан вместо с ловджийски камшик, но щом чу гласа, се свлече като виновен чувал с въглища, а изражението му беше тъй съсипано и разкривено, че нямах сили да го гледам.

— Всичко е наред, лельо Дафни!

— Наред?

— Просто репетирахме. За концерта. Толкова скоро е, че не искам да губя дори секунда.

— Нима? А ние седим и ви чакаме в дневната.

— Да, лельо Дафни.

— Гъртруд те чака да играете табла.

— Да, лельо Дафни.

— Стига да си в състояние да играеш табла.

— О, да, лельо Дафни.

Изули се от стаята с клюмнала глава и приведени рамене и тъкмо да последвам примера му, когато старата каменотрошачка ме спря с властен жест. Приликата ѝ с Франкенщайн ме фрасна през очите и в главата ми се стрелна мисълта, че животът на невръстните несретници, изтеглили жребия да я имат за своя директорка, трябва да

е бил като Шест Седмици на Слънчевия Дяволски Остров. Преди да се запозная с нея, винаги смятах, че преподобният Обри Ъпджон е най-плътното приближение до капитан Блай^[2], което схоластичните среди са успели да навлекат на главите на подрастващите, но сега ми стана ясно, че в сравнение с бойната секира Дафни той беше вакло първолаче.

— Огъстъс, ти ли доведе със себе си едно голямо и зло куче? — заинтересува се тя.

Фактът, че изобщо не включих за какво става дума, е показателен за вихъра на събитията, сполетели ме в Девърил Хол.

— Куче ли?

— Силвърсмит твърди, че е твое.

— О, а! — възкликнах аз, след като паметта ми се възкачи обратно на трона си. — Да, да, да, разбира се. Да, със сигурност. Сам Голдуин като нищо може да мине за куче. Само че не е мой, а на Корки.

— На когооо?

— На Корки Пърбрайт. Помоли ме да го отглеждам ден-два.

Споменаването на името на Корки я накара да поеме рязко дъх и да тръсне глава, също както стана по време на вечерята, фактът, че популярността на това момиче в Девърил Хол вълци я яли, не можеше да мине незабелязан.

— Близка приятелка ли ти е госпожица Пърбрайт?

— Много — отвърнах аз и твърде късно включих, че Корки беше казала нещо съвсем различно на Езмънд Хадок. Зарадвах се, че не е в стаята. — Изпитваше известни съмнения относно начина, по който чичо и ще приеме кучето, и искаше да го пообработи предварително. Затова ми го даде. Настанено е в конюшната.

— Не е в конюшната.

— Тогава Силвърсмит ме е изпързлял. Каза, че е там.

— Завел го е в конюшната, но то се е развързало и току-що нахлу в дневната като побесняло.

Усетих, че се налагат утешителни слова.

— Сам Голдуин не е откачен — уверих я аз. — Не бих се обзаложил, че е един от великите умове на човечеството, но иначе си е съвсем редовен. Що се отнася до нахълтването му в дневната, направил го е, воден от мисълта, че аз съм там. Развил е изпепеляваща

страст към мен и всеки миг на разлъка му носи страдание. Нищо чудно, че първата му работа, след като е бил заточен в конюшната, е била да загризе въжето, за да се освободи и да дойде да ме търси. Просто трогателно.

Маниерът ѝ подсказа, че не е съгласна с мен. Очите ѝ святкаха от антикучешки чувства.

— Беше крайно неприятно. Бяхме оставили прозорците към верандата отворени, защото нощта е топла, и изведнъж този отвратителен звяр влетя на галоп. Сестра ми Шарлът получи нервен шок, от който дълго няма да може да се възстанови. Животното се метна на гърба ѝ и започна да я гони из стаята.

Не дадох гласност на мислите си, защото ако Устъррови са известни с нещо, това е тяхната тактичност, но ми хрумна, че то си е наказание Свише за Шарлът, написала щуротии като „Ало, ало, ало, ало, на лов сме тръгнали сега“, и ще ѝ бъде обица на ухото следващия път, когато посегне към перото. Вече можеше да види на нещата от гледната точка на лисицата.

— А когато позвънихме за Силвърсмит, гадината го ухапа.

Не крия тръпката на възхита, която изпитах при тези думи. „Ти си по-достоеен мъж от мен, Гънга Дин“^[3], едва се сдържах да не издекламирам. Самият аз не бих ухапал Силвърсмит дори за да доставя последна радост на умираща кръстница.

— Ужасно съжалявам — изрекох. — Мога ли да направя нещо?

— Не, благодаря.

— Имам значително влияние над този пес. Може би ще успея да го убедя да се оттегли в конюшната на заслужил отдих.

— Не е необходимо. Силвърсмит успя да надвие животното и да го заключи в един шкаф. Но щом твърдиш, че домът му е във викарията, незабавно ще го пратя там.

— По-добре аз да го заведа.

— Моля те, не се тревожи. Струва ми се, че ще е най-добре веднага да си легнеш.

Предложението ми се стори достойно за възхищение. От момента, в който представителките на нежния пол се изнизаха от масата за вечеря, за да дадат на мъжкото съсловие възможност да пийнат портвайн и попушат пури, с известно притеснение очаквах тихата семейна вечер, която ме очакваше, след като двамата с Езмънд

приключехме с мъжката програма. Знаете какво значи тиха семейна вечер в провинциално имение с преобладаващо женско присъствие. Заклещват ви в ъглите и ви показват албуми със снимки. Пеят ви народни песни. Главата ви започва да клюма като повехнала лилия на стеблото си и трябва непрекъснато да я отмятате в положение номер едно с усилие, което изчерпва до крайност крехките ви силици. Много, много по-добре щеше да бъде да се оттегля в будоара си незабавно, толкова повече, че бързах да се видя с Джийвс, който отдавна би трябвало да е пристигнал с влака и с основния багаж.

Не твърдя, че думите на тази жена с техния гнусен подтекст, че съм напортвайнен до козирката, не ме нараниха. Мнението ѝ, че ако ме пуснат на воля в някоя дневна, първата ми работа ще е да се заема с възпроизвеждането на атмосферата в пристанищна кръчма, пълна с моряци отпускарни, бе просто очебийно. Но ние Устърви сме справедливи дълбоко в себе си, та не можех да я упрегна за възгледите ѝ. Наясно съм, че когато влезеш в трапезарията си и видиш как твой гост подскача върху стол с бутилка в ръка и се дере „Ало, ало, ало, ало, на лов сме тръгнали, момчета“, имаш всички основания да си направиш някои изводи.

— Наистина съм малко уморен от пътуването — заявих аз.

— Силвърсмит ще ти покаже стаята — отвърна тя и тогава схванах, че и чичо Чарли е сред нас. Не бях го видял, нито чул да влиза. Също като Джийвс се беше материализирал от небитието. Явно наследствена черта. — Силвърсмит.

— Да, госпожо?

— Съпроводи господин Финк-Нотъл до стаята му — нареди Благородната Дафни, въпреки че забелязах как на устата ѝ беше да каже: „Помогни му да се добере до стаята си.“

— Много добре, госпожо.

Забелязах, че понакуцва, с което наемкваше за връзката между Сам Голдуин и прасеца му, но се въздържах да задавам въпроси, защото инстинктивно схванах, че темата е болезнена не по-малко от самия прасец. Последвах го по стълбите до стаята и бодро му пожелах „лека нощ“.

— А, да, Силвърсмит — сетих се аз.

— Моля, сър?

— Пристигна ли камериерът ми?

- Да, сър.
- Можеш да ми го изпратиш.
- Много добре, сър.

Оттегли се и след няколко минути в стаята ми влезе позната фигура.

Само дето не беше познатата фигура на Джийвс. Беше познатата фигура на Клод Катърмоул Пърбрайт.

[1] Прочут цитат от поемата „Криза“ на английския поет Том Пейп (1737–1809). — Б.пр. ↑

[2] Уилям Блай (1754–1817) — британски адмирал, придружил капитан Джеймс Кук при второто му околосветско пътешествие на кораба „Баунти“ в Тихия океан (1787 г.). На връщане на „Баунти“ избухва бунт, причинен от жестокото отношение на капитана към моряците. — Б.пр. ↑

[3] Цитат от прочутата поема на Киплинг „Гънга Дин“. — Б.пр. ↑

Е, ако бях някой средновековен рицар, например рицарят Роланд, в дните, когато човек не би могъл да хвърли тухла, без да уцели по главата някой магьосник, вълшебник или чародей и хората час по час са се превръщали в какво ли не, нямаше да му обърна и нула внимание. Просто щях да си кажа: „А, значи Джийвс е омагьосан и се е превърнал в Коко. Кофти работа. Но какво да се прави, такъв е животът“ и щях най-непринудено да му поискам лулата и тютюна.

Но в наши дни човек е склонен да позагуби широките си възгледи и определено ще излъжа публиката, ако заявя, че не се стреснах. Вторачих се в него, очите ми изхвъркнаха като на охлюв и се залюляха на стебълцата си.

— Коко! — хлъцнах аз.

Видението закандилка укорително кочана си като заклятник, чийто съзаклятник е изтърсил баш каквото не бива.

— Медоус — поправи ме той.

— Как така Медоус?

— Това е името ми, докато работя при теб. Аз съм твоят камериер.

Внезапно ми светна. Вече ви споменах похвалните качества на отлежалия портвайн и може би прекалено фриволния начин, по който му отдадох дължима почит в обществото на Езмънд Хадок. Сега осъзнах, че нищо чудно да е бил доста по-моцнен, отколкото ми се стори тогава, и че Благородната Дафни Уинкуърт явно е била напълно права по отношение на градусното съдържание на организма ми. Тъкмо реших да обърна лице към стената и да си отспя, когато той продължи:

— Твой прислужник. Твой покорен слуга. Личен джентълмен на джентълмена. Всичко е съвсем просто. Джийвс не може да дойде.

— Какво!

— Не може.

— Искаш да кажеш, че Джийвс няма да стои до рамото ми?

— Точно така. Тъй че аз ще заема мястото му. Какво правиш?

— Извързвам лице към стената.

— Защо?

— Ти нямаше ли да извърнеш лице към стената, ако беше сгачен в къща, където всичко живо те мисли за Гъси Финк-Нотъл, без утехата и мъдрите съвети на Джийвс? По дяволите! Гръм и мълнии! Проклятие! Защо Джийвс не може да дойде? Да не е болен?

— Едва ли. Разбира се, говоря като лаик, не като медицинско лице, но последния път, когато го видях, пращеше от здраве и бъкаше от витамини. Очите му блестяха. Бузките му розовееха. Не, Джийвс не е болен. Попречи му да дойде фактът, че чичо му Чарли е иконом тук.

— Но защо, по дяволите, това трябва да му пречи?

— За Бога, Бърти, размърдай си мозъка или каквото имаш в чайника си. Чичо Чарли знае, че Джийвс е твой ангел-душеприказчик. Без съмнение, Джийвс всяка седмица му пише писма колко е щастлив при теб и как за нищо на света не би сменил работодателя си. Та какво ще стане, ако изведнъж цъфне тук като служител на Гъси Финк-Нотъл? Ще ти обясня какво. Чичо Чарли ще започне да мъти подобрения. „Тук има нещо гнило“, ще си рече той. И преди да успееш да гъкнеш, ще ти отлепи мустаците и брадата и ще те разобличи. Естествено, че Джийвс не можеше да дойде.

Бях принуден да призная, че в думите му има нещо. Все пак поупорствах още малко.

— Но защо той сам не ми го каза?

— Сетил се, след като си тръгнат.

— А не би ли могъл да укроти Силвърсмит?

— Спряхме се на този въпрос при дебатите и Джийвс заяви, че чичо му Чарли е от непоклатимите. Бил човек с извънредно праволинейни принципи.

— Всеки има своята цена.

— Не и Джийвсовият чичо Чарли. Божичко, Бърти, какъв тип! Прие ме, след като пристигнах, и кокалите ми направо се втечиха. Помниш ли какво въздействие е имал цар Соломон върху Савската царица при първата им среща? Реакциите ми бяха като нейните. „И ето, мене и половината не ми е било казано“^[1], помислих си аз. Ако не беше Куини да ме изведе от царственото му присъствие и да ме ободри с чашка вино за готвене, сигурно щях да се капична в несвяст.

— Коя е тая Куини?

— Не си ли я видял? Прислужницата, която отваря вратата. Възхитително момиче. Сгодена е за селския полицай, някой си Добс. Бърти, опитвал ли си някога вино за готвене? Много интересно питие.

Усетих, че се отклоняваме от същността. Не беше време за безгрижно споделяне на алкохолни рецепти.

— Виж сега, дявол да те вземе, мога да разбера причините за отстъплението на Джийвс, но не разбирам защо ти трябваше да се домъкнеш.

Коко повдигна една-две вежди.

— Не разбираш защо е трябвало да дойда? Нима, когато обсъждахме идеята аз да дублирам Гъси, самият ти не изрече с ей тази твоя собственоръчна уста, че тук е единственото място, където трябва да се нахождам? От жизнена важност било, твърдеше ти, да се мотая наоколо, непрестанно да лицезрея Гъртруд, да я умолявам, да я убеждавам, да се опитам да сломя волското й упорство. — Замълча и ме изгледа пронизателно. — Нямах нищо против присъствието ми тук, нали, Бърти?

— Ами...

— Така значи! — срязва ме той с глас, корав и студен като варено яйце на излет. — Значи имаш някакво свое нечисто възражение срещу присъствието ми? Не искаш да спечеля момичето, което обичам, така ли?

— Естествено, че искам да спечелиш пършивото момиче, което обичаш.

— Все пак не мога да го правя по пощата.

— Но не виждам защо трябва да си в Девърил Хол. Защо не отседна във викарията?

— Нали не очакваш чичо Сидни да приюти едновременно и Корки, и мен? Комбинацията е прекалено силна за него.

— Тогава иди в странноприемницата.

— Тук няма странноприемници. Има само кръчми, на които тук им викат бирарии.

— Можеше да наемеш легло в някоя къща.

— И да го споделям със собственика? Не, благодаря. С колко легла смяташ, че разполага местното селячество?

Отново потънах в смутено мълчание. Но при подобни случаи няма смисъл да се вайкаш. Съмнявам се, че когато проговорих, Коко забеляза трепета в гласа ми. Такива сме ние Устърови. В моменти на вътрешни терзания сме досущ като индианците, които си остават душата на компанията дори когато ги въртят на шиш над бавен огън.

— Видя ли я?

— Гъртруд ли? Да, точно преди да се кача. Бях във вестибюла и тя внезапно изникна от дневната.

— Предполагам, че е била изненадана.

— Изненадана е точно казано. Залитна и преплете крака. Куини рече: „Ах, госпожице, да не ви е зле?“ и хукна да й носи амонячни соли.

— Нима и Куини е била там?

— Да, и Куини беше там цяла-целеничка. Тъкмо ми разправяше колко е разстроена от духовните възгледи на годеника си. Той е атеист.

— И Корки твърди същото.

— Всеки път, когато го умолявала да получи просветление, той само си засуквал мустака и започвал да й говори за падналата от небето манна. Това силно разстройва клетото момиче.

— Много е хубава.

— Дори извънредно. Не си спомням да съм виждал по-красива прислужница.

— Гъртруд, не Куини.

— Ааа, Гъртруд. По дяволите, на мен ли трябва да го казваш? Тя е върхът. Започва там, където свършва Хубавата Елена.

— Успя ли да поговориш с нея?

— За съжаление, не. От дневната изпълзя глутница лели и трябваше да се измитам. Това му е лошото да си камериер. Не можеш да общуваш с хората. Между другото, Бърти, открих нещо крайно важно. Оргията при „Скалата на влюбените“ е насрочена за четвъртък. Куини ми подшушна. Щяла да приготвя сандвичите. Надявам се, че не си се размекнал? Още ли си преизпълнен от вчерашната похвална решимост? Мога ли да разчитам на теб да натриеш носа на оня гадняр Езмънд Хадок.

— Аз харесвам Езмънд Хадок.

— Срам и позор.

Хвърлих му небрежна усмивка.

— Всичко е наред, Коко. Можеш да изпуснеш пара. Гъртруд Уинкуърт не значи нищо за Езмънд Хадок. Всъщност той не я преследва с брачни намерения.

— Не ставай магаре. А „Скалата на влюбените“? За какво са сандвичите?

— Всичко това е, за да накара Корки да ревнува.

— Какво!

— Той смята, че така ще си я върне. Разбираш ли, не той е бил дузпата на Корки. Ти си объркал фактите. Тя го е изритала, защото са имали някои политически разногласия и все още е негова пътеводна звезда. Чух го от собствената му уста. Сдружихме се около портвайна. Тъй че можеш да спреш да гледаш на него като на заплаха.

Той зейна. Изгрыващата надежда се забелязваше и с невъоръжено око.

— Това комюнике официално ли е?

— Абсолютно.

— Твърдиш, че Корки му е пътеводна звезда?

— Така сподели.

— И цялото това усукване около Гъртруд е чисто и просто прах в очите?

— Именно.

Коко изпусна дълбоко поетия въздух със звуковия ефект на умиращ петел.

— Божичко, смъкна огромен товар от плещите ми.

— И аз си помислих, че ще се зарадваш.

— Можеш да не се съмняваш. Е, лека нощ.

— Тръгваш ли?

— Да, Бърти, колкото и да ми е приятна компанията ти, трябва да те оставя, защото имам да върша мъжка работа другаде. Докато си бърбях с Куини, тя спомена, че знае къде чичо Чарли държи ключовете от избата. Довиждане. Надявам се в близките дни да се видим за по-дълго.

— Чакай малко. Ще видиш ли скоро Корки?

— Това ще е първата ми работа утре заран. Трябва да й кажа, че съм тук, и да я въведа в обстановката, за да не стане някой гаф. Защо?

— Предай й от мое име, че трябва да намери друг човек за Пат.

— Отказваш се от участие?

— Да — отвърнах аз и го осветлих.

Той ме изслуша интелигентно и заяви, че разбира.

— Разбирам. Да, мисля, че си прав. Ще ѝ кажа.

Оттегли се, стъпвайки на пръсти и създавайки впечатлението, че ако имаше шапка и тази шапка беше пълна с рози, щеше да започне да ги ръси невъздържано наляво и надясно, та за известно време мисълта за основната ми роля при връщането на слънчевия лъч в живота на стар приятел ме поободри.

Но за да се ободри за дълго човек, излежаващ безсрочна присъда в Девърил Хол, трябва нещо далеч по-силно, та мрачното настроение скоро ме налегна отново. Стараех се да уловя синята птица, но се разминавах на километри с нея.

Отдавна съм открил, че когато сърцето се превива от болки, най-препоръчително е да се сгушиш в кревата с роман на ужасите и да се опиташ да забравиш. За щастие бях пхнал в багажа подобно книжле, наречено „Убийство в Грейстоун Грейндж“. Започнах да поглъщам страниците и забелязах, че не бих могъл да направя по-сполучлив избор. Беше една от творбите, в които непрекъснато откриват мъртви баронети в библиотеката, а героинята не може да си легне, без от стената на спалнята ѝ да изскочи нещо и да почне да се прави на голямо началство. Това дотолкова ме успокои, че не след дълго бях в състояние да угася лампата и да потъна в ободрителен сън, който като всички мои ободрителни сънища продължи до часа на сутрешния чай.

Последната мисъл, преди уморените ми клепачи да се склопят, беше, че май чух звънеца на входната врата и ромон на далечни гласове, подсказващи наплива на нови гости.

Силвърсмит лично ми поднесе дозата чай и макар хладното му поведение да подсказваше, че снощните подвизи на Сам Голдуин не са забравени, аз опитах да завържа лек разговор. Винаги се старая, стига да мога, да установя топли дружески отношения между мен и вносителя на чая.

— О, добро утро, Силвърсмит, добро утро — започнах аз. — Какъв ден е навън, Силвърсмит? Хубав?

— Да, сър.

— Твърдиш, че чучулигата е на клона и охлювът е на тръна^[2]?

— Да, сър.

— Великолепно. А, Силвърсмит — продължих аз, — не знам дали не съм сънувал, но късно снощи ми се стори, че чух звънеца на входната врата и доста говор зад кулисите. Прав ли съм бил? Пристигна ли някой в извънработно време?

— Да, сър. Господин Устър.

Хвърли ми леден поглед, сякаш да ми напомни, че би предпочел да не бъде въвличан в разговор с отговорника за появата на Сам Голдуин в живота му, и изчезна безследно.

Както вероятно се досещате, подпряният на възглавниците Бъртрам, отпиващ от чая си, остана силно замислен, с недоумяващо, смръщено лице. Нищо не разбирах.

Човекът беше заявил „Господин Устър“ — факт, който можеше да има само две обяснения: а) че подобно на рибарите във влака не бях чул добре и б) че съм бил в присъствието на иконом, гаврътнал чашка-две.

Нито едно от двете допустими предположения не ме удовлетвори. От дете се радвам на превъзходен слух, а вероятността не друг, а тъкмо Силвърсмит да е злоупотребил, ми се стори още по-слабоподобна. Само много фриволен иконом ще седне да се разхожда на градус от ранни зори и би трябвало да съм допуснал груба грешка в обрисуването на характера, ако съм ви оставил с впечатлението, че Джийвсовият чичо Чарли е фриволен. По-лесно ще си представите натаралянкан малкия лорд Фонтлерой.

И все пак той безспорно беше казал „Господин Устър“.

Продължих да си блъскам главата без никакъв приемлив резултат, когато вратата се отвори и в стаята влезе призракът на Джийвс със закуска на поднос в ръце.

[1] Старият завет, Трета книга Царства, 10,7. Савската царица пристигнала при цар Соломон с много камили, натоварени с драгоценни подаръци, но била изумена от неговата мъдрост и несметно богатство. „Но не вярвах на думи, докле не дойдох и не видях с очите си“ — заявява тя. — Б.пр. ↑

[2] От „Минава Пипа“ на Браунинг. — Б.пр. ↑

8

Казах „призракът на Джийвс“, защото в онзи пръв ужасен миг именно така изтълкувах появата му. Думите „Виж ти! Призрак!“ трепкаха на устните ми и аз реагирах почти като героинята в „Убийство в Грейстоун Грейндж“, когато откри, че Нещото си е харесало стаята ѝ. Не знам дали някога сте виждали призрак, но общият ефект от вида му е, че ви изкарва ангелите.

След малко обаче до ноздрите ми доплува ухание на бекон и като предположих, че е малко вероятно изчадие на отвъдното да препуска из къщата с яйца и бекон, се поуталожих. Спрях да изливам чая върху завивката и възстанових членоразделната си реч. Вярно, че единствено съумях да изрека едно немошно: „Джийвс!“, но и това не е лошо за човек, чийто език допреди малко е бил залепен в сливиците, което единствено го възпрепятства от глътване.

Съществува сгуши подноса в скута ми.

— Добро утро, сър — заговори то. — Стори ми се, че ще предпочетете да се насладите на закуската в усамотението на покоите си, вместо да се присъедините към компанията в трапезарията.

Очевидно си даваше сметка не по-зле от мен, че в трапезарията щяха да са налице пет лели — една глуха, една смахната, една Благородна Дафни и всички заедно напълно негодни за човешка консумация напразен стомах. Не можех да не изръкопляскам на този негов благороден жест. Ентусиазмът на аплодисментите ми се засили, когато се сетих, че в подобен дом, където нещата положително се организират без съобразяване с полъха на новите времена, закуската вероятно щеше да се сервира от иконома.

— Нали така? — попитах. — Силвърсмит ли обслужва утринния гуляй?

— Да, сър.

— Божичко! — пребледнях под загара си аз. — Какъв човек, Джийвс!

— Моля, сър?

— Чичо ти Чарли.

— О, да, сър. Властна личност.

— Властна и още как! Как беше се изразил Шекспир за човека с очи на морж?

— С очи на Марс, сър, които плашат и нареждат, е вероятно цитатът, който търсите.

— Точно така. Чичо Чарли има точно такива очи. Наистина ли му викаш чичо Чарли?

— Да, сър.

— Невероятно. Да мисля за него като за чичо Чарли, е — все едно да го наричам Джими, Реджи или, ако щеш, дори Бърти. Друсал ли те е на коляно навремето?

— Много често, сър.

— И не ти е трепвало окото? Трябва да си бил дете от камък и стомана. — Отново се съсредоточих върху блюдото. — Прекрасен бекон, Джийвс.

— Доколкото разбрах, е домашно производство, сър.

— И без съмнение приготвен от щастливи прасета. Има и пушена херинга, да не говорим за препечения хляб, сладкото от портокалови корички и ако не ме лъжат сетивата, ябълката. Говори каквото щеш за Девърил Хол, но гостоприемството му е разточително. Не знам дали си забелязал, Джийвс, как една хубава, бодра пушена херинга сутрин на гладен стомах ти влива нов живот.

— Напълно сте прав, сър, въпреки че самият аз предпочитам парче шунка.

Засравнявахме животворното въздействие на пушената херинга и шунката и способностите им да укрепват моралните устои, като, естествено, и за двете имаше достатъчно аргументи, докато не споменах нещо, за което трябваше да заговоря много по-рано. Направо не мога да си обясня как го бях забравил.

— А, Джийвс — започнах, — знам, че имаше нещо, което трябва да те питам. Какво, в името на всичко свято, правиш тук?

— Допуснах, че ще проявите любопитство по този въпрос, сър, и смятах да ви предложа обяснение. Дойдох да прислужвам на господин Финк-Нотъл. Разрешете, сър.

Улови в полет парчето херинга, излетяло от вилицата след рязкото трепване на ръката ми, и го върна в чинията. Гледах го, както

се казва, с разчекнати очи.

— На господин Финк-Нотъл?

— Да, сър.

— Но Гъси не е тук.

— Тук е, сър. Пристигнахме късно снощи.

Ослепи ме внезапна светкавица.

— Искаш да кажеш, че чичо Чарли е имат предвид Гъси, когато ми каза, че господин Устър е пристигнал в този грозен час? Аз съм тук в ролята на Гъси, а сега Гъси пристига като мен?

— Точно така, сър. Създаде се доста странна и объркана обстановка, сър...

— На мен ли го казваш!

Единствено вероятността да капична подноса ме възпря да не извърна лице към стената. Когато Езмънд Хадок, по време на раздумките ни над портвайна, говореше, че има времена за изпитание на душите мъжки, той и хабер си нямаше на какво са способни времената, като си запретнат ръкавите и се заловят за работа. В стремежа си да се нагодя към обстановка, която дори най-храбрият би оценил като печална, боднах хапка пушена херинга и равнодушно я прекарах през ларинкса си.

— Но как Гъси се измъкна от панделата?

— Съдията премислил и решил да замени присъдата му с глоба, сър.

— И кое го е накарало да постъпи така?

— Вероятно мисълта, че качеството милосърдие на човека е присъщо, сър, както се изразява поетът Шекспир.

— Имаш предвид, дето ни оросява, като благодатни капки дъжд?

— Точно така, сър. Напояващи земята долу^[1]. Негова Милост без съмнение е взел под внимание факта, че блажен е онзи, който дава, не по-малко от оногова, който получава, и милосърдието краси монарха повече от неговата корона.^[2]

Замислих се. Нищо чудно да беше прав.

— И колко го обръсна? Петарка?

— Да, сър.

— Значи Гъси му намаза ръката и литна на свобода?

— Да, сър.

— А ти му стегна багажа и го домъкна в Девърил Хол?

— Да, сър.

Сложих пръст в раната.

— Но защо? — запитах.

Мислех, че ще го хвана натясно, но, уви. Там, където по-дребна душица би затъпкала наместо и закършила ръце, мънкайки: „Да, разбирам мисълта ви, точно там е проблемът, нали?“, той имаше готово обяснение, което ми поднесе, без да му трепне окото.

— Това беше единственото, което можех да предприема, сър. От една страна, нейно благородие, леля ви беше изключително настоятелна в желанието си да посетите Девърил Хол, а от друга, госпожица Басет не по-малко държи господин Финк-Нотъл да се яви тук. Ако някой от двамата ви не дойдеше, щяха да се предприемат проучвания, последвани от пагубни резултати. Нека разгледаме само единия аспект: госпожица Басет очаква всеки ден да получава писма от господин Финк-Нотъл, съдържащи разнообразни клюки от Девърил Хол и подробни описания на живота тук. Естествено, писмата трябва да са написани на хартията на Девърил Хол и да носят пощенско клеймо „Кингс Девърил“.

— Вярно. От устата ти се лее мед, Джийвс. Никога нямаше да се сетя за това.

Преглътнах мрачен залък препечен хляб със сладко от портокалови корички. Мислех си колко лесно можеше да се избегне тая бъркотия, ако оня тиквеник се беше сетил веднага да глоби Гъси. Казвал съм го преди, ще го повторя и сега — всички съдии са боклук. Покажете ми съдия и аз ще ви покажа магаре.

Захапах ябълката.

— Значи тъй стоят нещата?

— Да, сър.

— Аз съм Гъси, а Гъси е аз.

— Да, сър.

— И ще ни е нужна неизчерпаема бдителност, за да не изпортим работата. Ще стъпваме по пачи яйца.

— Извънредно живописен израз, сър.

Доядох ябълката и запалих замислена цигара.

— Е, предполагам, че така е било писано — заявих. — Само не ми цитирай Марк Аврелий, защото няма да понеса приказките, че това било част от предопределението на Вселената, предвидено за нас от

самото начало и че всичко, което ни връхлита, е част от великата паяжина. Как приема нещата Гъси?

— С не твърде леко сърце, сър. Бих го описал като нагълтал се с оцет. Научих от господин Пърбрайт...

— А, значи си се видял с Коко?

— Да, сър, в залата за прислугата. Помагаше на Куини — момичето, което отваря вратата — да реши една кръстословица. Информира ме, че е успял да проведе разговор с госпожица Пърбрайт, осветлил я е за нежеланието ви да играете ролята на Пат в ирландския етюд на концерта, а госпожица Пърбрайт напълно е влязла в положението и е казала, че сега, щом като господин Финк-Нотъл е пристигнал, естествено е той да поеме ролята. Господин Пърбрайт се е видял и с господин Финк-Нотъл и го е уведомил за това решение, та точно това е причината за вкиснатото настроение на господин Финк-Нотъл.

— Задачата му е повод за колики, а?

— Да, сър. И донякъде е недоволен от онова, което е чул от дамите в Деверил Хол относно...

— Моите подвизи може би?

— Да, сър.

— Кучето?

— Да, сър.

— Портвайнът?

— Да, сър.

— И ало, ало, ало, на лов сме тръгнали сега?

— Да, сър.

Пуснах съжалително кръгче дим.

— Дааа — рекох, — опасявам се, че дадох лош начален тласък на Гъси. Съвсем неволно породих в очите на домакините ни представата за лицемерно херувимче, което се връзва на флъонга да заблуди обществеността, че не пие нищо освен портокалов сок, а в мига, в който публиката се обърне с гръб, се нахвърля като хиена върху портвайна. Разбира се, имам с какво да се оправдая. Езмънд Хадок направо ми навря шишето в устата, пък и умирах от жажда. Не е редно да упрекваш затрупан от лавина в Алпите планинар, задето е приел капка бренди от ръцете на санбернарско куче. Все пак да се надяваме,

че ще си държат езика зад зъбите и няма да го напортят на госпожица Басет. Не искам прътове в колелата на Гъсевата любов.

Помълчахме колкото да си представим каква реколта ще пожънем, в случай че Мадлин Басет бъде дегъсирана. Побързах да сменя бодливата тема.

— Като казах любов, та се сетих. Коко довери ли ти своята история?

— Да, сър.

— Така си и мислех, фактът, че всички се изреждат да ридаят на рамото ти, е направо поразителен.

— Намирам го за твърде удовлетворително, сър, и винаги съм готов да окажа съдействие според възможностите си. Чувствам се удовлетворен, когато открия светлина в тунела. Вчера, малко след като отпътувахте, господин Пърбрайт ми отдели време да изложи проблемите, с които се сблъсква. Едва когато научих всички факти, се осмелих да му предложа да заеме мястото ми тук като ваш камериер.

— Бих желал все пак някой да ми беше телеграфиран. Щяхте да ми спестите прегаден шок. Последното нещо, което му трябва на човека след тежка спявка, е да позвъни на звънеца и да му се яви без предупреждение подменено лице. Ти самият няма ли да се почувстваш тъпо, ако някоя сутрин на мътна глава влезеш в спалнята ми с чая и откриеш, че от леглото ти се звери Понго Туисълтън? Когато се видя с Коко, той сподели ли последните новости?

— Моля, сър?

— За Езмънд Хадок и Корки.

— А, да, сър. Информира ме какво сте му съобщили относно непоклатимото обожание на господин Хадок спрямо госпожица Пърбрайт. Очевидно от сърцето му е паднал камък. Смята, че главната преграда към щастието му е преодоляна.

— Да, нещата на Коко се заформят благоприятно. Бих искал да кажа същото и за клетия стар Езмънд.

— Мислите, че госпожица Пърбрайт не споделя чувствата на господин Хадок, сър?

— О, не, споделя ги, та пушек се вдига. Без свян и срам призна, че той е светлина в живота ѝ, но изобщо не си вади извода, че при това положение всичко ще е цветя и рози, защото ще изпаднеш в същото измамно заслепление като Езмънд Хадок. Нещастната заблудена овца

си въобразява, че ще блесне с изпълнението на песента, която ще изпълни на концерта, и че тя, като чуе несдържаните овации на публиката, ще простене: „О, Езмънд!“ и ще падне в прегръдките му. Ще падне друг път.

— Няма ли, сър?

— Изключено, Джийвс. Има един подводен камък. Трагедията е, че тя не желае и да помисли за сдобряване с него, докато той не се опъне на лелите си, а той, съвсем естествено, получава гърчове само при мисълта за подобен подвиг. Положението, както съм чувал да се казва, е задънено.

— А защо младата дама държи господин Хадок да се опълчва срещу лелите си, сър?

— Твърди, че им разрешават да го тъпчат от дете и било време да отхвърли игото. Иска от него да демонстрира несломимо мъжество. Все старата история с драконите. Знаеш вероятно, че преди много години, когато рицарите били сърцати, момичетата ги подкокоросвали да ходят да се бият с дракони. Няма да се учудя, ако това е било ежедневието на твоя приятел рицарят Роланд. Но драконите са едно, а лелите съвсем друго. Не храня съмнение, че Езмънд Хадок би се възправил без колебание срещу огнедишаш дракон, но не го карайте да тръгне на бой срещу Благородната Дафни Уинкуърт и госпожиците Шарлът, Емелин, Хариет и Мъртъл Девърил и да ги накара да заиграят по свирката му.

— Питам се, сър...

— Какво се питаш, Джийвс?

— Мина ми през ума, че има вероятност в случай, че изпълнението на господин Хадок на концерта е толкова успешно, колкото той предполага, поведението му да стане видимо порешително. Самият аз не съм имал възможност да проуча психологията на младия господин, но от това, което ми е разправял чичо Чарли, съм убеден, че е от господата, върху които акламациите на широките народни маси имат забележителен ефект. Ръкоплясканията на тълпата често действат като мощен стимулант върху млади господа с комплекс за малоценност.

Започнах да схващам мисълта му.

— Искаш да кажеш, че ако пожъне успех, ще си навири нос до небето, ще намери сили да погледне лелите в очите и ще ги накара да

посърнат?

— Точно така, сър. Не помните ли случая с господин Литъл?

— Божичко, ти си абсолютно прав. Бинго стана нов човек!
Джийвс, сигурен съм, че си на прав път.

— Поне теорията ми почива върху логични предпоставки, сър.

— Повече от логични. Тя е същинска кукла. Тогава трябва да впрегнем и сетни сили, за да го накараме, да успее. Какво използваха разните оперни?

— Имате предвид клакьори, сър?

— Точно така. Въртеше ми се на езика. Трябва да му се осигурят клакьори. Твоята задача, Джийвс, е да тръгнеш да шариш из селото и да пускаш тук блага дума, там халба бира, докато обществеността не се убеди в необходимостта да ръкопляска на изпълнението на Езмънд Хадок до пълно мазолясване на дланите. Мога ли да разчитам на теб?

— Разбира се, сър. Ще се погрижа за всичко.

— Добре. А сега май е време да ставам и да се видя с Гъси. Вероятно ще иска да обсъдим въпрос-два. Има ли в околностите порутена мелница?

— Доколкото знам не, сър.

— Тогава измисли някаква друга природна забележителност, където да му кажеш да се срещнем. Не искам да преоравам къщата и околностите, докато го открия. Идеята ми е да се промъкна през задното стълбище и да пропълзя през храстите в градината. Следваш ли мисълта ми, Джийвс?

— Напълно, сър. Бих ви предложил да съобщя на господин Финк-Нотъл, че ще се срещнете след около час пред селската поща.

— Добре — приех аз. — А сега, Джийвс, няма да е зле да ми приготвиш освежителната вана.

[1] „Венецианският търговец“, IV действие, I сцена. — Б.пр. ↑

[2] Пак там. — Б.пр. ↑

9

Предвид туй-онуй и най-вече факта, че се прувлякох с пеенето в банята, закъснях с пет-шест минути за срещата, та когато стигнах, Гъси вече се беше забучил пред пощата.

Ако си спомняте, Джийвс, когато говореше за въпросния Финк-Нотъл, го беше описал като разстроен. И наистина отдалеч се набиваше в зрението, че изтеклото време не е успяло да го настрои. Очите зад очилата с рогови рамки святкаха от ярост, негодувание и какво ли не. Приличаше на разлютен толстолоб. В емоционални моменти приликата на Гъси с подводен урод неизменно се засилва.

— Е — започна той, без да си губи времето с разните му там здрасти, — хубава работа!

Стори ми се, че обстановката плаче за няколко ободрителни и насърчителни слова, та взех да му ги реда. Съгласих се с мнението му, че работата е хубава и занастоявах да навиря опашка, защото, макар и буреносните облаци да са надвиснали ниско, къде-къде е за предпочитане да царува в Девърил Хол, отколкото да се въргаля в мрачна тъмница със сълзящи каменни стени и пълчища плъхове.

Той отвърна сухо, че е в пълно несъгласие с мен.

— Хиляди пъти бих предпочел затвора — заяви. — Когато си в затвора, никой не те нарича господин Устър. Как според теб се чувствам, като знам че всички наоколо ме мислят за теб?

Признавам, че това ме сащиса. От всички грижи, които ме бяха налегнали, най-лютата беше, че народонаселението, виждайки Гъси, е под впечатлението, че пред него стои Бъртрам Устър. Само като си представех как малката, но отбрана общност на Кингс Девърил ще напусне белия свят с убеждението, че Бъртрам Устър е малогабаритна кръстоска между караконджул и моруна, горещи шишове пронизваха душата ми. Та неслучайно подскочих, когато научих, че и Гъси е подвластен на същата душевна мъка.

— Не знам дали подозираш — продължи той — каква е репутацията ти по тези места. В случай, че храниш някакви илюзии,

съм длъжен да те осведомя, че името ти се валя в калта. Ония жени на закуска придърпваха полите си, като минавах покрай тях. Когато ги заговарях, направо се раздрусваха като трепетлики при вятър. От време на време ги улавях да ме гледат по начин, който би наранил душевността на най-печения рецидивист. И не ми стига това, ами си успял за една-едничка вечер да стъпчеш и моето име в калта. Чувам, че снощи си се нарязан като свинята на кръчмаря и си прегракнал от ловджийски песни.

— Не съм се нарязан, Гъси. Просто бях морно разнежен, дето има една приказка. А изпълнявах ловджийски песни, защото домакинът настояваше. Човек е длъжен да бъде любезен с домакина си. Значи споменаха за това, така ли?

— Споменаха и още как. Беше основна тема за разговор по време на закуската. Ами ако ме наклепят пред Мадлин?

— Съветвам те да отричаш до смърт.

— Каква полза...

— Защо пък не? — прекъснах го аз, защото бях мислил дълго по въпроса и се чувствах по-оптимистично настроен, отколкото в началото. — В края на краищата те нищо не могат да докажат.

— Кръстницата на Мадлин разказа как влязла в трапезарията и те заварила покачен на стола, размахващ бутилка и врещящ: „На лов сме тръгнали сега.“

— Така е. Защитата не оспорва това твърдение от обвинителния акт. Но кой може да докаже, че бутилката не е била еднолично употребена от Езмънд Хадок, който, нека не забравяме, се беше изтъпанил прав на масата и не по-малко от мен пееше: „На лов сме тръгнали сега“, като при това налагаше коня си с банан? Убеден съм, че ако случаят достигне до слуха на Мадлин, ще можеш да се измъкнеш с отричане до дупка.

Гъси се замисли.

— Може и да си прав. Но въпреки това бих искал да си повдържан. Тая работа е крайно тревожна.

— И все пак — рекох с убеждението, че си струва да опитам — нима всичко не е част от великата паяжина?

— Каква паяжина бе? — отчая се Гъси.

— Питай Марк Аврелий. Негови са думите: „Несгода ви е връхлетяла? Добре. Това е част от предопределението на Вселената,

предвидено за вас от самото начало. Всичко, което ви връхлита, е част от великата паяжина.“

От необуздания начин, по който се впусна да проклина и ругае от сърце Марк Аврелий, схванах, че също като мен, когато Джийвс ме цапардоса с тази премъдрост, и той не намира утеха в нея. Не че хранех особени надежди. Дори се съмнявам, че лозунгите на Марк Аврелий са това, от което се нуждаят батальоните, когато си нахакал палеца на крака в тухлата на Съдбата. Трябва да се изчака да поутихне болката.

За да уталожа напрежението, смених темата и го запитах учудил ли се е, като е видял Коко да обитава Девърил Хол, но веднага осъзнах, че само наливам гориво в огъня. Колкото и невъздържани да бяха забележките му по адрес на Марк Аврелий, те бяха нищо в сравнение с онова, което имаше да изрече по адрес на Коко.

Естествено, не беше трудно да му вляза в положението. Ако някой ви предума въпреки съпротивата на здравия ви разум да нагазите в пет сутринта в Трафалгарския фонтан, за да съсипете най-хубавия си официален панталон и да ви смелят на кайма в зъбчатите колела на Закона, без съмнение ще стигнете до извода, че подкокоросвачът заслужава да бъде изкормен с тъп нож за рязане на хляб. Това, наред с дълъг поменик от други интересни неща, страстно желаше един ден да направи Гъси на Коко, стига да му се разминело, и както споменах, напълно разбирах чувствата му.

След като изрече всичко, което му се беше насъбрало срещу Коко, той, точно според очакванията ми, мина на сценката, на която последният бе автор и продуцент.

— Какви са тия Пърбрайтови щуротии за някаква сценка, която той упорито наричаше диалог? — заинтересува се Гъси и аз разбрах, че разговорът е стигнал до препъникамък, плачещ за благи, медени слова.

— А, да, спомена ли ти? Това е номер от програмата на селския концерт, на който сестра му е импресарио. Аз трябваше да играя Пат, но поради променените обстоятелства сега ти ще поемеш ролята.

— Нима? Ще видим тая работа. Какво, по дяволите, е това проклето нещо?

— Не си ли го гледат? Понго Туисълтън и Барми Фипс го играят всяка година в пушалнята на „Гъртеите“.

— Кракът ми не стъпва там.

— О! Ами, това е... Как да ти кажа... Нарича се диалог. Главните и единствени участници са двама ирландци — Пат и Майк. Те излизат на сцената и... Всъщност сценарият е у мен — сетих се аз и го измъкнах. — Ако му хвърлиш едно око, ще схванеш какво се иска.

Гъси взе сценария и намусено го зачете. Докато го наблюдавах, ми хрумна каква гадна работа е всъщност писането на пиеси. Връчваш плода на усилията си на някой режисьор с каменна физиономия и започваш да се тресеш като лист, а той го гледа като настъпен по мазола или друго деликатно място, готов да го запокити в лицето ти със сухото: „Да не ми се мяркаш повече с подобен боклук!“

— Кой е писал това? — запита Гъси, когато затвори последната страница, а щом обясних, че авторът е Коко, се учуди как сам не се е досетил. По време на прочита непрекъснато сумтеше на равни интервали и сега изпръхтя отново като шест настинали кобили.

— Бълвоч и лигоч. Няма драматична съгласуваност. Липсва мотивация и значима форма. Кой са ония двамата според замисъла?

— Обясних ти. Ирландци на име Пат и Майк.

— Тогава може би ще ми обясниш какво е общественото им положение, защото, честно казано, то ми убягна. Например Пат очевидно се движи в най-изискано общество, след като обявява, че е вечерял в Бъкингамския дворец, но пък, от друга страна, жена му дава стаи под наем.

— Разбирам. Странно наистина.

— Направо необяснимо. Възможно ли е човек от неговата черга да бъде поканен на вечеря в Бъкингамския дворец, след като той очебийно е лишен от всякакво умение да се държи в обществото? На вечерята, която описва, кралицата го попитала иска ли консоме, а той, смятайки, че няма да поднесат нищо друго, накарал да му сипят шест пъти, след което, по неговите думи, стоял в къшето до края на вечерта, пълен до сливиците със супа. А при повествованието на случката няколко пъти започва репликите си с възклицанията „Гръм и мълнии!“ и „Бога ми!“ Ирландците не говорят така. Не си ли чел „Ездачи към морето“ от Синг^[1]? Ами вземи я проучи и ако можеш да ми посочиш един-единствен герой, който да казва „Бога ми!“, ще ти дам цял шилинг. Ирландците са поетични натури. Говорят за душата, за мъглата и прочее. Изразяват се така: „Подобни вечери ме карат да

копнея да се пренесе обратно в графство Клеър и седнал в сочната трева, да съзерцавам кравите околоръст.“

Той намръщено запрелиства страниците, сбърчил нос, сякаш долавяше съмнителна миризма. Това събуди спомена за детските ми дни в Малвърн Хаус, когато носех съчиненията си по английски за преглед от преподавателя Обри Ъпджон.

— Ето още едно място с несвързани бръщолевения. „Сестра ми е в балета.“ — „Казваш, че сестра ти е в балета?“ — „Гръм и мълнии, да, сестра ми е в балета.“ — „И какво прави сестра ти в балета?“ — „Рушка се напред-назад по сцената.“ — „Че защо се рушка?“ — „Бога ми, защото балетът е рушки.“ Това е пълна безсмислица. Ето и още нещо, което изобщо не мога да схвана — думата „дей“. След репликата „Защото балетът е рушки“, а и на други места в сценария се среща думата „дей“ в скоби. Това не ми говори нищо. Можеш ли да го обясниш?

— Съкратено от „действам“. На това място трябва да удариш Майк с чадъра. За да подскажеш на публиката, че е имало шега.

Гъси се стъписа.

— Ама това шеги ли са?

— Да.

— Ясно. Яасноо... Е, разбира се, това хвърля нова светлина върху... — Млъкна и впи поглед в очите ми. — Добре ли чух, че ще трябва да удрям колегата си с чадър?

— Да.

— И ако правилно съм разбрал Пърбрайт, другият изпълнител е местният полицаи?

— Точно така.

— Тогава участието ми е невъзможно. Дума да не става — яростно изрече Гъси. — Имаш ли представа какви са последиците, ако удариш полицаи с чадър? Направих го, когато излизах от Трафалгарския фонтан и със сигурност никога няма да правя повторни опити. — По лицето му пропълзя сивкав ужас, сякаш бе надникнал в минало, което е искал час по-скоро да забрави. — Слушай, Устър, ще ти обясня точно позицията си по въпроса. Няма да казвам „Гръм и мълнии“. Няма да казвам „Бога ми“.

Няма да нападам полицаи с чадър. Накратко — твърдо и категорично отказвам да имам каквото и да било общо с тая безвкусна

клоунада. Почакай само да се видя с госпожица Пърбрайт. Здравата ще я насоля. Ще ѝ дам да разбере, че не може да се подиграва с човешкото достойнство по този начин.

Щеше да продължи словоизлиянието си, но изведнъж гласът му спадна до сподавено гъргорене и очите му се изцъклиха. Огледах се и забелязах задаващия се Сам Голдуин, придружен от самата Корки. Изглеждаше, както ѝ е обичаят, като два милиона долара на цяло, облечена в рокля от някаква прилепнала материя, която повече изтъкваше, отколкото прикриваше грациозните ѝ очертания, ако разбирате какво искам да кажа.

Бях очарован да я видя. При недружелюбното настроение на Гъси, който риеше с копито и подобно на Валаамовата ослица^[2], само се чудеше с какви долни думи да ме ругае, реших, че имаме нужда точно от тактична женска намеса. Взemanето на решение да ги запозная и да я оставя тя да стопи мулешкия му инатлък беше въпрос на секунди.

Силно се надявах, че Корки ще успее да го навие. Въпреки че се различава от леля Агата в почти всяко възможно отношение, в един аспект Корки е същата напаст — много е властна. Поиска ли да направите нещо, вие го правите. Това датира от най-ранните ѝ години. Спомням си как веднъж, когато ходехме заедно на уроци по танц, ми връчи гнил портокал, който представляваше лепкава, синкаво-жълта маса от семки и плесен, и ме заубеждава да замеря с него учителката ни, която по някаква убягваща ми в момента причина бе предизвикала гнева ѝ. И аз го направих, без да гъкна, въпреки че бях кристално наясно с горчивите последици.

— Ей! — извиках аз, докато напразно избягвах опитите на звяра да сложи предни лапи на раменете ми и да ме ближе по лицето. Наклоних палец. — Гъси — обясних на Корки.

Лицето ѝ светна, сякаш цял живот бе очаквала това запознанство, и незабавно отвори кранчето на чара си.

— О, нима това е господин Финк-Нотъл? Здравейте, господин Финк-Нотъл! Толкова се радвам да се запозная с вас, господин Финк-Нотъл. Имам късмет, че ви срещнах. Искан да поговоря с вас за сценката.

— Тъкмо разменихме някои мисли по въпроса — вметнах аз — и Гъси хвърля къчове относно участието си като Пат.

— О, не!

— Защо не се опиташ да го предумаш? Ще ви оставя — отсякох аз и отбръмчах. Когато завивах зад ъгъла, хвърлих поглед назад и видях, че бе сложила нежната си ръчица на ревера на Гъси, а с другата правеше широки молебствени жестове, което разкриваше и пред най-непроницателния наблюдател, че обработката е задвижена на пълни обороти.

Продължих доволен по обратния път към Девърил Хол, като си отварях очите за дебнещи лели, но, слава Богу, стигнах безпрепятствено до стаята си. Половин час по-късно, докато се наслаждавах на една замислена цигара, в стаята се втурна Гъси и можах да забележа с невъоръжено око, че това не е студеният нацупен Гъси, който тъй безкомпромисно направи на пух и прах Пат и Майк по време на последната ни среща. Видът му беше бодър. Лицето му сияеше. В бутониерата му имаше цвете, което преди липсваше.

— Здравсти, Бърти — започна той. — Тъъ, Бърти, защо не ми каза, че госпожица Пърбрайт е филмовата звезда Кора Стар? Аз съм неин отколешен запален почитател. Очарователно момиче, нали, и изобщо не прилича на брат си, когото смятам и ще продължавам да смятам за най-видната отрепка на Англия. Накара ме да погледна на този диалог от съвсем нов ъгъл.

— Така си и мислех.

— Рядко се случва такова красиво момиче да има ум като бръснач и смайващото качество да излага доводите си с кристална яснота, която веднага те убеждава, че е абсолютно права.

— Да, Корки е убедителна млада напаст.

— Бих предпочел да не я наричаш напаст. Корки, а? Значи така й викате? Очарователно име.

— И какъв е резултатът от съвещанието? Ще приемеш ли ролята?

— О, да, въпросът е решен. Тя разби всичките ми възражения. След като ти си тръгна, прегледахме още веднъж сценария и Корки успя да ме убеди, че в тази простичка и здравословна форма на хумор няма нищо безвкусно й унижително. Евтино — да, но както изтъкна тя, това е един добър театър. Убедена е, че ще направя голяма роля.

— Направо ще ги шашнеш. Съжалявам, че самият аз не мога да изиграя Пат...

— Май така е по добре. Съмнявам се, че подхождаш на типажа.

— Подхождам, разбира се — нацупих се аз. — Изпълнението ми щеше да предизвика фурор.

— Корки е на противоположно мнение. Довери ми какво облекчение изпитала, когато ти си напуснал сцената, а аз съм изгрял на хоризонта. Ролята изисквала широк, мащабен подход, а ти си щял да я принизиш. Освен това на изпълнителя е нужна изявена индивидуалност и умение точно да се вмести във времето. Каза, че щом ме зърнала и разбрала, че съм роден за Пат. Момиче с нейния опит разбира тия неща от един поглед.

Предадох се. Човек не може да спори с бездарни актьорчета, а двацет минути в компанията на Корки бяха превърнали Огъстъс Финк-Нотъл от безобиден тритонлюб в най-изявения ирландец, който някога е пил портвайн и е наричал хората „мой човек“. Усетих, че всеки момент ще се обърне и към мен с „мой човек“.

— Е, няма смисъл да си чешем езиците — рекох аз, — защото, така или иначе, не бих могъл да изиграя ролята. На Мадлин не би й харесало годеникът й да се развява на обществени места със зелена брада.

— Да, наистина, тя е много особено момиче.

Реших, че ще успея да изтрия от лицето му глупавата усмивка, като го подсетя за нещо, което май беше забравил.

— Ами Добс?

— Ъ?

— Когато за последен път те чух по въпроса, ти беше доста разстроен от перспективата да налагаш полицейския служител Добс с чадър по главата.

— Ааа, Добс? Той е въвн от играта. Дойде при нас, докато репетирахме, и започна да чете репликите на Майк, но се оказа безнадежден случай. Никаква артистична техника. Никаква индивидуалност. А и не желае да приема режисьорски наставления. Непрекъснато противоречеше на началството, докато накрая на Корки й причерня и започна да повишава тон. Той също се разпали и повиши тон и в резултат кучето й, без съмнение възбудено от разправията, го сръфа по крака.

— Велики Боже!

— Да, възникна твърде неприятна обстановка. Корки изнесе прекрасно защитата на животното, като изтъкна, че вероятно от ей таквоз парче месо е било обект на полицейски произвол и че реагира срещу жандармерията в акт на законна самоотбрана, но Добс отказа да приеме възгледа ѝ, че нарушението заслужава само порицание. Арестува добичето и ще го държи в участъка, докато изясни дали за първи път е ухапало човек. Очевидно куче, хапало само веднъж, е доста непоклатимо от юридическа гледна точка.

— Сам Голдуин снощи ухапа Силвърсмит.

— Тъй ли? Ако се разчуе, има опасност прокурорът да успее да спретне силна обвинителна реч. Но да продължа разказа си. Корки, напълно основателно вбесена от непримиримото поведение на Добс, го изхвърли от пиесата и реши да вземе брат си за ролята. Разбира се, има риск викарият да го познае, което ще доведе до усложнения, но тя смята, че зелената брада е достатъчна като дегизировка. А аз чакам с четири очи Пърбрайт да ми партнира. Малко са хората, които бих налаган с чадър с по-голямо удоволствие — замечтано провлече Гъси и добави, че първия път, когато оръжието му влезе в съприкосновение с главата на Коко, на онзи ще му се стори, че е ударен от гръм. Очевидно Времето, този велик Лечител, трябваше яко да запретне ръкави, докато Гъси забрави и прости. — Не мога повече да си губя времето с теб — продължи той. — Корки ме покани на обяд във викарията и трябва да тръгвам. Наминах само да ти дам тези стихотворения.

— Какво?

— Стихчетата на Кристофър Робин от „Мечо Пух“. На, вземи.

Подаде ми тънко томче, което изгледах с недоумяващи очи.

— За какво са ми?

— Ще ги декламираш на концерта. Отбелязаните с кръстчетата. Трябваше аз да ги рецитирам по настояване на Мадлин, знаеш колко обича Кристофър Робин, но сега, естествено, ролите са разменени. И нямам нищо против да призная, че чувствам неимоверно облекчение. В начина, по който малкият кретен прави скок-подскок, скок-подскок има нещо... Е, както казах, камък ми се смъкна от сърцето.

Тънкото книжле се изплъзна от безжизнените ми пръсти, докато аз се блещех.

— Ама... таквоз!

— Няма какво да ми се таквозиш насреца. Да не мислиш, че аз не стенох, когато тя насилствено ми пробута тази бълвочеста продукция? Трябва да ги декламираш. Тя настоява. Първото нещо, което ще попита, е как е минал рециталът.

— По-криминално проявените от последните редове ще се юрнат на сцената да ме линчуват.

— Не бих се учудил. Но все пак, имаш една утеха.

— Каква?

— Че всичко, което те сполетява, е част от великата паяжина, ха-ха-ха — изрече Гъси и излезе силно развеселен.

И така, първият ден от престоя ми в Девърил Хол, пълен догоре с ураганни вихри и нерешени проблеми, клонеше към своя край.

[1] Джон Милингтън Синг (1871–1909) — ирландски драматург, с водеща роля във възраждането на ирландската драматургия в началото на нашия век. Шестте му пиеси са написани на ирландско наречие. — Б.пр. ↑

[2] Според Библията Господ дал на ослицата дар слово, за да може тя да порицава Валаам. — Б.пр. ↑

10

Дните си вървяха, нерешените проблеми ставаха все по-нерешаеми, а ураганните вихри — още по-ураганни. В петък се бях приземил в Девърил Хол, а във вторник сутринта вече не можех да си затварям очите пред факта, че губя високия си здрав дух и че ако мълниеносните облаци не променят поведението си, здравето ми тяло скоро щеше да се окаже затънало до уши в безнадеждно нездрав дух.

Лошо е да си затворен в бърлога, фрашкана с озъбени лели, бясно размахващи опашки и хвърлящи свирепи погледи с кръвясали очи. Смущаващо е да съзнаваш, че след няколко дни ще трябва да се изтъпаниш на селската сцена и да рецитираш пред публика, вероятно добре заредена с гнили плодове и зеленчуци, как Кристофър Робин прави скок-подскок, скок-подскок. Духът се скапва от несекващата необходимост да откликваш на името Огъстъс, а мрачните моменти, когато се питаш дали някоя и друга леля Агата или Мадлин Басет внезапно няма да се пръкне наоколо и да те изложи на вечен позор, се редуват един подир друг. По това няма спор. Смятам, че се разбира от само себе си.

Но не тези сплитки на великата паяжина размекваха Устъровите картини. Не, коренът на злото, причината за световъртежа, нощните кошмари, самочувствието ми на вмирисано сирене и видът ми на жалка развалина като от рекламата на хапчетата против главоболие „Хадок“, преди поглъщането на чудотворното лекарство, бе зловещото поведение на Гъси Финк-Нотъл. Всеки път, като се сецах за Гъси, душата ми помръкваше от неназоваем ужас.

Не знам дали някога душата ви е помръквала от неназоваем ужас. Чувството е пренеприятно. Започнах да го изпитвам за първи път, когато бях един от заточениците в Малвърн Хаус в Брамли-на-морето и преподабният Обри Ъпджон завършваше серията си от съобщения със сухото изявление, че би желал да види Устър в кабинета си след вечерната молитва. В сегашния случай усетих приближаването на неназоваемия ужас по време на току-що изложения

разговор с Гъси, а в следващите дни то нарастваше лавинообразно, докато се оказах в плен на живописни предчувствия.

Нещо впечатли ли ви в споменатия разговор? Стори ли ви се показателен и започнахте ли да си казвате: „Брей, брей“? Не? Значи не сте схванали същественото.

Първия ден у мен се зароди само неясно подозрение. На втория ден подозрението се засили. До падането на здрача на третия ден се беше превърнало в увереност. Доказателствата бяха налице и не можех да извърна лице към стената. Нехаейки за съществуването на имението Листвениците в Уимбълдън Комън, за девойката, с която се бе обвързал в годежен обет и която би се развилняла повече от бик пред червен парцал, ако установеше, че чувствата му се пренасочват, Огъстъс Финк-Нотъл беше хлътнал до уши, че и над тях, по Корки Пърбрайт.

Може би ще кажете: „Я стига, Бъртрам, само ти се привижда!“ или „Млък бе, Устър, чудиш се вече какви да ги измъдриш!“, но ми разрешете да споделя, че го забелязах не само аз. Бяха го отчели и цели пет лели.

— Всъщност — кисело отбеляза Благородната Дафни Уинкуърт точно преди обяд, когато Силвърсмит нахлу с новината, че Гъси за пореден път телефонираше да предупреди, че ще лочи от копанята на викария — господин Устър май е напълно под чехъла на госпожица Пърбрайт. Очевидно за него Девърил Хол е някакъв хотел, в който може да се връща, когато и както му скимне.

А леля Шарлът, след като фактът бе доведен до знанието ѝ с помощта на слухова тръба, защото, за да е контактна, я бяха омотали в жици, заяви с кратко, но бързо изсумтяване, че за тях ще е висока чест, ако младият грозник благоволи да спи в жалката им колиба.

И честно казано, не бих могъл да ги виня за злъчните заяждания. Нищо не вбесява една домакиня повече от факта, че някой от гостите ѝ вечно го гони липсата, а напоследък Гъси много рядко прекрчваше прага на Девърил Хол, и то неохотно. Обядваше, пиеше чай и вечеряше при Корки. След първата им среща пред пощата се изживяваше като неразлъчен неин лейкопласт. Същинска пиявица с човешки облик.

Следователно вече ви е ясно защо под очите ми имаше тъмни кръгове и защо почти непрекъснато изпитвах присвиване на стомаха, сякаш бях погълнал повече живи мишки от желателното. Само една

думичка от страна на Благородната Дафни до леля Агата в смисъл, че племенникът ѝ Бъртрам е паднал в лапите на неприемливо момиче — „Холивудска киноактриса, скъпа“, вече я виждах как пише в писмото, сякаш надничал над рамото ѝ — и въпросната прароднина щеше да дотърчи с бухалка в ръка. А после? Съсипия, отчаяние и пепел върху главата.

Разбира се, очевидната процедура при подобно разклащане на моралните устои е среща с Джийвс и изслушване на евентуалните му предложения. Тъй че когато точно след обяда видях Куини в коридора пред стаята ми, аз проявих интерес към местонахождението му.

— Тъъ — рекох аз, — дали не знаеш къде може да е Джийвс? Прислужникът на Устър, нали го знаеш?

Онази стоеше и ме гледаше тъпо. Очите ѝ, нормално прилични на звездици, бяха безизразни и зачервени, а лицето ѝ отговаряше на описанието „измъчено“. Накратко, цялата ѝ външност подсказваше, че срещу мен стои прислужница, която или не е с всичкия си, или е измъчвана от тайна скръб.

— Моля, сър? — простена тя с изтерзан глас.

Повторих репликите си и този път те проникнаха.

— Господин Джийвс го няма, сър. Господин Устър го пусна да иде до Лондон. Имало някаква лекция, която държал да посети.

— Благодаря — откликнах на свой ред безизразно и измъчено аз, защото ударът беше тежък. — Не знаеш ли кога ще се върне?

— Не, сър.

— Разбирам. Благодаря.

Влязох в стаята си и заоглеждах положението от всички страни.

Ако питате някоя от важните клечки, които се движат в дипломатически кръгове и са свикнали да се справят с деликатни държавни дела, тя ще ви обясни, че когато нещата се окажат в задънена улица, няма смисъл да протривате дъното на панталоните си върху стола и да вдигате очи към небето. Трябва да обръщате камъни, да търсите пролуки и да вземате незабавни мерки по съответните канали. Само така има надежда да откриете изход. А след напрегнат размисъл ми се стори, че при текущата криза може да се постигне нещо конструктивно, ако подхвана Корки и проведе с нея пряк и откровен разговор, в който да ѝ разкрия на каква опасност излага своя стар

партньор по танци, като позволява на Гъси да си прекарва дните, като подрипва и поблейва край нея.

Веднага напуснах стаята и след няколко минути човек можеше да ме забележи как се прокрадвам през окъпаната в слънце градина по посока към селото. Всъщност един човек наистина ме забеляза, и то не кой да е, а Благородната Дафни. Тъкмо приближавах края на алеята за коли и само секунда ме делеше от граничната полоса, когато чух името си, или по-скоро името на Гъси, и съзрях сред розите величавата стара кримка. Държеше пръскалка в ръка и това ме наведе на мисълта, че не мисли доброто на местните листни въшки.

— Ела насам, Огъстъс — продума тя.

Това бе последното нещо, което бих сторил доброволно, защото дори в най-слънчеви времена този опасен екземпляр ме изправяше на нокти, а сега изглеждаше с около десет степени по-заплашителна от обикновено. Гласът ѝ бе студен, погледът ѝ бе студен и никак не ми хареса начинът, по който въртеше пръскалката. Очевидно по някаква причина бях изпаднал докъм равнището на злостната въшка и видът ѝ беше на жена, готова, без да ѝ мигне окото, да натисне буталото.

— А, добър ден — опитах да изрека със светска непринуденост, но всуе. — Пръските розичките?

— Не ми говори за розички!

— Няма, няма — побързах да се съглася аз.

— Огъстъс, какво чувам напоследък?

— Моля?

— Най-добре ще е да помолиш Мадлин за прошка.

Тайнствени слова. Нищо не проумях. Останах с впечатлението, че Благородната дама на Британската империя дрънка щуротии.

— Тъкмо излизах от къщата — продължи тя, — когато пристигна телеграма за теб от Мадлин. Продиктувах я по телефона от пощата. Понякога ги диктуват, понякога ги носят лично.

— Разбирам. В зависимост от настроението.

— Не ме прекъсвай, моля те. Този път съобщението бе предадено по телефона и тъй като минавах наблизо, когато той звънна, го записах.

— Ужасно мило от ваша страна — отбелязах аз, твърдо решен да я размекна.

Само че сбърках. Това не ѝ хареса. Намръщи се, вдигна пръскалката, после, сякаш навреме се сети, че е родена Девърил,

отново я отпусна.

— Вече те помолих да не ме прекъсваш. Та както казах, записах съобщението и сега е у мен. Не — каза тя, след като пребърка костюма си. — Трябва да съм го оставила на масата във вестибюла. Но мога да ти предам съдържанието му. Мадлин твърди, че не е получила от теб нито ред, откак си пристигнал в Девърил Хол, и настоява да узнае защо. Силно е разстроена от нечуваното ти пренебрежение и това не ме учудва. Знаеш каква чувствителна душа има. Трябваше да ѝ пишеш всеки ден. Нямам думи да изразя отношението си към коравосърдечното ти поведение. Това е всичко, Огъстъс — приключи тя и ме освободи с жест на отвращение, сякаш бях листна въшка, непритежаваща дори елементарната почтеност, която ми се полага. Отминах с омекнали колене, добрах се до една пейка и се срутих отгоре ѝ.

Информацията, с която току-що бях замерен, ми се отрази като гумена палка зад ухото. Само веднъж в кариерата си съм изпитвал подобно нещо — когато Фреди Уиджън от „Търтеите“, снабдил се тайно с тромба за кола, се промъкна зад гърба ми, докато унесен пресичах улица Доувър, и рязко натисна уреда в непосредствена близост до ухото ми.

И през ум не ми беше минало, че Гъси не пише всеки ден на Басет. Беше дошъл в това достойно за перото на Едгар Алан По място тъкмо с тази цел и изобщо не се съмнявах, че епистоларства и стихоплетства. Нямахше нужда да ми чертаят графика, за да проумея какъв ще е ходът на събитията, ако упорстваше с политиката си на загадъчно мълчание. Още секунда неизвестност, и Басет щеше да допрепуска в плът и пот, да се впусне в разследване, и при мисълта за последиците кръвта ми се смръзна, а пръстите на краката ми се сгърчиха.

Предполагам, че в продължение на десет минути съм седял неподвижен, с увиснала челюст и очи, неவிждащо вперени в околността. Но все пак се взех в ръце и възобнових пътешествието си. Ненапразно за Бъртрам Устър се твърди, че макар и да рухва върху дървени пейки и да създава впечатлението за спукана работа, рано или късно духът му се възвръща.

Докато вървах, бях преизпълнен с тежки и горчиви мисли по адрес на Корки. Именно тя с безсрамното си флиртуване с Гъси, с

непрестанното му обстрелване с умопомрачителни усмивки и бързи странични погледи изпод дълги ресници, го беше отклонила от задълженията му на кореспондент, изпратен на местопроизшествието. О, Жени, Жени, заповтарях си аз, и то не за първи път, защото чувствах, че колкото по-скоро този пол бъде озаптен, толкова по-добре за всички нас.

Когато бях осемгодишен, в дните на уроците по танц, разлютен от някои нейни забележки относно пъпките по лицето ми, от които тогава имах несравнима колекция, веднъж се забравих до такава степен, че я чукнах по главата с дървена гиричка и до този момент неизменно изпитвах срам от този своя постъпка, като смятах поведението си за петно върху една иначе безукорна биография и независимо от провокацията го оценявах като неприсъщо за един галантен рицар. Но сега, докато мрачно нищех Далилските номера, които въртеше, усетих, че съм в състояние да я хлопна повторно.

Продължих пътя си, като репетирах наум някои силни встъпителни фрази, които да употребя при срещата ни, и недалеч от викарията налетях на нея, седнала зад волана на колата си встрани от пътя.

Но когато се приближих и заявих, че държа да разменя няколко думи с нея, тя отсече, че съжалявала, но в момента не можела. Обясни ми, че това бил заетият ѝ следобед. Следвайки неотлъчно политиката си да се превърне в Грижовна Майчица на чичо си, пресветия Сидни, тя се канеше да занесе купичка питателна супа на негова закъсала енориашка.

— Госпожа Клара Уелбилавид — продължи тя. — Живее в една от живописните къщурки на главната улица. И няма смисъл да ме чакаш, защото, след като ѝ дам бульона, ще ѝ разправам за Холивуд. Голяма почитателка е и ми отнема часове. Друг път, агънце.

— Слушай, Корки...

— Вероятно си мислиш: „Че къде е супата?“. За съжаление я забравих и Гъси изприпка да я вземе. Какъв прекрасен човек е той, Бърти. Тъй любезен. Тъй полезен. Винаги е подръка за дребни поръчки и бъка от забавни истории за тритони и саламандри. Дадох му автограф. Като казах автограф, та се сетих. Тази сутрин получих писмо от братовчед ти Томас.

— Остави младия Томас. Това, което искам да...

Тя обаче отново се раздърдори, както правят момичетата. Имам богат опит с тази склонност на нежния пол да се въздържа от слушане и това винаги ме е карало да съчувствам на заклинателите, опитващи се да въздействат на глухите пепелянки^[1].

— Нали помниш, че му дадох петдесет автографа и той очакваше да ги продаде на другарчетата си по шест пенса парчето? Пише, че взел по шилинг вместо по шест пенса, което може би ще ти даде бегла представа за популярността ми сред малолетните от Брамли-на-морето. Твърди, че оригинална Айда Лупино^[2] вървяла само по девет пенса.

— Слушай, Корки...

— Иска да дойде да прекара ваканцията си във викарията и аз, разбира се, му писах, че ще бъда очарована. Чичо Сидни май не е толкова очарован, но за един духовник е полезно от време на време да се подлага на върхови духовни изпитания. Става по-възвишен и съответно по-прилежен в работата си.

— Слушай, Корки. Това, което искам да ти кажа...

— А, ето го и Гъси — прекъсна ме пак тя в ролята си на глуха пепелянка.

Гъси припикаше към нас с израз на религиозно обожание на лицето и изпускаща пара тенджерка в ръце. Корки го удостои с главозамайваща усмивка, която го прониза като нажежен до червено куршум буца масло, и настани тенджерката до себе си.

— Благодаря ти, Гъси, съкровище — пропя тя. — Е, довиждане на всички. Трябва да бягам.

И избърмча с колата, а Гъси остана на улицата, зейнал подире ѝ като златна рибка, харесала си мравче яйце. Във всеки случай не остана дълго хипнотизиран, защото забучих мощен показалец между второто и третото му ребро, с което го накарах да се върне към живота с остро изохкване на уста.

— Гъси — улових веднага бика за рогата. — Каква е тая работа, дете не пишеш на Мадлин?

— Мадлин?

— Мадлин.

— А, Мадлин!

— Да, Мадлин. Нали трябваше да ѝ пишеш всеки ден.

Това го ядоса.

— Как, за Бога, да ѝ пиша всеки ден? Каква възможност имам да съчинителствам, когато цялото ми време е заето с наизустяването на реплики и измислянето на ефектни сценични действия? Нямам свободна секунда.

— Все пак ще ти се наложи да намериш някоя и друга такава. Не разбираш ли, че е започнала да праща телеграми по този повод? Днес трябва непременно да ѝ пишеш.

— На кого, на Мадлин?

— Да, проклет да си, на Мадлин.

С учудване забелязах, че намусено ми се звери през очилата.

— Да пукна, ако пиша на Мадлин — отсече той и ако не приличаше толкова на риба, щеше да заприлича на муле. — Искам да ѝ дам един хубав урок.

— Какво искаш?

— Да ѝ дам урок. Не съм доволен от Мадлин. Настояваше да гостувам в тази противна къща и аз се съгласих, защото се договорихме, че ще дойде и ще ми оказва морална подкрепа. Беше си чиста проба джентълменско споразумение. А тя в последния момент хладнокръвно се отметна, за да се отзове на лигавата молба на някаква съученичка от Уимбълдън. Бях крайно раздразнен и държа да го разбере. Трябва да бъде накарана да проумее, че не може да ми прави номера. Тъй че няма да ѝ пиша. Такава е системата ми.

Хванах се за главата. Мишките във вътрешностите ми организираха бал и се впуснаха във вихрени танци, достойни за Нижински.

— Гъси — простенах аз, — за последен път те питам — ще се върнеш ли в къщата да измислиш осемстранично писмо, лъхащо от всяка сричка на любов, или не?

— Или не! — отсече той и ме заряза занемял наред улицата.

Върнах се в Девърил Хол отчаян и объркан. И първият човек, на когото се натъкнах, беше Коко. В моята стая, легнал на моето легло, с моя цигара в уста.

По топографията му беше изписана тъпа заблеяност, сякаш си мислеше за Гъртруд Уинкуърт.

[1] В „Молитвеника“ (1662) на Англиканската църква се казва: Отровни са като отрова на пепелянка, дори като глуха пепелянка,

запушила уши и отказваща да чуе гласа на своя заклинател, колкото и изкусно да се опитва да я омагьоса. 58:4. — Б.пр. ↑

[2] Холивудска звезда от английски произход, партнирала на Хъмфри Богарт и Джон Гарфийлд. — Б.пр. ↑

11

Като ме забеляза, на бърза ръка изключи заблеяното изражение.

— О, Бърти, здрасти — рече. — Тъкмо исках да те видя.

— Така ли? — изрепчих му се светкавично, без да крия язвителността си, защото вече ми писваше от Коко.

Имам предвид следното: по собствено желание и крайно доброволно той се беше нагърбил с камериерстването и в качеството си на личен джентълмен на джентълмена негов дълг беше непрестанно да се суети около мен, тук да четка сако, там да глади панталон и всячески да ми бъде полезен, а по същество не бях му виждал и очите от вечерта на пристигането си. Човек се мръщи на подобни неизвинени отсъствия.

— Чаках те да ти съобщи добрата новина.

Изхилих се глухо.

— Добра новина ли? Съществува ли такава нещо?

— Съществува и добрува. Нещата се разведряват. Слънцето пробива иззад облаците. Струва ми се, че ще доведе до успешен край работата с Гъртруд. По вина на сковаващите социални условия, които възпрепятстват гостуващите камериери да общуват на желаната нога с дъщерите на господарския дом, аз, естествено, не съм имал възможността да разговарям с нея, но й пращам бележки по Джийвс, и тя ми праща бележки по Джийвс, а последната съдържа определени признаци, че се поддава на молбите ми. Още две послания, стига да са добре формулирани, и работата е опечена. Не се юрвай да купуваш ножа за риба^[1], но се подготви морално за разноските.

Раздразнението ми се стопи. Както вече съм имал повод да спомена, Устърови са справедливи хора. Знам какви неописуеми усилия изисква писането на любовни писма — времеемко занимание, налагащо върховно интелектуално съсредоточие. Ако Коко е бил зает с оживена кореспонденция от подобно естество, откъде време да се грижи за гардероба ми? Не можеш едновременно да изглаждаш отношения и панталони.

— Е, чудесно — откликнах аз, доволен да чуя, че въпреки мрачните обстоятелства като цяло, някой все пак успява да пробие. — Ще наблюдавам бъдещия ти прогрес с жив интерес. Но ако оставим за момент настрана любовния ти живот, Коко, случва се нещо ужасно и ще се радвам да ми окажеш съдействие и утеха. Оня криминално проявен луд Гъси...

— Какви ги върши?

— Проблемът е какви не ги върши. Преди малко, когато открих, че откак е пристигнал, не е написал нито ред на Мадлин Басет, можеше да ме събориш с клечка за зъби. Твърди, че й давал урок — добавих аз и с няколко думи му изложих фактите.

Коко придоби надлежно угрижен вид. Той е дарен с чувствително сърце, което лесно се трогва при вида на стар приятел, затънал до уши в блатото, а и е в течение на чувствителните ми взаимоотношения с Мадлин Басет, защото един ден тя споделила с него цялата история, когато се срещнали на някакъв благотворителен базар и случайно станало дума за мен.

— Но това е много сериозно — рече той.

— Можеш да не се съмняваш. Треперя като трепетлика.

— Момичета като Мадлин Басет придават огромно значение на ежедневното писмо.

— Точно така. И ако то не пристигне, дотърчават наместо и започват да разследват.

— И си сигурен, че Гъси е непоклатим?

— Като скала. Молих го, смее да кажа, страстно и разгорещено, на той отметна уши назад и отказа да ми сътрудничи.

Коко се замисли.

— Май знам какво се крие зад всичко това — каза. — Проблемът е, че в момента Гъси малко не е на себе си.

— Защо „в момента“? И защо малко?

— Омаян е от Корки.

— Знам. Както впрочем и цялата околност. Хлътването му е любима тема на разговор, когато леля срещне леля в цъфналата ръж.

— И в помещенията на прислугата не се гнусят от многословни обсъжданици.

— Не се учудвам. Също и в Бейзингстоук.

— Естествено, не можеш да го виниш.

— Естествено, мога.

— Мисълта ми е, че всъщност вината не е негова. Навън е пролет, Бърти, сезон на любовта, когато, както вероятно си чувал, най-светоцветната дъга снага протяга към гълъба небесен, а стремленията на юношата бледен с лекота обръщат се към любовта.^[2] Пълноструйното въздействие на момиче като Корки върху спаружена скарида като Гъси, обезсилен от непрекъснатото наливане с портокалов сок, и то в разгара на пролетта, трябва да е обезсилващо неотразимо. Корки, като запретне ръкави, вижда сметката и на най-силния мъж. Никой не го знае по-добре от теб. По едно време ти се правеше на невиджано магаре заради нея.

— Няма защо да се ровим в мъртвото минало.

— Разрових само колкото да докажа тезата си: той заслужава повече жал, отколкото упреци.

— Тя заслужава упреците. Защо го насърчава?

— Не мисля, че го насърчава. Той просто се изживява като лейкопласт.

— Насърчава го. Видях я. Преднамерено и целенасочено пуска чара си и му пробутва добре познатите ми едновременшни номера. Не ми казвай, че момиче като Корки, свикнало да разкарва от раз холивудски мъже, не може да се отърве от Гъси, стига да реши.

— Но тя не е решила.

— Нали затуй се тръшкам.

— И ще ти кажа защо не взема това решение. Всъщност не съм я питал, но съм убеден, че върти Гъси на пръста си, за да нарани Езмънд Хадок. Да му покаже, че щом той не я иска, има други, които я искат, и то много.

— Но той я иска.

— Да, ама тя не знае. Освен ако не си й казал.

— Не съм.

— Защо?

— Не бях сигурен дали това е правилната процедура. Все пак той изля най-съкровениите си чувства, но ги заключи с тайната на изповедта, както се казва, като подчерта, че не иска да се разчува. „Това не бива да излиза от тази стая“, каза той. От друга страна, една навременна дума може да събере две наранени сърца. Цялата работа е крайно объркана.

— На твое място бих ѝ казал. Ориентирай се към навременната дума. Гласувам изцяло за наранените сърца.

— И аз. Но май закъсняхме. Басет вече е подпалила жицата от телеграми, с които пита какво става. Току-що пристигна поредното нажежено послание. Намерих го на масата във вестибюла, като идвах насам. Звучеше като телеграма от момиче, на което му е писнало. Казвам ти, Коко, не виждам надежда. Загубен съм.

— Не си, не си.

— Съм. Когато съобщих на Гъси за телеграмата и настоях, че е време всички достойни мъже да се притекат на помощ на каузата, той просто, както казах, отметна уши назад и заяви, че давал урок на момичето и то нямало да помирише писмо, докато не си набиело урока в главата. Магарето се е заинатило на моста и повтарям, че не виждам и искрица надежда.

— На мен ми се струва съвсем просто.

— Искаш да кажеш, че имаш идея?

— Разбира се. Винаги разполагам с идея. Работата е очевидна. Щом Гъси се опъва да пише на момичето, ще ѝ пишеш ти.

— Но тя не иска писма от мен. Исква ги от Гъси.

— И ще ги има, Бог да я благослови. Гъси е навехнал китката си и затова му се е наложило да ти диктува.

— Но Гъси не си е...

— Ще ме простиш, но я е изкълчил, когато спирал развилнял се кон и с огромен риск за живота си спасил малко момиченце от грозна смърт. Малко златокосо фъфлещо момиченце, ако ми позволиш, със сини очи и розови бузки. Смятам, че фъфленето ще се похарчи като топъл хляб.

Зяпнах. Схванах накъде биеше.

— Коко, това е страхотно. Ти ли ще измислиш писмото?

— Разбира се. Няма нищо по-лесно и ще стане кукличка. Пиших подобни писма на Гъртруд още като ходех прав под масата.

Настани се на бюрото, взе лист и писалка и веднага се потопи в съчинителство. Разбрах, че приказките му за кукличката не са празна работа. Дори не спираше да помисли. След нула време ми подаде завършения ръкопис и ми нареди да не се мотая, а да седна да го препиша.

— Трябва да замине веднага, всяка секунда е скъпа. Изтичай лично да го занесеш на пощата. Така ще го получи утре рано сутринта. А сега, Бърти, трябва да те напускам. Обещах на Куини да поиграем карти, а вече закъснявам. Клетото дете има нужда от ободряване. Чу ли за трагедията ѝ? За развалянето на годежа ѝ с копия Добс?

— Ами? Значи годежът ѝ се скапа? Сигурно затова имаше такъв вид. Срегнах я след обяда — заобяснявах аз — и останах с впечатлението, че нещо ѝ гризе сърцето. Какво е станало?

— Не ѝ харесва, че е атеист, а той упорства в безбожието си и най-сетне изтърсил нещо по адрес на Йона и кита, което тя не могла да преглътне. Тази сутрин му върнала пръстена, писмата и порцелановото украшение с надпис „За спомен от Блэкпул“, което ѝ донесъл миналото лято след гостуване у роднини. Опасявам се, че го понеса много тежко. Влюбена е до полуда и копнее да стане негова, но не може да преживее тая работа с Йона и кита. Дано играта на карти пооблекчи болката ѝ. Давай, Бърти, действай с писмото. Може и да не е от шедьоврите ми, защото бързах и не можах да го шлифовам, но ще ти хареса.

Прав беше. Внимателно го проучих и бях очарован от виртуозността му. И то без да е шедьовър. Значи шедьоврите му наистина си ги бива, та нищо чудно, че след получаването им Гъртруд Уинкуърт се е размекнала. Има писма, за които се чудиш дали на това място не можеш да се изразиш по-добре и дали да не позасилиш онова място, но има и писма, за които си казваш: „Това е то. Не пипай нито думичка.“ Въпросното беше от вторите. При описанието на развилнелия се кон беше постигнал необходимата доза скромност, а от описанието на фъфлещото дете дъхът ми секна. То се открояваше като гноясал палец и обираше овациите. Докато по-нежните части, където описваше как Мадлин му липсвала всяка минута, как копнеел да е тук, за да я притиснел в обятията си, просто нямаха равни на себе си.

Преписах го, напъхах го в илик и тръгнах към пощата. Едва го бях пуснал в кутията, когато музикален сопран ме поздрави изотзад и като се обърнах, видях приближаващата се Корки.

[1] Типичен сватбен подарък в Англия. — Б.пр. ↑

[2] Перифраза на стих от поемата на Алфред Тенисън „Локсли Хол“ (1842). — Б.пр. ↑

12

Стана ми хубаво. Тъкмо момичето, за което копнеех. Сграбчих я за ръката, за да не ми се изниже, какъвто ѝ е навикът.

— Корки — започнах аз, — искам да проведем един дълъг и много задушевен разговор.

— Да не е за Холивуд?

— Не е за Холивуд.

— Слава Богу. Днес следобед не съм в състояние да понеса повече приказки за Холивуд. Никога не бих повярвала — продължи тя, измествайки, както винаги разговора, — че човек, който не се казва Луела Парсънс или Хеда Хопър,^[1] може да бъде такъв капацитет по въпросите на филмовия свят, каквато е госпожа Клара Уелбилавид. Знае много повече от мен самата, а през август ще станат две години, откак се движа из тези среди. Известно ѝ е точно колко пъти са се развеждали всички и защо, какви приходи е донесъл всеки филм през последните двайсет години и колко са братята Уорнър. Знае дори колко пъти се е женил Арти Шо^[2] — нещо, с което и той самият не може да се похвали. Пита ме дали някога съм се омъжвала за него и когато ѝ казах: „Не“, май реши, че я поднасям и съм го сторила, без да забележа. Опитах се да ѝ обясня, че когато едно момиче отива в Холивуд, то не е задължено да встъпва в брак с Арти Шо и че това е въпрос на избор, но не успях да я убедя. Забележителна старица, но след първите час-два става доста уморителна. Каза ли, че искаш да говорим за нещо, или тъй ми се стори?

— Казах.

— Тогава защо мълчиш?

— Защото не мога да взема думата.

— Да не би да съм се разприказвала? Прощавай. Какво тежи на душата ти, кралю мой?

— Гъси.

— Финк-Нотъл?

— Финк-Нотъл е точно казано.

— Най-сладкият мъж, когото познавам.

— Най-тъпият мъж, когото познаваш. Слушай, Корки, току-що разговарях с Коко...

— Каза ли ти, че скоро ще успее да предума Гъртруд Уинкуърт да избяга с него?

— Да.

Пусна стоманена усмивка, като ония жени от Стария Завет, чието любимо занимание било да забиват железни игли в хорските глави.

— Чакам с четири очи това да стане — рече тя, — за да се полюбувам на сурата на Езмънд, когато открие, че възлюбената му Гъртруд е отпрашила с друг. Ще бъде страшно забавно. Ха-ха — добави тя.

Това „ха-ха“, тъй наподобяващо предсмъртния крясък на мисирка, умираща от разбито сърце, ми разкри всичко, което исках да знам. Разбрах, че Коко не е сбъркал в диагнозата си относно мотивите на младата гъска при омайването на Гъси, та не ми остана друг избор освен незабавно да ѝ пусна информацията. Потупах я по рамото и задръстих ефира с шлагера на сезона.

— Корки — казах нежно, — ти си тъпо магаре. Гледаш на Хадок от съвсем неправилен ъгъл. Толкова далеч е от влюбване в Гъртруд Уинкуърт, че сърцето му не би трепнало освен по един далечен братовчедски начин дори ако се задавеше с рибя кост. Ти си все още пътеводната звезда на живота му.

— Какво!

— Чух го от личната му уста. Беше малко мотан, което прави работата още по-впечатляваща, защото in vino не знам си какво.

Очите ѝ светнаха. Тя преглътна бързо.

— Той ти е казал, че съм му пътеводна звезда?

— Все още. „Имай предвид — отбеляза той и си сипа портвайн, който и без това вече потичаше от ушите му, — че макар да ми би дузпата, тя е все още пътеводната звезда на моя живот.“ Тъй ми каза.

— Бърти, ако ме будалкаш...

— Как ще те будалкам!

— Надявам се, защото иначе ще те прокълна с проклятието на Пърбрайтови, а то хич няма да ти легне на сърцето. Казвай нататък.

Продължих. Всъщност повторих всичко. Когато свърших, тя се закикоти като болна хиена и зарони сълзи, с което за сетен път доказа,

че у момичетата няма капчица логика.

— Колко типично за него да му щукне подобна идиотщина, Господ да го благослови! — възкликна тя по повод страхотната идея на Езмънд Хадок, почернена от киното в Бейзингстоук. — Какво пухкаво сладуресто агънце ми е той!

Не бях сигурен, че „сладуресто агънце“ е най-точното описание за Езмънд Хадок, но го пропуснах покрай ушите си, защото не ми влизаше в работата. Щом предпочиташе да нарича сладуресто агънце мъж с гръден кош метър и половина и мускули като преплетени в люта схватка змии, нека. Моята задача беше след като започна нещо добро, да го довърша.

— При тези обстоятелства — продължих аз — вероятно имаш нужда от съвета на печен светски мъж. Коко постигна прекрасни резултати на Гъртрудиния фронт, като си изливаше душата в епистоларна форма и ако схващаш намека ми, можеш да отпочнеш кореспонденцията. Драсни на Езмънд Хадок няколко цивилизовани реда в смисъл, че душата ти копнее за присъствието му, и той ще счупи световния рекорд по бързо бягане към викарията, за да те грабне в прегръдките си. Чака само зелената светлина.

Тя поклати глава.

— Не — отсече.

— Но защо?

— Нещата трябва да останат каквито са.

Естествено, веднага разбрах накъде бие.

— Знам какво си мислиш. Намекваш за гражданското неподчинение, което трябва да обяви срещу лелите си. Е, длъжен съм да заявя, че тази малка затрудненост скоро ще бъде отстранена. Слушай сега. Езмънд Хадок ще пее на концерта ловджийска песен по текст на леля Шарлът и музика на леля Мъртъл. По това спор няма.

— Дотук — да.

— Добре, да допуснем, че песента му пожъне бурен успех.

И с няколко точно подбрани думи я вкарах в течение на желязната теория на Джийвс.

— Схващаш ли? Оваците на електората често действат като мощен наркотик на комплексираните човеци. Само ги пробуди, като засвиркаш с пръсти и креснеш: „Бис! Бис!“, щом запечат ловджийска песен, и стават чисто нови. Моралните им устои укрепват. Опашките

им се вирват рязко нагоре. Откриват, че гледат на костеливите орехи, пред които винаги са пълзели, като на прах под копитата си. Ако Езмънд Хадок пожъне успеха, който очаквам, не след дълго лелите му ще се изкатерват по дърветата и ще ги издърпват след себе си само като ги погледне накриво.

Красноречието ми не отиде на вятъра. Корки видимо трепна и изрече нещо като „из устата на младенци и кърмачета“^[3], за което после обясни, че не било нейна шега, а на чичо ѝ Сидни. В отговор на това заявих, че гореизложената желязна теория не е моя, а на Джийвс. Всеки отдаде заслуженото, комуто се падаше.

— Вярвам, че е прав, Бърти.

— Разбира се, че е прав. Джийвс винаги е прав. Пък и номерът вече е сработвал. Познаваш ли Бинго Литъл?

— Само на здрасти сме. Нали той се ожени за някаква писателка?

— За Роузи М. Банкс, авторка на „Мървин Кийн“ и „Просто една работничка“. Съюзът им даде плод. След полагаемия се срок към отбора им се прибави и жизнерадостен младенец, който те съветвам да не изпускаш от очи, защото сюжетът се върти около него. Та след последния път, когато си виждана Бинго Литъл, госпожа Бинго, използвайки големите си връзки, му осигури редакторски пост в „Гашеризончетата и лигавчетата“ — издание за невръстните подрастващи. Работа, в много отношения прекрасна, но с един-единствен недостатък — съпровождащата я заплата далеч не беше всичко, което можеше да се желае. Собственикът на списанието, П. П. Пъркис, се оказа виден столичен пинтия, в чийто портфейл битуват молци и отглеждат многолюдна челяд. Несеквацията стремеж на Бинго беше да притисне дъртата ция за повишение. Дотук ясно ли е?

— Напълно.

— Седмица подир седмица той се гърчел в присъствието на П. П. Пъркис, пелтечейки извинителни изречения, започващи с: „Ъъъ, господин Пъркис, таквоз, дали не бихте...“ и „Ъъъ, господин Пъркис, смятате ли, че бихте имали евентуална възможност...“, но насреща му се цъклевал рибешки поглед и оня изслушвал поредното красноречие и му го връщал тъпкано с тиради за преразхода на оборотни средства и нарастващата цена на хартиената каша. А Бинго отвръщал: „Да, господин Пъркис“ и „Разбирам, господин Пъркис, напълно ви

разбирам“, след което се измъквал заднишком от стаята. Край на първо действие.

— Но да очаквам развитие на сюжета?

— Със затаен дъх. Един прекрасен ден жизнерадостното отроче на Бинго взело, че взело участие в силно оспорвано състезание за най-красиво бебе в южен Кенсингтън и при силна конкуренция отнесло първата награда — прекрасен биберон залъгалка, получило целувка от съпругата на кабинетен министър и било обсипано с комплименти от куцо и сакато. А на следващата сутрин Бинго, със странно грейнало лице, без да чука, нахълтал в личния кабинет на П. П. Пъркис, ударил с юмрук по писалището му и заявил, че от този ден нататък желае да вижда в плика със заплатата си по една десетачка повече и че за всеобщо удобство това трябва да стане още следващата събота. А когато П. П. Пъркис пуснал дежурната плоча, той повторно стоварил юмрук по писалището и отсякъл, че не е дошъл да спори. „Да или не, Пъркис!“, настоял той и П. П. Пъркис, свлякъл се като мокър чорап, измрънкал само: „Но, да, разбира се, без никакво съмнение, господин Литъл“ и добавил, че самият той тъкмо се канел да предложи повишение. Е, това нищо ли не ти говори?

Разказът ми я впечатли. Нямаше две мнения. Издаде едно замислено: „Виж ти!“ и се почеса по главата.

— И тъй — продължих аз, — ще напрегнем и последното си мускулче, за да направим от песента на Езмънд Хадок гвоздеа на вечерта. Джийвс ще пообиколи селото и ще пръска наоколо си бири, за да събере клакьори и да подсигури оглушителни овации. И ти можеш да помогнеш в тази част от подготовката.

— Разбира се. В селото ме обожават. Всички са в малкото ми джобче. Трябва веднага да се заема с това. Изгарям от нетърпение. Нали нямаш нищо против да те зарежа?

— Нямам, нямам, тоест, имам, и то много. Преди да си тръгнеш, трябва да оправим оная работа с Гъси.

— Коя работа с Гъси?

Изцъках с език.

— Прекрасно знаеш коя. Поради причини, в които не смятам за нужно да навлизам, напоследък си превърнала Огъстъс Финк-Нотъл в своя безволна играчка. На това трябва да се сложи край. Нужно ли е да повтарям какво ще ме сполети, ако продължаваш в този дух? По време

на разговора ни в Лондон изложих фактите с яснота, достъпна дори за най-нищожния интелект. Много добре знаеш, че ако злото се разпростре, ако в зъбчатите колела на романа Финк-Нотъл-Басет попадне пясък и той спре да мели, Бъртрам Устър ще бъде изправен пред съдба, по-страшна от смъртта — сиреч пред женитба. Вече съм сигурен, че след като ти припомних страшната заплаха, тлееща около мен, доброто ти сърце няма да допусне да продължиш да насърчаваш гореспоменатия Финк-Нотъл, както си го правила досега според твърденията на пет броя лели. Стресната от представата как клетият стар Устър си глади сватбените панталони и си стяга куфарите за меден месец с непоносимата Басет, ти ще се вслушаш в гласа на доброто у себе си и ще го поохладиш.

Тя схвана мисълта ми.

— Искаш отново да пусна Гъси в обръщение?

— Абсолютно.

— Да затворя кранчето на чара си? Да го изчегъртам изпод ноктите си?

— Точно така.

— Ами дадено. Веднага ще се погрижа.

Разделихме се в тези напълно задоволителни отношения. От плещите ми се свлече огромна тежест.

Не знам какъв е вашият личен опит, но моят гласи, че няма смисъл да свличам тежести от плещите си, защото, щом свлека една, на нейно място веднага се намества друга, и то забележително по-мръсна. Това е игра, която няма начин да спечелиш.

Едва успях да се прибера в стаята си, успокоен и обезгрижен, когато вътре влетя Коко с изражение, което ме смрази като удар с мокър парцал през окото. Лицето му беше мрачно, а поведението далеч не излъчваше безгрижието на човек, доскоро играл карти с прислужница.

— Бърти — започна той, — седни и се улови за нещо. Възникна критично положение.

Подът се олюля под краката ми като море на сцена. Мишките в стомаха ми, които след разговора за писмата и последвалите го консултации с Корки бяха позадрямали, отново се заеха да тренират лека атлетика.

— Пресвета лельо! — простенах аз и Коко отбеляза, че много точно съм се изразил, защото тя именно била знаменосецът на белята.

— А ето я и бомбата — продължи той. — Преди малко, когато бях в залата за прислугата, пристигна Силвърсмит. И знаеш ли какво научил току-що от момичетата на горния етаж? Казаха му, че пристига леля ти Агата. Не знам точно кога, но е или утре или вдругиден. Благородната Дафни Уинкуърт получила писмо от нея със следобедната поща и в него тя обявява намеренията си да озари с присъствието си този скапан курник. Казвай какви ще ги дъвчем сега.

[1] Двете най-влиятелни журналистки на жълтата холивудска преса, определящи общественото мнение през трийсетте години — Б.пр. ↑

[2] Популярен диригент на оркестър, женил се седем пъти, като в списъка на съпругите му фигурират Лана Търнър (1940–42), Ава Гарднър (1945–46), Катлийн Уиндзор (авторката на „Вечната Амбър“ 1946–52) и други знаменитости. — Б.пр. ↑

[3] Псалтир, 8.3. Смисълът е, че невинните и наивните често, без да съзнават, казват истината. — Б.пр. ↑

Следващия следобед един твърде пребледнял, посърнал и с подчертана склонност към подскачане с изпищяване при най-малкия звук Бъртрам Устър седеше в стаята си и от време на време ставаше да тегли няколко тегела от стена до стена. Малко от познатите му биха разпознали в тази разтреперана дрипа печения и лъскав светски лъв от по-щастливите му години. Чаках Коко да се върне с доклад от столицата.

Когато анализирахме положението предишната вечер, почти незабавно стигнахме до заключението, че ще е лудост да се опитваме да се справим сами с възникналата криза и че цялото провеждане на операцията час по-скоро трябва да се връчи в ръцете на Джийвс. И тъй като Джийвс беше в Лондон, а щеше да е неуместно да отсъствам цяла нощ от Големия дом, Коко замина да се съвещава с него. Беше се измъкнал тайно с колата ми, с надеждата да се върне до обяд.

Но обядът, по време на който патицата с грах се обръщаше на пепел в устата ми, мина и отмина, а от него — ни вест, ни кост. Вече минаваше три, когато най-сетне се появи.

При вида му сърцето ми скрита отзад бремето си и се впусна във вихрен валс. Веднага осъзнах, че жив човек не може толкова да прилича на спасителния американски флот, без да носи добри новини. Когато го видях за последен път при отпътуването му, видът му беше на настъпен плужек, сякаш се опасяваше, че този път дори Джийвс ще вдигне бялото знаме. А сега беше навирил гребена.

— Съжалявам, че закъснях — започна той. — Трябваше да изчакам Джийвсовия ум да набере скорост. Този път беше по-бавен от обикновено.

Сграбчих го за ръката.

— И прещракна ли? — изкряхах с разтреперани мартинки.

— О, да, прещракна. Кога не е прещракал? Но този път след тежък размисъл, който му отне цяла вечност. Намерих го в кухнята на апартамента ти да пие чай и да чете Спиноза. Изложих му проблема,

като го заклев във всичко свято незабавно да пусне в обращение сивите си клетчици и да предотврати пристигането на проклетата ти леля в Девърил Хол. Той обеща и аз отидох в хола, седнах, опрях крака на полицата над камината и се отдадох на мисли за Гъртруд. Сегиз-тогиз ставах, хвърлях по един поглед в кухнята и го питах как върви, но той ме отпращаше с мълчалив жест и се отдаваше на поредния умствен напън. Най-сетне се появи на прага и обяви, че го е измислил. Както винаги беше размишлявал върху психологията на индивида.

— На кой индивид? На леля Агата?

— Разбира се, че на леля ти Агата. Върху психологията на кой друг да разсъждава? На Чърчил? И започна да ми разкрива замисъл, който, смятам ще се съгласиш, снася нужното яйце. Каж ми, Бърти, да си отмъквам някога тигърче от тигрица?

Отговорих, че в залисията си така и не съм намерил време да крада тигърчета от тигрици, а той попита: ако някога реша да го сторя, каква според мен би била реакцията на тигрицата, при положение, че е образцова съпруга и майка. Аз заявих, че макар и да не съм експерт по тигриците, не изключвам върло да се вкисне и да ме погледне накриво.

— Точно така. А като ѝ привлекат вниманието върху липсата на малкото, според теб ще зареже ли цялата домакинска работа и ще се впусне ли да го търси? Не само това, ами ще промени в календара си разписанието на светските си ангажименти. Ако например е решила да навести други тигрици в близка пещера, ще отмени гостито и ще се юрне да души наоколо за следи. Съгласен ли си?

Отговорих, че не изключвам вероятността.

— Е, Джийвс е убеден, че леля ти Агата ще постъпи аналогично, когато разбере, че синът ѝ е изчезнал от училището си в Брамли-на-морето.

Не мога да ви обясня какво точно бях очаквал, но със сигурност не беше това. След като дишането ми се възстанови достатъчно, за да успея да задам въпрос, попитах да вярвам ли на ушите си и той повтори всичко, сякаш ми диктуваше. Аз възкликнах: „Ама такава, как така!“, а той реагира с: „Е?“

— Напи не ми казваш, че Джийвс се кани да отвлече младия Томас?

Коко изцъка нетърпеливо.

— Не е нужно да отвличаш маниакални кинаджии като братовчед ти, ако доведеш до знанието им, че любимата кинозвезда се надява да съумеят да се свият от училище и да дойдат да прекарат няколко дни във викарията, където е отседнала. Това е съобщението, с което Джийвс отпраши към Брамли-на-морето и аз съм убеден, че ще подейства безотказно като рициново масло.

— Искаш да кажеш, че ще избяга от училище?

— Разбира се, че ще избяга от училище. Без дори да се почеше замислено по главата. Както и да е, за да избегнем всяка евентуалност, упълномощих Джийвс от твое име в случай на колебание да му предложи петарка. Джийвс, комуто младият Томас се е доверил, твърди, че в момента младият главорез се нуждаел от пари повече от всякога. Спестявал за фотоапарат.

Изръкоплясках на тази далновидност, но не смятах, че ще се стигне дотам. Томас е надарен с вулканични страсти и би жертвал последните си три пенса за марка на писмо до Дороти Ламур^[1] с молба за автограф. Съобщението, за което спомена Коко, беше достатъчно да го възпламени.

— Да — съгласи се Коко, — сигурен съм, че младежът скоро ще е сред нас. За разлика от леля ти Агата, която ще има други грижи. Разбира се, жалко, че временно ще я лишат от малкото й, и човек не може да не съчувства на тревогите на една майка. Бих предпочел въпросът да се уреди по друг начин, но няма как. Нека просто си кажем, че животът не е само удоволствие.

Моето лично мнение беше, че леля Агата нямаше да е толкова разтревожена, колкото ще фучи от бяс.

— Томас — поясних аз — е превърнал бягането от училище в своя тясна специалност. Правил го е вече два пъти — единия път да присъства на финал за купата, а втория — да търси заровено на Карибски остров съкровище, но и в двата случая леля Агата не се покри с представата ми за сломена от тревога майка. Томас беше сломеният. Довери ми, че е получил шест тояги от най-яките по съответното място. Струва ми се, че това ще го сполети отново и затова, ако се нагърби с мисията, воден от чиста и безкористна любов, ще му мушна петарката като компенсация за неминуемото възмездие.

— Твърде благороден жест.

— В края на краищата какво са парите? Не можеш да ги вземеш със себе си.

— Колко красиво се изразяваш.

— Но Корки няма ли да се пообърка, когато онзи цъфне изневиделица?

— Въпросът е уреден. Срегнах я в селото и я предупредих.

— И тя прие?

— С цялото си сърце. Корки винаги е съгласна с неща, които неминуемо ще доведат до други неща.

— Тя е прекрасно момиче.

— Достойна за възхищение. Между другото ми каза, че си я осветлил по нейния въпрос.

— Да. Сякаш ѝ поникнаха крила.

— И на мен ми направи същото впечатление. Странно, че е толкова хлътнала по Езмънд Хадок. Естествено, виждал съм го само отдалеч, но ми се струва малко сух и надут за Корки.

— Никак не е сух. Трябва да го видиш подквасен с портвайн.

— Може да си прав. Пък и от всяко положение любовта не подлежи на логични преценки. Колко хора не биха могли да смелят факта, че Гъртруд ме обича, Бог да я благослови. И все пак тя ме обича. А погледни и клетата малка Куини. Сърцето ѝ е разбито заради жандарм, с когото не бих искал да ме видят дори мъртъв в канавката. Като казах Куини, та се сетих. Смятах днес следобед да я заведа на кино в Бейзингстоук, стига да ми дадеш колата.

— Разбира се. Мислиш ли, че това ще я разведри?

— Нищо чудно. Бих искал, стига да мога, да намажа с балсам тази наранена душа. Странна работа, но когато си влюбен, гориш от желание да ръсиш добро наляво и надясно. Тези дни направо ще се пръсна от благородна доброжелателност, също като Дикенсов герой. Едва се съдържах да не ти купя вратовръзка в Лондон. Божичко! Кой ли е?

Някой бе почукал на вратата.

— Влез — обадох се аз, а Коко се метна към гардероба и взе да вади оттам джентълменски одеяния. Най-сетне влезе в някакъв досег с професионалните си задължения.

Силвърсмит се появи прага. Този царствен мъж винаги се носи с осанката на посланик, канещ се да връчи акредитивни писма на

управляващ монарх, но в момента приликата се задълбочи от факта, че пред окръгленото си шкембенце държеше поднос с няколко телеграми. Поех ги и той отплава навън.

Коко захвърли панталоните. Беше леко разтреперан.

— Как ти влияе присъствието на този индивид, Бърти? — запита шепнешком, сякаш говореше в катедрала. — Лично мен ме парализира. Не знам дали си запознат с творчеството на Джоузеф Конрад^[2], но в „Лорд Джим“ има един герой, за когото казва: „Дори да си император на Изтока и Запада, не би могъл да не усетиш нищожеството си в негово присъствие.“ Те това е Силвърсмит. Преизпълва ме със страхопочтителна плахост. Размазва безсмъртната ми душа и я свежда до размера на сушено грахче. Той е олицетворение на големите професионалисти, които навремето, докато прохождах на сцената, се надпреварваха да ме тъпчат в калта и да ми демонстрират превъзходството си. Хайде де. Отвори ги.

— Телеграмите ли?

— А какво друго?

— Но те са адресирани до Гъси.

— Естествено. Но всъщност са за теб.

— Не можем да сме сигурни.

— Няма начин. Едната вероятно е от Джийвс, който съобщава, че операцията е задействана.

— А другата? Може да е някоя лиготня от Мадлин.

— Хайде, отваряй.

Аз обаче бях непоклатим.

— Не, Коко. Законът на Устър ме възпира. Законът на Устърви е по-суров от закона на Кокови. Един Устър не може да отвори телеграма, адресирана до друг дори ако в момента той е този друг. Ще трябва да ги връчим на Гъси.

— Добре, щом виждаш нещата по този начин. Аз трябва да тръгвам. Отивам да внеса малко слънчева светлина в живота на Куини.

Измете се, а аз седнах и продължих да бъда непоклатим. Беше точно три часът и четирийсет и пет минути.

Не се поклатих до четири без пет.

Особеното в закона на Устър е в това, че ако го подложиш на изпитание с няколко оцъкдени насреща ти телеграми, едната от които със сигурност съдържа жизненоважна новина, откриваш след известно

време как започваш да се питаш дали в края на краищата е чак такава голяма работа. В мозъка започва да се промъква мисълта не са ли Устърови безподобни магарета да се оставят да бъдат ръководени от подобен закон. Към четири часа видимо омекнах. В четири и десет пръстите определено ме сърбяха.

Точно в четири и петнайсет отворих първата телеграма. Както предсказа Коко, тя беше старателно формулирано съобщение от Джийвс, пуснато от Брамли-на-морето и подписано „Магазините на Боджър“. В него предпазливо се намекуваше, че всичко е протекло според предназначения план. Стоката, твърдеше телеграмата, била вече на път и щяла да бъде доставена с редовен транспорт до края на деня. Напълно задоволително.

Драснах клечка кибрит и я превърнах в пепел, защото човек не може да бъде прекалено предпазлив в подобни случаи. Но след като свърших тази работа, взех, че хвърлих едно око на втората телеграма и с тревога установих, че пръстите продължават да ме сърбят. Замислено я повъртях в ръце.

Сецам се какво ще кажете. Ще кажете, че след като съм отворил първата и съм се запознал със съдържанието ѝ, не е имало никаква неотложна нужда да отварям и втората. И ще бъдете напълно прави. Но знаете какъв е животът. Питайте първото срещнато лъвче и то ще потвърди, че веднъж опитало вкуса на кръв, връщане назад няма. Същото е и с отварянето на чужди телеграми. Съвестта ми нашепваше, че тази е адресирана до Гъси и е предназначена само и единствено за очите Гъсеви и аз бях напълно съгласен с нея. Но бях способен да не я отворя точно колкото и вие сте способни да се въздържите да не си вземете още един солен бадем.

Скъсах плика и бузите ми набързо се покриха с розовото було на срама, когато зърнах подписа „Мадлин“.

Но тогава очите ми се спряха на останалата част.

А тя гласеше:

Финк-Нотъл
Девърил Хол
Кингс Девърил, графство Хантс

Писмо получено. Не разбирам защо вместо него не пусна успокоителна телеграма. Убедена криеш злополуката трагично сериозна. Съм трескаво тревожна. Опасявам най-страшното. Пристигам Девърил Хол утре следобед. Любов. Целувки.

Мадлин.

[1] Американска киноактриса от четирийсетте години, чиито роли често са изисквали оскъдно псевдотропическо облекло, подходящо на екзотичната ѝ красота. — Б.пр. ↑

[2] Джоузеф Конрад (1857–1924) — голям английски писател от полски произход, (истинското му име е Теодор Йозеф Конрад Корженъовски). Научава английски на 21 години. Най-забележителните му романи са „Лорд Джим“ (1900), „Ностромо“ (1904), „Тайният агент“ (1907). — Б.пр. ↑

Да, това беше бомбата, взривена под носа ми, и внезапно изпитах усещането, че някакъв шегаджия без особено изискан вкус набързо е измъкнал всички кости от краката ми и ги е подменил с долнокачествено желе. Препрочетох телеграмата с надеждата, че очите са ме излъгали и като разбрах, че не са, зарових лице в ръце.

Това, което правеше положението особено отчайващо, бе пълната липса на мъдри съветници. Когато Съдбата, след като ви е насинила окото, се запретва и да ви рита по дъното на панталоните, първата ви работа е да свикате момчетата и дружно да измислите нещо, но наоколо нямаше момчета за свикване. Джийвс беше в Лондон, Коко в Бейзингстоук. Започвах да се чувствам като министър-председател, насрочил важно заседание на кабинета и откриващ в последния момент, че Държавният секретар и Председателят на съвета са духнали към Париж, а Министърът на селското стопанство и рибодобива, заедно с останалата част от тайфата, са на кучешки надбягвания.

Очевидно не ми оставаше друго освен да изчакам Коко да изгледа прегледа, главния филм и двусерийната комедия, след което да благоволи да се прибере. И напук на здравия разум, който ми нашепваше, че той ще се върне след повече от два часа, а и тогава вероятността да роди нещо съзидателно е сто към осем не в негова полза, отидох при портата на имението, започнах да крача нагоре-надолу и да се вирам в хоризонта.

Вечерта бе доста напреднала и местните птички отдавна бяха приключили работния си ден, когато най-сетне забелязах колата да се задава по пътя. Размахвах ръце и Коко натисна спирачките.

— О, Бърти — изрече той задавено и след като слезе и го дръпнах встрани, ми обясни причината за мрачното си настроение. — Пренещастно съвпадение — започна той и хвърли съчувствен поглед към обитателката на колата, която се звереше втренчено пред себе си с изтерзани очи и от време на време ги попиваше с кърпичка. — Трябваше да се сетя какво ще стане, като знам колко са популярни тия

гангстерски истории, филмът гъмжеше от ченгета, които търчаха напред-назад и повтаряха: „А, значи не искаш да говориш!“, което се оказа прекадено за клетата малка Куини. Направо я настъпи по мазола, тъй да се каже. Вече се пооправи, макар че още подсмърча.

Ако преорете целия пощенски район на Лондон, отбелязан с W1^[1], и го претърсите с глутница хрътки, пак няма да намерите мъж, по-готов от Бъртрам Устър да пламне от съчувствие към женската скръб. При нормални обстоятелства непременно щях да подсвирна съжалително с уста и да промълвя: „Цъ-цъ, кофти работа.“ Но в момента нямах време да оплаквам съдбата на разстроени прислужнички. Цялото съжаление, с което разполагах, бе канализирано към по-заслужаващата особа на Б. Устър.

— Прочети това — изсъсках аз.

Коко ми хвърли особен поглед.

— Виж ти! — изпръхтя той по начин, известен като саркастичен.

— Значи в закона на Устърви се намери пролука? Така и очаквах.

Стори ми се, че се кани да се разпростре по темата и да поупражни чувството си за хумор за моя сметка, но точно тогава започна да шари с очи по документа и съдържанието му го цапардоса в междувеждието.

— Хм! — измрънка той. — Това плаче за бърза намеса.

— Да — потвърдих аз.

— Налага се прилагането на усъвършенствани методи. Ще трябва да пообмислим нещата.

— Обмислям ги часове наред.

— Твоето е евтина имитация и не върши работа. Ще видиш разликата, когато човек като мен посвети на проблема каймака на могъщия си интелект.

— Ако само Джийвс беше тук!

— Даа. Джийвс би свършил добра работа. Жалко, че не е сред нас.

— А още по-жалко е — не можах да се сдържа аз, въпреки че разумният мъж не обича да натяква, — че именно ти забърка цялата каша, като накара Гъси да се пличка из Трафалгарския фонтан.

— Прав си. Съжалявам. И все пак тогава мероприятиято ми се стори тъй правилно, тъй неизбежно. Той беше там и фонтанът беше там. Изпитах силното усещане, че ми се открива възможност, която

може нивга вече да не се повтори. И макар да съм последният, който ще отрече, че последствията можеха да са и по-благоприятни, със сигурност си струваше парите. Човек, видял Гъси Финк-Нотъл в изискано вечерно облекло в пет часа сутринта да търси тритони из Трафалгарския фонтан, не е изживял живота си напразно. Има какво да разказва на внуци и правнуци. Но щом ще разпределяме вината, защо не се върнем още по-назад във времето? Изворът на бедите е в настояването ти да му дам вечеря. Пълна лудост. Би трябвало да знаеш, че нещо ще се пропука.

— Няма смисъл да говорим за това.

— Няма. Нужни са действия. Крути, решителни действия, достойни за Наполеон. Предполагам, че скоро ще се преобличиш за вечеря?

— И аз така предполагам.

— Колко време след вечерята ще се качиш в стаята си?

— Ще се измъкна при първа възможност.

— Тогава чакай ме там. Сигурно ще дойда с напълно готов план за действие. А сега ще се върна при Куини. Скоро трябва да е на работа и ще иска да понапудри нослето си, за да скрие петната от сълзите. Бедната душица! Бърти, ако знаеш каква кръв капе от сърцето ми заради нея, ще се уплашиш.

И естествено, поради факта, че бе жизнено необходимо да се видим час по-скоро, вечерта беше от ония, дето е невъзможно да се измъкнеш овреме. Беше истинска оргия с гости от цялата околност. Поне десет видни хампширски клечки бяха привикани около копанята и така се бяха вкопчили в нея, че и най-отраканият кръчмарски бияч не би могъл да ги изхвърли вън. Естествено, ако си се потил двацет мили зад волана, само и само да седнеш на вечеря, няма да се задоволиш с една пържола и да отпрашиш. Оставаш и за музикалната вечер, в очакване да сервират напитките в десет и половина.

И така, приближаваше полунощ, когато и последната кола се изниза през портала. А като нахълтах в стаята си, най-сетне отбил дежурството, от Коко нямаше и следа.

Но на възглавницата си намерих забодена бележка от него и разкъсах плика с непослушни пръсти.

Бележката бе с дата единайсет вечерта и тонът ѝ бе укорителен. Упрекваше ме, цитирам, че съм се прехласнал да нагъвам и лоча в

изискана компания, вместо да седна на масата за преговори да свърша малко полезна работа. Питаше ме дали не си въобразявам, че цяла нощ ще си протрива дъното на панталоните в проклетата ми стая и го тешеше надеждата, че на другата сутрин ще се пръсна от махмурлук, съчетан със стомашно разстройство от прекаляване с обилна тежка храна. Не можел повече да виси тук, щял да вземе колата ми и да отскочи до Лондон, за да бъде утре сутринта бодър и свеж в Уимбълдън Комън на задушевен разговор с Мадлин Басет. А по време на този разговор, привършваше той с по-бодър тон, щял да уреди всичко като грижовна майчица, защото му хрумнала идеята на века, дотолкова велика, че съм можел да успокоя разбълникания си ум, ако моето въобще можело да се нарече ум. Съмняват се, твърдеше той, че дори самият Джийвс след преяждане с риба би могъл да измъдри подобър план за действие.

Това, разбира се, звучеше окуражително, ако приемех, че е толкова умен, за колкото се имаше. Човек никога не може да е спокоен с Коко. В училищния отчет, на който случайно налетях, когато посред нощ търсех бисквити в кабинета на преподобния Обри Ъпджон, преподобният го описваше като „блестящ, но ненадежден“ и ако някога училищен директор с лице на австралийска птица ему е уцелвал десетката и е получавал пура или кокосов орех по избор, то този директор е тъкмо той.

Не мога да не призная обаче, че съобщението му определено уталожил моя дух. Отдавна установен факт е, че сърцето, превито под бремето на скръбта, се вкопчва и в най-малката надежда и точно така постъпи и моето. Докато се къпех и надявах нощните одеяния, духът ми доста се бе възстановил. Дори, ако не се лъжа, изпях куплет-два от нашумяла напоследък песен.

Тъкмо наметнах халата и се канех да запаля последна цигара преди лягане, когато вратата се отвори и влезе Гъси.

Гъси беше в лошо настроение. Важните клечки не бяха му допаднали и той горчиво се вайкаше, че е бил принуден да прахоса цяла вечер в тяхното общество, вместо да я прекара сред Корки.

— Няма как да се измъкнеш от официална вечеря — рекох аз.

— Така каза и Корки. Каза, че не било редно. *Noblesse oblige*^[2] беше един от изразите, които използва. Принципността ѝ е направо смайваща. Рядко се среща такова красиво момиче с такива възвишени

принципи. А колко е хубава, нали, Бърти? Тоест, като казвам хубава, имам предвид ангелски красива.

Съгласих се, че лицето на Корки не е от ония, дето ще те накарат да побегнеш с писък, а той разпалено поиска да знае какво точно имам предвид с това побягване с писък.

— Та тя е божествена! Най-красивото момиче, което някога съм срещал. Просто не мога да повярвам, че е сестра на Пърбрайт. Човек би помислил, че е логично сестрата на Пърбрайт да е точно толкова отблъскваща, колкото е и той.

— Бих описал Коко като хубавец.

— Не съм съгласен. Той е хиена и си му е изписано на сурата. „В този фонтан има тритони, Гъси — рече ми той. — Улови си няколко, без да губиш време.“ И не искаше и да чуе възраженията ми. Насъскваше ме с остри ловджийски крясъци. „Дръж!“ — викаше той. И: „Давай!“ Но това, за което дойдох — рязко смени темата Гъси, сякаш този допир с минатото му причини болка, — е да те попитам дали би ми услужил с оная твоя вратовръзка на розови ромбчета върху гълъбовозелен фон. Утре сутринта ще се отбия във викарията, та искам да изглеждам безупречно.

Като се изключи неизбежно натрапващата се мисъл какъв оптимист е, щом се надява, че вратовръзка на розови ромбчета върху гълъбоворезедав фон може да се пребори с последиците от делото на Майката Природа, реакцията ми бе дълбоко облекчение, задето бях успял да проведа онзи разговор с Корки и да получа обещание за бързо и своевременно натирване на Гъси по живо по здраво.

Защото беше ясно, че време за губене няма. Всяка дума, изречена от разгорещения тритонлюбвец, показваше все по-ясно колко дълбоко е затънал. Да разговаряш с Огъстъс Финк-Нотъл за Корки, беше все едно да се заприказваш с Марк Антоний за Клеопатра. Беше недвусмислено ясно, че Листвениците и Уимбълдън Комън не играеха вече роля в живота му и от светилище, обитавано от любимото момиче, се бяха превърнали в най-обикновен адрес в телефонния указател. Дадох, му връзката, Гъси ми благодари и тръгна да излиза.

— Между другото — сети се той и спря на вратата, — помниш ли, дето ми досаждаше да напиша писмо на Мадлин? Е, написах го. Днес следобед. Какво ми се звериш като умиращ лебед?

Зверех се като умиращ лебед, защото, разбира се, имаше защо. Какво, питах се аз, ще си помисли Мадлин Басет, когато след писмото за изкълчената китка получи друго, написано собственоръчно от Гъси и несъдържащо нито дума за развилнели се коне и фъфлеци дечица?

Разкрих пред Гъси последните действия на дуета Коко-Устър и той неодобрително изсумтя. Крайно нахално, каза, било да се пишат любовни писма вместо хората и при това издържани в такъв неவிжданo лош вкус.

— Но — продължи той — за щастие това е без значение, защото в моето писмо ясно заявявам, че между нас всичко е свършено.

Залитнах и щях да падна, ако не бях се уловил за минаващ наблизо шкаф.

— Свършено?

— Развалих годежа. От известно време чувствам, че Мадлин, макар и мило момиче, не ми върши работа. Сърцето ми принадлежи на Корки. Още веднъж лека нощ, Бърти. Благодаря ти за връзката.

И се оттегли със сантиментална балада на уста.

[1] Централната и скъпа част на Лондон — Б.пр. ↑

[2] Благородството задължава (фр.) — Б.пр. ↑

Листвениците в Уимбълдън Комън е едно от разкошните имения, построени сред просторни поля, със собствен водоизточник, осигуряващ топла и студена вода, неизбежните сгради за прислугата и всичко, което се полага. Ще ги видите от лявата си страна, когато излизате от Лондон през Пътни Хил. Не знам кои са собствениците на тези уютни гнезденца, но в едно можете да сте сигурни — не си броят грошовете. Не знаех и кой притежава Листвениците. Но знаех, че писмото на Гъси до Мадлин Басет ще пристигне на този адрес още с първата поща и намерението ми беше да напъна да спукване всичките си възможности, за да предотвратя прочитането му.

Съзнавах, че като се намесвам по този начин в пощенските услуги на Негово Величество, подлежа на около четирийсет години строг тъмничен, но рискът ми се струваше напълно приемлив. В края на краищата четирийсет години щяха да минат като сън, а само чрез възпрепятстване попадането на писмото в ръцете на адресата можех да си осигуря секунда, в която да поема дъх, да се огледам и да премисля нещата.

Поради тази причина на следващата сутрин просторните площи на Листвениците освен моравата, беседката, езерото, цветните лехи, храстите и дърветата съдържаха и един Устър, видимо не на себе си и склонен да припада всеки път, когато ранна птичка рано пропяваше при вида на някой лекомислен червей. Та въпросният Устър клечеше в декоративния храст недалеч от френските прозорци на помещението, което по силата на логиката трябваше да е трапезария, освен ако архитектът не е бил пълно куку. Беше дохвърчал с ранния влак, с който разнасят млякото и който тръгва от Кингс Девърил в 2:54 през нощта.

Казвам „дохвърчал“, макар че „довлякъл се“ щеше да отговаря повече на истината. Когато млякото се придвижва от място на място, то хич не си дава зор да бърза, поради което единайсетият час почти бе ударил, когато се прокраднах през портата и залегнах в изходна позиция сред флората. Слънцето се беше издигнало високо в синевата,

както би се изразила Езмъндовата леля Шарлът, и ме завари потънал в тежък размисъл, поводи за какъвто напоследък Бог дал, относно безсърдечния начин, по който Природата се опъва и не скланя да помогне на затъналия в калта клетник.

Въпреки че виещи урагани и вледеняващи дъждовни бури биха били по-подходящ акомпанимент за начинанието ми, сутринта, или росната утрин, ако предпочитате да се придържаме към леля Шарлът, беше ясна и красива. Нервната ми система беше в окаяно състояние, една от не най-предназначените за любоване божи твари със сто и четиринайсет крайника бе избрала врата ми за утринната си гимнастика, но пукаше ли ѝ на Природата? Пукаше ѝ друг път. Небето си остана гадно лазурносиньо, а гореспоменатото слънце през цялото време се блещеше насреща ми с присъщото си дебелоочие.

Буболечки в гърба безспорно са кофти работа и изчерпват цялата сила и издръжливост на мъжа, но когато се заемеш с начинание, налагащо паркирането на трупа в гъсталака, ти повече или по-малко си ги просиш гадините. обстоятелството, което ме тормозеше повече от дейността им, бе неизвестността, а именно как ще се процедира след появата на пощаджията. Ако всички в Листвениците закусаха в леглото, нищо чудно Гъсевият тринитротолуол да бъде отнесен на поднос от някоя услужлива камериерка право в стаята на Мадлин, и тогава мащабните ми намерения щяха да връчат Богу дух.

Тъкмо тази смразяваща мисъл прекоси мозъка ми и нещо изведнъж се сблъска с крака ми, предизвиквайки преждевременен сняг по слепоочията и отлепяне на темето от корените. Първото впечатление, че съм нападнат от могъща вражеска групировка, продължи около две секунди, макар че ми се стори една година. След това калейдоскопът пред очите ми изчезна и аз намерих сили да възприема факта, че в живота ми се е втурнала средно голяма рижа котка. Задишах отново, наведох се и я погалих зад ухото в съответствие с политиката ми на поведение спрямо това съсловие. Продължавах да я галя, когато чух тъп удар, дрънчене и някой отвори прозорците на трапезарията.

Малко след това парадната врата на къщата също се отвори, на стълбите излезе прислужница и морно се зае да изтръсква някаква изтривалка.

Вече имах възможност да хвърля едно око в трапезарията и като забелязах, че масата е сложена за закуска, мислите ми потекоха в умерено оптимистично русло. Мадлин Басет, казах си аз, не е момиче, което ще се излежава, когато другите са станали. Ако цялата банда нагъва долу, тя ще се труди рамо до рамо с тях. Значи една от чиниите беше наречена на нейно име и скоро до нея щеше да бъде поставено съдбовното писмо. Бърз пробег, и щях да впия нокти в него, преди Мадлин да е слязла. Напрегнах мускули в изходно положение, когато от югозапад дочух подсвиркване, някой възкликна: „Охо!“ и видях, че пощаджията е пристигнал. Стоеше в основата на стълбите и оглеждаше прислужницата.

— Здравсти, хубавице! — рече.

Това не ми хареса. Сърцето ми застина. Сега, когато имах възможност да го разгледам, установих, че е як младеж с дълги крайници и напълно излишен за длъжността му сексапил. От онези пощаджии, които в извънработно време са душата на селските вечеринки, а в работно смятат деня за загубен, ако не го започнат с десетминутен флирт с най-близката прислужница. Предпочитах да е стар и много по-грозен. С такъв служител предаването на пощата щеше да отнеме ценно време. А с всяка изминала секунда вероятността Мадлин Басет и другите да се появят на сцената нарастваше.

Страховете ми се оказаха напълно основателни. Минутите летяха, а онзи стоеше като вкопан на мястото си и подхвърляше майтап подир майтап, сякаш беше богат безделник, случайно минаващ по време на ранната си утринна разходка. Струваше ми се чудовищно обществен служител, за чиято заплата допринасях и аз, безотговорно да пилее времето на правителството и бях на крачка от написването на силно формулирано писмо до вестник „Таймс“.

Най-сетне чувството му за дълг се пробуди, той подаде на събеседничката си купчина пликосе и след последна духовитост продължи по пътя си, а онази се изгуби от полезрението ми, за да се материализира след секунда в трапезарията. Там тя скучаещо прочете няколко пощенски картички, но явно нищо в тях не грабна интереса ѝ, защото най-сетне направи това, което трябваше да направи най-малко преди четвърт час — разпреди пощата до различните чинии.

Напрегнах се. Усетих, че нещата започват да се раздвижват. Реших, че сега ще отпращи да изпълнява служебните си задължения из къщата и ще опразни терена, та още веднъж напрегнах мускули. Без да обръщам внимание на котката, която се отъркваше в краката ми с дружелюбие, подсказващо, че определено ме е причислила към приятелите на зоологичните видове на Уимбълдън, аз се приготвих за скок.

И представете си разочарованието и душевната ми мъка, когато, вместо да изчезне през вратата, оная мързелана излезе през френския прозорец, извади цигара, облегна се на стената и блажено запафка, заваяно заблеяна в небето, сякаш си мислеше за пощаджии.

Не знам нищо по-гадно от непредвидена спънка в единайсетия час и няма да преувелича, като кажа, че се загърчих в безсилен гняв. По принцип отношенията ми с обслужващия персонал са сърдечни и дружески. При среща с прислужница неизменно ѝ се хиля и казвам: „Добро утро.“ Тя също ми се ухилва и ми отвръща: „Добро утро“ и всичко е мирно и кротко. Но тази с удоволствие бих замерил с тухла.

Клечах в храсталака и ругаех. Тя подпираше стената и пушеше. Не мога да ви кажа колко време клечах и ругах и колко време тя стоя и пуши, но тъкмо започвах да се питам дали това доказателство за упадъка на нравите няма да продължи вечно, когато онази се сепна, погледна бързо през рамо и като захвърли цигарата, отпращи зад ъгъла на къщата като нимфа, изненадана по време на баня.

А не след дълго разбрах и причината за изблика на внезапната ѝ деловитост. За секунда си помислих, че е дочула гласа на съвестта, но нищо подобно. Някой излизаше през парадния вход и сърцето ми зае с подскок мястото на третата сливица, когато видях, че е Мадлин Басет.

Тъкмо си казах: „Това е краят“, защото изглеждаше неизбежно след две крачки да не влезе в трапезарията и да не попие последните новини от Девърил Хол, когато тя пое наляво, вместо надясно, и забелязах какво бях пропуснал в онзи ужасен пръв момент — носеше кошница и градински ножици. Явно беше тръгнала да бере цветя преди закуска. Изчезна от погледа ми, а аз отново останах насаме с котката.

Както веднъж доста сполучливо се изрази Джийвс, в плаването на живота има момент на прилив, който — щом го хванем — понася

ни към слава^[1], та сега веднага ми стана ясно, че за мен приливът е настъпи.

Ала последните събития бяха изцедили силиците ми. Видът на Мадлин Басет в такава непосредствена близост, че бих могъл да хвърля камъче в устата ѝ, имаше върху мен мощното въздействие на удар по носа. В момента бях куха и крехка черупка, неспособна дори да ритне котката, която вероятно си беше затвърдила впечатлението, че вцепененият Устър е дърво, та се зае да точи ноктите си в крака му.

Извадих късмет, че бях куха черупка, а не дърво, защото точно в секундата, когато, ако имах конските сили, щях да нахълтам през прозореца на трапезарията, от него излезе момиче с бяло рошаво куче в ръце. На хубаво магаре щях да се направя, ако бях яхнал прилива, понасящ към слава, защото към никаква слава нямаше да ме доведе. Щеше да ме доведе до силен сблъсък на прага.

Защото новопоявилата се беше яко набито момиче от онези, дето изиграват пет сета тенис, без да променят ритъма на дишането си, а по траурното лице заключих, че трябва да е съученичката на Мадлин — същата, чийто сексуален живот наскоро беше ударил на камък. Лоша работа, разбира се, и човек можеше да съжалява, че тя и мъжът на нейните мечти не бяха успели да се споразумеят, но точно тогава не ми беше до любовните ѝ несгоди. Вниманието ми бе канализирано върху факта, че търпя провал. Благодарение на закъснението, причинено от времегубието на оня палавник пощаджията, планът на кампанията ми се бе срутил из основи. Не можех да зафункционирам, когато из краката ми се мотаеха яки девизи.

Имаше само една надежда. Поведението ѝ бе на момиче, канещо се да разходи кучето си, и имаше вероятност тя и приятелчето ѝ да поемат достатъчно надалеч, за да мога да си свърша работата. Тъкмо размишлявах на коя вероятност да заложа ризата си, когато тя сложи кучето на земята и аз установих с неописуеми чувства, че то се насочва право към моя храст. След секунда щеше да идентифицира съдържанието му и да се съдере от лай. Защото още не се е родило куче, което да приеме присъствието на чужди хора в храстите с безмълвно повдигане на едната вежда. Усетих, че работата може да свърши не само с разкриване, срам и позор, но и с ухапване по глезена.

Напрегнатото положение бе спасено от котката. Дали защото още не беше закусила, или очарованието от компанията на Бъртрам Устър

бе започнало най-сетне да се износва, тя избра точно този момент да ме напусне. Обърна се на токове и излезе от храста, навирила опашка към небето, а бялото рошаво куче я видя, избухна в кучешка версия на творбата на леля Шарлът „На лов сме тръгнали сега“ и след лаконично „Ало, ало, ало“, тръгна с весел зов на лов. Преследването бе през храсталаци и над страшен ров във тази ловна утрин ясна, като съученичката на Мадлин Басет в ариергарда довършваше ловната сценка.

На завоя редът беше следният:

1. Котка.
2. Куче.
3. Съученичка на Мадлин Басет.

Водачите бягаха почти гърди до гърди. Между втория и третия имаше няколко дължини.

Повече не се чудих и маех. Случайният минувач, ако наоколо имаше такъв, щеше да стане свидетел само на някакъв вихър. Десет секунди по-късно стоях задъхан до масата с писмото на Гъси в ръка.

Миг — и то се ската в джоба на панталона, още миг — и бях до прозореца с оглед бързо смотаване от полесражението. Тъкмо да избърмча обратно към родния храст, когато внезапно забелязах яката девойка да се връща с рошавото куче в ръце и разбрах какво се е случило. На белите рошави кученца им липсва издръжливост. Бяха добри на спринтовите дисциплини, но безнадеждни на дълги разстояния. Това куче беше протичало в духа „Ало, ало“ първите петдесетина метра и — спряло да си поеме дъх — бе попаднало в ръцете на стопанката си.

Устърви са бързи в моменти на опасност. След като единият изход бе препречен, светкавично взех да търся друг. Юрнах се през вратата, юрнах се и през вестибюла и все така на юруш се добрах до временно убежище в лицето на отсрещната стая.

[1] Шекспир, „Юлий Цезар“, IV действие, III сцена. Превод на Валери Петров. — Б.пр. ↑

Стаята, в която се озовах, беше жизнерадостна и приветлива, за разлика от Бъртрам Устър. Имаше вид на леговище на особа, интересуваща се от спортове и игри, поради което реших, че е щабквартирата на яката съученичка на Мадлин Басет. На стената над камината бе окачено весло, на самата полица имаше ракета за скуош, а по стените висяха огромен брой снимки, които, макар и с бегъл поглед, идентифицирах като отбори по тенис и хокей.

В момента беглият поглед бе единственото, което успях да си позволя, защото първото нещо, на което се спря окото ми при влизането, бе френски прозорец, който добре щеше да ми свърши работа. Втурнах се към него като пеш турист, устремен към селската кръчма две минути преди затварянето ѝ. Прозорецът гледаше към буйна градина встрани от къщата и предлагаше възхитителен път за избавление на човек, чиято единствена цел в живота е да се отдалечи възможно най-бързо от величествено имение в Уимбълдън и кракът му вече никога да не стъпи в това проклето място.

Когато казвам, че прозорецът предлагаше възхитителен път за избавление, би трябвало да бъда по-точен и да обясня, че би го предложил, ако от външната му страна в непосредствена близост не стоеше облеганат на лопата нисък набит градинар в кадифени панталони и жълто-червена шапка, предполагаща, вероятно погрешно, че е член на Марлибонския крикет клуб. Ризата му беше кафява, ботушите — черни, лицето — вишнево, а бакенбардите — посребрени.

В състояние съм да изложа колорита му с такива подробности, поради продължителното време, което прекарах прикован към пода във внимателно изучаване на тоя роб на труда. Колкото по-внимателно го разглеждах, толкова по-малко ми допадаше. Чувствата, преизпълнили ме, докато наблюдавах как прислужничката на Листвениците се кефи с цигарата, възкръснаха в душата ми и аз искрено възжелах градинарят на богоугодното имение да усети резултатите от взривяването на кило и половина динамит под дебелия дъно на панталоните му.

Най-сетне гледката стана непоносима и аз се замятах из стаята като уловено в клетка дете на дивата природа, с тази разлика, че детето на дивата природа едва ли би се блъснало и със сетни сили удържало от преобръщане масичка със сребърна купа, топка за голф в стъклена кутия и огромна снимка в рамка, както направих аз. Успях да уловя снимката във въздуха благодарение на неподозирани жонгльорски способности и така предотвратих трясък, който би накарал всички обитатели на къщата да дотърчат на местопроизшествието. А когато я улових, открих, че е запечатала образа на Мадлин Басет.

Образът беше анфас. Гледаше от снимката с големи тъжни очи като плочи, а на устните ѝ сякаш трепкаше странен, укорителен зов. Докато зяпах тъжните очи и впивах прям поглед в трептящите устни, в главата ми нещо изщрака като пружина. Осени ме вдъхновение.

Последвалите събития щяха да докажат, че моята идея, подобно на Коковите, беше от онези, които в конкретния момент ти се струват страхотни. Но така или иначе, тогава бях убеден, че ако задигна снимката и я завра под носа на Гъси със заклинанието да я изпие с поглед, пък нека съвестта бъде негов съдник, всичко ще свърши добре. В душата му щеше да пропълзи разкаяние, доброто в него щеше да навири опашка и цялата стара любов и привързаност щяха да нахлуят обратно. Убеден съм, че подобни неща стават доста често. Изпечени крадци, мярнали снимки на майките си, начаса захвърлят оръдията на труда и започват нов живот, а същото вероятно се отнася и за разбойниците, мошениците и хора, неплатили данъка на кучето си.

Не виждах причина да допусна, че Гъси ще е по-различен от тях.

Точно в този момент обаче чух звук на прахосмукачка, тътрена през вестибюла, и разбрах, че прислужницата се запътва към стаята.

Ако има нещо, което да ви кара по-осезаемо да се чувствате елен на мушка от присъствието ви в стая, където не ви е мястото, и чуете прислужници да се задават да я чистят, то аз не знам кое е то. Ако опишем Бъртрам Устър в онзи момент като халосан с мокър парцал, няма да излъжем. Рипнах към прозореца. Градинарят още стоеше там. Рипнах назад и замалко отново да прекатуря масичката. Най-сетне включих бързата мисъл и рипнах встрани. Очите ми се спряха на масивен диван в ъгъла на стаята. Не бих могъл да мечтая за по-надеждно укритие. Намерих се зад него почти две секунди преди крайния срок.

Ако кажа, че задишах спокойно, ще бъде силно преувеличено. Бях далеч от безгрижието. Но чувствах, че в скромното си къшенице съм на почти сигурно място. Едно от нещата, които научавах, когато те поочука животът, е, че прислужниците не чистят зад диваните. Минават с прахосмукачката по откритите части на килима, решават, че са си свършили работата за деня и отиват да пият чай и да хапнат филия хляб с конфитюр.

В дадения случай дори откритите части на килима не получиха полагаемото им се, защото момичето тъкмо започна да мушка щепсела в контакта, когато получи сигнал за отбой от страна на върховното командване.

— Добро утро, Джейн — изрече глас, придружен от писклив лай, достоен за бяло рошаво куче. — Не си прави труда да чистиш сега стаята.

— Добре, госпожице — отвърна прислужницата с видимо доволство в гласа и отпраши, без съмнение, да пуши в килера.

След като яката девойка се настани на дивана, последва шумолене на хартия от разгръщане на сутрешен вестник. После я чух да казва: „О, здрасти, Мадлин“ и разбрах, че Басет е вече сред нас.

— Добро утро, Хилда — обади се точещият се като петмез гласец, тъй ненавиждан от всички разумни мъже. — Каква прекрасна, прекрасна утрин.

Спортистката отбеляза, че не вижда нищо прекрасно и че лично тя смята всички сутрини за гадни. Говореше мрачно и разбрах, че любовното разочарование я е вкиснало напълно, клетата душица. Тъгувах заедно с нея и ако обстоятелствата бяха малко по-различни, бих протегнал ръка да я погала по главата.

— Брах цветя — продължи Басет. — Прекрасни, усмихнати цветенца, още мокри от утринната роса. Колко щастливи изглеждат цветята, Хилда.

Могъщата съученичка попита защо да не бъдели щастливи, след като за нищо не им пукало, след което настъпи пауза. После каза нещо за перспективите на крикет клуба в Съри, но веднага се разбра, че мислите на Мадлин Басет са другаде.

— Току-що бях в трапезарията — заговори тя с леко разтреперан гласец. — Нямам писмо от Гъси. Толкова съм разтревожена, Хилда. Май трябва да тръгна за Девърил Хол с по-ранен влак.

— Както искаш.

— Не мога да се отърва от чувството, че е сериозно пострадал. Твърди, че само си е навехнал китката, но дали е така? Това се питам непрекъснато. Представи си, че конят го е съборил и прегазил?

— Щеше да го спомене.

— Не, нямаше. Точно това искам да кажа. Гъси е толкова лишен от себичност и загрижен за другите. Първата му мисъл е била да ми спести тревогите. О, Хилда, смяташ ли, че гръбнакът му е счупен?

— Ама че дивотия! Счупен гръбнак, дрън-дрън. Щом няма писмо, значи на оня, другият, как му беше името... Устър, му е писнало да бъде писар. И не мога да го упрекна. Нали бил хлътнал по теб?

— Много, много ме обича. Истинска трагедия. Не мога да ти опиша, Хилда, колко е трогателен изразът на нямо страдание в очите му при всяка наша среща.

— Е, значи всичко е ясно. Ако си хлътнал по някое момиче и друг ти го отмъкне под носа, едва ли е приятно да седиш на масата, вероятно със скърцаща писалка в ръка, и да лееш пот, докато другият ти диктува: „Безценна запетая единствено моя любима запетая обожавам те запетая боготворя те точка Как бих желал запетая скъпа моя запетая да те притисна към гърдите си и да обсипя прекрасното ти лице с пламенни целувки удивителна.“ Нищо чудно, че Устър се е разритал.

— Колко си безсърдечна, Хилда.

— Преживяла съм достатъчно, за да стана безсърдечна. Понякога си мисля дали да не сложа край на всичко. В онова чекмедже имам пистолет.

— Хилда!

— Е не, няма да стигна дотам. Ще настане голяма суматоха. Прочете ли сутрешния вестник? Пише, че пак се говори за промяна в правилото „крак пред вратичка“ в крикета. Как странно се променят възгледите на хората с разбити сърца. Добре помня времето, когато щях да бъда във възторг от промяната на това правило. Сега пет пари не давам. Да си го променят колкото си щат, много им здраве. Що за човек е тоя Устър?

— О, истинска душица.

— Сигурно, щом пише любовните писма на Гъси вместо него. Освен ако не е безподобно магаре. На твоє място щях да натиря Гъси и да се насоча към него. Предполагам, че бидейки мъж, и той е гадняр като останалите, но поне е богат, а парите са единственото, което има значение.

От начина, по който Мадлин възкликна: „О, Хилда, скъпа!“ с натезжал от упреци глас, разбрах, че тези цинични слова са проникнали във вътрешността ѝ, шокирани са я и са наранили възвишените ѝ чувства, и лично аз бях в пълно съзвучие с тези нейни чувства. Никак не одобрявах това момиче и неговите възгледи и бих желал да не дрънка подобни щуротии. Нещата бяха достатъчно оплескани и без бивши съученички да подкокоросват Мадлин да зареже Гъси и да се насочи към мен.

Мисля, че Мадлин щеше да продължи да недоволства, но вместо това тя неочаквано нададе някакъв крясък и съученичката попита: „Сега пък какво има?“

— Снимката ми!

— Какво снимката ти?

— Къде е?

— На масичката.

— Няма я. Изчезнала е.

— Сигурно Джейн ѝ е видяла сметката. Не пропуска да потроши всичко, което не е от стомана, и не виждам защо трябва да прави изключение за снимката ти. Най-добре да я попиташ.

— И ще го направя — отсече Мадлин и чух как изфуча от стаята.

Минаха няколко минути, през които аз дишах прах, а щангистката четеше във вестника допълнителни подробности за правилото „крак пред вратичка“. Изведнъж я чух да казва: „Стой мирно“, очевидно на бялото рошаво куче, защото малко след това продължи: „Добре де, изчезвай, щом искаш“ и последва тътен. Не някакъв тъп, застрашителен тътен, а точно тътенът, предизвикан от бяло рошаво куче, което се приземява на килим от диван със средна височина. А почти веднага последва звук на душене по посока на местонахождението ми и със силен уплах в и без това наплашената си душа осъзнах, че животното е надушило характерната Устърова миризма и е в процес на проследяването ѝ до източника.

Тъй се и оказа. Огледах се и внезапно забелязах носа му на около петнайсет сантиметра от моя, а изражението му беше на куче, което не може да повярва на очите си. Със смаяно „Олеле!“ на уста, то даде заден ход към центъра на стаята и се зае да лае.

— Какво ти става, глупчо? — попита съученичката, след което настъпи мълчание. Искам да кажа от нейна страна. Бялото рошаво куче продължаваше да се дере.

Отново влезе Мадлин Басет.

— Джейн твърди... — започна тя, но спря с пронизителен писък. — Хилда! О, Хилда, какво правиш с пистолета?

Здравенячката успокои страховете ѝ, но моите запазиха статуквото си.

— Не се стряскай, няма да се застрелям. Въпреки че идеята е примамлива. Зад дивана се крие някой.

— Хилда!

— От доста време се чудя откъде е това странно сумтене. Пърси го откри. Браво, Пърси. Хей ти, излизай.

Правилно прецених, че последните думи се отнасят до мен, и се показах иззад дивана, а Мадлин нададе още един от пронизителните си крясъци.

— Изтупан престъпник, макар и поизмърлян — отсъди мъжкараната, докато ме разглеждаше над дулото, насочено към самото ми. — Предполагам, е някой от ония мошеници от Мейфеър, за които пишат напоследък. Гледай ти, снимката, която търсеше, е у него. Вероятно заедно със сума ти други неща. Най-напред ще го накараме да си обърне джобовете.

Мисълта, че в един от тези джобове се намира писмото на Гъси, ме накара да се сгърча и да изстена приглушено, а яката девойка ме предупреди, че ако смятам да повръщам, лично тя няма нищо против, но все пак предпочита да го правя отвън.

За щастие в този момент Мадлин Басет възвърна дар-словото си. Докато траеше гореописаният монолог, тя стоеше облежната на стената с ръка на сърцето и се правеше твърде сполучливо на котка със заседнала в гърлото рибя кост, та едва сега даде своя принос.

— Бърти! — изписка тя.

Съученичката изглеждаше озадачена.

— Бърти?

— Това е Бърти Устър.

— Прилежният писар? Че какви ги дири тук? И защо е задигнал снимката ти?

Гласът на Мадлин спадна до разтреперан шепот.

— Мисля, че знам.

— Значи си по-умна от мен. Тая работа ми изглежда твърде съмнителна.

— Ще ни оставиш ли за малко сами, Хилда? Искам да поговоря с Бърти... без свидетели.

— Дадено. Ще ида в трапезарията. Едва ли ще успея да преглътна и залък, но за всеки случай ще преброя сребърните лъжици.

Могъщото момиче излезе, придружено от бялото рошаво куче и ни остави, готови за разговор на четири очи, който с радост бих избегнал. Дори вече ми се струваше, че ако имах избор, бих предпочел разговор на четири очи с Благородната Дафни Уинкуърт.

Процедурата беше открита с едно от онези дълги лепкави мълчания, вдъхващи пренеприятното усещане, че сте се оставили да ви впримчат да играете икономом Бълстроуд в някой любителски театър и при излизането на сцената откривате, че паметта ви не съхранява и един ред от репликите. Тя се кокореше насреща ми, сякаш бях фотограф, готвещ се да натисне светкавицата и да й направи студиен портрет в сребристосиво. След доста време прецених, — че е назрял моментът някой от двамата ни да отвори уста. Трудното в такива случаи е да дадеш начален тласък на разговора.

— Хубаво време — измънках аз, — та реших да се отбия.

Очите й се уголемиха, но тя не гъкна, тъй че продължих.

— Хрумна ми, че може би ще искаш да научиш последните новини за Гъси, тъй че скочих в млекарския влак. С радост те уведомявам, че Гъси е добре. Китката му още е обездвижена, но отокът се прибра и не го боли. Изпраца ти много поздравя.

Тя остана дискретна като гроб, тъй че продължих. Стори ми се, че дума-две относно последните ми действия щяха да дойдат наместо. Все пак не може току-така да никнеш иззад мебелировката и да се правиш, че нищо не е станало. Трябва да изясниш мотивацията си. Момичетата държат на тези неща.

— Вероятно се питаш — започнах аз — какво търся зад дивана. Паркирането ми там бе плод на внезапно хрумване. Знаеш как връхлитат човека внезапните хрумвания. Сигурно ти се струва странно и наличието на тази снимка в ръцете ми. Е, добре, ще ти обясня. Случайно я видях на онази масичка и реших да я занеса на Гъси. Знам, че ще му бъде приятно да я гледа в твоё отсъствие. Ти, разбира се, страшно му липсваш и той ще заподскача от радост, като я види на нощното си шкафче. Не се съмнявам, че вече притежава богата колекция от тези забележителни прилики с оригинала, но още една ще му дойде добре.

Не е лошо, одобрих се аз, още повече, че трябваше да скалъпя всичко за нула време. Надявах се в отговор да видя ослепителна усмивка и да чуя: „Ах, Бърти, идеята е превъзходна.“ Вместо това, тя бавно и траурно поклати глава. В очите ѝ блестяха сълзи.

— О, Бърти! — промълви.

Винаги ми е било трудно да измисля точния отговор на хорското „О, Бърти!“ Леля Агата го използва под път и над път и винаги ме вкарва в тръбата. Открих, че и в момента съм там. Вярно, че „О, Бърти!“-то на Басет в много отношения се различаваше от леля Агатиното. Тонът беше по-скоро петмезен, отколкото кисел, но въздействието му бе същото. Стоях и гледах като теле железница.

— О, Бърти! — повтори тя. — Четеш ли романите на Роузи М. Банкс?

Останах изненадан, но и силно облекчен от тази смяна на темата. Усетих, че един разговор за съвременната литература може да поуталожи напрежението. Книжовните разговори често го постигат.

— Рядко — признах. — Но Бинго разправя, че се продавали като топъл хляб.

— И не си чел „Мървин Кийн“?

— Не, пропуснал съм я. Хубава ли е?

— Много, много прекрасна.

— Ще трябва да я включа в списъка си на прочитни книги.

— Сигурен ли си, че не си я чел?

— Напълно. Да си кажа правичката, открай време се държа на разстояние от творенията на госпожа Бинго. Защо?

— Съвпадението ми се стори тъй странно... Да ти разкажа ли историята на Мървин Кийн?

— На всяка цена.

Взе пауза, за да попрегльща. След това започна с нисък, пулсиращ от вълнение глас.

— Бил млад, богат и красив офицер в Кралската гвардия и идол за всички, които го познавали. Завиждали му много.

— Нищо чудно.

— Но всъщност не бил за завиждане. В живота му имало трагедия. Обичал Синтия Грей, най-красивото момиче в Лондон, но тъкмо се канел да ѝ излее любовта си, когато научил, че е сгодена за изследователя на диви пространства сър Хектор Молевърър.

— Опасни са тия изследователи. Човек не бива да ги изпуска от орлово око. Разбира се, при това положение той се е въздържал да излее любовта си. Предполагам, че си е затраял.

— Да, не проронил и дума за любов. Но продължил да я обожава, външно весел и безгрижен, но вътрешно разяждан от неспирна болка. Една нощ нейният брат Лайънел — буен младеж, за нещастие попаднал в лоша компания, нахлул в стаята му, признал, че е извършил тежко престъпление, а полицаите са по петите му, и помолил Мървин да го спаси, като поеме вината върху себе си. Мървин, естествено, приел.

— Ама че глупаво магаре! От какъв зор?

— Заради Синтия. За да спаси брат ѝ от затвор и позор.

— Но това значи самият той да се навре в панделата. Вероятно не е съобразил.

— Не, не. Мървин напълно съзнавал какви ще са последиците, но се признал за виновен и отишъл в затвора. Когато излязъл, побелял и съсипан, открил, че Синтия се е омъжила за сър Хектор. Тогава той заминал на някакъв остров в Южните морета и започнал да се скита бездомен по плажовете. Минало много време. Един ден Синтия и съпругът ѝ пристигнали на острова по време на околосветското си пътешествие и отседнали в резиденцията на губернатора. Мървин я зърнал в прелитащата край него кола. Била все така красива. Очите им се срещнали, но тя не го познала — Мървин, естествено, си бил пуснал брада, а и лицето му било променено, защото, опитвайки се да забрави, изживявал дните си с убийствена скорост.

Сетих се за един хубав виц, че в наши дни убийствената скорост е бавната и безгрижна разходка през някое натоварено кръстовище, но усетих, че не му е сега моментът.

— Научил, че тя заминава на следващата сутрин и тъй като нямал нищо за спомен от нея, през нощта се вмъкнал в резиденцията на губернатора и взел от тоалетката ѝ розата, която вечерта била забола в косите си. Синтия го заварила в момента, когато я вземат, и като го познала, много се разстроила.

— О, значи си бил обръснал брадата?

— Не, все още бил с брада, но тя го позната, когато изрекъл името ѝ. Последвала трогателна сцена, в която той признал колко силно я обичал и как дошъл да открадне розата ѝ, а тя му казала, че

брат ѝ умрял и на смъртното си ложе признал, че той е виновен в престъплението, за което Мървин лежал в затвора. И тогава влязъл със Хектор.

— Страхотен момент. Силен.

— Той, естествено, си помислил, че Мървин е крадец и го застрелял, а Мървин издъхнал с розата в ръка. Звукът от изстрела разбудил къщата. Губернаторът влязъл тичешком и попитал: „Липсва ли нещо?“ А Синтия с нисък, едва доловим глас промълвила: „Само една роза.“ Това е историята на Мървин Кийн.

Трудно ми беше да изляза с уместен коментар. Казах: „О, а!“, но усетих, че има място за редакция. Истината е, че бях леко сащисан. Винаги съм предполагал по един такъв смътен, неформулиран начин, че госпожа Бинго пише несравними боклуци (Бинго притеснено и забързано сменя темата, когато някой спомене продукцията на побратата му половинка), но все пак не подозирах, че е способна на подобен бълвоч.

Ала Басет не ми остави време за литературна критика. Беше възстановила оцъкления поглед, а сълзите в очите ѝ бяха по-видими от всякога.

— О, Бърти — потрети тя и гласът ѝ, подобно на Синтиевия, беше нисък и едва доловим. — Отдавна трябваше да ти подаря моя снимка. Така се упреквам. Но смятах, че за теб ще е твърде болезнено, твърде тъжно да си припомняш какво си загубил. Сега разбирам, че съм сбъркала. Не си могъл да понесеш напрежението. Трябвало е да се сдобиеш с нея на всяка цена. И затова, също като Мървин Кийн, си се промъкнал в къщата и си я откраднал.

— Какво!

— Да, Бърти. Между двама ни не може да има преструвки. И не мисли, че ти се сърдя. Трогната съм, трогната съм по-дълбоко, отколкото бих могла да го изразя, и — о! — толкова, толкова съжалявам. Тъжно нещо е животът!

Тук вече бях съгласен.

— Тъжно и още как!

— Нали видя приятелката ми Хилда Гъджън? Още една трагедия. Цялото ѝ щастие рухна, защото се скара с мъжа, когото обича — името му е Харолд Анструдър. Преди време взели участие в състезанието на смесени двойки в някакъв турнир по тенис и според

нея (аз не разбирам нищо от тенис) той упорито освинвал играта, както тя се изрази. Май искаше да каже, че всеки път, когато топката литвала към нея и тя се канела да я удари, той се втурвал и сам я удрял, което силно я раздразнило. Направила му забележка, но той се държал много грубо — заявил, че била заек и най-добре да остави всичко на него. Та тя веднага след края на мача развалила годежа. И сега сърцето ѝ е разбито.

Длъжен съм да отбележа, че не ми прозвуча като жена с разбито сърце. Тъкмо Басет произнесе тези думи, и отвън се разнесе гръмогласен рев и аз разпознах гърлото на яката съученичка. Изпълняваше онова хубаво старо парче „Потупай се сам по гърба“ и общото впечатление беше от подсилена заради мъгла сирена. Миг по-късно нахълта в стаята и дотогава не бях виждал нещо по-сияйно. Ако в ръцете си не носеше бялото, рошаво куче, за нищо на света нямаше да разпозна в нея мрачната девица от близкото минало.

— Ей, Мадлин! — извика тя. — Какво мислиш, че намерих на масата за закуска? Покаятелно писмо от приятелчето. Можеш ли да си представиш? Капитулира безусловно. Заявява, че трябва да е бил луд да ме нарече заек. Твърди, че не може да си прости тази грешка, но не бих ли могла да го сторя аз. На този въпрос ще получи незабавен отговор. Ще му простя вдругиден. Не по-рано, за да се научи на ред и дисциплина.

— О, Хилда! Колко се радвам!

— И аз съм доволна. Добрият стар Харолд! Крал между мъжете, но, естествено, трябва да си знае мястото и от време на време да му се дава по някой добър урок. Но да не се отплесваме. Дойдох да ти кажа, че отвън един мъж с кола иска да те види.

— Да ме види?

— Така твърди.

— Казва се Пърбрайт.

Мадлин се обърна към мен.

— Но това трябва да е твойт приятел Клод Пърбрайт, Бърти. Какво ли иска? Ще отида да видя. — Хвърли бърз поглед към мъжкараната и като установи, че е излязла през френския прозорец, за да вади душата на градинаря, се приближи към мен, стисна ме за ръката и пошепна с тих, сиропиран глас: — Бъди храбър, Бърти. Някой ден в живота ти ще се появи друго момиче и ти ще бъдеш щастлив.

Когато и двамата станем побелели старци, заедно ще се посмеем над всичко това... ще се смеем, но зад усмивките ни ще се гуши по една сълза.

Изскочи от стаята и ме остави направо болен. Яката тенисистка, която смътно чух да съветва градинаря да не се притеснява, че ще счупи лопатата от облягане върху нея, се върна и незабавно се зае сърдечно да ме шляпа по гърба по начин, който прецених като обидно фамилиарен.

— Е, Устър, старче! — възкликна тя.

— Е, Гъджън, старице — вежливо откликнах аз.

— Знаеш ли, Устър, все ми се струва, че името ти ми е познато. Трябва да съм чула Харолд да го споменава. Познаваш ли Харолд Анструдър?

Бях познал името още когато Мадлин Басет го произнесе. Бифи Анструдър ми беше партньор на тенис през последната година в Оксфорд, когато представлявах учебното заведение в този спорт. Признах го пред якото момиче и тя отново ме захлопа по гърба.

— Знаех си, че не съм сгрешила. Харолд не може да те нахвали, Устър, стари приятелю, и ще ти кажа нещо. Имам голямо влияние върху Мадлин и ще го упражня в твоя полза. Ще ѝ говоря като родна майка. По дяволите, не можем да допуснем да се омъжи за горчив хап като Гъси Финк-Нотъл, след като в списъка на въздишащите по нея фигурира цар на ракетата. Смелост, Устър, стари момко. Смелост и търпение. Ела да закусиш.

— Много благодаря, но трябва да тръгвам — отказах аз, въпреки че имах въпиюща нужда от подкрепление.

— Е, щом не щеш, твоя работа. Аз пък ще похапна здраво. Не съм се чувствата в такава форма, откак спечелих женския тенис турнир в колежа.

Бях се подготвил за прощално плясване по гърба, но с рязка смяна на политиката тя ме сръга в ребрата, с което ме лиши и от малкото останал ми дъх. При мисълта за резултатите от майчинските напътствия на властната и натура върху Мадлин Басет се затресох като лист. Излязох през френския прозорец с налети с олово крака и се затътрих към шосето. Бързах да пресрещна Коко, за да науча как е протекъл разговорът.

И, естествено, когато се зададе, караше с такава скорост, че беше невъзможно да привлече вниманието му. Изчезна зад хоризонта, сякаш се състезаваше в Монте Карло, и ме остави с пръст в устата.

Потънал в мрачни мисли и угнетен от потискащи предчувствия аз запреплитах крака към гарата, където щях да закуся и да хвана влака за Кингс Девърил.

Типовете, които управляват железниците, са положили топли грижи върло да усложнят придвижването ви от Уимбълдън до Кингс Девърил, ръководени без съмнение от благородното чувство, че колкото по-далеч сте от това убежище на змии и скорпиони, толкова е по-здравословно. За да стигнете до Бейзингстоук трябва да направите две смени, а там отново слизате за прехвърляне в теснолинейката. А веднъж стъпили в нея, се убеждавате, че е по-бързо пеша.

Първият човек, когото видях, когато със сетни сили и с твърдото убеждение, че от ранно детство пребивавам във влака, учуден как не съм обрасъл с мустачки като манастирска лозница, беше братовчед ми Томас. Купуваше от павилиона филмови списания.

— О, привет — поздравих го аз. — Значи все пак пристигна.

Изглежда ме хладно и отвърна: „Проклятие!“ — израз, към който е топло привързан. Въпросният Томас е печен и невъзмутим млад мъж, нещо като недорасъл Джеймс Кагни^[1] с лек примес на Едуард Робинсън^[2]. Има коса с цвят на морков, цинично изражение и надменно държане. Логично бе човек, наясно с компрометиращото наличие на майка като леля Агата, което във всеки момент може да се изтъкне в негов ущърб, да се държи плахо и извинително, но случаят далеч не е такъв. Навсякъде се чувства като едноличен собственик, а разговорите с братовчедата Устър се отличават с липса на такт и са на ръба на личната обида.

В момента прекрачи този ръб по повод външния ми вид, който, трябва да призная, търпеше редакция. Среднощните пътешествия с млекарски влакове неизменно помрачават лустрото, а и не можете безнаказано за елегантността да клечите из храстите с буболечки в гърба.

— Проклятие! — възкликна той. — Приличаш на нещо, домъкнато от котката.

Разбирате ли сега какво имам предвид? Какъв тон! Не бях предразположен към приказки, затова го пернах мрачно през тила и

отминах. Когато излязох на гаровия площад, някой извика: „Ехоо!“ и забелязах седналата в колата си Корки.

— Здравсти, Бърти — рече тя. — Откъде изникна, радост за очите ми? — Огледа се предпазливо и заговорнически, сякаш превъплъщаваше коварство в шпионски филм. — Видя ли какво има на гарата? — прошепна съзаклятнически.

— Видях.

— Джийвс го достави снощи в съответствие с предварителната уговорка. Чичо Сидни остана сащисан в първия миг и доби изражение, сякаш ще употреби думи, от които се е отказал под клетва при ръкополагането, но всичко свърши добре. Обича да играе шах, а Томас се оказа безспорният училищен шампион и гъмжи от гамбити, тъй че намериха общ език. А аз го обожавам. Какво сладко момченце, Бърти.

Премигнах.

— За братовчед ми Томас ли говориш?

— Толкова е предан. Когато му казах, че кретенът Добс е арестувал Сам Голдуин, направо кипна от благородно негодувание. Каза, че ще го друсне.

— Какво ще го направи?

— Това е нещо, което се практикува в детективските истории. За целта се използва малка, но вършеща добра работа гумена палка.

— Той няма малка, вършеща добра работа гумена палка.

— Има, има. Купил я от Севън Дайълс^[3], докато ти беше на гости в Лондон. Първоначалното му намерение било да я използва върху съученик от Брамли-на-морето, на име Смрадльо, но сега я е посветил на Добс.

— О, Божичко!

— Добс направо плаче за едно хубавичко друсване. Може да се окаже повратна точка в живота му. Имам чувството, че напоследък нещата се разплитат и скоро ще се възцари всеобщо щастие. Погледни Коко, ако ти трябва пресен пример. Виждал ли си го?

— Безспорно — отвърнах разсеяно аз, защото мислите ми бяха заети от Томас и намеренията му. Последното нещо, което ви трябва, когато нервната ви система е на кълбо, е първият ви братовчед да друсва полицаи с гумени палки. — Какво Коко?

— Току-що го срещнах, чуруликац като славей. Снощи получил бележка от Гъртруд. Пише, че е готова, когато и ако се изплъзне от

погледа на майка си, да избяга с него. Чашата на радостта му прелива.

— Радвам се, че поне нечия чаша е пълна догоре.

Тъгата в гласа ми я накара да ми хвърли пронизателен поглед и като забеляза безпорядъка в горните ми слоеве, очите ѝ се разшириха.

— Бърти! Агънце! — извика тя, очевидно потресена. — Какво си направил със себе си? Приличаш на...

— Нещо, домъкнато от котката?

— Щях да кажа нещо, изкопано от гробницата на Тутанкамон, но и твоето предложение върши работа. Какво е станало?

Прекарах по челото си уморена ръка.

— Корки — въздъгнах аз, — тази нощ минах през всички кръгове на ада.

— Аз пък мислех, че само оттам не се минава, за да стигнеш до Кингс Девърил. Как са всички там?

— Имам да ти разправам ужасии.

— Да не те е друснал някой?

— Току-що пристигам от Уимбълдън.

— Уимбълдън ли? Нали Коко пое Уимбълдън? Разказа ми всичко.

— Не ти е разказал всичко, защото не е в течение. Ако си се запозната само с мемоарите на Коко, се разминаваш с фактите на милиони километри. Той само се плъзна едва-едва по повърхността на Уимбълдън, докато аз... Искаш ли да се запознаеш с отблъскващите подробности?

Отвърна, че нищо не би ѝ доставило по-голямо удоволствие и аз ѝ ги изложих. По изключение този път ме изслуша внимателно от начало до край — положителна промяна от обичайната ѝ тактика на глуха пепелянка. Беше добра публика. Впечатли се достатъчно, когато говорех за писмото на Гъси, не пропусна да затаи дъх, когато описах Гъджън и злоещата история със снимката, фактите около бялото рошаво куче също предизвикаха внимание.

— Велики Боже! — възкликна тя. — Бива те да живееш, Бърти.

Съгласих се, че живея, но изразих съмнение дали при така стеклите се обстоятелства си струва да продължавам да го правя. На човек му писва, дощява му се да промърмори: „Де ти е, смърте, жилото? Де ти е, аде, победата?“^[4] и да опъне петалата.

— Най-доброто, което може да се каже — заключих аз, — е, че отвоювах временна отсрочка. И това само при условие, че Коко е успял да отклони Басет от ужасяващото намерение. Защото нищо не ѝ пречи да довтаса със следващия влак.

— Няма. Отклонил я е.

— Направо от устата на вълка ли го научи?

— От личните му устни.

Поех дълбоко дъх. Това безспорно поразсея струпалите се облаци. Дори ми се стори, че едно „Алилуя!“ най-добре ще обобщи положението.

С тревога забелязах, че тя прояви известно съмнение.

— „Алилуя!“ може и да обобщава положението... донякъде. Мисълта ми е, че можеш да спиш спокойно, що се отнася до гостуването ѝ. Няма да дойде. Но в светлината на това, което ми сподели за Мървин Кийн, и снимката, жалко, че Коко не е използвал друг довод да я отклони. Такова чувство имам.

Сърцето ми се вкочани. Вкопчих се в предното стъкло за опора и закаквоках.

— Най-важното, което винаги трябва да помниш и непрекъснато да си повтаряш, е, че намеренията му са били благородни.

Сърцето ми стана на буца лед. Като се разхождате из Лондон, често се натъквате на смазани, изтерзани фигури с вид на току-що минали през ситно ренде. Това са хората, влезли в допир с благородните намерения на Коко.

— Казал на госпожица Басет следното. Когато си научил, че тя пристига в Девърил Хол, си проявил признаци на смущение и тревога и той най-сетне успял да те накара да споделиш грижите си. Безнадеждната ти любов към нея те карала да изживяваш неописуеми мъки при мисълта, че ден подир ден ще я виждаш в компанията на Гъси.

Сърцето ми спря да замира и за една бройка да ми избие предните зъби.

— Казал е това на Мадлин Басет? — изпелтечих, разтреперан от глава до пети.

— Да, и я помолил да стои далеч, за да не те излага на подобно изпитание. Обясни ми как направил страхотна роля и съжалявал, че наблизко нямало един-двама режисьори да наблюдават работата му, а и

аз съм убедена, че е бил добър, защото госпожица Басет напълнила няколко кофи със сълзи и заявила, че напълно разбира и, естествено, ще отмени посещението си. После добавила тихичко нещо за молец, бленуващ за звезда и колко бил тъжен животът. Какво каза?

Обясних ѝ, че не съм проговарял, а само съм издал глухо стенание и тя се съгласи, че обстоятелствата си просят глухи стенания.

— На клетия ангел не му е било лесно да измисли добър начин да я убеди да не идва — разпали се тя. — Най-важното е, че все пак я е спрял.

— Вярно.

— Тъй че на твоє място щях да се постарая да погледна на нещата откъм светлата им страна. Всяко зло за добро и обратно.

Вцепенението, предизвикано от думите ѝ, не изчезна напълно, но все пак позагуби остротата си. Разбрах мисълта ѝ.

— Има нещо такова — съгласих се аз и намерих сили да се въздигна по стъпалата на мъртвото си „аз“ и да се устремя към повъзвишени неща, какъвто си ми е обичаят. — Най-важното, както казваш, е да се спре нахлуването на Басет и щом това е постигнато, човек не бива да вдига пара за начина, по който е сторено. Пък тя и без това вече беше твърдо убедена в непоклатимото ми преклонение пред нея, тъй че Коко само ми е натискал малко главата, докато съм се давел. Браво, храбрецо мой. Това да се чува.

— Важна е временната отсрочка и всичко зависи от това колко скоро ще поставиш Гъси върху леда в хладилника. Щом това стане, положението ще се изясни. Освободен от фаталния ти чар, той автоматично ще се върне към старата си любов, изпълнен с чувството, че най-добре да се усуква там, където е желан. Кога ще го охладиш?

— Много скоро.

— А защо не по-скоро?

— Ами ще ти кажа, Бърти. Има една работа, която искам да ми свърши преди това.

— Каква работа?

— А, ето го най-сетне и Томас. Май е изкупил филмовите списания. За да ги чете по време на концерта, ако има мозък в главата. Нали не си забравил, че е довечера? Внимавай да не забравиш. А когато видиш Джийвс, питай го какво става с клакьорите на Езмънд. Скачай, Томас.

Томас скочи, хвърли ми един от характерните си презрителни погледи, а когато седна, наведе се през прозореца, пусна едно пени в ръката ми, промърмори: „Дръж, клетнико“, и настоя да не го харча в кръчмата. При други обстоятелства тази груба непочтителност би разбудила звяра у Бъртрам Устър и би довела до още един по врата на младия нахалник, но тогава нямах време за Томасовци. Приковах Корки с пламтящ поглед.

— Каква работа? — повторих.

— О, едва ли ще ти е интересно — отвърна тя. — Една съвсем обикновена работа в селото.

И подкара колата, като ме остави в ноктите на неназоваем ужас.

Повлякох се към Девърил Хол, потънал в безрадостни мисли какво ли е имала предвид под „една съвсем обикновена работа“, но когато минах един завой, на хоризонта изплува нещо едро по вълнено сако, което идентифицирах като Езмънд Хадок.

[1] Джеймс Кагни (1899–1986) — американски киноактьор, известен с изпълненията си на гангстерски роли. — Б.пр. ↑

[2] Сценичното име на Емануел Голдънбърг (1893–1973) — американски киноактьор, роден в Румъния. Също известен с ролите си на гангстер. — Б.пр. ↑

[3] Квартал в Лондон, който не се отличава с добрата си репутация. — Б.пр. ↑

[4] Новият завет, Първо послание до Коринтяни. 15,55. — Б.пр. ↑

Поради изричното нареждане на Благородната Дафни Уинкуърт след вечеря повече да не се поднася портвайн и както мъжките, така и женските членове на бандата колективно да напускат масата в края на вечерята, не бях се радвал на уединение с Езмънд Хадок от вечерта на пристигането си. Естествено, виждах го да се мярка тук-там из имението, но неизменно в компанията на глутница отбрани лели или на братовчедка си Гъртруд, като и в двата случая видът му беше подчертано байроновски. (Джийвс потвърди, че литературната ми алюзия е вярна и ще рече, да наподобяваш покойния поет лорд Байрон, който бил мрачна птица, приемаща нещата откъм лошата им страна.)

Този път обаче се сблъскахме — той приближаваше от север-североизток, а аз се придвижвах откъм юг-югозапад. Поздрави ме с нервно придръпване на лицевите мускули, сякаш му се бе мярнала мисълта да се усмихне, но след кратък размисъл си беше казал: „За какъв дявол?“

— Здравсти — рече той.

— Здравсти — рекох аз.

— Хубав ден — отбеляза той.

— Да — потвърдих аз. — На разходка ли си тръгнал?

— Да — отвърна той. — А ти?

Благоразумието ме принуди да прибегна към конспирация.

— Да — излъгах, — на разходка. Току-що срещнах госпожица Пърбрайт.

При споменаването на това име той примижа, сякаш му се обади стар зъбобол.

— Ами? — измънка. — Значи госпожица Пърбрайт, а?

Преглътна няколко пъти. Виждах, че на устните му трепти въпрос, но виждах също как от него му се повръща, защото, след като изломоти думите „Беше ли...“, продължи да преглъща. Тъкмо се канех да засегна положението на Балканите, за да не замре напълно разговорът, и той изплю камъчето.

— Беше ли Устър с нея?

— Не, сама беше.

— Сигурен ли си?

— Съвсем.

— Може да се е спотайват наоколо. Зад някое дърво.

— Срегнах я на гаровия площад.

— Да не е бил зад вратата на гарата?

— Не.

— Странно. Напоследък човек не може да я види без Устър — изсъска той и заскърца със зъби.

Опитах се да уталожя тревогата му, която видимо го разяждаше отвътре като солна киселина. Несъмнено и той бе забелязал долните попълзновения на Гъси и зеленоокото чудовище^[1] го бе сдъвкало и изплюло без остатък.

— Те са стари приятели — казах аз.

— Нима?

— Разбира се. Познаваме се... познават се от ранно детство. Ходили са заедно на уроци по танц.

В момента, в който изрекох тези думи, съжалих, защото онзи реагира като оципан по неназоваемо място.

Не мога да твърдя, че челото му се помрачи, защото нямаше накъде повече, но забележимо се нагърчи. Също като на лорд Байрон, зачетен в критика на последната си стихосбирка и несъгласен с нея. Не се изненадах. Влюбеният мъж, притеснен от съществуването на съперник, би изгледал на кръв представата как любимото създание валсира в обятията на съперника му по време на урок по танци и другарски споделя с него млякото и бисквитите по време на почивката в единайсет часа.

— О? — изсвистя той като последно издихание на празен сифон. Което само по себе си ме впечатли и оттогава все се опитвам да изсъскам, докато произнасям буквата „о“. — Били са заедно на уроци по танц значи? На едни и същи уроци, а?

И се потопа в траурни мисли. Когато отново заговори, гласът му бе дрезгав и напресекулен.

— Разкажи ми повече за Устър, Гъси. Приятел ли ти е?

— О, да.

— Отдавна ли го познаваш?

— Съученици сме.

— Предполагам, че е бил рядка гадина като малък. Парият на училището, нали? Никой не е искал да седи с него на един чин?

— О, не.

— Значи се е променил като е пораснал. Положително е регистрирал упадък, защото от всички хлъзгави змии, които някога съм имал нещастieto да срещна, той е най-хлъзгавата.

— Наричащ го хлъзгава змия?

— Нарекох го хлъзгава змия и съм готов да го повторя. Влечугава рибемутреста отрепка!

— Не е лошо момче.

— Това си е твое мнение. Но не и мое, както и на всички почтени хора. Адът гъмжи от лекета като Устър. Какво, по дяволите, намира това момиче в него?

— Не знам.

— Никой не знае. Проучих го внимателно и непредубедено и мога убедено да твърдя, че е напълно лишен от обаяние. Преобръщал ли си някога плосък камък?

— Случвало ми се е.

— И какво използвава изпод него? Гмеж от неапетитни твари, негови студенокръвни братя. Казвам ти, Гъси, ако сложиш парче вмирисано сирене под микроскоп и ме накараш да погледна, първото нещо, което ще кажа като го фокусирам, ще е: „Здрасти, Устър!“

И се отдаде за секунда на Байроновски мисли.

— Знам с какъв мижав довод ще ми излезеш, Гъси — продължи той. — Ще кажеш: „Устър не носи вина, защото прилича на уголемен червей в развалено сирене.“ И ще бъдеш прав. Човек трябва да е справедлив. Но не само отблъскващата му външност потрися добрите хора. Той е заплаха за обществото.

— Хайде, стига.

— Как да стига? Чу какво каза леля Дафни след пристигането ти. За отвратителният Устър, който непрекъснато крадял полицейски шлемове.

— Не е непрекъснато. Само веднъж, след гребните гонки.

Той се намръщи.

— Гъси, не ми харесва начинът, по който го защитаваш. Вероятно се имаш за човек с широки възгледи, но трябва да внимаваш

за последиците от подобно свободомислие. Може да се изроди в истинско морално късогледство, фактите са солидно подплатени с доказателства. Във всеки свой свободен момент Устър хуква из Лондон да преследва нещастните полицаи, да ги обижда и да им пречи да изпълняват служебните си задължения, като превръща живота им в ад. Ето какъв е твоят Устър.

Млъкна и за миг пак потъна в мисли. След това по лицето му отново пробяга мускулният гърч, който напоследък използваше като пълноценен заместител на усмивката.

— Но ще ти кажа едно нещо, Гъси. Искрено се надявам да опита нещо подобно и тук, защото сме готови да действаме.

— Ъ?

— Готови сме и само чакаме. Познаваш ли Добс?

— Копоя?

— Да, селският полицай. Прекрасен човек, неуморен в изпълнението на служебните си задължения.

— Не съм се запознавал с него. Чух, че годежът му се бил провалил.

— Толкова по-добре, защото това ще пресуши в сърцето му и последните капчици човеколюбие. Разказах на Добс всичко за Устър и го предупредих да е нащрек. И той е нащрек. Чака, въоръжен с нокти и зъби. Нека Устър само повдигне пръст по посока на шлема му, и е готов. Може да не ми личи от пръв поглед, Гъси, но аз съм мирови съдия. Председателствам местните съдебни дела и здравата натривам носа на престъпните елементи, когато го навирят. Моля се от сърце престъпната жилка на Устър да изплава на повърхността, защото в такъв случай Добс ще се нахвърли върху му като леопард, ще го изправи пред мен и аз ще му дам трийсет дни без право на обжалване, независимо от пол и възраст.

Това не ми хареса.

— Не би го направил, Езмънд!

— Бих, бих. И с нетърпение очаквам мига. Нека Устър се отклони само на стъпка от стръмния и тесен прав път, само на единадесет стъпка, и можеш да го целуваш за последно сбогом за трийсет дни. Е, Гъси, трябва да тръгвам. Открих, че като не спирам да вървя, малко ми олеква.

И се изгуби зад хоризонта с похватна скорост, а аз останах намясто със зейнала уста. Чувството за надвиснала опасност витаеше наоколо по-силно от всякога. „О, защо Джийвс не е тук?“ — простенах наум.

Но се оказа, че греша. От известно време усещах в ползрението си присъствието на някакъв предмет, който казваше: „Добро утро, сър“, и като се обърнах към източника на шума, го видях до себе си, загорял и бодър, сякаш посещението в Брамли-на-морето му се беше отразило добре.

[1] Така нарича Шекспир ревността в „Отело“. — Б.пр. ↑

20

— Добро утро, сър. Ще позволите ли да изкажа едно съображение?

— Разбира се, Джийвс. Изкажи няколко.

— Става дума за външния ви вид, сър. Ако ми разрешите да предложа...

— Продължавай. Кажете го. Приличам на нещо, намерено от котка в гробницата на Тутанкамон, така ли?

— Не бих стигнал чак дотам, сър, но безспорно съм ви виждал по-изискан.

— Благодаря, Джийвс.

— Ще изчистя костюма ви с влажна гъба и ще го изгладя.

— Благодаря, Джийвс.

— Много добре, сър. Красива утрин, нали, сър?

— Благодаря, Джийвс.

Той вдигна вежди.

— Изглеждате ми разстроен, сър.

— Разстроен съм, Джийвс. И имам достатъчно поводи за разстройство.

— Но, сър, нещата се развиват напълно задоволително. Доставих младия господин Томас във викарията. И научих от чичо Чарли, че нейно благородие, леля ви е отложила посещенията си в Девърил Хол.

— Така е. Но това са само периферни подробности. Не твърдя, че по свой ограничен начин те не са Божия благодат, но погледни облаците, които се трупат отвсякъде. Първият и най-важен е, че оня отново се развилия.

— Сър?

Със сетни усилия се взех в ръце, защото усетих, че ставам нечленоразделен.

— Съжалявам, Джийвс — извиних се аз. — Искан да кажа, че Гъси отново се превръща в заплаха за рода човечески.

— Тъй ли, сър? В какъв аспект?

— Ще ти обясня. Кое сложи началото на цялата тази бъркотия?

— Обстоятелството, че господин Финк-Нотъл бе изпратен в затвора, сър.

— Точно така. Е, можеш да се обзаложиш без никакъв риск, че скоро отново ще се озове там.

— Тъй ли, сър?

— Да, сянката на кафеза отново е надвиснала над Огъстъс Финк-Нотъл. Законът точи зъби и се готви за скок. Една погрешна стъпка, а можеш да не се съмняваш, че той с песен на уста ще направи поне десет, и ще се озове на топло за трийсет дни. А знаем какво ще стане тогава, нали?

— Много добре знаем, сър!

— И кръвта ни се вледенява.

— Определено се вледенява, сър.

Насилих се да се поуспокоя. Вярно, че беше смразяващо спокойствие, но смразяващите спокойствия са по-добри от никаквите.

— Естествено, Джийвс, може и да греша в предположението си, че този печен рецидивист ще се върне към престъпния си начин на живот, но едва ли. Ето ги и фактите. Преди малко срещнах госпожица Пърбрайт на гаровия площад. Не след дълго темата Гъси изплува на повърхността. След като я побистрихме няколко минути, тя изпусна една забележка, която ме изпълни с неназоваем ужас. Заяви, че трябвало да ѝ свърши една работица. А когато я попитах: „Каква?“, тя отвърна: „О, просто една работа в селото.“ При това маниерът ѝ беше уклончив, да не кажа потаен. Маниер на момиче с гузна съвест, замислило нещо несмилаемо. „Брей, брей!“, рекох си аз. „Ало, ало, ало, ало“.

— Ако ми разрешите да ви прекъсна за момент, сър, щастлив съм да доложя, че усилията ми да осигуря клакьори на господин Езмънд Хадок за концерта се увенчаха с удовлетворяващ успех. Дъното на залата ще бъде пренаселено от негови поддръжници и доброжелатели.

Намръщих се.

— Това е прекрасна новина, Джийвс, но проклет да съм, ако виждам какво общо има с обсъжданата в момента тема.

— Прав сте, сър, съжалявам. Просто забележката ви „Ало, ало, ало, ало“ ме навя на тази мисъл. Извинявайте, сър. Та казвахте, че...

— Какво казвах? Забравих.

— Коментирахте уклончивия и потаен маниер на госпожица Пърбрайт, сър.

— А, да. Предположих, че крои нещо. И мисълта, която ме халоса като чувал с пясък, бе следната. Ако Корки крои нещо, вероятността да е репресивна мярка спрямо полицаия Добс е сто към осем. Прав ли съм, Джийвс, или греша?

— Вероятността без съмнение се накланя в тази посока, сър.

— Познавам Корки като петте си пръста. Психическата ѝ нагласа е отворена книга за мен. Дори в далечните времена, когато носеше безполови гащеризони и предните ѝ зъби забележимо липсваха, тя се отличаваше с пламенна и избухлива натура, непонасяща никакво противоречие. А неотдавнашният арест на кучето ѝ от страна на добросъвестния пазител на закона неизбежно ще бъде изтълкуван от нея като противоречие. И ако му кроеше шапка само поради няколкото теологични разминавания, каква ли секира е наточила сега? Нещастното куче гние в тъмница с оковани китки и момиче с нейния дух едва ли покорно ще приеме това положение на нещата.

— Така е, сър.

— Фактите са отблъскващи, но трябва да ги погледнем в очите. Корки планира срещу Добс директна атака, чието естество още не знаем, но ми се струва мъчително сигурно, че Гъси, за когото е от първостепенна важност да се държи настрана от правоохранителните органи, ще се остави да бъде използван като машина на злостните ѝ помисли. И ето нещо, което ще те накара да възкликнеш: „Тъй ли, сър?“ Току-що разговарях с Езмънд Хадок и се оказа, че той е мирови съдия. В Кингс Девърил той коли и беси на всички равнища на закона и следователно е в състояние да даде трийсет дни без право на обжалване всекиму, който се изпречи пред погледа му. И което е най-важно — изпитва бурна ненавист към Гъси и в очите ми заяви, че най-съкровено му желание било да го види окован във вериги.

Джийвс отвори уста да заговори, но аз вдигнах възпираща ръка.

— Знам какво ще кажеш и съм напълно съгласен с теб. Оставен сам на себе си, Гъси е последният човек, който би погазил закона и би дал основание на мировия съдия да му издава смъртни присъди. Така е. От ранно детство цялостната му политика, несъмнено засукана с майчиното мляко, е била да заобикаля пътя на порока и съвестно да се пази от необмислени действия, налагащи трийсет дни без право на

обжалване. Но ние знаем, че лесно се поддава на влияния. Коко му е повлиял на Трафалгарския площад, като го заплашил, че ще го цапне с бутилка по главата. Ще бъде силно изненадан, ако и Корки не му повлияе. А от личен опит знам — продължих аз, като се сетих за случая с мухлясалия портокал в училището по танци, — че когато Корки започне да обработва някого, тя няма срама и мяра.

— Смятате, че господин Финк-Нотъл охотно ще се вслуша в предложенията на младата дама?

— Нейната дума е закон за него. Ще бъде восък в ръцете й. Казвам ти, Джийвс, нещата отиват на зло. Не знам дали някога си седял овързан от глава до пети върху буре с барут със запален фитил.

— Не, сър, не съм имал подобно изживяване.

— Точно така се чувствам сега. Стискам зъби и чакам експлозията.

— Бихте ли желали, сър, да разменя няколко думи с господин Финк-Нотъл и да го предупредя, че не е желателно да предприема неразумни действия?

— Няма нещо, което да желая повече. Теб може и да те послуша.

— Ще се постарая да го направя при първа възможност, сър.

— Благодаря, Джийвс. Кофти положение.

— Крайно, сър.

— Не знам да съм се сблъсквал с по-кофти. Всичко е страшно объркано.

— Може би с изключение на работите на господин Пърбрайт, сър.

— А, да, Коко. Информирани съм за голямата му печалба. Доколкото разбрах, гребенът му е силно наперен.

— Такъв беше при последната ни среща, сър.

— Е, и това е нещо. Да, това постопя сърцето — отбелязах аз, защото Устърови, дори когато са потънали в собствени грижи, винаги са готови да се порадват на щастието на приятел. — Благополучната развързка на Коковите дела положително може да се отчете като светъл лъч. А ти твърдиш, че селските момци довечера ще подкрепят господин Хадок, нали?

— Впечатляваща бройка ще реве от възторг, сър.

— Е, значи стават два светли лъча. Ако пък успееш да убедиш Гъси да не се прави на магаре, ще станат три. Все пак имаме напредък.

Добре, Джийвс, припчай и виж какво можеш да направиш. Предполагам, че ще го намериш във викарията.

— Много добре, сър.

— А, Джийвс, и най-важното. Когато отидеш във викарията, свържи се с младия Томас и му отнеми тъп инструмент, известен като палка, с който е успял да се сдобие. Това е вид гумена бухалка и ти знаеш не по-зле от мен, че човек не бива да му поверява такива неща.

Можеш да звъниш на телефонния указател от А до Я, без да попаднеш на човек, който би искал да го види с гумена палка в ръце. Ще разбереш какво имам предвид, като ти кажа, че плещи наляво и надясно как ще прасне полицая Добс по тиквата с въпросния уред. Тъй че трябва на всяка цена да му го отнемеш. Няма да имам и секунда покой, докато е у него.

— Много добре, сър. Ще отделя внимание на проблема — заяви той и след размяна на взаимни вежливости всеки пое по пътя си — той да върши добри дела във викарията, аз — да бия копита в обратна посока.

Бих копита около двеста метра, когато бях грубо изтръгнат от унеса си. Смразяваща кръвта гледка накара очите ми да изхвъркнат от орбитите си. Забелязах Гъси да излиза от вратата на живописна къщурка, скрита от пътя зад спретнатата градинка.

Кингс Девърил е едно от селцата, в които живописните къщурки се въдят като зайци, но въпросната живописна къщурка се различаваше от останалите по табелата над вратата с кралския герб и надпис:

ПОЛИЦЕЙСКИ УЧАСТЪК

А доказателството, че табелата не е някаква дебелашка шега, бе фактът, че редом с Гъси, почти хванал го с едната ръка за яката, а с другата — за дъното на панталоните, трепкаше солидна фигура със синя униформа и шлем, която не можеше да принадлежи другиму, освен на полицая Добс.

21

За първи път имах честта да видя в плът и кръв изтъкнатия пазител на закона, за когото бях чувал толкова много, и ми се струва, че дори обстоятелствата да бяха по-спокойни, пак щях да спра да го погледам, защото подобно на Силвърсмит и той приковаваше вниманието и караше случайния минувач да затаи дъх.

Неуморният блюстител на реда и покоя в Кингс Девърил беше набит жилав жандарм. Сякаш Майката-природа, когато се заела да го твори, си беше рекла: „Няма да се стискам.“ И не беше, може би с единствено изключение по отношение на ръста. Мислех си, че за да станете служител на полицията, трябва да сте високи най-малко метър и седемдесет и осем по чорапи, но Ърнест Добс можеше спокойно да се наслажда два пъти под летвата. Но този лек перпендикулярен недостиг правеше още по-впечатляващ обема му. Очевидно бе човек, който при добро желание спокойно би заместил селския ковач, защото от пръв поглед се забелязваше, че мускулите на яките му ръце са като стоманени въжета.

За да увеличи приликата с ковач, в момента челото му бе покрито с трудова пот. Имаше вид на човек, наскоро преживял тежко емоционално сътресение. Очите му възбудено пламтяха, мустаците възбудено стърчаха и носът възбудено се бърчеше.

— Гррх! — заяви той и се изплю. Нито дума повече. Немногословен до лаконичност, но добър плювач.

Гъси, добрал се до големите открити пространства, отпаднало се усмихна. И той имаше вид на овладян от силни чувства. С мен станахме трима.

— Добър ден, господин полицай — каза той.

— Добър ден, сър — отвърна полицаят.

Върна се в къщурката и тресна вратата, а аз се метнах към Гъси.

— Какво става? — попитах с разтреперан от вълнение глас.

Вратата на къщурката се отвори и полицаят Добс отново излезе на сцената. В ръката си носеше лопата, а в лопатата имаше нещо, което

на пръв поглед приличаше на жаби. И на втори поглед приличаше на жаби. Той тръсна лопатата и безсловесните твари се разлетяха във въздуха като конфети. Приземиха се в тревата и тръгнаха да си гледат работата. Законоохранителят спря, отправи тежък поглед към Гъси, изплю се още веднъж с ненамаляваща сила и точност и се оттегли, а Гъси си свали шапката и избърса чело.

— Да се махаме оттук — настоя той и едва когато се отдалечихме на половин миля от участъка, възстанови донякъде душевното си спокойствие. Свали си очилата, избърса ги, сложи ги пак на носа си и сякаш му олекна. Дишането му стана по-равномерно.

— Това беше полицаят Добс — обясни ми той.

— И аз така прецених.

— Сигурно поради униформата.

— И шлема.

— Така — рече Гъси. — Разбирам. Така. Разбирам. Така. Разбирам.

Явно се канеше да продължи в този дух, но след като каза „Така“ още шест пъти и „Разбирам“ още седем, прекъсна цикъла.

— Бърти — започна той, — нали често си попадал в ръцете на закона?

— Чак пък често. Веднъж.

— Гнусно преживяване, а? Целият ти живот минава като на лента пред очите ти. Божичко, умирам за глътка портокалов сок!

Не отговорих веднага, за да се отърся от световъртежа.

— Какво стана? — попитах, когато силите ми се повъзвърнаха.

— Ъ?

— Какви ги вършиш?

— Кой, аз?

— Да, ти.

— О — заяви Гъси разсеяно, като че ли ставаше дума за ежедневието на английския джентълмен, — разпръсвах жаби.

Аз се озверих.

— Какво?

— Разпръсвах жаби. В будоара на полицая Добс. По идея на викария.

— На викария?

— Той подсказа идеята на Корки. Бедното момиче бе съсипано от високомерното поведение на Добс в случая с кучето, а снощи викарият случайно заговори за фараона и Божиите напасти, които го връхлетели, когато не позволил на чедата на Израел да напуснат земите му. Сигурно помниш случката? Думите му дадоха известна насока на мислите ни. На Корки ѝ хрумна, че ако Добс бъде връхлетян от жабя напаст, жестокостта му може да се притъпи и той да освободи Сам Голдуин. Тъй че ме помоли да посетя дома му и да се погрижа за това. Заяви, че едновременно ще ѝ доставя радост и ще направя добро на Добс, а и ще струва само няколко минути от ценното ми време. Смяташе, че въша напаст може да се окаже по-резултатна, но като практично здравомислещо момиче си даде сметка, че въшки трудно се набавят, докато жабите се прескачат из живите плетове.

И последната мишка във вътрешностите ми се възроди за нов живот. С последно усилие се въздържах да не завия като осъдена душа. Струваше ми се невъзможно подобен ненормалник толкова години да се носи по вълните на живота, без да попадне в специализирано заведение. Човек би помислил, че една реномирана лудница като Колни Хач, чиито търсачи на таланти обикалят надлъж и шир по родната страна, би го забърсала още преди години.

— Кажи ми какво точно се случи. Пипна ли те?

— За щастие, не. Влезе с около половин минута закъснение. Бях пресметнал времето и когато се убедих, че къщата е празна, влязох и разпръснах жабите.

— А той бил зад ъгъла?

— Бил, чумата да го тръшне. В навеса до задната врата, където вероятно е садил цветя, защото ръцете му бяха изплескани с пръст. Сигурно беше влязъл да ги измие. Моментът бе извънредно смуцаващ. В такива случаи човек не знае как да подхване разговор. Най-сетне казах: „О, добър ден, ето ви и вас!“, а той известно време се кокори на жабите и след това изръмжа: „Какво значи всичко това?“ Те доста подскачаха наоколо. Знаеш ги как скачат.

— Искаш да кажеш, насам-натам?

— Точно така. Насам-натам. Е, запазих присъствие на духа и отвърнах: „Какво значи всичко кое, господин полицай?“ А той: „Всички тия жаби.“ А аз: „О, да, тук май има доста жаби. Ваши домашни любимци ли са?“ След това попита дали жабите са мое дело.

А аз: „В какъв смисъл мое дело, господин полицай?“ А той: „Вие ли донесохте тук тези жаби?“ И тогава, опасявам се, че съзнателно го подведох, защото го погледнах в очите и казах: „Не.“ Душата ми се късаше, като му казах преднамерена лъжа, но смятам, че има времена, когато човек е оправдан да...

— Карай по същество!

— Объркваш ме, Бърти. Докъде бях стигнал? А, да. Казах: „Не, по никакъв начин не бих могъл да дам обяснение за присъствието им в стаята.“ Обясних му, че това е едно от нещата, които никога няма да проумеем. А може би, допълних аз, не ни е дадено да ги проумеем. Той, разбира се, не можа да докаже нищо. В края на краищата всеки може най-невинно да влезе в стая, където подскочат жаби, дори и Кентърбърийският архиепископ. Мисля, че и той го осъзна, защото само промърмори, че внасянето на жаби в полицейски участък било извънредно сериозно провинение, а аз се съгласих и съжалих, че няма надежда да залови нарушителя. След това ме запита какво търся в участъка и аз обясних, че съм отишъл да го помоля да освободи Сам Голдуин, но той отказа, защото бил установил, че ухапването на Сам било второ по ред, а това силно влошавало положението на животното. Тъй че се изнизих с думите: „А, тъй значи, тогава да тръгвам.“ Той излезе с мен, както и ти видя, като мърмореше нещо под носа си. Този полицай не ми хареса. Бих го нарекъл невъзпитан. Груб. Рязък. Не е човек, който лесно би печелил приятели. Е, отивам да докладвам на Корки. Опасявам се, че тая работа с второто ухапване ще я разтревожи.

Повтори забележката за въпиющата си нужда от портокалов сок, взе курс към викарията и отбръмча, а аз възобнових похода си към Девърил, като тъпо се чудех какъв ли ще е следващият ужас, който ще нахлуе в живота ми. Трябваше ми само среща с Благородната Дафни, която да забие последния пирон в ковчегата на този мрачен ден.

Целта ми беше да се промъкна незабелязано и в началото щастието беше на моя страна. От време на време, докато се прокрадвах, търсейки убежище в храстите и треперещ да не настъпва някоя съчка, чувах далечния вой на лели, но останах незабелязан. С „тра-ла-ла“ в душата влязох през главния вход в преддверието и що да видя — точно в центъра му Благородната Дафни Уинкуърт подреждаше цветя.

Допускам, че Наполеон Бонапарт, Атила и Чингис хан биха махнали с ръка и подвикнали: „Здрасти, о ти там!“ и отминали, но такъв подвиг бе непосилен за мен. Очите ѝ ме приковаха като пеперуда към хербарий. Ако си спомняте, и Сватбеният гост се е сблъскал със същия проблем при срещата си със Стария моряк^[1].

— А, Огъстъс, ето те и теб.

Нямаше смисъл да отричам. Застанах на един крак и изтрих капка пот от морното си чело.

— Снощи нямах време да те питам. Писа ли на Мадлин?

— Ами да.

— Надявам се, че тонът е бил достатъчно извинителен.

— Ами да.

— А защо изглеждаш като че ли си спал с дрехите? — попита тя и изгледа с погнуса тапицерията ми.

Най-важното качество на Устърови е, че знаят кога да говорят и кога да мълчат. Нещо ми подсказа, че в случая мъжествената прямота ще се окаже печеливша.

— Всъщност — отвърнах аз — то си е така. Снощи отскочих до Уимбълдън с млекарския влак. Да се видя с Мадлин, нали разбирате? Знаете как стават тия работи. Не можеш в писмо да изразиш всичко, което чувстваш, та си помислих... личният елемент: ако разбирате какво искам да кажа.

Не би могло да се приеме по-добре. Никога не съм виждал как пастир посреща заблудена овца обратно в стадото си, но предполагам, че поведението му би било точно повторение на реакцията на старата секира, когато чу думите ми. Погледът се смекчи. Лицето цъфна в доволна усмивка. Бръчките по носа, толкова забележими допреди секунда, сякаш бях отровен газ или недотам прясно яйце, изчезнаха напълно. Няма да преувелича, ако заявя, че тя се усмихна.

— Огъстъс!

— Мисля, че постъпих правилно.

— Да, наистина. Точно такава нещо би допаднало на романтичната натура на Мадлин. Огъстъс, ти си бил истински Ромео. С млекарския влак! Сигурно си се друсал цяла нощ.

— Почти.

— Клетото момче! Разбирам, че си изтощен. Ще звънна на Силвърсмит да ти донесе малко портокалов сок.

Натисна звънеца. Настъпи сценична пауза. Натисна го пак и последва втора сценична пауза. Тъкмо се канеше да потрети, когато той се появи. Чичо Чарли влезе отляво и с изумление забелязах по лицето му щастлива усмивка. Вярно, че веднага я изключи и прие обичайния си вид на почтителна буца тесто, но мускулният гърч безспорно беше на лицето му.

— Длъжен съм да се извиня за закъснението, с което откликнах на повикването ви, милейди — заговори той. — Когато ваше благородие позвъни, произнасях реч, поради което мина известно време, преди да осъзная, че ме викате.

Благородната Дафни премигна. Аз също.

— Държал си реч?

— По случай щастливото събитие, милейди. Дъщеря ми Куини се сгоди, милейди.

Благородната Дафни възкликна: „О, нима!“, а аз едва се сдържах да не река по Джийвсовски: „Нима, сър?“, защото съобщението ме смая. Първо, дори за секунда не бих предположил, че между този обемист иконом и засуканата прислужница има кръвно родство, и второ, стори ми се, че доста скоропостижно се бе съвзела от тъгата по Добс. Помня, че си помислих: „Ето колко струва женското постоянство!“ и не съм убеден, че не произнесох: „Пфу!“

— И кой е щастливецът, Силвърсмит?

— Много солиден младеж, милейди. Млад мъж на име Медоус.

Имах чувството, че съм чувал това име, но не можах да се сетя къде и кога. Медоус? Медоус? Не, убягваше ми.

— Така ли? От селото ли е?

— Не, милейди. Медоус е личният камериер на господин Финк-Нотъл — обясни Силвърсмит и определено ми отправи лъчезарна усмивка. Изглежда, искаше да покаже, че след това събитие ме смята за свой човек и едва ли не роднина по сватовство и че поне от негова страна повече няма да се повдига въпросът за изпълнението ми на ловджийски песни върху стола по време на портвайна и за въвеждането на хапещи като змии кучета в почтените провинциални имения.

Предполагам, че ахването ми прозвуча на Благородната Дафни като гъргорене на умиращ от жажда, защото моментално предаде поръчката си за портокаловия сок.

— Най-добре ще е Силвърсмит да го занесе в стаята ти. Вероятно ще искаш да се преоблечеш.

— Медоус да ми го донесе — едва изкряхах аз.

— Да, разбира се. Сигурно искаш да му пожелаеш щастие.

— Точно така — потвърдих.

Мина известно време, докато Коко ми се представи. Естествено, когато си имат намерение да се ожениш за дъщерята на господарския дом и внезапно се озовеш сгоден за прислужницата, имаш нужда от известно време да се приспособиш към обстоятелствата. Когато най-сетне се появи, обърканото му изражение ми подсказа, че го чака дълъг път в тази посока. Видът му бе на човек, току-що праснат с малка, но добросъвестна гумена палка.

— Бърти — започна той, — случи се нещо ужасно.

— Знам.

— А, значи знаеш? И какво ще ме посъветваш?

На това можеше да има един-единствен отговор.

— Изложи проблема пред Джийвс.

— Непременно. Този велик ум може да намери изход дори от това положение. Ще му изложи фактите и ще го оставя да размишлява.

— Но какви са фактите? Как се случи?

— Ще ти обясня. Искаш ли този портокалов сок?

— Не.

— Тогава аз ще го изпия. Може да ме съживи.

Изпи го жадно и попи чело.

— Бърти, за всичко е виновен Дикенсовият дух, който ме бе обладал. Съветът ми към всеки младеж, поемащ по житейския друм е: „Никога не се влияй от Дикенс.“ Помниш ли как ти разправях, че през последните дни просто преливам от милосърдна доброжелателност подобно на Дикенсов герой? Тази сутрин тя стигна апогея си. Получих бележка от Гъртруд, че ще избяга с мен, и бях истинска твърдина от радост и сияние. В обзеления ме екстаз исках всички около мен да са щастливи. Обичах човешкия род и копнеех да му сторя добро. С тези преливащи в сърцето ми чувства, бълбукащ от млякото на човешката доброта^[2], влязох в помещението за прислугата и заварих Куини, потънала в сълзи.

— И от сърцето ти закапа кръв?

— Обилно. Казах ѝ: „Хайде, хайде.“ Взех ръката ѝ и я потупах. А след това, защото очевидно не постигах никакъв резултат, почти несъзнателно я сложих да седне на коляното ми, прегърнах я през кръста и започнах да я целувам. Като брат.

— Хм.

— Не ми хъмкай, Бърти. На мое място сър Галахад или всеки друг рицар би постъпил по същия начин. По дяволите, няма нищо лошо в това да действаш като съчувстващ по-голям брат, когато момичето е изпаднало в беда. Това си е направо похвално. Но не се заблуждавай, че не съжалявам, задето се поддадох на този любезен импулс. Съжалявам дълбоко, защото в този миг влезе Силвърсмит. И какво мислиш стана? Оказа се, че той ѝ е баща.

— Знам.

— Ти май всичко знаеш.

— Знам.

— Е, има нещо, което не знаеш, и то е, че го придружаваше Гъртруд.

— По дяволите!

— Да. Начинът, по който реагира, бе доста сдържан, за разлика от Силвърсмит. Същински второразреден библейски пророк без брада, внезапно сблъскал се със седемте смъртни гряха. Веднага започна да сипе гръмовити порицания. Има бащи, които умеят да порицават прегрешилите си дъщери, и бащи, които не ги бива за тази работа. Силвърсмит определено е от първите. И тогава като насън чух Куини да му казва, че сме сгодени. След това ми обясни, че това ѝ се сторил единственият начин да го укроти. И, разбира се, думите ѝ веднага разведриха обстановката.

— А как го прие Гъртруд?

— Не твърде радушно. Получих кратка бележка, че уговорката ни отпада.

Изпусна глухо стенание, подобно на стенанията, които аз изпусках почти непрекъснато напоследък.

— Бърти, пред теб стои развалина, у която всяка надежда е мъртва. Случайно да имаш малко цианкалий? — Изпусна още едно глухо стенание. — И на всичкото отгоре — продължи — трябва да сложа зелена брада и да играя Майк в комичен диалог!

Съжалявах нещастния млад глупак, но се подразних от факта, че смяташе единствено себе си за затънал в нечистотии.

— Аз пък трябва да рецитирам стихотворенията на Кристофър Робин.

— Чудо голямо! Ами ако бяха на Мечо Пух?
Прав беше.

[1] В поемата на Коулридж „Старият моряк“ (1798) се разказва как моряк с хипнотизиращ поглед се вкопчва в един от тримата гости на една сватба и го принуждава да изслуша от игла до конец разказа му за прежеждията с неговия кораб. — Б.пр. ↑

[2] Шекспир, „Макбет“, I действие, V сцена. — Б.пр. ↑

Селската зала се намираше по средата на Главната улица зад езерото с патките. Издигната през 1881 година от баронета сър Куинтин Девърил — човек, нищо неразбиращ от архитектура, но знаещ какво харесва, сградата бе една от типичните постройки на викторианския период от лакирани червени тухли, изобилстващи във всички забравени от времето и Бога селца и така силно допринасящи за миграцията към градовете. Вътрешността ѝ, също като на посестримите ѝ, в които бях влизал, беше мрачна и неприветлива и миришеше равнопропорционално на ябълки, тебешир, влажна мазилка, бойскаут и английски селяни.

Концертът трябваше да започне в осем и петнайсет и няколко минути преди началото, като разбрах, че номерът ми ще е след антракта, обиколих салона и застанах сред правостоящите в дъното. С прискърбие забелязах, че ще се проявявам пред пълна зала. Населението се беше стекло поголовно, макар да можех да го предупредя, че зорлем си го прося. Бях видял програмата и знаех най-лошото.

От мига, в който ѝ хвърлих един поглед, разбрах защо онзи следобед в апартамента ми Корки толкова ръмжеше срещу наличните таланти и, общо взето, се държеше като момиче, на което препятстват, всячески му слагат прът в колелата на прогреса и не му дават да се разгърне. Вече знаех какво се е случило. Клетото дете беше се хвърлило в организирането на оргията, преизпълнено от жарки надежди, възвишени идеали и други такива, но беше се препънало във фаталния подводен камък, неизбежно щръкващ пред импресариото на подобен род развлечения. Говоря за факта, че на всеки селски концерт се сблъскват могъщи групови интереси, с които трябва да се съобразяваш. Имам предвид местната интелигенция, която — участвала веднъж — се засяга смъртно, ако не я поканят пак. В случая Корки трябваше да се пребори с клана Кегли-Басингтън.

За човек с моя огромен опит, изпълнения като: „Соло: Госпожица Мюриъл Кегли-Басингтън“ и „Дуолог (Двойка откачени): Полковник и госпожа Р. П. Кегли-Басингтън“ говореха сами по себе си. Същото се отнасяше и до: „Имитации: Уоткин Кегли-Басингтън“, „Фокуси с карти: Пърсивал Кегли-Басингтън“ и „Ритмични танци: Госпожица Попи Кегли-Басингтън“. Оневиних младия господин Джордж Кегли-Басингтън, който трябваше да рецитира. Силно подозирах, че и той като мен е бил поставен в това положение от форсмажорни обстоятелства и също като мен бе готов да се откупи с пари.

В промеждутъците между братското съчувствие към младия господин Джордж и желанието да се втурна към него и да му подам утешителна бира внимателно разучавах лицата на съседите ми, с надеждата да открия някакви зачатъци на състрадание, жалост и онова, което се нарича кротко съчувствие. Нито искрица. Като всички селски правостоящи, и тези бяха сдържани, непроницаеми мъже, неспособни на широки благотворителни възгледи и отказващи да разберат, че мъж в пълна сваят, излязъл на сцената да декламира как Кристофър Робин прави скок-подскок или казва молитвите си, не действа вследствие на гола разпътица, а защото е беззащитна жертва на обстоятелства извън контрола му.

С особена загриженост се вирах в твърде опасен индивид от лявата ми страна — търсач на удоволствия с кофи брилянтин на главата и подвижни устни, създадени да свиркат и дюдюкат, когато слаби ръкопляскания от предните редове ми подсказаха, че потегляме. Викарият откри процедурата с кратко обръщение.

Като се изключи информацията ми, че играе шах и споделя негодуванието на сегашната Кокова годеница от полицаи, издевателстващи над Йона и кита, преподобният Сидни Пърбрайт бе затворена книга за мен и за пръв го виждах в действие. Беше висок попрегърбен мъж, сякаш препариран от некадърен препарат и веднага ми стана ясно, че не е от ония буйни викарии, които при откриването на селски концерти рипват на сцената с бодри възгласи, поздравяват гръмко енориашите, изтърсват виц-два за търговски пътници и фермерски дъщери и се оттеглят сияещи. Изглеждаше потиснат и с пълно основание. При постоянното присъствие на Корки в ролята на Грижовна Майчица, Гъси, непропускащ нито едно хранене, и като капак на всичко младия Томас, паркиран в стаята за гости, не

можете да очаквате да бълбука от жизнерадост. Тези неща си казват думата.

И не бълбукаше. Темата му беше Църковният орган, за чието подпомагане се предприемаха всички тези зловещи мероприятия. Говореше за перспективите му с лек песимизъм. Църковният орган, откровено сподели той, бил в дяволски лошо състояние. От години се разхождал с дупки на чорапите, просел петачета, а сега бил на път направо да ритне камбаната. Имало период, когато се надявал духът на взаимопомощ да надигне глава, но в момента му се струвало, че нещата били отишли твърде надалеч и бил готов да заложи и последната си риза, че пършивият инструмент ще пукяса и ще си остане пукясал.

Приключи с мрачното съобщение, че първият номер от програмата ще бъде соло на цигулка в изпълнение на госпожица Юстейша Пълбрук, като успя да ни предаде внушението, че и той като нас знае от какъв дол дрянка е изпълнителската класа на Юстейша, но нека ѝ се порадваме докато можем, защото след нея в гърлата ни ще се впият Кегли-Басингтънови.

С изключение на максимата, че когато си чул едно соло на цигулка, си чул всичките, не знам нищо за цигулковите сола, тъй че не мога определено да заявя дали Пълбрук правеше чест на съучастниците си, обучили я да използва инструмента, или не. На места скрибуцаше силно, на други — не толкова и се отличаваше с качеството, което бях забелязал и при други цигулкови сола — изглеждаше по-дълго, отколкото всъщност беше. Когато най-сетне отзвуча, разбрах какво е имал наум светият Сидни по отношение на Кегли-Басингтънови. На сцената излезе слуга, мъкнещ маса. Сложи отгоре ѝ снимка в рамка и разбрах, че сме загазили. Покажете на Бъртрам Устър маса със снимка в рамка и няма защо да му обявявате номера. Мюриъл Кегли-Басингтън се разкри като пристрастена към „Шоколадовият войник“^[1].

Помислих си, че момчетата зад последния ред се държат с необичайно достойнство и сдържаност и тази изисканост ми вдъхна първата искрица надежда, че когато дойде моят ред да се изправя срещу взвода за разстрел, ексцесиите, които очаквах, ще ми бъдат спестени. По моя преценка „Шоколадовият войник“ заема второ място след „Сватбена песен на кралския гвардеец“ по уменията си да буди

народния гняв, та когато на сцената излезе мощна блондинка, сграбчи снимката, впи в нея влажен поглед, запретна ръкави и пое дъх, зачаках нещо мащабно. Ала прекрасните мъже около мен явно не воюваха с жени. Не само че се въздържаха от издаването на неприлични цъкания с език, но и един-двама направо си изръкопляскаха — твърде необмислена постъпка, защото заедно с аплодисментите от платилите по два шилинга на първите два реда, които ръкопляскаат на всичко, доведоха до английска народна песен на бис.

Възпламенена от обещаващото начало, Мюриъл май охотно би продължила, вероятно с „Индиански любовен зов“, но нещо в маниера ни й подсказа, че въпросът не й се урежда, та тя повехна и се оттегли. Настъпи кратка сценична пауза и момче с цилиндрична глава и униформа на „Итън“ се появи иззад кулисите по начина, по който Кристофър Робин прави скок-подскок, което навя на мисълта, че кръвни родственици зад сцената са преодолели съпротивата му с помощта на мощен тласък в гърба. Младият господин Джордж Кегли-Басингтън и никой друг. Сърцето ме заболя. Знаех точно как се чувства.

Човек ясно можеше да си представи пътя към този акт на насилие. Първото фатално предположение на майка му колко ли ще се зарадва викарият, ако Джордж изпълни рецитацията, която така му се удава. Изпълненото с агония: „Ой!“ Опитът за опровержение. Семейният натиск. Намусеното мълчание. Призоваването на бащата да упражни авторитета си. Неохотното съгласие. Опитът за спасение в единайсетия час, завършил, както всички видяхме, с бърз тласък между плешките.

И ето го там, наред на сцената.

Хвърли ни неприязнен поглед и обяви:

— „Бен Батъл“^[2].

Стиснах устни и поклатих глава. Познавам добре Бен Батъл, защото от ранно детство бе включен в репертоара ми. Зловеща антика с каламбури през ред и последното нещо, на което доброволно би се подложило едно нормално здраво момче, да не говорим, че не подхождаше на стила на конкретния артист. Ако полковник и госпожа Р. П. Кегли-Басингтън ме слушаха в момента, щях да им кажа: „Полковник, госпожо Кегли-Басингтън, вслушайте се в съвета на стар

приятел. Дръжте Джордж настрана от комедията и се придържайте към добрия стар «Опасен Дан Макгрюс». Силата му е в трагедийността.“

След като произнесе „Бен Батъл“, Джордж млъкна и повтори неприязнения поглед. Разбирах какво мисли. Искаше да знае дали някой там отпред няма да го повдигне на въпрос. Паузата беше войнствена. Но очевидно бе погрешно разтълкувана от най-близките му и любими същества, защото иззад кулисите едновременно се обадиха два гласа. Единият с тръбните нотки на командващ парад, другият — на певицата, доскоро превъзнасяла се по „Шоколадовият войник“.

— „Бен Батъл бе войниче храбро...“

— Добре де! — отсече Джордж и пренасочи неприязнения поглед нататък. — Знам. Бен-Батъл-бе-войниче-храб-ро-и-свикнал-бе-с-тревоги-бойни-но-в-бой-гюлето-му-крака-отнесе-та-тревогите-му-окуцяха — произнесе той като една дума. След това продължи в този дух.

Виж ти, виж ти, мислех си аз, докато го слушах, това е твърде обнадеждаващо. Възможно ли е, питах се, под коравите селяшки външности около мен да туптят златни сърца? Положително беше така, защото макар да беше трудно, ако не и невъзможно, да си представите нещо по-отблъскващо от изпълнението на младия господин Джордж Кегли-Басингтън, то не предизвика никакъв намек за подобаваща реакция от страна на правостоящите. Не бяха воювали с жени, сега не воюваха и с деца. Не беше ли твърде вероятно да не воюват и с Устърови? Горе опашката, Бъртрам, рекох си аз и с почти леко сърце догледах как Джордж забравя последните три куплета и се омиа от сцената, без да забрави да ни хвърли през рамо поредния неприязнен поглед, и в оживлението, с което посрещнах дребния човечец с лице на разтревожен маймуняк (Ейдриън Хигинс, пишеше в програмата ми, а по професия, както разбрах по-късно — вежливият и обичлив гробар на Кингс Девърил) имаше нещо почти безгрижно.

Ейдриън Хигинс спря любезното ни внимание върху „Импресии на горски певци, познати на всички вас“, и макар че импресиите не се приеха с бурни овации, имитациите от селскостопанския двор, които ги последваха, бяха посрещнати сърдечно, а звуците от отпушване и наливане на бутилка бира на финала бяха истински гвоздей, оставил публиката в отлично разположение на духа. С приключването на

декламацията на Джордж тя сякаш усети, че най-лошото е зад гърба ѝ и още малко стискане на зъби ще я преведе през остатъка от офанзивата на Кегли-Басингтънови. Настъпи всеобщо отпускане и Гъси и Коко не биха могли да мечтаят за по-добър момент. Когато се появиха, украсени със зелени бради, получиха бурни ръкопляскания.

Но се оказаха първи и последни. Номерът умря прав. От самото начало разбрах, че ще се провали, и се оказах прав. Беше разсеян. Липсваше му огън и живец. От началните думи повея хлад.

— Здравсти, Пат — започна Коко с кух, безизразен глас.

— Здравсти, Майк — изрече Гъси не по-малко тъжно. — Как е баща ти?

— В момента не е добре. Лежи.

— Болен ли е?

— В пандиза е вече седма година — смотолеви Коко и продължи в същия потискащ дух да говори за брат си Джим, който, след като започнал работа като учител по плуване, нагазил в дълбоки води.

Не виждах какво можеше да тревожи Гъси, освен ако не преживяваше за Църковния орган, но отчаянието на Коко имаше лесно обяснение. От мястото си на сцената той виждаше прекрасно Гъртруд Уинкуърт, седнала на първия ред, бледа и горда в муселиновата си рокля, и гледката сигурно го пронизваше като сабя в гърдите. Както допускате един викарий да бъде скръбен и вгълбен в себе си, когато личният му живот е претъпкан с Коркита, Гъсита и Томасовци, така, ако сте справедливи, трябва да позволите на изстрадалия влюбен, намиращ се очи в очи с момичето, което е изгубил, да се потопи в бездната на скръбта.

Лично аз кървах душевно. Ако бяхте ме запитали: „Даваш ли, даваш, Устър, на Клод Катърмол Пърбрайт цялото си топло съчувствие?“, щях да ви отговоря: „Давам го и още как! Душата ми е в траур.“ Но все пак не мога да не отбележа, че байроновският маниер не допринася за артистично вживяване в роля от комичен диалог между Пат и Майк.

Цялото изпълнение внушаваше някакво сиво усещане за безнадеждност, все едно, че слушате проливен дъжд в три часа през ноемврийски неделен следобед. Дори правостоящите — груби, обръгнали мъже, които не биха познали възвишените чувства дори ако им ги поднесете на тепсия, гарнирани с кисели краставички и

стръкчета магданоз, очевидно усетиха дълбокия трагизъм. Слушаха, потънали в унило мълчание и пристъпваха от крак на крак. Не ги винях. Няма нищо сърцераздирателно, когато човек запита друг човек коя е дамата, с която го е срещнал вчера на улицата, а другият отвърне, че това не е дама, а жена му. Забавно малко недоразумение, бихте казали вие. Но когато Гъси и Коко правеха тези изявления, до вас тутакси достигаше тяхното послание, че животът е много тъжно нещо.

В началото не можах да се сетя за какво ми напомня сценката. После ми изплува. Навремето, когато бях сгоден за Флорънс Крей и тя се опитваше да облагороди душата ми, един от методите, които пускаше в действие, беше да ме води в неделя вечер да гледам руски пиеси — от ония, в които старият роден дом е продаден и хората са се събрали наоколо да говорят колко тъжно е всичко. Ако трябваше да направя критичен разбор на Коко и Гъси, бих казал, че внасяха излишно много руска душевност в изпълнението си. Всички до един облекчено си отдъгнаха, когато трагедията наближи към края си.

— Сестра ми е в балета — безутешно съобщи Коко.

Последва пауза, защото Гъси бе изпаднал в унес и безмълвно се взираше пред себе си, сякаш Църковният орган най-сетне бе предал Богу дух, а Коко след като осъзна, че от Гъси може да очаква единствено морална подкрепа, при това не твърде сигурна, беше принуден да продължи диалога сам — нещо, което е в състояние да развали ефекта от всеки диалог. Неговата същност се състои в живата размяна на реплики и впечатлението, когато човекът сам си задава въпроси и сам си отговаря, е много, много различно.

— Казваш, че сестра ти е в балета? — през сълзи продължи Коко. — Да, проклетие, сестра ми е в балета. И какво прави сестра ти в балета? — продължи той, след като погледна Гъртруд Уинкуърт и се разтърси от спазми на мъчителна агония. — Рушка се насам-натам. И защо ѝ трябва да се рушка? — сподавено изхлипа Коко. — Гръм и мълния, защото балетът е рушки.

И прекалено съсипан, за да халоса Гъси с чадъра, той го хвана за лакътя и го насочи към изхода. Движеха се бавно, обронили глави, сякаш изнасяха тленните останки на скъп приятел, но в последния момент бяха открили, че са забравили ковчега и трябва да се върнат за него. Откъм подиума закънтяха бодрите трели на „Ало, ало, ало, ало,

на лов сме тръгнали сега, пам-пам“ и Езмънд Хадок пристъпи величествено на сцената.

Езмънд изглеждаше страхотно. Загрижен да не пропусне нито дума или действие, които биха му помогнали да прикове вниманието на клиентелата си, той се бе издокарал в пълен ловджийски костюм — барабар с розовото сако и всичко останало, — та ефектът беше убийствен. Внесе нотка на надежда в помръкналата зала. В края на краищата, почувствахме ние, на този свят все още съществува щастие. Животът, рекохме си, не се състои само от мъже със зелени бради, повтарящи „Проклятие“ и „Гръм и мълнии“.

Опитното ми око веднага регистрира факта, че след лекото ядене, заменило днес вечерята, младият благородник бе подложил чашка-две, но както често съм заявявал, защо не? Няма случай, при който свит човек с комплекс за малоценност и всички, произтичащи от това последици, да се нуждае повече от спасителната течност, както при предстоящо изпълнение на селски концерт, а при наличието на такъв висок залог щеше да е лудост да не се джинира умерено.

Именно с поредицата от няколко бързи на крак си обясних самоуверената му поява, но поведението на публиката трябва веднага да го е убедило, че спокойно е можел да мине и с лимонада. Всяко съмнение в собствената му популярност, трепкащо в душата му, вероятно моментално се е разсеяло от гръмотевичните ръкопляскания, екнали от всички краища на залата. Забелязах най-малко дванайсет добре видими правостоящи, които свиркаха възторжено с пръсти, а тези, които не свиркаха, тропаха с крака по пода. Мъжът с брилянтина отляво нравеше и двете.

След това настъпи критичният момент. Едно плахо изтичане на газ от спукана тръба или невъзможност да се сети за повече от една-две думи от текста и първото благоприятно впечатление щеше да се сгромоляса. Вярно, че по-костеливата част от публиката дни наред беше поена с бира, в резултат на което се бе съгласила на джентълменско споразумение да бъде кротка, но въпреки това много зависеше от това как Езмънд Хадок ще представи стоката си.

Направи го щедро и невъздържано. Онази първа вечер над портвайна, когато репетирахме, мисълта ми беше съсредоточена главно върху поезията и бях прекалено зает да оправям материала на леля Шарлът, за да обърна внимание на гласа му. А след това, ако си

спомняте, пях предимно аз, което ми налага пълно вглъбяване и съсредоточие. Докато размахвах бутилката, изправен на стола, долавях откъм масата някакви смътни звуци, но ако Благородната Дафни Уинкуърт при влизането си беше поискала мнението ми относно тембъра и живостта на Езмънд Хадок, щях да отвърна, че не съм ги забелязал.

В момента се оказа, че е притежател на очарователен баритон, пълен с чувство и живот и най-вече с мощ. На селски концерт най-важното изискване е силата. Накарай лампите да замигат и мазилката да се зарони от тавана и нищо повече не ти трябва. Езмънд Хадок не мислеше само за платилите да го чуят, погрижи се и за разхождащите се по главната улица и дори за останалите по домовете си с интересно четиво в ръка. Може би си спомняте, че когато Коко говореше за виковете, нададени от Благородната Дафни и госпожиците Девърил при научаването на новината за годежа му с Гъртруд Уинкуърт, той изрази мнение, че вероятно са се чували чак в Бейзингстоук. Смея да твърдя, че Бейзингстоук без усилие слушаше и ловджийската песен на Езмънд Хадок.

Ако това беше така, то Бейзингстоук се е радвал на изпълнението доста време, защото Езмънд три пъти излиза на бис, два пъти за поклон, четвърти път на бис, още няколко поклона и още веднъж бисира само припева. Но дори тогава доброжелателите му неохотно го пуснаха да слезе от сцената.

Неохотата се прояви и по време на следващия номер от програмата — Химн („О, слез сред пясъците жълти“), изпълнен от Църковния хор под диригентството на училищната директорка, чрез ропот в дъното на залата и някое и друго „Ало, ало“, но намери пълен израз по време на ритмичния танц на госпожица Попи Кегли-Басингтън.

За разлика от сестра си Мюриъл — девица от категорията на барманките от старата школа — Попи Кегли-Басингтън беше дългнеста, тъмнокоса и мършава, с гъвкавата фигура на дългобедреста змия. С други думи, от онези момичета, които, без да им мигне окото, се впускат в ритмични танци само като им покажеш пръст и могат да бъдат разубедени единствено с помощта на сатър. Музикалният съпровод беше нещо ориенталско и ми се стори, че в началото танцът е бил замислен като превъплъщение на Саломе, но е бил цензуриран на

места, за да не се накърнят чувствата на членките на Дамския клуб. Състоеше се от серии гърчове, подчертавани от паузи, през които завързалата се на фльонга танцорка чакаше някой да си спомни комбинацията и да дойде да я размотае.

Точно по време на една от тези паузи грозникът с брилянтина подхвърли забележка. След напускането на Езмънд той остана да стърчи с навъсеното изражение на слон, комуто са отнели кифлата, и на всички ни ставаше недвусмислено ясно колко жалее за преждевременната загуба на младия господар. От време на време изломотваше нещо нечленоразделно с начумерено съскане и имах чувството, че долавям името на Езмънд. И ето че проговори, при което установих, че със слуха ми всичко е наред.

— Искаме Хадък! — рече той. — Искаме Хадък, искаме Хадък, искаме ХАДЪК!

Произнесе думите с гръмкия, ясен, всепроникващ глас на продавач от сергия, който осведомява публиката, че продава най-хубавите, най-сладките портокали, а чувствата му явно влязоха в съзвучие с възгледите на стоящите около него. Не се наложи да чакаме дълго, преди двайсетина или повече взискателни клиенти да се присъединят към скандирането му:

— Искаме Хадък, искаме Хадък, искаме Хадък, искаме Хадък, искаме ХАДЪК!

И за да ви демонстрирам колко са заразителни тези изяви, ще ви кажа само, че плътно след това чух още един глас да крещи:

— Искаме Хадък, искаме Хадък, искаме ХАДЪК! — И с кротко учудване установих, че е моят собствен. А тъй като и останалите трийсетина правостоящи издигнаха лозунга ни като свой, единодушието ни ме трогна до сълзи.

Откъм редиците с платилите по два шилинга взеха да ни шъткат, но ние бяхме непреклонни и макар че госпожица Кегли-Басингтън продължи още малко да се кълчи, сблъсъка на силни воли можеше да завърши само по един-единствен начин. Тя се оттегли, съпроводена от великодушни ръкопляскания, защото ние сме щедри в своята победоносност, и на сцената излезе Езмънд, целият в ботуши и розови сака. И като заловува значи от единия край на залата, а ние интелектуалците от другия, като нищо можехме да си прекараме

приятно до края на вечерта, ако някой бързосъобразяващ не беше се сетил да спусне завесата за антракт.

Може би си мислите, че когато напуснах залата да изпуша една цигара, настроението ми е било въодушевено. В интерес на истината, в продължение на няколко секунди така си и беше. Главната цел на външната ми политика бе да осигури успеха на Езмънд и той бе осигурен. Беше ги сразил в сърцата и отнесъл лаврите. В продължение може би на четвърт цигара ликувах невъздържано.

Но радостта бързо ме напусна. Цигарата падна от безжизнените ми пръсти и останах прикован наместо, с увиснала до гърдите долна челюст. Току-що бях осъзнал, че поради една или друга причина — нездрав нощен сън, неплатени данъци, различни тегоби, тегнещи на душата ми, стихчетата на Кристофър Робин бяха изтрети от мозъка ми до последната сричка.

А трябваше да изляза на сцената след два номера.

[1] Шоколадовият войник е герой от пиесата на Дж. Б. Шоу „Оръжията и човекът“, чието действие се развива в България и сатиризира романтичното отношение към войната. — Б.пр. ↑

[2] От поемата „Неверницата Нели Грей“ на английския поет Томас Худ (1799–1845). — Б.пр. ↑

Не мога да ви кажа колко време съм стоял като вкопан. Несъмнено доста, защото цялото това непредвидено развитие на нещата ме свари напълно неподготвен. Груби селяшки гласове, ревящи: „Ало, ало, ало, ало, на лов сме тръгнали сега, момчета, на лов сме тръгнали сега“, ме изтръгнаха от унеса. Установих, че хоровото изпълнение се носи от помещенията на селската кръчма „Гъска и иглика“ на отсрещната страна на улицата. Внезапно получих просветление, смаях се как не бях се сетил досега, че там може да разполагат с душевния тоник, от който така се нуждаех. Може би всичко се дължеше на силен алкохолен недостиг в организма. Прибрах долната си челюст и се метнах към кръчмата.

Гуляйджиите, пеещи бисера на тазвечерната класация, се намираха в общия бар. Единственият обитател на по-лъскавите сепарета беше богоподобен мъж с бомбе, сериозни, остро изваяни черти на лицето и глава, чиято леко издутина откъм тила говореше недвусмислено за нечовешка умствена мощ. С една дума — Джийвс. Пиеше замислена бира на масата до стената.

— Добър вечер, сър — изправи се да ме поздрави той с присъщата си почителност. — Щастлив съм да ви информирам, че опитите ми да отнема палката от младия господин Томас се увенчаха с удовлетворителен успех. В момента местонахождението ѝ е в джоба ми.

Вдигнах ръка.

— Сега не е време за палки.

— Да, сър. Просто го споменах мимоходом. Триумфалното представяне на господин Хадок бе твърде задоволително, не смятате ли, сър?

— Не му е времето и за Езмънд Хадок, Джийвс — отсякох аз. — Здравата съм го закършил.

— Нима, сър?

— Джийвс!

— Извинете, може би трябваше да кажа: „Гъй ли, сър?“.

— Недей. Единствената адекватна реакция би била „Проклятие!“ и „Гръм и мълния!“ Имало е безброй случаи, когато Бъртрам Устър се е накисвал до шия, но никога досега не е било тъй всеобхватно. Нали ги знаеш ония трижди проклети стихчета, които трябва да рецитирам? Забравил съм ги до последната думичка. Едва ли е необходимо да наблягам на сериозността на положението. След половин час ще се наложи да се изтъпанча на подиума очи в очи с публика, затаила дъх в очакване на рецитата ми. Ала уви — напразно ще бъда изпиван с погледи безброй! Ще мълча като пукат. Публиката на селски концерт и без това би роптала невъздържано, ако я запоят със стихчетата на Кристофър Робин, но недоволството й рязко ще се изостри, ако рецитаторът само отваря и затваря уста като златна рибка.

— Напълно прав сте, сър.

— Влязох тук с надеждата да поразкърша паметта си. В тази дупка има ли бренди?

— Да, сър. Бих ви препоръчал двойно.

— Две двойни.

— Много добре, сър.

Придвижи се услужливо към малкото гише в стената и изрази желанието ми пред невидимия доставчик от другата страна. След малко се подаде ръка с препълнена чаша и той я донесе на масата.

— Да видим дали ще помогне — рекох аз. — Дано положението се оправи, Джийвс.

— Плюйте си в пазвата, сър, ако ми разрешите подобен израз.

Пресуших чашата и я сложих на масата.

— Иронията се състои в следното — започнах аз, докато чаках лекът да се задейства. — Макар да пазя само смътен спомен, че Кристофър Робин прави скок-подскок, аз съм в състояние да кажа наизуст „Бен Батъл“, без да се запъна. Чу ли изпълнението на младия господин Джордж Кегли-Басингтън?

— Да, сър. Намерих го за крайно незадоволително.

— Не там е въпросът, Джийвс. Това, което се опитвам да ти внуша, е, че докато го слушах, времето се върна назад в полета си, ако разбираш мисълта ми, така че от гледна точка на рецитациите аз съм отново старият Бъртрам Устър от дните на отминалото детство и си спомням всяка дума от „Бен Батъл“, както беше в епохата, когато се

лееше без запънка от устенцата ми. Мога да го кажа на един дъх, без да пропусна сричка. Но помага ли ми това?

— Не, сър.

— Не, сър, е правилният отговор. Благодарение на Джордж, точката на насищане на тази публика по отношение на „Бен Батъл“ е постигната и ако и аз седна да им го казвам, няма да стигна по-далеч от първия куплет. Към сцената ще се втурне грозна, озверяла тълпа и аз ще бъда подложен на малтретиране. Така че какво предлагаш?

— Не получихте ли достъп до вътрешната си енергия от напитката, която изконсумирахте, сър?

— Все едно, че пих вода.

— В такъв случай намирам за препоръчително да се въздържите от излизане пред публика, сър. Най-добре да оставим господин Хадок да свърши тази работа.

— Ъ?

— Уверен съм, че господин Хадок с удоволствие ще ви замени. В приповдигнатото душевно състояние, в което е сега, той ще прегърне възможността да се яви повторно пред публиката.

— Но няма начин да наизусти стихотворенията за петнайсет минути.

— Така е, сър, но може да ги чете от книжката. Нося я със себе си, защото възнамерявах да застана зад кулисите и да ви суфлирам, както е техническият израз, в случай, че изникне нужда от помощта ми.

— Дяволски мило от твоя страна, Джийвс. Много английско. Много феодално.

— Ни най-малко, сър. Обикновена човещина. Да отида ли при господин Хадок да му обясня положението?

Замислих се. И колкото повече мислех, толкова повече ми харесваше това предложение. Ако ви предстои да се спуснете по Ниагарския водопад в каца, винаги ще ви се стори привлекателно предложението някой верен приятел да ви замести. Единственото, което ви възпира от извършването на размяната, е мисълта, че това може да се окаже трудносмилаемо за добрия ви приятел. Но в дадения случай въпросното съображение не важеше. В своята звездна нощ Езмънд Хадок можеше да върши безнаказано какво му скимне. В паметта ми смътно изплува някакво четиристишие за десетте

пръстчета на крачетата на Кристофър Робин. Но дори то, произнесено от устата на идола на Кингс Девърил, не би довело до масови безредици.

— Да, тръгвай да уреждаш сделката, Джийвс — отсякох аз, без повече колебания. — Както винаги, ти намери изход.

Той нахлупи бомбето, което вежливо беше свалил при влизането ми, и отбръмча да изпълнява милосърдната си мисия. Аз също бях прекалено възбуден да остана седнал, та излязох на улицата и започнах да правя тигели пред кръчмата. Тъкмо се бях поспрял да погледам звездите и да се чудя, както винаги се чудя, като видя звезди, защо Джийвс все ги нарича хор многореден от ангели с усмихнати очи^[1], когато потупване по рамото и блеещо: „Ъъ, Бърти“, ми подсказаха, че някаква рожба на нощта се опитва да привлече вниманието ми. Обърнах се и съзрях урод със зелена брада и крещящ кариран костюм. Тъй като не беше достатъчно висок да бъде Коко, а единственият друг глупак, в състояние да се проветрява наоколо в подобен тоалет беше Гъси, правилно изчислих, че е той.

— Ъъ, Бърти — повтори Гъси, очевидно в плен на силни чувства, — дали не можеш да ми набавиш малко бренди?

— Искаш да кажеш портокалов сок?

— Не, не искам да кажа портокалов сок. Искам да кажа бренди. Една кофа.

Озадачен, но обзет от санбернарски дух, аз се върнах в кръчмата и изнесох едно шише. Гъси го прие признателно, изпразни половината в гърлото си, задави се, облеци се, но пак отпи.

— Благодаря — изхриптя, като се съвзе. — Имах нужда от това. А не ми се искаше да влизам с тая брада.

— Защо не я махнеш?

— Не мога. Залепих я със специално лепило и сега адски боли като я дръпна. По-късно ще трябва да се обърна за помощ към Джийвс. Това бренди ли беше?

— За такова ми го продадох.

— Ама че гадост. Същински витриол. Как, за Бога, ти и приятелчетата ти го пиете за удоволствие?

— Че ти за какво го пиеш? Защото си обещах на майка си?

— Пия го, Бърти, за да се успокоя пред едно ужасяващо изпитание.

Потупах го съчувствено по рамото. Стори ми се, че умът му блуждае.

— Забравил си, Гъси. Изпитанието ти премина. Изпълни номера си. При това крайно отвратително — допълних аз, неспособен да се въздържа от критиката. — Какво те беше прихванало?

Запремига като нахокана мерлуза.

— Не бях ли добър?

— Не, не беше. Беше кашкавал на слънце. В работата ти липсваше огън и живец.

— И в твоята работа ще липсва огън и живец, ако трябва да играеш комичен диалог с пълното съзнание, че веднага след него ще влезеш с взлом в полицейски участък и ще крадеш куче.

Звездите за секунда спряха да приспиват младооки херувими и се завъртяха в бърза мазурка.

— Я повтори!

— Какъв смисъл да повтарям? Чу ме прекрасно. Обещах на Корки да вляза с взлом в къщата на Добс и да измъкна кучето. Тя ще чака в колата си наблизко и ще го откара у свои приятели на трийсетина километра отгук, извън Добсовата юрисдикция. Сега знаеш защо се нуждаех от брeндитo.

И аз се зануждах от брeнди. Брeнди или нещо не по-малко възстановително. О, рекох си аз, една гарафа, пълна с топлия юг, пълна с истинската, заруменяваща страните Хипокрена^[2]. Вече споменах за тенденцията духът Устърoв да се възправя дори когато е стъпкан в калта, но всяко нещо си има граница и в момента тази граница бе достигната. След тези страховити слова, духът Устърoв се почувства възседнат от слон. При това не от някой строен като гимназистка слон. Охранен, тлъст слон.

— Гъси! Не бива!

— Как да не бива? Разбира се, че бива. Корки го иска.

— Но ти не осъзнаваш заплахата. Добс те дебне. И Езмънд Хадок те дебне. Само чакат сгоден случай, за да се нахвърлят.

— Откъде знаеш?

— Довери ми го самият Хадок. Никак не те харесва и лелее надеждата някой ден да престъпиш линията на закона, та да те натика зад решетките. Той е мирови съдия и е напълно в състояние да се

ощастливи по този начин. Ще се почувстваш голям глупак, като се озовеш за трийсет дни в кафеза.

— Заради Корки съм готов и на цяла година. Всъщност — продължи Гъси в изблик на откровеност, — въпреки че не си пролича от начина, по който жадувах за брендите, няма възможност да ме сгащят. Добс гледа концерта.

Това, естествено, беше светъл лъч в непрогледния мрак. Не твърдя, че задишах с пълни гърди, но се претраших да поема глътка въздух.

— Сигурен ли си?

— Видях го с личните си очи.

— Да не си сбъркал?

— Скъпи ми Бърти, ако Добс е нахълтал в стая, в която ти невъздържано си ръсил жаби, и в продължение на няколко безкрайни часа се е зверил насреща ти, дъвкал е мустак и е скърцал със зъби, няма начин да не го познаеш при повторна среща.

— И все пак...

— Всякакви „все пак“ са безпредметни. Корки иска да спася кучето й и аз ще го спася. „Гъси — каза ми тя, — ти си ми от такава помощ!“ И аз ще бъда достоен за тези думи:

Като изрече всичко това, той навири зелена брада и изчезна в смълчаната нощ, като ме остави да платя брендите.

Тъкмо бях приключил, и Джийвс се върна.

— Всичко е уредено задоволително, сър — заобяснява той. — Видях се с господин Хадок и както очаквах, той изгаря от желание да заеме мястото ви на сцената.

Тежко бреме се свлече от мозъка ми.

— Тогава Бог да благослови господин Хадок! — възкликнах аз. — В тези млади земевладелци все пак има нещо, нали, Джийвс?

— Безспорно, сър.

— Понякога ги наричам гръбнак на империята. Но дългосрочното ти отсъствие навява на мисли за къртовски труд, докато го склониш.

— Не, сър. Господин Хадок прие веднага, на драго сърце и с възторг. Забавянето ми се дължи на разговора ми с полицаия Добс. Желаете да ми зададе голям брой въпроси от теологично естество и

държеше да изслуша подробните ми обяснения. Особено живо го вълнуват Йона и кита.

— Харесва ли му концертът?

— Не, сър. Изказа се за представените развлечения с пренебрежителни изрази.

— Значи Джордж Кегли-Басингтън не му е допаднал?

— Не, сър. По въпроса за младия господин Кегли-Басингтън се изказа с особено силни думи и беше почти толкова хаплив по отношение на ритмичния танц на госпожица Кегли-Басингтън. За да не стане свидетел на усилията на останалата част от семейството, той се прибра в дома си, където смята да прекара остатъка от вечерта с лула в уста и произведенията на полковник Робърт Ингърсол в ръка.

[1] Шекспир, „Венецианският търговец“, V действие, I сцена. Превод на Валери Петров. — Б.пр. ↑

[2] От поемата на Джон Кийтс (1759–1821) „Ода за славея“. Хипокрена е изворът на музите, бликнал след като Пегас ударил на това място с копито. — Б.пр. ↑

Туйто. Картинката ви е ясна. Горе, на спокойното небе, звездите редяха хор многореден от ангели с усмихнати очи. Долу, зад кулисите, местните юначаги редяха хор многореден към сервитьора. А на сред сцената Джийвс, хвърлил бомбата, ме лицезрееше загрижено, сякаш се опасяваше, че не всичко с младия господар е наред и беше сто процента прав. Младият господар се чувстваше, сякаш току-що Ориент експресът се бе сблъскал с дъното на панталоните му.

Преглътнах пет-шест пъти, преди да успея да отроня звук.

— Джийвс, нали всъщност не каза това?

— Моля, сър?

— Нали не те чух да казваш, че Добс се е прибрал у дома?

— Да, сър. Той лично ме осведоми, че такива са намеренията му.

Твърдеше, че копнее за усамотение.

— Усамотение! — изпръхтах аз. — Ха!

И с тъп, безизразен глас, повтарящ постижението на Джордж Кегли-Басингтън по време на „Бен Батъл“, му снесох сводката.

— Това е положение, което народът нарича безизходно, Джийвс — заключих аз. — И не че това има значение, защото нищо вече няма значение. Не знам дали ти е направило впечатление поразителното сходство между създалото се положение и небезизвестната поема на лорд Тенисън „Кавалерийската атака“, която също рецитирах през щастливите си дни. Някой е сгафил и Гъси, също като Шестстотинте конници, пое в галоп към Долината на смъртта. Не му е дадено да размишлява, а да изпълнява или да падне в бой, както е казал поетът.

— Сър, извинете, че ви прекъзвам...

— Няма нищо, Джийвс. Свърших вече.

— ... но не е ли препоръчително да предприемем някакви действия?

Изгледах го с помътнели очи.

— Действия, Джийвс? И каква полза? Каква форма на действие би предложил? Според мен положението е извън границите на

човешките възможности.

— Можем да настигнем господин Финк-Нотъл, сър, и да го предупредим за опасността.

Свих рамене.

— Можем и да опитаме. Процентът на успех е нисък, но не бива да оставяме непреобърнат нито един камък. Можеш ли да намериш пътя към леговището на Добс?

— Да, сър.

— Тогава, напред — апатично изкомандвах аз.

Докато се придвижвахме от Главната улица към тъмните покрайнини отвъд, поведохме несвързан разговор.

— Джийвс, забелязах, че когато започнах да ти снасям лошите новини, една от веждите ти потрепна.

— Да, сър, бях подложен на голямо напрежение.

— Никога ли голямото напрежение не те кара да възкликнеш: „Бре!“

— Не, сър.

— А „Проклятие“?

— Не, сър.

— Хм. Би могъл все пак да опиташ в такъв момент. Според мен това е краят.

— Докато дишам, се надявам, сър.

— Стройна мисъл, но не съм съгласен с теб. Не виждам надежда за пет пари. Не можем да догоним Гъси. Трябва отдавна да е стигнал. Добс сигурно вече е седнал на гърдите му и му надява белезниците.

— Полицията може да не се е запътил директно към дома си, сър.

— Допускаш, че се отбил в някоя кръчмица за бързо изжабуркване? Разбира се, може и да е тъй, но не съм спокоен. Това би означавало, че Съдбата ни подава благосклонна ръка, а моят опит със Съдбата...

Бих могъл да продължа и вероятно доста да задълбая, защото темата за Съдбата и несекващата ѝ тенденция да забива лакът в корема на достойните мъже, е тема, на която съм посветил значими разсъждения, но в този миг бях призован от друга рожба на нощта и като напрегнах взор, забелязах кола, паркирана встрани от пътя.

— Ехоо, Бърти — прокътятя сребристо гласче. — Привет, Джийвс.

— Добър вечер, госпожице — цивилизовано откликна Джийвс и добави тихо за мое улеснение: — Госпожица Пърбрайт, сър.

Но аз бях познал сребристото гласче.

— Здравсти, Корки — рекох мрачно. — Гъси ли чакаш?

— Да, току-що мина оттук. Какво каза?

— Нищо — отвърнах аз, защото само бях промърморил нещо за топове отляво и топове отдясно, стрелящи гръмовно^[1]. — Предполагам знаеш, че си го изпратила към участ тъй ужасна, че мозъкът са капичва само при мисълта за нея?

— Какви ги дрънкаш?

— В края на своя път Гъси ще срещне Добс, зачетен в Робърт Ингърстол. А колко време копоят ще продължи да чете Робърт Ингърстол, след като открие, че Гъси е влязъл с взлом и обезкучва сградата, никой не знае...

— Не ставай глупак. Добс е на концерта.

— Беше. Но си е тръгнал преди края и сега...

За пореден път бях прекъснат насред дума. В тихата нощ откъм долния край на пътя се зачу далечен лай. Лаят постепенно се усилваше, което ми подсказа, че лаещият се е насочил към нас, а Корки изскочи от колата и се изтъпанчи насред пътя като комитет по посрещането на високи гости.

— Ама че си клетник, Бърти — ядосано заговори тя. — Да будалкаш едно нещастно момиче, за да му изкараш акъла. Всичко е минало по цветя и рози. Сам се задава. Бих познала гласа му, където и да съм. Тук, Сам! Ела, миличък. Ела при маминка.

Това, което последва, ми напомни голямата сцена от „Баскервилското куче“. Лаят и топуркането се усилиха и внезапно от мрака изскочи Сам Голдуин, чиято скорост недвусмислено подсказваше маниер колко високо цени прекратяването на заседналият начин на живот, на който е бил подложен през последните дни. По всичко личеше, че се кани да препуска така поне до края на света, но видът ни го накара да забави ход. Спря, огледа се и се послуша. А когато познатата ни любима миризма стигна до ноздрите му, вложи цялата си душа в екстатичен писък. Метна се връз Джийвс с нескритото намерение да го оближе, но кроткото Джийвсово достойнство го възпря. Джийвс гледа с добро око на фауната и винаги

е готов да я потуша по главата и да ѝ подхвърля резен от менюто, но не допуска да бъде близан по лицето.

— Вътре, Сам — извика Корки, когато възбудата от дълго чаканата среща се поукроти и духовете се успокоиха. Затвори го в колата и седна зад волана. — Време е да тръгваме — обяви тя. — Струва ми се, че режисьорът би препоръчал тук бързо отдалечаване към хоризонта, докато се превърнем в едва забележима точица. Бърти, ще се видим по-късно в Девърил Хол. Чичо Сидни е поканен на кафе и сандвичи след концерта. Не мисля, че поканата се отнася и до мен, но ще се направя, че мисля.

Натисна педала и изчезна в мрака. Вокалното соло на Сам Голдуин постепенно замря и всичко утихна отново.

Не, за да съм напълно точен, не всичко, защото в този момент до тъпанчетата ни долетя странно далечно барабанене, чийто произход в началото не можах да определя. Като че ли някой танцуваше степ на открито, но ми се стори малко вероятно човек да бие копита в тази тъмна доба. И тогава разбрах. Някой... не, двама души... бягаха... не, препускаха като мустанги по пътя към нас и вече се обръщах да вдигна неразбираща вежда към Джийвс, когато той ме придърпа в сянката.

— Сър, опасявам се от най-лошото — чух шепота му и най-лошото наистина се зададе.

В допълнение към звездите, редящи хор многореден от ангели с усмихнати очи, на ясното небе се мъдреше кръглолика луна и допринасяше силно за видимостта. На нейната светлина станахме неволни очевидци на случката.

Случката в случая бяха Гъси и полицаят Добс в посочения ред. Поради неприсъствие в началото на процедурата, можех само да се досещам за развитието на събитията в по-ранния етап, но всеки, нахълтал в полицейски участък да краде кучета и сблъскал се в помещенията с полицаия Добс, едва ли би се туткал, поради което допуснах, че Гъси е направил сполучлив старт. Така или иначе, когато състезателите навлязоха в полезрението ми, той имаше внушителна преднина и очевидно я увеличаваше.

Странно е как можеш да си гъст с някого от ранно детство и въпреки това някои негови страни да останат скрити за теб. Години наред съм се движил сред Гъси и напълно съм го опознал като тритонлюб, възлюбен и глупаво магаре, но никога не бях го

подозирал в притежаването на качества на изтъкнат спринтьор. Бях впечатлен от високата му степен на кадърност в тази тясно специализирана дейност. Носеше се като прериен заек, отметнал назад уши, а зелената брада се вееше волно на вятъра. Хареса ми как работеше с глезените.

От друга страна, Добс бе позатруднен в движенията си и за око като моето, набито в наблюденията на конни надбягвания, демонстрираше липса на свежест. Забелязваха се симптоми на запъхтяване и съм убеден, че ако на Гъси му бе стигнало пипето да се придържа към статуквото и да продължи състезателната си дейност, скоро щеше да пресече лентата. Полицейските служители не са правени за високи скорости. Тяхната сила е в кисненето по уличните къшета и глобяването на неправилно пресичащите.

Но както току-що подчертах, Огъстъс Финк-Нотъл в допълнение към изтъкнатите си способности на спринтьор беше и глупаво магаре. Сега, когато от победата го делеше косъм, магарията му си каза думата. До пътя се издигаше високо дърво и той внезапно се отклони от курса, насочи се към него и се покатери нагоре по клоните му. Какво точно очакваше да намери там, знаеше единствено болният му ум. Ърнест Добс може и да не принадлежеше към каймака на хампширските мислители, но му стигаше пипето да застане под дърво.

И го направи. По всеки милиметър от мощната му конструкция бе изписана решимостта да продължи в този дух дори ако това му отнеме цялото лято. Не виждах лицето му, защото беше с гръб към мен, но без съмнение и то отразяваше същата решимост и нищо не би могло да е по-решимо от гласа, с който започна да настоява престъпникът да слезе от дървото, без да губи повече време. Няма мърдане, твърдеше Ърнест Добс, и аз се съгласих с него. За да не стана очевидец на мъчителната сцена, която неизбежно щеше да последва, затворих очи.

Тъп звук от удар на един твърд предмет в друг ме накара да ги отворя. А когато ги отворих, не им повярвах. Ърнест Добс, който допреди секунди стоеше с разкрасени крака, пъхнат палци в колана, подобен на статуя на Правосъдието, Наказващо Злосторник, сега лежеше проснат на пътя с лице към звездите, докато Джийвс подобно на воин, прибираш меча в ножницата, пъхаше в джоба си някакъв

предмет, за който инстинктът ми подсказа, че е малка, но услужлива каучукова палка.

Довлякох се с подгъващи се колене и рязко поех дъх при вида на тленните останки. Най-доброто, което можеше да се каже за сержант Ърнест Добс, беше, че изглежда в мир със себе си и света.

— Велики Боже, Джийвс! — изохках аз.

— Позволих си да фрасна полицейския служител, сър — обясни почтително той. — При така стеклите се обстоятелства това ми се стори наложително като най-достъпен метод за избягване на неприятностите. Можете спокойно да слезете, сър — продължи той вече към Гъси. — Ако ми разрешите да изкажа мнение, сър, скоростта в случая е от първостепенна важност. Невъзможно е да се гарантира, че полицаят ще остане неподвижен неограничено време.

Това даде храна за нови мисли.

— Да не искаш да кажеш, че ще се възстанови?

— О, да, сър, почти веднага.

— Според мен му липсва само бяла лилия в дясната ръка и е готов.

— Не, не, сър. Патката произвежда единствено временно неразположение. Разрешете, сър — продължи той, докато помагаше на Гъси да се приземи. — Допускам, че господин Добс, когато се съвземе, ще изпита остро главоболие, но...

— В живота на всеки настъпват смутни времена. Нали това искаше да кажеш?

— Точно така, сър. И смятам за благоразумно господин Финк-Нотъл да свали брадата. С нея ще бъде разпознат твърде лесно.

— Но той не може. Залепил я със специално лепило.

— Ако господин Финк-Нотъл ми разреши да го придружа до стаята му, сър, ще мога да я сваля без усложнения.

— Тогава тръгвай.

— Ъ? — обади се за първи път Гъси, бидейки точно човекът, който би казал „Ъ?“ в подобен момент. Имаше кривоглед вид, сякаш и той беше отнесъл една палка.

— Изчезвай.

— Ъ?

Направих уморен жест.

— Джийвс, отстрани го от погледа ми.

— Много добре, сър.

— Бих дошъл с вас, но имам друга работа. Нуждая се от шест чаши бренди, и то незабавно. Сигурен ли си за този жив труп?

— Моля, сър?

— Питам дали, като го наричам „жив“, говоря по същество?

— О, да, сър. Ако благоволите да забележите, господин полицаят започва да идва на себе си.

Благоволих. Ърнест Добс очевидно се готвеше да се възвърне към служебните си задължения. И също като в онова стихотворение за Пигмалион и Галатея, което също ме караха да декламирам като дете невръстно, той трепна, задвижи се и сякаш почувства в сърцето си потока на живота нов. Поради това прецених, че най-добре ще е да се оттегля. Нямах желание да се озова край болничната постеля, когато човек с неговите мускули и непредсказуем темперамент дойде в съзнание и започне да търси извършителите. С нелоша скорост се върнах в „Гъска и иглика“ и се заех с неотложните дела. Когато розите разцъфнаха отново върху бузките ми, аз се прибрах в Девърил Хол и се качих в стаята си.

Както сами се досещате, разполагах с богата храна за размисъл. Разкриването на тази по-дълбока, фраскаща страна в Джийвсовия облик ме свари крайно неподготвен. Човек не можеше да не си задава въпроса докъде е способна да се разпростре подобна склонност. В миналото ние с него сме имали своите разногласия върху кардинални проблеми като морави чорапи и бели смокинги и беше изключено да се избегнат и в бъдеще подобни сблъсъци при наличието на двама мъже със силен дух като нас двамата. Мисълта, че в разгара на някой спор за официални ризи с меки нагръдници той може да забрави нормите на приличието и да реши да доведе дебата до победен край, като ме фрасне по фасадата с нещо тежко, не ми даваше мира. Можех да се надявам единствено на феодалния дух, който да възпре ръката му.

Още се мъчех да свикна с мисълта, че години наред съм топил в пазвата си същество, което с признателност би било прието за почетен палач от всяка кръвожадна банда, търсеца нови таланти, когато се появи Гъси минус фауната по лицето. Беше сменил живописния кариран костюм с вечерно облекло и аз стреснато осъзнах, че е време да се преоблека за вечеря. Бях забравил информацията на Корки, че

след концерта, който вероятно бе достигнал фазата на „Боже, краля пази“, в дневната се готви оргия с кафе и сандвичи.

Нещо като че ли му тежеше на Гъси. Държеше се като нападнат от бълхи. Докато аз бързешком надявах чорапи, риза и вечерни обувки, той блуждаеше из стаята, играеше си с разните творения на изкуството върху лавицата над камината и когато се заех да нахлузвам вечерния панталон, до ушите му достигна познатото вече глухо стенание, с което Коко напоследък обилно ме бе гощавал. От известно време се взираше в картината на стената, изобразяваща момиче с капела, гукащо на гълъб под зоркия поглед на мъж с островърха шапка и впити панталони, но сега се обърна и проговори.

— Бърти, знаеш ли какво ще рече пелената да се вдигне от очите ти?

— Ами да. От очите ми редовно се вдигат пелени.

— Сега и от моите — заяви Гъси. — И ще ти посоча точния момент, когато стана това. Беше докато клечах горе на дървото и гледах към полицаия Добс, който ме увещаваше да слеза. Тогава пелената се вдигна от очите ми.

Осмелих се да го прекъсна.

— Чакай — рекох. — За яснота в протокола, какви ги дрънкаш?

— Казвам ти. Пелената се вдигна от очите ми. Нещо се прекърши в мен. Светкавично и без предупреждение, любовта умря.

— Чия любов?

— Моята, глупако. Към Корки. Усетих, че момиче, способно да подложи мъжа на подобно изпитание, не е съпруга за мен. Обърни внимание, продължавам силно да се възхищавам от нея, но смятам, че би станала отлична другарка в живота на човек като Ърнест Хемингуей, любител на изпълнен с опасности живот. След станалото тази вечер вече съм наясно, че се нуждая от не толкова импулсивна партньорка. Само да беше видял как святкаха очите на Добс на лунна светлина! — простена той и целият се разтърси.

Настъпи мълчание, защото възторгът ми при научаването на тази сензационна новина беше толкова дълбок, че за секунда занемях. След това издадох едно: „Ухаа!“, като е много възможно да съм повишил глас, защото той подскочи и каза, ако може да не врещя „Ухаа!“ по този начин, защото заради мен си бил прехапал езика.

— Съжалявам — отвърнах аз, — но държа на своето. Възкликнах: „Ухаа!“, защото имах предвид „Ухаа!“ С изключение може би само на „Алилуя!“, „Ухаа!“ е единствената достойна за случая дума, а извреснях, защото бях дълбоко развълнуван. Гъси, вече няма защо да крия, че гледах на страстта ти към младата Корки с дълбока загриженост. Стисках устни и със съмнение се питах дали си стъпил на прав път. Корки е чудесна и, както сам отбеляза, напълно подходяща булка за мъж, който няма да има нищо против благодарение на нейна мимолетна прищявка да се озове в някой от по-известните затвори на империята, но момичето, създадено за теб, очевидно е Мадлин Басет. Вече можеш да се върнеш при нея и да си заживеете щастливо. За мен ще е истинско удоволствие да купя сребърния съд за варене на яйца или каквото ми поискаш за сватбен подарък и можеш да разчиташ на присъствието ми в църквата по време на церемонията и на прочувственото ми изпълнение на „Изпълних трудната задача.“

На това място секнах, защото забелязах, че той доста невъздържано се гърчи. Попитах го защо се гърчи, а той отвърна как да не се гърчи човек, когато се дави в собствената си помия и изрази желание да престана да дрънкам глупости за връщане при Мадлин.

— Как да се върна при Мадлин, колкото и страстно да го желая, след като ѝ писах, че между нас всичко е свършено?

Усетих, че е назрял моментът да му снеса добрата новина.

— Гъси — започнах аз, — всичко е наред. Няма причини за тревога. Докато ти си спал, другите са се погрижили за теб.

И без повече увъртания му предадох Уимбълдънския епизод.

В началото ме слушаше тъпо и беззвучно отваряше и затваряше уста като съомга, хвърляща хайвер. Но с напредването на разказа лицето му започна да просветва, очилата в рогови рамки замятаха искри, той грабна ръката ми и красиво заяви, че макар по принцип да ме смятал за ненадминат тъпанар от глобален мащаб, бил длъжен да признае, че в случая съм проявил сърцатост, изобретателност, предприемчивост и почти човешка интелигентност.

— Бърти, ти ми спаси живота!

— Няма нищо, старче.

— Ако не беше ти...

— Няма нищо. Стандартната Устърова услуга.

— Ще отида да ѝ телефонирам.

— Разумен ход.

Позамисли се.

— Не, няма, за Бога. Направо ще се явя при нея. Ще взема колата и ще отида в Уимбълдън.

— Тя ще си е легнала.

— Тогава ще спя в Лондон и рано сутринта ще съм там.

— Не забравяй за навехнатата китка.

— Божичко, няма. Добре, че ме подсети. Какво дете бях спасил?

— Малко, синеоко, златокосо, фъфлещо.

— Малко, синеоко, златокосо, фъфлещо. Добре.

Стисна ми пак ръката и се измете, като спря на вратата да ми каже да наредя на Джийвс да стегне багажа му, а аз, вече привършил тоалета си, се тръшнах на стола да се порадвам на бърза цигара, преди да сляза в дневната.

Предполагам, че в онзи момент на благоразположение, когато сърцето ми пееше в гърдите и кръвта буйно препускаше по вените, би трябвало да си кажа: „Не ликувай толкова, момче. Не забравяй, че обърканите любовни животи на Коко, Езмънд Хадок, Гъртруд Уинкуърт, полицая Добс и прислужницата Куини още се нуждаят от оправяне“, но знаете как стават нещата. В живота на човека настъпват моменти, когато той може да мисли единствено за себе си и трябва да признае, че мъките на гореспоменатите души бяха почти напълно изтласкани в задкулисието на съзнанието ми от облекчението, че Съдбата, след едно трънливо начало, най-сетне се бе погрижила за Бъртрам Устър.

Накратко, вътрешната ми настройка беше на африкански изследовател, който чрез своевременно покатерване на дърво е успял да се размине на косъм с нервен крокодил, но от жалните писъци, долитащи отдолу, разбира, че верният му туземен водач не е имат неговия късмет. Той несъмнено тъгува, като чува какво става, и от сърцето му капе кръв, но не може да сдържи преобладаващото чувство на облекчение от факта, че колкото и лепкав да е животът на туземните водачи, лично неговият е цветя и рози.

Тъкмо гасях цигарата и се канех да тръгна, узрял за весел сандвич и ободрителна чаша кафе, когато на вратата се мярна нещо розово и в стаята влезе Езмънд Хадок.

[1] Тенисън, „Кавалерийска атака“. — Б.пр. ↑

При съставянето на настоящото повествование като годно за семейна консумация неизменна моя цел е да открия точната дума и да я поставя на точното ѝ място, за да избегна захранването на клиентелата си с нещо блудкаво и невитаминозно, след като нейно право е да изисква силна и навременна фраза. Това налага полагането на усилен и ненормиран труд, но човек не може да отстъпва от принципите си.

Следователно трябва да задраскам думата „влезе“ от финала на предишния пристъп на красноречие и да я заменя с „вихрено нахълта“. Мярна се нещо розово и Езмънд Хадок вихрено нахълта в стаята ми. Не знам дали някога сте виждали човек да нахълтва вихрено, но едно време кавалеристите са го практикували без задръжки, а Езмънд Хадок практикуваше в момента. Обутите му в ботуши крака трополяха по килима в ритмичен танц а ла скорошните изяви на Попи Кегли-Басингтън, а пронизителните бойни викове, които надаваше, не бяха необходими, за да ме убеди, че пред мен стои бъкаща от доволство слънцезарие душичка.

Поздравих го и го поканих да седне, а той се вторачи в мен с изумление и недоумение.

— Сериозно ли си въобразяваш, че мога да седя в тази нощ на нощите? — попита. — Та аз няма да седна още много месеци. Единствено с огромни усилия на волята се сдържам да не се издигна към тавана. Ойларипи! — продължи той, като смени без предупреждение темата. — Напред! Давай, дружино ловна и сговорна! Луу-луу-луу-луу-луу-луу!

От изреченото си изясних, че когато двамата с Джийвс предвиждахме известно покачване на духа в резултат на сценични успехи, ние силно сме подценили пагубните последици от всенародната обич. Като гледах как Хадок вихрено се носи и слушах животинските му крясъци, си рекох, че за негов късмет старият ми познайник сър Ричард Глосън не се навърташе наоколо. Този съвестен

лечител на хлопащи дъски вече щеше да зове яките си помощници да тичат насам с усмирителна риза и да избършат прахта от килията с тапицираните стени.

— Добре, тъй да е — проговорих аз, след като го оставих да полулука на воля. — Преди да продължим, бих искал да ти благодаря за галантния жест да изпълниш ония стихчета вместо мен. Добре ли мина?

— Страхотно.

— И нямаше масови безредици?

— Нито една. Погълнаха ги като топъл хляб.

— Чудесно. Знаех си, че си непоклатим в очите на многоглавото чудовище и не те грози реална опасност. И все пак ти пое немалък риск и слава Богу, че всичко е свършило добре. Нищо чудно, че си опиянен — отбелязах аз, като прекъснах нов пристъп на лулукане. — Кой не би бил след подобен триумф. Ти направо ги насмете.

Той спря вихреното си препускане из стаята и пак се вторачи невярващо в мен.

— Скъпи ми Гъси — изрече, — да не смяташ, че се нося из въздуха, защото песента ми е била добре приета?

— Не е ли затова?

— Не, разбира се.

— Тогава защо се носиш във въздуха?

— Заради Корки, разбира се. Велики Боже! — възкликна той и се цапна по челото, но след секунда съжали, защото веднага му излезе цицина. — Велики Боже! Ама аз не съм ли ти казал? Ето на, това е показателно за състоянието, в което се намирам, защото трябваше да ти обясня още с влизането си. Не си в крак, Гъси. Не си чул голямата новина. Случи се нещо, достойно за първа страница, а ти хабер си нямаш. Разреши ми да ти разправа всичко от игла до канап.

— Разрешавам — склоних аз и добавих, че целият съм слух.

Той се кротна малко — недотам, че чак да седне, но все пак сложи юзди на вихреното препускане.

— Чудя се, Гъси, дали си спомняш разговора ни първата вечер, когато ти пристигна. За да освежа паметта ти, става дума за последния път, когато ни разрешиха достъп до портвайна и ти се зае да преработваш стиховете на леля Шарлът по такъв знаменит начин, че ги превърна в касов успех. Помниш ли?

Отвърнах, че помня.

— В хода на онзи разговор споделих, че Корки ми е отрязала квитанцията. Помниш ли?

Отвърнах, че помня.

— Е, тази вечер... Знаеш ли, Гъси — прекъсна се той, — какво прекрасно чувство е да омаеш огромната публика...

— Би ли я нарекъл огромна публика?

Въпросът го жегна.

— Ами всички места от два шилинга, от един шилинг и от осем пенса бяха продадени, а отзад имаше най-малко петдесет правостоящи с билети от по три пенса — обясни наежено. — Но ако предпочиташ, можем да я наречем сравнително огромна публика. Това няма да се отрази на доводите ми. Прекрасно чувство е да омаеш сравнително огромна публика. Нещо става с теб. Изпълваш се с чувство за всемогъщество. Усецаш, че си неотразим и повече няма да търпиш дивотии от когото и да било. А в графата дивотии откриваш, че си включил и момичета, рязали твоите квитанции. Споменавам го, за да можеш да проумееш последваните събития.

Усмихнах се самодоволно.

— Знам какви са последваните събития. Намерил си Корки и си я поставил на мястото й.

Фасонът му леко изфъска и спадна.

— Ами да. Всъщност точно това исках да ти кажа. Как позна?

Пуснах още една самодоволна.

— Предвидих какво ще стане, ако завладееш тази сравнително огромна публика. Знаех, че си от хората, върху които всенародното обожание упражнява сензационно въздействие. През целия си живот си бил потискан и без съмнение си развил подчертан комплекс за малоценност. Възторзите на тълпата често действат като мощен наркотик на лица с комплекси за малоценност.

Очаквах това да го впечатли и го дочаках. Долната му челюст клепа и той ме загледа почтително.

— Ти си бил дълбок мислител, Гъси.

— От ранно детство.

— Като те гледа човек, и през ум не би му минало.

— Тези неща не личат на повърхността. Да — върнах се аз на темата, — нещата поеха в посоката, която бях предвидил. С

възторжените крясъци на тълпата, кънтящи в ушите ти, ти си слязъл от подиума нов човек — огнедишащ и пълен с витамини. Открил си Корки. Приклешил си я в някой ъгъл. Разиграл си властния мъжкар и си уредил всичко. Прав ли съм?

— Да, стана точно така. Смайващо е как уцели.

— Е, важното е да се изучи психологията на индивида.

— Само дето не я приклеших в ъгъл. Беше в колата си и аз промуших глава през прозореца.

— И?

— Ами, поприказвахме си — изрече малко неловко той, сякаш нямаше охота да разкрива подробностите на святата сцена. — Казах й, че е пътеводна звезда на живота ми и тям подобни, като добавих, че възнамерявам повече да не слушам глупости от сорта, че нямало да се омъжи за мен. След известен натиск тя се разприказва и призна, че съм дървото, на което виси плодът на нейния живот.

Тези, които добре познават Бъртрам Устър, знаят, че не си пада по тупането на чии да е гърбове. Той мисли и подбира. Но тогава в душата ми не трепна и капчица съмнение — пред мен стоеше гръб, достоен за потупване. Тъй че го потупах.

— Браво — похвалих го аз. — Значи всичко е наред?

— Да — призна той. — Всичко е наред... с изключение на една малка подробност.

— Какво ще рече това в кръгли цифри?

— Ами, не знам дали ще разбереш. За да ти обясня, трябва да се върна назад във времето на предишния ни годеж. Тогава тя прекрати отношенията ни, защото смяташе, че съм под чехъла на лелите си и това не й допаднаше.

Разбира се, знаех това от личната й уста, но си затряях.

— Да. И за жалост тя не е променила мнението си. Никакви сватбени торти, докато не се опълча срещу лелите си.

— Ами действай тогава. Опълчвай се.

Думите ми не му харесаха. Грабна с известна доза раздражение статуетката на пастирка от лавицата над камината и я запрати в огнището, с което я зачеркна от списъка на наличния инвентар.

— Лесно е да се каже. Това е свързано с най-различни технически усложнения. Не можеш току-така да отидеш при някоя

леля и да ѝ кажеш: „Опъвам ти се.“ Трябва ти повод. Проклет да съм, ако знам откъде да го изровя.

Замислих се.

— Ще ти кажа откъде. Най-добре да се посъветваме с Джийвс.

— Джийвс ли?

— Моят камериер.

— Мислех, че се казва Медоус.

— Грешка на езика — забързано обясних аз. — Искях да кажа камериерът на Устър. Той е надарен с редки способности и досега не е пропуснал да снесе златно яйце.

Понамръщи се.

— Не е ли за предпочитане гостуващите камериери да останат настрана от семейните проблеми?

— Не, не е за предпочитане гостуващите камериери да останат настрана от семейните проблеми — твърдо отсякох аз. — Не и когато са Джийвс. Ако не живееше по цяла година в тази селска душегубка, щеше да знаеш, че Джийвс е не толкова камериер, колкото консултант на целия район Мейфеър. Най-високопоставените хора в империята му снасят проблемите си. Не бих се учудил, ако му подаряват обсипани със скъпоценни камъни кутийки за енфие.

— И смяташ, че ще предложи нещо уместно?

— Винаги предлага нещо уместно.

— В такъв случай — разведри се Езмънд, — ще отида да го намеря.

И избръмча от стаята с лаконично „Лу-лу-лу“ и потракване на шпорите, а аз приседнах за поредната цигара.

Всъщност, казах си, хоризонтът е тръгнал към разведряване. Вярно, че Девърил Хол продължаваше да приютява своя дял от наранени души и разбити сърца, но числеността сочеше определена тенденция към спадане. Аз бях добре. Гъси беше добре. Само на Коковия фронт синята птица нещо се бавеше с кацането.

Поразмишлявах известно време върху делата Кокови, но скоро се върнах на по-приятната тема за мен самия и още се потупвах по гърба, когато вратата се отвори.

Този път не се мярна нищо розово, защото не беше Езмънд, върнал се от лов. Беше Джийвс.

— Освободих господин Финк-Нотъл от брадата, сър — започна той с умерено доволен вид на човек, надделял в нелека битка.

— Да — отвърнах. — Гъси ми направи добросъседско посещение и забелязах отсъствието на плесента. Помоли ме да ти кажа да му стегнеш багажа и да го изпратиш в Лондон. Той вече замина.

— Да, сър. Видях господин Финк-Нотъл и лично получих указанията му.

— Каза ли ти, че заминава за Лондон?

— Не, сър.

Поколебах се. Копнеех да споделя с него добрата новина, но се питах дали това няма да доведе до подмятане на името на една дама. Както неведнъж съм обяснявал, Джийвс и аз избягваме да подмятаме имената на дами.

Тръгнах по заобиколен път.

— Напоследък нали често се виждаше с Гъси, Джийвс?

— Да, сър.

— Непрекъснато бяхте заедно и обменяхте становища?

— Да, сър.

— Чудя се, дали случайно... в някои моменти на откровеност, ако така се казва... случайно не те е оставил с впечатлението, че сърцето му, вместо да се стреми като чучулига към Уимбълдън, се е поотклонило в друга посока?

— Да, сър. Господин Финк-Нотъл беше така добър да ми довери чувствата, събудени от госпожица Пърбрайт в гърдите му. Говореше съвсем свободно за това.

— Добре. Значи и аз мога да говоря свободно. Всичко това е минало.

— Нима, сър?

— Да. Слязъл от онова дърво с усещането, че Корки не е мечтаната дружка, за каквата я смятал. Пелената се вдигнала от очите му. Все още се възхищава на многобройните ѝ достойнства и смята, че би станала добра съпруга на Синклер Луис, но...

— На мен ми каза Ърнест Хемингуей, сър. Трябва да призная, че и аз хранех подобни мисли. Господин Финк-Нотъл е от кротките домашари, ценящи спокойния редовен живот, а госпожица Пърбрайт може би е малко...

— Не малко, а много. Той вече го проумя. Осъзна, че връзката с младата Корки, колкото и да е вълнуваща, рано или късно ще го доведе до петгодишен престой зад решетките, та целта на тазвечерното му пътуване до Лондон е подготвянето на ранен старт към Уимбълдън Комън. Иска час по-скоро да се види с госпожица Басет. Без съмнение, ще закусят заедно и след като мушнат малко бекон и кафе, ще се разходят рамо до рамо из залетите със слънце градини.

— Напълно удовлетворителен изход, сър.

— Напълно. А ще ти кажа и още нещо удовлетворително. Езмънд Хадок и Корки са сгодени.

— Нима, сър?

— Въпреки че би трябвало да кажа временно сгодени.

И му описах очакваните усложнения.

— Посъветвах го да се консултира с теб — довърших аз — и той тръгна да те издирва. Разбираш ли положението, Джийвс? Както той правилно отбеляза, колкото и да те сърбят ръцете да се опълчиш срещу глутница лели, не можеш да започнеш размириците, без да са ти дали повод.

— Напълно разбирам смисъла на думите ви, сър, и ще посветя най-доброто от себе си на проблема. Междувременно, опасявам се, че трябва да ви напусна, сър. Обещах на чичо Чарли да сервирам сандвичите в дневната.

— Джийвс, това не влиза в задълженията ти.

— Не, сър, но винаги се радвам да помогна на свой родственик.

— Кръвта вода не става, а?

— Точно така, сър.

Оттегли се и след около минута в стаята отново нахлу Езмънд Хадок, запъхтян като водещо ловджийско псе, което не може да открие лисицата.

— Не мога да го намеря — оплака се той.

— Току-що си тръгна оттук. Отиде в дневната да помага при поднасянето на сандвичите.

— Там трябваше да бъдем и ние, момчето ми — сепна се Езмънд. — Закъснели сме.

Беше прав. Силвърсмит, когото срещнахме във вестибюла, ни уведоми, че току-що е изпратил бандата Кегли-Басингтънови и че освен членовете на семейството на горящата палуба са останали само

викарият, госпожица Пърбрайт и „младият господин“ — твърде свободен начин за описание на братовчед ми Томас. Езмънд изрази удоволствие от новината, като заяви, че поне няма да се блъскаме лакът до лакът с тълпите.

— Добре, че се разминахме с тия надути гъски, Гъси. Англия се нуждае от по-малко и по-качествени Кегли-Басингтънови. Съгласен ли си с мен, Силвърсмит?

— Опасявам се, че не съм си съставил мнение по въпроса, сър.

— Силвърсмит — заяви Езмънд, — ти си едно надуто дърто магаре. — И колкото и невероятно да звучи, проточи пръст и с весело „лу-лу-лу“ го забучи в добре подплатените му ребра.

Когато гръмнатият иконом се обърна кръгом и се потътри с невярващо изражение на ужас в оцъклените очи към килера да се съвземе с един бърз екс, от дневната излезе Благородната Дафни.

— Езмънд! — започна тя с глас, който в безвъзвратно отминалите дни несъмнено е довеждал безбройните прислужнички до състоянието на подсмърчаща, ревяща каша. — Къде беше?

В положение като това в преди-ало-ало-аловата епоха Езмънд Хадок би се вързал на извинителен възел и заронил пот от всяка пора и нямаше по-добро доказателство за промените, нахлули в душата на Кингсдевърилския Бинг Кросби, от факта, че челото му остана пустинно сухо и той срещна погледа на цяла една леля с ведра усмивка.

— Привет, лельо Дафни — рече. — Накъде си се запътила?

— Отивам да си лягам. Боли ме главата. Защо закъсна толкова, Езмънд?

— Ами щом питаш — весело отвърна Езмънд, — ще ти отговоря, че закъснах, защото не дойдох по-рано.

— Полковник и госпожа Кегли-Басингтън бяха силно изненадани. Не можах да си обяснят отсъствието ти.

Езмънд звънко се закикоти.

— В такъв случай са ненадминати тъпунгери — отсече той. — Мисля, че и пеленаче би се досетило, че ме няма, защото съм някъде другаде. Хайде, Гъси. Лу-лу-лу-лу-лу — добави безстрастно той и ме поведе към дневната.

Въпреки че беше очистена от Кегли-Басингтънови, стаята даваше вид на препълнена. Четири лели, Корки, младият Томас, Гъртруд

Уинкуърт и преподобният Сидни Пърбрайт може да не пукаха за злата по шевовете, но не бих ги нарекъл и слаба посещаемост. Прибавете Езмънд, моя милост, Джийвс и Куини, които сновяха напред-назад с подносителите, и ще получите кворум.

Тъкмо си бях взел два сандвича от Джийвс и се отпуснах в стола с усещането за нещо извънредно приятно, когато на прага се появи Силвърсмит, още бледен от скорошното преживяване.

Застана мирно и изпъчи гърди.

— Полицаят Добс — обяви той.

Реакциите на пиещите кафе и дъвчещите сандвичи в дневната на аристократичен дом, които, тъкмо заели се с това приятно занимание, забелязват местното ченге да си пробива път към вратата, се различават според прословутата Джийвсова психология на индивида. Така например, докато Езмънд Хадок поздравя новодошлия с приветливо: „Лу-лу-лу“, лелите повдигнаха вежди — демек На-какво-дължим-честта-на-посещението, викарият изправи гръбнак и се стегна по начин, подсказващ, че само една дума на съвестния пазител на закона по адрес на Йона и кита и ще последват съответни мерки от негова страна. Гъртруд Уинкуърт, която и дотогава беше разсеяна и нервозна, си остана разсеяна и нервозна, Силвърсмит съхрани каменната физиономия, която е задължителен реквизит на икономите, а прислужницата Куини преbledня и издаде приглушено „Ъър!“, с което остави впечатлението за жена, готова да завие от мъка по демоничния си любовник. Аз самият реагирах със серия сухи преглъщания. Настроението за безоблачно благополучие ме заряза от раз и усетих хлад в краката. Когато ходът на събитията е довел до положение, отличаващо се с крехка деликатност, окото не се радва, ако домът загъмжи от полиция.

Полицаят отпрати първите си слова към Езмънд Хадок.

— Идвам с неприятна мисия, сър — започна той и хладината в Устъровите крака се обърна в ледина. — Но преди да се спра на нея — продължи той, вече обърнат към преподобния Сидни Пърбрайт, — има нещо друго. Дали не бих могъл да разменя с вас няколко думи по духовни въпроси, сър?

Видях как пресветия Сидни застина и разбрах, че си казва: „Ето на, започва се.“

— Работата е там, че получих просветление, сър.

Някой хлъцна сподавено като пекинез, глътнал зальк, надхвърлящ брутно му тегло, и като се огледах, видях, че произлиза от Куини. Взираше се в полицая Добс с оцъкдени очи и зейнали устни.

Сподавеното хлъцване можеше да привлече повече внимание, ако не бе засенчено от друго, не по-малко сподавено, чийто източник се оказа преподобният Сидни. И той гледаше с изхвъркнали очи. Имаше вид на викарий, наблюдаващ как аутсайдер, на когото е заложил и последния си нагръдник, си пробива път през тълпата бегачи и къса лентата с гърдите си.

— Добс! Какво каза? Получил си просветление?

Бих могъл да обясня на ченгето, че е глупаво да кима с глава толкова скоро след получаването на сочен удар по лимона с малък, но услужлив гумен инструмент, ала той го направи и следващото, което каза, беше „Ох!“ Но английският полицай е омесен от жилаво тесто и след като за секунда имитираше човек, погълнал чаша от Джийвсовия сутрешен съживител, успя да възвърне обичайния си вид на нескопосно препарирана горила.

— Рррр — потвърди той. — И ще ви разправа как стана, сър. Вечерта на двадесет и трето число на настоящия... искам да кажа, тази вечер... изпълнявах служебните си задължения чрез проследяването на мародер до високо дърво, когато неочаквано ме порази гръм:

Както можеше и да се очаква, това изявление сътвори сензация. Викарият рече: „Гръм?!?“, две от лелите ахнаха: „Гръъм?“, а Езмънд Хадок извика: „Ойларипи!“.

— Да, сър — потвърди копоят, — гръм. Улучи ме по тила, а почти нямам цицина.

Викарият избъбри: „Колко необичайно“, двете лели зацъкаха с езици, а Езмънд реагира с: „Лу-лу-лу?“

— Е, сър, аз не съм глупак — продължи Ърнест Добс. — Разбирам от намеци. „Добс — рекох си, — няма смисъл да се залъгваш какво е туй, Добс. Туй е предупреждение Свише, Добс — рекох си. — Щом се е стигнало до гръмотевици, Добс — рекох си — време е да направиш драстична ревизия на духовните си възгледи, Добс — рекох си.“ — Тъй че, ако следите мисълта ми, сър, получих просветление, та исках да ви попитам дали да се запиша в детските курсове по вероучение или направо да постъпя в църковния хор?

Вече имах възможност да се спра в повествованието си на въпроса, че никога не съм виждал фактически как пастир приема обратно в стадото заблудена овца, но наблюденията ми върху Благородната Дафни Уинкуърт при описания вече случай ме бе

подготвило за техниката, защото веднага включих, че именно това ще последва. Беше видно от блесналите очи и добронамерената усмивка, да не говорим за издигнатата в благословия ръка, че това неочаквано обръщане кръгом от страна на местния неверник напълно е откъснато мислите на преподобния Сидни от църковния орган. Мисля, че след миг-два щеше да се представи с нещо твърде впечатляващо в областта на простите мъжествени слова, но стана така, че не му позволиха да започне. Тъкмо устните му помръднаха, и откъм кулисите се чу шум от излитащ иззад храсталаците фазан, някакъв масивен предмет напусна редиците на правостоящите и се метна на гърдите на Добс.

Един по-внимателен поглед ми разкри, че е Куини. Беше се вкопчила в бюстителя на закона като вендуза и от факта, че мълвеше: „О, Ърни!“ и подмокряше униформата му с щастливи сълзи, стигнах благодарение на нечовешката си съобразителност до заключението, че се опитва да внуши прошка и забрава и че очаква незабавно връщане на пръстена, писмата и порцелановото украшение с надпис: „За спомен от Блэкпул“. От вниманието ми не убягна и фактът, че той на свой ред покриваше вдигнатото ѝ лице с пламенни целувки и повтаряше: „О, Куини!“ Така разбрах, че кривата на Ощастливените Изтерзани Души отново е поела нагоре и че мога да отметна от списъка си още две разбити сърца.

Подобни сърцераздирателни сцени влияят на различните хора по различен начин. Самият аз, осъзнал, че задълженията на Коко по отношение на това момиче, наложени от честта, могат да се смятат за нищожни, се заех да попивам с радост зрелището. Но чувството, кипнало в гърдите на Силвърсмит, очевидно бе всеразтърсващ ужас, че подобни сцени се разиграват наред дневната на Девърил Хол. Превърна се набързо в суров баща, пристъпи към щастливата двойка и с мощно дръпване на китката подбра рожбата си и я изведе от стаята.

Полицаят Добс, макар и още замаян, се възстанови достатъчно, за да се извини за публичното разголване на чувства, а преподобният Сидни благо заяви, че напълно, напълно го разбира.

— Ела утре при мен, Добс — предразполагащо рече той, — и ще си поговорим надълго и нашироко.

— Много добре, сър.

— А сега — продължи преподобният Сидни, — мисля, че е време да поема към дома. Ще дойдеш ли с мен, Кора?

Корки отвърна, че ще поостане, а Томас, ясно осъзнаващ наличието на купища сандвичи по подносите, също отказа да помръдне, тъй че сияещият преподобен сам напусна компанията ни и едва след като вратата се затвори зад гърба му, забелязах, че полицаят Добс още присъства сред нас, и си припомних първите му думи за неприятната мисия, с която бил дошъл. Температурата на краката ми отново спадна и аз трепетно го загледах.

Пристъпи към точка втора от дневния ред без повече размотаване. Ченгетата са обучени бързо да превключват.

— Сър — обърна се той към Езмънд.

Езмънд го прекъсна, за да го попита дали не желае сандвич със сардела, а той отвърна: „Не, сър, благодаря“, и когато Езмънд продължи, че не настоява на сарделата и че ще бъде не по-малко доволен, ако гостът се подкрепи с шунка, език, краставичка или печено месо, Добс обясни, че би предпочел да не поема никаква храна поради неприятната мисия, с която бил дошъл. Очевидно, когато полицаите идват с неприятни мисии, те се въздържат от витамини.

— Сър, издирвам господин Устър — обяви той.

Мислех, че в екстаза на скорошното сдобряване с любимата жена Езмънд временно е забравил колко не харесва Гъси, но при тези думи стана ясно, че неприязънта към безочливца, позволил си да се суче около предмета на обожанието му, придойде на мощна приливна вълна, защото очите му засвяткаха, лицето му помрачня, а веждите му се вързаха на възли. От ангелогласния бард на Девърил Хол не остана и мокро петно, а мястото тутакси бе заето от суров и отмъстителен мирови съдия.

— Устър, а? — рече той и се облиза. — По служба ли го търсиш?

— Да, сър.

— Какви ги е надробил?

— Осъществил е нахлуване с взлом с цел грабеж, сър.

— Ами!?

— Да, сър. На двадесет и... Тази вечер, сър, от страна на обвиняемия бе осъществено влизане с взлом в полицейския участък с цел грабеж и последващо отнемане на собственост на Британската корона, а именно едно куче, задържано под арест за две ухапвания. Сипах го по бели гащи, сър — поопрости слога Добс. — Той именно

беше мародерът, когото преследвах по дърветата в момента, когато непредвидено бях поразен от гръм.

Езмънд продължи да въси вежди. Беше очевидно, че е склонен да погледне крайно сериозно на въпроса. А когато мировите съдии гледат сериозно на някой въпрос, най-добре е да ви няма.

— Заварил си го на местопрестъплението, докато е извършвал деянието незаконно освобождаване на куче? — остро изрече той с изражението на съдията Джефрис^[1], готов да пристъпи към действие.

— Да, сър. Влязох в поверения ми полицейски участък в момента, в който той развързваше кучето и го подкочоросваше да избяга. То търти да бяга, а аз започнах да викам: „Ей, ти!“, при което той осъзна присъствието ми и също търти да бяга, а аз го последвах по петите. Преследването продължи до едно дърво и тъкмо да извърша арест, когато оная гръмотевица ме лиши от свят. Кат се съвзех, обвиняемият беше духнал.

— А кое те кара да мислиш, че е бил Устър?

— Имаше зелена брада, сър, и силно кариран костюм. Това го правеше твърде осезаем за зрението.

— Разбирам. Не се е преоблякъл след концерта.

— Точно така, сър.

Езмънд отново се облиза мечтателно.

— Значи първото, което трябва да направим — каза той, — е да открием Устър. Виждал ли го е някой?

— Да, сър. Господин Устър замина с колата си за Лондон.

Отговорът прозвуча откъм Джийвс и Езмънд му отправи доста учуден поглед.

— Ти пък кой си? — интересува се той.

— Името ми е Джийвс, сър, и съм личен камериер на господин Устър.

Езмънд го загледа с нараснал интерес.

— О, значи ти си Джийвс. Джийвс, по някое време бих желал да разменим една-две думи.

— Много добре, сър.

— Но не сега. По-късно. Значи Устър е заминал за Лондон?

— Да, сър.

— Бяга от правосъдието значи?

— Не, сър. Мога ли да кажа нещо, сър?

— Давай, Джийвс.

— Благодаря, сър. Само искам да вметна, че господин полицаят греша в предположението си, че злосторникът, отговорен за престъплението, е господин Устър. Бях в компанията на господин Устър от мига, в който напусна концертната зала. Придружих го до стаята му, където той престоя до отпътуването си за Лондон. Помагах му да отлепи брадата си, сър.

— Искаш да кажеш, че му осигуряваш алиби?

— Стопроцентово алиби, сър.

— О? — изпъшка Езмънд, объркан като злодей в мелодрама. Виждаше се как осъзнаването на факта, че няма да е в състояние да лепне на Гъси тежка присъда, го прониза право в сърцето.

— Хо! — извика полицаят Добс, вероятно не за да внесе съществена лепта в дебатите, а просто защото полицаите не пропускат възможността да изхокат. Внезапно лицето му се озари от странен плам и той пак ревна: „Хо!“, но този път вложи огромно съдържание.

— Хо! — продължи той. — Щом не е бил обвиняемият Устър, трябва да е бил другият. Оня Медоус, дето играеше Майк. Нали и той имаше зелена брада.

— Ааа! — рече Езмънд.

— Ха! — рекоха лелите.

— О! — рече Гъртруд Уинкуърт и видимо трепна.

— Хо! — рече Корки и също видимо трепна.

Трябва да призная, че и на мен ми се викаше: „Хо!“

Смаях се как Джийвс не загря веднага какво ще е неизбежното последствие от алибито на Гъси. Той направо хвърли Коко на вълците. Не беше характерно за него да прави такива гафове. Срегнах погледа на Корки. Беше поглед на момиче, чието любимо братче за трети път затъва в калта. А като се поогледах, очите ми се спряха на Гъртруд Уинкуърт.

Гъртруд Уинкуърт очевидно се бореше с някакво силно чувство. Лицето ѝ бе опънато, гърдта ѝ се вълнуваше. Изящната кърпичка стана на парчета в ръцете ѝ, вследствие на внезапно движение на пръстите.

Езмънд продължи да е образец мирови съдия.

— Доведете Медоус — нареди той.

— Много добре, сър — отвърна Джийвс и отбръмча.

Когато той излезе, лелите започнаха да разпитват полицая Добс за повече подробности и когато схванаха, че въпросното куче е не друго, а нахлулото в дневната им вечерта след моето пристигане и погнало леля Шарлът из къщата, единодушното им мнение беше Езмънд да даде на тоя Медоуо най-строгата възможна присъда, като леля Шарлът бе особено настойчива.

Когато Джийвс се върна и въведе Коко, продължиха да насъскват Езмънд да не проявява слабост. Езмънд строго изгледа Коко.

— Медоус?

— Да, сър. Пожелали сте да разговаряте с мен.

— Желая не само да разговарям с теб — пренеприятно заяви Езмънд. — Желая да ти дам трийсет дни без право на обжалване.

Чух полицаят Добс бързо да подсмърква и разпознах екстаза в това подсмърчане. Впечатлението ми беше, че ако на негово място стоеше по-слаб човек, необучен на желязната дисциплина на органите, щеше да извика: „Ойларипи!“ Защото така, както Езмънд Хадок имаше зъб на Гъси за попълзновенията му по посока Корки, полицаят Добс имаше зъб на Коко за попълзновенията му спрямо Куини. И двамата бяха силни мъже, убедени, че съперниците не заслужават пощада.

Коко изглеждаше озадачен.

— Моля, сър?

— Чу ме много добре — озъби се Езмънд и засили мрачността на погледа си. — Нека ти задам няколко простички въпроса. Игра ли ролята на Пат в диалога на Пат и Майк тази вечер?

— Да, сър.

— Носеше ли зелена брада?

— Да, сър.

— А кариран костюм?

— Да, сър.

— Значи си вътре — отчетливо изрече Езмънд, четирите лели оживено го подкрепиха, а леля Шарлот жално заразпитва Езмънд дали трийсет дни са максимумът, разрешен от закона. Била чела някаква книга за живота в Съединените щати и там дори за сравнително безобидни нарушения отнасяли по три месеца. Тъй и тъй целият съвременен живот на Англия вървял към планирана американизация и тя по изключение в дадения случай го одобрявала, защото чувствала, че сме имали какво да научим от американските си братовчеди. Тук

последва рязко повторение на шума от излитащ фазан, предхождащ едноактния скеч Добс — Куини и с невъоръжено око забелязах Гъртруд Уинкуърт да става от мястото си и да се мята в ръцете на Коко. Без съмнение беше усвоила едно-друго от техниката на Куини, защото изпълнението ѝ в никой случай не се даваше. Главната разлика беше, че докато рожбата на Силвърсмит бе простенала: „О, Ърни!“, тя стенеше: „О, Клод!“

Езмънд се втрещи.

— Ало! — извика той и по навик добави: — Ало-ало-ало!

Представях си, че човек в Коковото положение, изправен пред перспективата за трийсет дни каторга, би бил твърде улисан да намери време да прегръща момичета и не бих се изненадал, ако беше се отстранил от обятията на Гъртруд Уинкуърт, мърморейки: „Да, да, точно така, но не може ли някой друг път?“ Ама не стана така. Притискането до гърдите му отне не повече от секунда и стана очевидно, че за него това е гвоздеят на вечерта и няма време за мирови съдии.

— О, Гъртруд! Задръжте топката! — Последното се отнасяше до Езмънд. — О, Гъртруд! — продължи да се обръща към красивия си товар в ръцете. И също като полицая Добс преди малко обсипа с жарки целувки вирнатото ѝ нагоре лице.

— Иииик! — изквичаха лелите като една леля.

Не ги упреквам за объркаността и невъзможността да проследят сценария. Не всеки ден една племенница се държи с гостуващ камериер по начина, по който тяхната Гъртруд се държеше в момента, та с пълно право цвърчаха като настъпени по опашките мишки. Бяха водили затворен начин на живот и всичко това бе ново и прекомерно прогресивно за тях.

И Езмънд не изглеждаше съвсем в крак.

— Какво става?

Корки пристъпи напред и мушна ръка в дланта му. Явно усещаше, че моментът за едно откровено мъжко обяснение е назрял.

— Езмънд, това е брат ми Коко.

— Кое?

— Това.

— Кое, това?

— Да. Дойде тук като камериер от любов към Гъртруд и ако ме питаш, това е материал за цели две серии.

Езмънд сбръчка чело. Изглеждаше по същия начин, както докато се опитваше да проумее разказания от мен виц вечерта на моето пристигане в Девърил Хол.

— Дайте да изясним тая работа — рече той. — Да разчепкаме всички подробности. Този човек не е Медоус?

— Не е.

— И не е камериер?

— Не е.

— Но е брат ти Коко?

— Да.

Лицето на Езмънд се проясни.

— Сега разбрах — отдъхна си той. — Сега вече всичко е ясно. Как си, Коко?

— Добре съм — отвърна Коко.

— Чудесно — сърдечно откликна Езмънд. — Прекрасно.

Млъкна и се сепна. Предполагам, че лаят, издигнал се в този момент откъм глутницата лели, съпроводен от факта, че току-що се бе препънал в шпорите си, за секунда го заблуди, че е на лов, защото на устните му затрептя едно: „Дръж!“ И той вдигна ръка да потупа коня си.

Лелите не бяха в членоразделно състояние, но постепенно становището им се изясняваше. Мъчеха се да внушат на Езмънд, че след като обвиняемият се явява брат на Корки, това само задълбочава вероломността на престъплението и Езмънд трябва да продължи да съдейства и да си произнесе полагаемата се тежка присъда.

Забележките им може би щяха да се посрещнат по-добре, ако Езмънд ги слушаше. Но той не ги слушаше.

Вниманието му бе посветено на Коко и Гъртруд, които се възползваха от объркването в процедурата, за да разменят поредица от горещи целувки.

— Вие и Гъртруд ще се жените ли? — попита той.

— Да — каза Коко.

— Да — каза Гъртруд.

— Не — казаха лелите.

— Моля — вдигна ръка Езмънд. — Как ще действате? — обърна се отново към Коко.

Коко обясни, че най-добре ще е веднага да отпрашат за Лондон и да се венчаят още сутринта. Имал готово разрешително в джоба си и не виждал трудности, които едно добре организирано гражданско да не можело да разреши. Езмънд изрази съгласие и им предложи колата си, а Коко отвърна, че това е много мило от негова страна, при което Езмънд рече: „За мен е удоволствие.“

— Ако обичате — обърна се той към лелите си, които вече пицяха като орда банши^[2].

В този момент напред се метна полицаят Добс.

— Хо! — извика полицаят Добс. Езмънд се оказа на висотата на положението.

— Разбирам накъде биеш, Добс. Ти, естествено, искаш да осъществиш арест. Но помисли, Добс, колко крехки са доказателствата в подкрепа на обвинението ти. Твърдиш, че си преследвал мъж със зелена брада и кариран костюм до някакво дърво, на което се бил покатерил. Но видимостта е била много лоша и самият ти признаваш, че през цялото време си бил ударен от гръм, което няма начин да не е отклонило вниманието ти. Повече от вероятно е да си сбъркал. Питам те, Добс: когато си въобразяваш, че виждаш човек със зелена брада и кариран костюм, не е ли напълно възможно да е бил гладко избръснат мъж, облечен в нещо кротко и синьо?

Млъкна да изчака отговора, който очевидно затрудни Добс.

Това, което трови живота на селския полицаи и го кара да се мята неспокойно в леглото, е неизменно присъстващият страх, че един ден може с дума или действие да разгневи мировия съдия. Знае какво го чака, когато стъпи накриво по отношение на мировия съдия. Той му поставя засади. Не бърза. И рано или късно го улавя в нередност и докато се усети, получава остър упрек откъм съдийската маса. А ако има нещо, което всяко младо ченге държи да избегне, това е да стои на свидетелското място, да получава хладни погледи откъм съдията и да отговаря на въпроси, започващи с: „Трябва ли да разбираме, господин полицаи, че...“ и завършващи с юридическия еквивалент на освиркването. А беше очевидно, че възрази ли на Езмънд в момента, последствията ще са точно такива.

— Питам те, Добс — повтори Езмънд.

Полицаят въздъхна. Предполагам, че няма по-голяма душевна мъка за едно ченге от това да залови разбойника и да бъде принуден да го пусне. Но той склони глава пред неизбежното.

— Може и да сте прав, сър.

— Прав съм, разбира се — сърдечно заяви Езмънд. — Знаех, че и ти ще го разбереш, когато ти се разясни. Не искаме никакви съдебни грешки, напи така?

— Да, сър.

— И аз това казвам. Ако има нещо, от което се ужасявам, това са съдебните грешки. Коко, освободен си без петънце върху доброто ти име.

Коко отвърна, че много се радвал, а Езмънд отбеляза, че така си и мислел.

— Предполагам, че вие с Гъртруд няма да се мотаете и дълго да събирате багаж?

— Не, смятахме да тръгнем веднага.

— Същото бих предложил и аз.

— Ако Гъртруд се нуждае от дрехи — обади се Корки, — може да вземе от апартамента ми.

— Прекрасно — отсече Езмънд. — В такъв случай най-краткият път за гаража е оттук.

И посочи към френския прозорец, който поради меката нощ бе отворен. Похлопа Коко по гърба, раздруса ръката на Гъртруд и двамата се изнизаха.

Полицаят Добс изпусна поредната дълбока въздишка, докато ги гледаше да се отдалечават, та Езмънд похлопа и неговия гръб.

— Знам как се чувстваш, Добси — продума той. — Но като премислиш нещата, съм сигурен, че ще останеш доволен, задето не си изиграл най-важната роля при разбиването на две млади сърца през пролетта. На твоето място щях да прескоча до кухнята и да си побъбря с Куини. Сигурно имате какво да си кажете.

Лицето на полицая Добс не беше от ония, дето лесно изразяват чувства. Приличаше на издялвано от неподатливо дърво от ръката на обучаващ се задочно скулптор, непрескочил третия урок. Но като чу това предложение, то определено се разведри.

— Прав сте, сър — рече, пожела лека нощ на всички и изчезна в споменатата посока с вид на полицай, съзнаващ, че животът, макар и

сивкав на места, има своите компенсации.

— Е, това е всичко — заключи Езмънд.

— Да — потвърди Корки. — Ангелче, имам чувството, че лелите ти се опитват да привлекат вниманието ти.

Натискът на по-съществени събития ми попречи да спомена, че по време на предходната сцена лелите го даваха извънредно гласовито. Дори смятам, че няма да преувелича, като кажа, че вдигаха чудовищна олелия. А олелията вероятно бе пробила до горните етажи на къщата, защото в този момент вратата внезапно се отвори и разкри Благородната Дафни Уинкуърт по розов пенъоар и изражение на жена, погълнала шепа аспирина и масажирала слепоочията си с одеколон.

— На какво прилича това! — викна тя. Тонът ѝ беше порядъчно кисел и не можах да я упрекна. Когато се оттеглиш в спалнята си с главоболие, не ти се иска половин час по-късно да се наложи да се връщаш поради възникнали безредици. — Ще бъде ли някой тъй любезен да ми обясни причината за тази връва?

Четири едновременни лели се оказаха тъй любезни. Фактът, че заговориха заедно, би трябвало да направи забележките им трудноразбираеми, ако не бистреха една и съща тема. Гъртруд, казаха те, току-що избягала с брата на госпожица Пърбрайт, а Езмънд не само изразил одобрение, ами им предложил услужливо колата си.

— Ето! — възкликнаха те, когато в подкрепа на изявленията им в тихата нощ се разнесе звукът на набиращ, скорост двигател и веселото бибиפקане на клаксон.

Благородната Дафни запремигва като шляпната с мокра пачавра. Обърна се застрашително към младия благородник с напълно разбираема ярост. Малко неща са по-отблъскващи за една майка от бягството на единственото ѝ дете с мъж, когото винаги е смятала за мръсно петно върху лицето на човечеството. Такова нещо като нищо може да ѝ развали настроението за целия ден.

— Езмънд! Вярно ли е всичко това?

Гласът, с който заговори, би ме накарал да се покатеря по стената и да потърся убежище в полилея, ако се беше обърнала към мен, но Езмънд Хадок дори не посърна. Изглеждаше направо неустрашим. Приличаше на централната фигура на цирков плакат, показващ як мъжага във военна униформа, виращ се с презираща смъртта

решимост в очите на дванайсет кръвожадни човекоядни монарси на джунглата.

— Съвсем вярно — отвърна той. — И няма да търпя никакви пререкания по въпроса. Действах, както намерих за добре, и точка. Тихо, лельо Дафни. По-кратко, лельо Емелин. Млък, лельо Шарлът. Затваряй устата, лельо Хариет. А от теб, лельо Мъртъл, нито гък! Боже мой, като ви гледа човек, трудно би заподозрял, че аз съм господарят на този дом, глава на семейството и думата ми е закон. Не знам дали сте в течение, но в Турция за подобно неподчинение и опити да се диктува на господаря на дома и главата на семейството отдавна да са ви удушили и хвърлили в Босфора. Лельо Дафни, смятай се за предупреждена. Още едно хлъцване, лельо Мъртъл, и ще ти спра джобните пари. А сега — продължи Езмънд Хадок, защото получи исканата тишина, — нека ви разясня кое как е. Допуснах осъществяването на брачните възжеления на младата Гъртруд, защото мъжът, когото обича, е наше момче. Това го знам от сестра му Корки, която се изказва извънредно ласкаво за него. Да, между другото, докато не съм забравил, ние със сестра му Корки също ще се оженим. Прав ли съм?

— До последната запетая — потвърди Корки.

— Хайде, хайде — мило заговори Езмънд, когато воят на персонала замря, — няма смисъл да се разстройвате. Това няма да се отрази на добрите ви стари душици. Ще продължавате да живеете тук, ако наричате това живот, както сте го правили досега. Единственият резултат е, че ще бъдете с един Хадок по-малко. Възнамерявам да придружа съпругата си до Холивуд. А когато договорът ѝ там изтече, ще се установим в някое селце и ще завъдим прасета, крави, овце и друга полезна стока. Май това покрива всичко?

Корки отбеляза, че и тя смята така.

— Чудесно — рече Езмънд. — Тогава какво ще кажеш за една кратка разходка на лунна светлина?

И я изведе нежно през френския прозорец, а аз се промъкнах през вратата и се качих в стаята си. Можех да остана да си побъбря с лелите, но нямах настроение за това.

[1] Джордж Джефрис (1648–1689) — уелски съдия, известен с произнасянето на множество смъртни присъди над политически

противници. — Б.пр. ↑

[2] Семеен дух според ирландците и шотландците, който гръмко оплаква мъртвците в нощта на тяхната смърт. — Б.пр. ↑

27.

Първата ми работа, като се добрах до спалнята, беше да грабна молива и да направя балансовия отчет, както следва:

Разделени сърца	Събрани сърца
1. Езмънд	1. Езмънд
2. Корки	2. Корки
3. Гъси	3. Гъси
4. Мадлин	4. Мадлин
5. Добс	5. Добс
6. Куини	6. Куини
7. Коко	7. Коко
8. Гъртруд	8. Гъртруд

Всичко беше изравнено. Нямаше нито един неразплетен възел. С нелишена от мъжественост въздишка, защото това, което най-силно радва сърцето на почтения човек, е разчистването на недоразуменията между влюбените сърца, особено през пролетта, оставих пособията за писане и се заприготвих за честен сън, когато на прага се появи Джийвс.

— О, здрасти, Джийвс — поздравих го сърдечно аз. — Тъкмо се питах дали ще се мернеш насам. Голяма вечер, а?

— Несъмнено, сър.

Показах му балансовия отчет.

— Мисля, че няма грешка.

— Няма, сър.

— Удовлетворяващо, нали?

— Напълно, сър.

— И както винаги, благодарение на несекващите ти усилия.

— Много мило е да го отбележите, сър.

— Нищо подобно, Джийвс. Вписваме в анализите още един от триумфите ти. Трябва да призная, че по време на дебатите, когато осигури алибито на Гъси, за секунда се усъмних в правотата ти, защото усетих, че накисваш Коко. Но като поразмислих, разбулих замисъла ти. Преценил си, че ако над Коко надвисне ножът на гилотината, Гъртруд ще забрави начаса всичките си съмнения и ще се скупчи край него с размякнато от злочестието му благо сърце. Прав ли съм?

— Напълно, сър. Поетът Уолтър Скот...

— Зарежи замалко поета Скот, че ще загубя мисълта си.

— Много добре, сър.

— Но знам какво искаш да кажеш. „О, жена, в щастливите ни часове...“^[1], а?

— Точно така, сър. „Несигурна, невярна и коварна, променлива кат сянката на трепетлика. Ала когато...“

— „... болка и тъга ми помрачат челото, ангелът хранител ти си мой“ и тъй нататък и прочее. Не можеш да ме слисаш с поета Скот. И това го рецитирах навремето. Най-напред „Кавалерийската атака“ и „Бен Батъл“, а после, в отговор на нестихващите овации, поета Скот. Но да се върнем на темата... Джийвс, точно както се опасявах, нямам спомен от мисълта, която възнамерявах да облека в слова. Предупредих те, че ще стане така, когато отплесна разговора към поета Скот.

— Говорехте за сдобряването на госпожица Уинкуърт с господин Пърбрайт, сър.

— Разбира се. И тъкмо се канех да кажа, че като си изучил психологията на индивида, си разбрал какво ще стане. Знаел си също, че Коко няма да е в истинска опасност. Езмънд Хадок не би теглил ножа на брата на любимото момиче.

— Точно така, сър.

— Не можеш с едната ръка да се сгодяваш за някое момиче, а с другата да дадеш на брат й трийсет дни.

— Прав сте, сър.

— А и бързият ти ум е преценил, че това ще даде повод на Езмънд Хадок да тропне с крак на лелите си. Според мен Неустрашимият Хадок беше похвално непоклатим.

— Безспорно, сър.

— Приятна ми е мисълта, че двамата с Корки са се упътили към олтара. — Спрях и му хвърлих остър поглед. — Ти въздъхна, Джийвс.

— Да, сър.

— И защо, ако смея да попитам?

— Мислех си за младия господин Томас, сър. Съобщението за годежа на госпожица Пърбрайт беше голям удар за него.

Отказах да позволя на духа ми да пада заради такава дреболия.

— Не губи време да съчувстваш на младия главорез, Джийвс. Той има жилава природа и агонията му скоро ще отmine. Може да е изгубил Корки, но Бети Грейбъл, Дороти Ламур И Дженифър Джоунс са налице.

— Доколкото ми е известно, въпросните дами са омъжени, сър.

— Това няма да стресне Томас. Нали ще продължи да получава автографите им? Чака го светло бъдеще. Или по-точно — поправих се аз, — полусветло. Първо ще трябва да преживее разговора с майка си.

— Това вече стана, сър.

Аз пребледнях.

— Какво искаш да кажеш?

— Първоначалният ми мотив да ви обезпокоя в този късен час на нощта, сър, беше да ви информирам, че нейно благородие е долу.

Раздрусих се от брилянтина до подметките.

— Лея Агата?

— Да, сър.

— Долу?

— Да, сър. В дневната. Нейно благородие пристигна преди малко. Очевидно младият господин Томас, загрижен да не й причини извънмерно безпокойство, й написал писмо, че е добре и на сигурно място, но за нещастие марката с клеймо „Кингс Девърил“ върху илика...

— Божичко! И тя е допрепускала?

— Да, сър.

— И...

— Между майка и син се разигра доста болезнена сцена, в хода на която младият господин Томас спомена...

— Мен?

— Да, сър.

— Изплюл е камъчето?

— Да, сър. Затова се питам дали при тези обстоятелства няма да ви се стори желателно да предприемете незабавно отстъпление по улука пред прозореца ви, сър. Доколкото ми е известно, в два и петдесет и четири има прекрасен влак, с който разнасят млякото. Нейно благородие изрази желание да ви види, сър.

Ще излъжа читателите си, ако взема да твърдя, че не се сгърчих. Сгърчих се и се вързах на фльонга. Но след това изведнъж в мен се вля неznайна сила.

— Джийвс — рекох, — новината е тревожна, но в живота на всеки мъж настъпва преломен момент, когато е готов да я посрещне. Току-що станах очевидец как Езмънд Хадок размаза под подкования ботуш цели пет лели и съм убеден, че след подобна героична изява ще е позор за чистокръвен породист Устър да лази пред един-единствен екземпляр. Изпитвам неимоверен прилив на сили и решимост, Джийвс. Ще сляза и ще бъда Езмънд Хадок за леля Агата. А ако нещата силно се спаружат, винаги мога да разчитам на оная твоя гумена папка, нали?

Изправих рамене и с твърда крачка тръгнах към вратата като същински Рицар Роланд на бой с поганците.

[1] От поемата на Уолтър Скот „Мармион“ (1808). — Б.пр. ↑

Издание:

П. Г. Удхаус. Любовният сезон на търтеите
ИК „Колибри“, София, 1996

Художествено оформление: Момчил Колчев

ISBN 954–529–068–4

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.